

Szent Balázs Katolikus Általános Iskola és Óvoda



SZENT BALÁZS
KATOLIKUS
ÁLTALÁNOS
ISKOLA ÉS
ÓVODA

Baja

OM:203165

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Biró Györgyi Anna
igazgató

Baja, 2024. augusztus 26.

**TISZTELETTEL KÖSZÖNTÖM A KEDVES OLVASÓT A SZENT BALÁZS KATOLIKUS
ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA NEVELŐTESTÜLETE NEVÉBEN!**

**PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK ELOLVASÁSÁVAL BETEKINTÉST NYER ISKOLÁNK ÉS
ÓVODÁNK ÉLETÉBE**

INTÉZMÉNYÜNK VEZÉRGONDOLATÁT A KÖVETKEZŐ IDÉZET HÍVEN TÜKRÖZI:

*„Örömöm sokszorozódjék a te örömedben.
Hiányosságom váljék jóssággá benned.*

*Egyetlen parancs van, a többi csak tanács: igyekezz úgy érezni, gondolkozni,
cselekedni, hogy mindennek javára legyél.*

*Egyetlen ismeret van, a többi csak toldás: Alattad a föld, fölötted az ég, benned
a létra.”*

Weöres Sándor

Tartalomjegyzék

Tartalom

Óvoda	8
1. Bevezetés.....	9
2. Intézményi Adatok	10
2.1. Az Intézmény adatai	10
2.2. Az Intézmény működésének meghatározása	10
2.3. Törvényi előírások	10
3. Általános helyzetelemzés	12
3.1. Küldetésnyilatkozatunk	12
3.2. Gyermekkép.....	14
3.3. Óvodakép.....	14
3.4. Az óvoda szerkezete	15
3.5. Személyi feltételek	16
4. Az óvodai nevelés átfogó globális terve	18
4.1. Az óvodai nevelés célja	18
4.2. Az óvodai nevelés alapelvei	20
4.3. Az óvodai nevelés feladatai:.....	23
4.4. Az óvodai nevelés rendszere	27
4.5. Az óvodai élet megszervezése	27
4.6. Szervezeti és időkeret	28
4.6.1. Csoportszervezés	28
4.6.2. Napirend, heti rend	28
5. A nevelés alapvető keretei.....	32
5.1. Az egészséges életmódra nevelés	32
5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	34
5.3. A keresztény hitre nevelés célja:	35
6. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai.....	41
6.1. Játék.....	41
6.2. Munka jellegű tevékenységek	42
6.3. Tanulás.....	45
7. A GYERMEKI TEVÉKENYSÉG TARTALMA.....	50
7.1. A környezeti nevelés tartalma	50
7.2. Anyanyelvi nevelés, kommunikációs képességek.....	52
7.3. Esztétikai nevelés – Művészetek	56
7.3.1. Vers –mese	56
7.3.2. Ének, zene, énekes játék.....	59
7.3.3. Rajzolás, mintázás, kézimunka	61



7.4.	A külső világ tevékeny megismerése	65
7.4.1.	Környezeti tartalmú tapasztalatok	65
7.4.2.	Matematikai tartalmú tapasztalatok	68
7.5.	Mozgás.....	70
7.6.	Különleges bánásmódot igénylő gyermekek	75
8.	Kapcsolatok más nevelési színterekkel	79
8.1.	Kapcsolat a családdal.....	79
8.2.	Kapcsolat a bölcsődével:	80
8.3.	Kapcsolat az általános iskolával:	80
8.4.	Külső kapcsolataink:.....	81
9.	Az óvodába és az iskolába lépés feltételei	81
10.	Gyermekvédelmi esélyegyenlőségi feladatok az óvodában	83
11.	A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái	90
12.	Hagyományok, ünnepek az óvodába.....	92
13.	Óvodai dokumentumok	96
1.	Bevezető	99
	Jogsabályi háttér.....	100
1.1.	Helyzetelemzés.....	101
2.	NEVELÉSI PROGRAM	102
2.1.	A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, eszközei, eljárásai.....	102
2.2.	Pedagógiai eszközök, eljárások	105
3.	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	106
3.1.	A személyiségfejlesztés területei	107
4.	Az egészségfejlesztés iskolai feladatai.....	112
4.1.	Az egészségnevelés fő színterei:	113
4.2.	Az egészségnevelés területén alkalmazott módszerek	113
4.3.	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása	115
5.	A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	120
5.1.	A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	120
5.2.	A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok	121
5.3.	A közösségfejlesztést szolgáló tanítási órán kívüli tevékenységeink, hagyományaink 122	
5.4.	Az iskolai rendezvények, ünnepélyek, megemlékezések közösségfejlesztő feladatai 124	
5.5.	Az iskolai környezet alakításának közösségfejlesztő feladata	125
6.	A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai	127
6.1.	A római katolikus oktatási intézményben nevelő pedagógus.....	127
6.2.	A pedagógusok helyi kötelességei és alapvető feladatai	128
6.3.	Az osztályfőnök helyi feladatai és hatásköre	131

7.	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	133
7.1.	A kiemelten tehetséges és tehetséges tanulók tehetség és képesség kibontakoztatásának segítése	133
7.1.1.	A nevelő oktató munka során tapasztalható kiemelt tehetségekre utaló tulajdonságcsoportok	133
7.1.2.	A kiemelten tehetséges tanulók tehetség-felismerése és azonosítás az iskolai munka során.....	137
7.1.3.	A pedagógus szerepe a tehetséggondozásban	138
7.1.4.	A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	138
7.2.	A többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése, nevelése, oktatása	139
7.2.1.	Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink	140
7.2.2.	A hallássérült gyermekek fejlesztése	146
7.2.3.	A látássérült, gyengén látó gyermeke	147
7.2.4.	Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanuló	148
7.2.5.	A beszéd fogyatékos beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók	150
7.2.6.	Pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók.....	153
7.3.	Az integrációban résztvevő sajátos nevelési igényű tanulók érdekeit védve, jogait biztosítva meghatározott feltételek az alábbiak:	161
7.4.	Beilleszkedési, magatartási, tanulási zavarral küzdő tanulók fejlesztése	164
8.	A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása	166
8.1.	A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	170
8.2.	A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	171
9.	Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje.....	173
9.1.	A diákönkormányzat szervezete	173
9.2.	Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel	174
9.2.1.	A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák. Együttműködés a tanulókkal. Az osztályközösségek és tanulócsoporthoz.....	174
9.2.2.	A szülők közösségét érintő együttműködési formák.....	175
9.3.	Együttműködés más intézményekkel	178
10.	A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	181
11.	A felvételi eljárás különös szabályai Az intézmény első évfolyamára történő felvétel	187
12.	Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei	189
13.	Tanulói jogviszony megszűnése.....	190
14.	Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai	191
15.	AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE	192
15.1.	A választott kerettanterv megnevezése és a kerettantervben meghatározott kötelező és kötelezően választandó tanórai foglalkozások időkerete.....	192
15.2.	Tantárgyi struktúra és óraszámok - a választott kerettanterv feletti óraszám.....	192

15.3. A többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű tanulók választott kerettanterve	195
15.4. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	195
15.4.1. SNI tanulók tankönyveinek speciális kiválasztási szempontjai	196
15.4.2. Az ingyenes tankönyvellátásra vonatkozó szabályok	197
15.4.3. Tájékoztató szükséges taneszközök beszerzéséről	197
15.5. A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok megvalósításának szabályai	198
15.5.1. Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, alsó tagozat, 1–4. évfolyam	198
15.5.2. Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, felső tagozat, 5–8. évfolyam.....	199
15.6. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása, kulcskompetenciák.....	200
15.7. Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítását szolgáló módszertani eljárások	209
15.7.1. Az eredményes tanulás segítése	210
15.7.2. Pedagógiai feladatok megvalósítása évfolyamonként.....	210
15.8. A mindennapos testedzés és testnevelés megvalósításának módja	211
15.9. A szabadon választható tantárgyak, foglalkozások továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai	213
15.10. A személyre szabott tanulástámogatást biztosító szervezeti keretek és tanulószervezési eljárások, pedagógiai módszerek	213
15.10. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módjai, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái.....	219
15.10.1. A tanulók teljesítményének ellenőrzése, értékelése	219
15.10.2. Értékelés, minősítés elve	219
15.10.3. A beszámoltatás és számonkérések formái és rendszeressége	222
15.10.4. A tanuló tanulmányi munkájának minősítése és értékelési módjai.....	223
15.11. A magasabb évfolyamba lépés és évfolyamismétlés.....	242
15.12. Az országos pedagógiai mérések.....	243
15.13. Egyéni munkarenddel haladó tanulók jogviszonyára vonatkozó szabályok	243
15.14. A többi gyermekkel együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzésére, értékelés ellenőrzési és értékelési módjára vonatkozó speciális szabályok.....	244
15.14.1. Az SNI tanuló tantárgyi teljesítményének értékelése.....	245
15.14.2. Az iskolai beszámoltatások formái, rendje, korlátai, az SNI tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya.....	246
15.14.3. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) tanulók.....	247
15.14.4. A látássérült (gyengénlátó) tanulók.....	249
15.14.5. A hallássérült (nagyothalló) tanulók.....	251
15.14.6. A beszéd fogyatékos tanulók.....	252
15.14.7. Pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók	253
15.14.8. Az értékelés formái és eszközei.....	254
15.15. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei	255

15.16. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek	255
15.17. A tanulók jutalmazásának, büntetésének, magatartásának és szorgalmának értékesítési elvei	256
15.17.1. A tanulók jutalmazása és büntetése	257
15.17.2. A tanulók jutalmazásának és fegyelmezésének fokozatai	258
15.17.3. A tanulók magatartásának és szorgalmának értékesítési elvei.....	261
15.18. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai.....	265
16. A pedagógiai program hatálybalépésével, érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos intézkedése	268
Mellékletek.....	269
Legitimáció.....	270

Óvoda

1. Bevezetés

Intézményünk vezérgondolatát a következő idézet hűen tükrözi:

Weöres Sándor

Szembe fordított tükrök

„Örömöm sokszorozódjék a te örömedben.

Hiányosságom váljék jóssággá benned.

Egyetlen parancs van, a többi csak tanács: igyekezz úgy érezni, gondolkozni, cselekedni, hogy mindennek javára legyél.

Egyetlen ismeret van, a többi csak toldás: Alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra.”

ÓVODA

"A gyermek a legtökéletesebb teremtmény, mert egyedül ő tudja megalkotni saját egyéniségét. A gyermek lelke lágy viaszhoz vagy fehér papírhoz hasonló, ahová magának a gyermeknek kell belevésni a képzeteket."

/Maria Montessori/

2. Intézményi Adatok

2.1.. Az Intézmény adatai

Az intézmény **neve:**

SZENT BALÁZS KATOLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA és ÓVODA

Rövidített név: Szent Balázs Iskola

Az intézmény OM azonosítója: 203165

Székhely:

6500 Baja, Flórián u. 20-24.

Az intézmény **működési területe:**

Baja város és vonzáskörzete

Az intézmény **típusa:**

közös igazgatású többcélú köznevelési intézmény

Telephelye: Fehérló utcai Óvodai Telephely

Címe: 6500 Baja, Fehérló utca 15.

2.2. Az Intézmény működésének meghatározása

Az Intézmény feladatai:

Óvodai nevelés, ellátás

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása

2.3. Törvényi előírások

Törvényi előírások figyelembe vétele

- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

- 2011.évi CXC. törvényt a köznevelésről, annak végrehajtási rendeleteit, közoktatás távlati fejlesztésének stratégiáját, a megyei és községi közoktatási koncepció irányelveit.
- Egyházi törvénykönyv.
- II. Vatikáni Zsinat dokumentumai. (és az azóta eltelt időszak vonatkozó egyházi szabályzatai)
- 2011. évi CCVI. törvény a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról.
- 2019. évi XXXVI. törvény
- a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény módosításához kapcsolódóan egyes törvények módosításáról

Ezen kívül program az alábbi törvényeket, rendeleteket figyelembe vételével készült:

- A nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- Nevelési- Oktatási Intézmények működéséről és a Köznevelési Intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és az SNI Tan. Isk. Okt. R. kiadásáról.
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

Helyzetelemzés

*„A város, ahol élünk egyszerre lehet beton és park, vagy a Sugovica ölelő hulláma.
Itt élünk mi, bajaiak, s a mindennapok szorításában is tudjuk, érezzük:
a város a jelenben múltját ismerve válhat csak jövővé!”*

(Hajnóczy J. Gyula)

3. Általános helyzetelemzés

Óvodánk 2017 óta tartozik a Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye fenntartása alá, amely 2019 óta Montessori jellegű óvodaként működik. Elhelyezkedését tekintve Baja Felsővárosi részén található.

Napjainkban egyre inkább eltűnőben van az egyszerű, de örök érvényű értékrend, ezért egyházi fenntartású intézményként az egészséges személyiség és a hit alapjait egyszerre kívánjuk megteremteni.

Óvodánk a keresztény értékeken alapuló nevelést és szellemiséget kívánja megvalósítani. A katolikus óvodai nevelés az egyház evangelizációs küldetésének része.

Az óvodában a működési feltételek biztosítottak. Az épületek felújítása, korszerűsítése megtörtént, melyhez az egyházmegye biztosította a forrásokat.

3.1. Küldetésnyilatkozatunk

„SEGÍTS NEKEM, HOGY MAGAM CSINÁLHASSAM.”

(Maria Montessori)

„A mi óvodánkban arra törekszünk, hogy játékos tevékenységek során, egyéni differenciált bánásmód alkalmazásával, játékban alkalmazott cselekvéses tanuláson keresztül fejlődő, egészséges életvitellel rendelkező gyermekeket neveljünk, az esélyegyenlőség biztosításával, a különbözőség elfogadásával.”

Óvodánk nevelőtestülete egy olyan légkör létrehozására törekszik melyben a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával felkészítik a gyermekeket az önálló döntések meghozatalára arra, hogy vállalják cselekedeteik, döntéseik következményeit és hogy megállják helyüket egy állandó változásokkal, kihívásokkal teli világban. Felnőtté válva egy olyan világot hozzanak létre, melyben harmonikusan, félelem és fájdalom nélkül élhetnek.

Fő törekvésünk, hogy a társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során, elsajátítsák az együttélés szokásait, meg tanuljanak figyelni, - alkalmazkodni, – együtt érezni egymással, miközben tolerálják a másságot.

Nagy hangsúlyt fordítunk a játék élményszerű és örömkeltő feltételeinek megteremtésére, hiszen általa ismerkednek meg a való világ csodáival, amely egyben tükörképe mindazoknak a tapasztalatoknak, amelyet a gyermek átélt s a játék nyelvén megfogalmazott.

Együttműködve a családokkal megalapozzuk erkölcsi értékrendjeiket, felkészítjük őket az élethosszig tartó tanulásra.

Nyitott óvodaként a családokkal való szoros és napi kapcsolattartás kialakításával érzük el az együttnevelés lehetőségét, a szoros baráti kapcsolatok óvodán túli kialakulását, a felmerülő gondok, problémák megoldását, az örömök megosztását.

Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

„Engedjétek hozzám jönni a kisgyerekeket... mert ilyenekké az Isten Országá” (Mk 10,14)

Intézményünkben a hitre nevelésre nagy hangsúlyt fektetünk.

Feladatunk

- Egymás munkájának minél teljesebb megismerése
- Egymástól való tanulás megvalósítása
- Együttműködés fejlesztése

Tartalma:

- Képzéseken való részvétel, új módszerek elsajátítása (egyéni, mikro csoportos, differenciált fejlesztés)
- Új dolgozó beilleszkedését segítő gyakornoki rendszer működtetése
- Nevelési értekezlet
- Rendszeres bemutató foglalkozások szervezése, a nevelőmunka kiemelt területeinek és gyengeségeinek megoldására, „Jó gyakorlatok bemutatására, majd azok közös értékelése
- Esetmegbeszéléseken való részvétel
- A nevelési tervek egyeztetése, ismertetése a dajkával
- Gyógypedagógusokkal való konzultáció
- Nevelési időn kívüli szabadidős tevékenységekben való részvétel

A Montessori pedagógiában a gyerekek önállóságának megteremtése az egyik fő célunk. A gyerek ne csak passzív résztvevője legyen, hanem aktívan tevékenykedjen és így a saját maga által elvégzett munka által tanuljon meg dolgokat.

3.2. Gyermekkép

Óvodánk gyermekközpontúságával, befogadó-készségével, harmonikus gyermeki személyiség nevelésére törekszik, közvetetten segítve a közösségbe való beilleszkedést, a különbözőség elfogadását.

Fontosnak tartjuk a szeretetteljes, családi, barátságos, nyugodt, derűs légkört, hiszen pozitívan nevelni csak így lehet, a gyermekben ez teremt biztonságot. Igyekszünk jó példával elől járni, ezzel is biztosítva a kisgyermek ember méltóságát és jogait. A hitre, lelki gazdagodásra nevelés egy folyamat, mely figyelembe veszi a gyermek lelki, értelmi, fizikai és közösségi fejlődésének fokozatait.

3.3. Óvodakép

Óvodánk célja, hogy a családi nevelés folytatásaként, és azzal együttműködve, szeretetteljes légkörben, jó példával a hitre való nyitottságot sajátos légkörével biztosítsa a gyermekeknek. Mindennek kiindulópontja az öröm és a béke, a reménység, a bizalom, biztonság, szeretet és együttérzés, a segítőkészség és a hála.

Keresztény szellemiségével óvodánk csak megalapozza a hitre való készséget, valamint vallási élményeket nyújt. A természet rendjének felismerésében és sokirányú megtapasztalásában, a szépre, az értékekre való fogékonysággal vethet gyökeret a hit.

Nagy hangsúlyt fektetünk:

- az erkölcsi nevelésre
- a keresztény emberi értékekre
- kultúrára, hagyományok megismertetésére és megértetésére
- Isten szeretetére nevelésre
- hazaszeretetre nevelésre
- közösségi életre
- esélyegyenlőségre
- alapvető keresztény hitismeretek nyújtására

Feladatunk nehéz, de nagyon szép: Gyermeknevelés

Nevelőtestületünk minden tudásával a nevelőmunka minden területén biztosítja a gyermeki személyiség tiszteletét, elfogadását, szeretetét, megbecsülését.

Segítünk a munkába rohanó, a mindennapi megélhetésért küzdő szülőknek, hogy gyermekével, együtt megismertessük, megszeretessük a természet nyújtotta szépet, a régmúlt idők gazdagságát, egyszerűségét. Az ingerszegény környezet, a nagyarányú munkanélküliség, a kedvezőtlen szociokulturális körülmények gyakran veszélyeztetik a gyermekek harmonikus fejlődését, személyiségük optimális kibontakozását.

Mindezek tudatában külső, belső környezetünket úgy alakítjuk, hogy az családias, értékeket, érzelmeket sugárzó legyen. Legfőbb törekvésünk, hogy a ránk bízott kisgyermek az óvodában töltött 3-4 évüket boldogan, kiegyensúlyozottan, biztonságban éljék. Mindent megteszünk azért, hogy a szülő nyomon követhesse gyermeke óvodai fejlődését, megfigyelhessen, kérdezhessen, kérhessen, javasolhasson, kezdeményezzen.

A nevelés aktív közreműködője legyen.

Nem csak az egészséges gyermeknek van joga a boldog gyermekkorhoz, ezért mi felvállaljuk azoknak a különleges bánásmódot igénylő kisgyermeknek a gondozását fejlesztését, akik közösségben foglalkoztathatók.

A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembe vétele mellett, a gyermeki személyiség kibontakoztatásán keresztül, az esélyegyenlőségek megteremtése érdekében:

- a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztését,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésük segítését,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek gondozását, fejlesztését fontos feladatunknak tekintjük.

A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelésében támogatjuk a befogadás lehetőségét, a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Törekszünk, a gyermekközpontú, gyermeki személyiség kibontakoztatására, az óvoda-iskola átmenet megkönnyítésére, elősegítve a nemek társadalmi egyenlőségének megvalósítását és az ezzel kapcsolatos előítéletek lebontását, biztosítva a szabad játék kitüntetett szerepét.

Befogadó nevelési szemlélettel, integrált szervezéssel egyenlő esélyt teremtünk valamennyi bennünket választó óvodás gyermek számára.

3.4. Az óvoda szerkezete

A gyermekek gondozására, nevelésére 3 óvodai csoportszoba áll rendelkezésünkre. A gyermekek három évig ugyanabban a csoportszobában élik óvodás életüket. A csoportok szerkezete - a gyerekek életkorát tekintve a szülők igénye és a körülmények változása

(beiratkozók létszáma, csoportlétszám változása) alapján homogén és heterogén is lehet. Mindkét csoportszervezésben a fejlesztés tartalma maradéktalanul megvalósítható.

Lehetőség szerint a szülői igényeket figyelembe vesszük a gyermekek csoportba sorolásánál.

Ha a gyermeknek csoportot kell ismételnie - életkora miatt -, azt elsősorban a kiscsoportban teszi. A nagycsoport ismétlését az óvónő véleménye, a szülő kérése, illetve szakszolgálati mérés eredménye indokolhatja.

A csoportban együtt dolgozó óvónők személye csak kényszerítő hatásra változik. Ezért együttműködésük emberileg és szakmailag is a lehető legharmonikusabb.

A gyermekekkel óvodába érkezésüktől távozásukig óvónő foglalkozik. Kiscsoporttól iskolába lépésig a gyerekeket lehetőség szerint ugyanazok az óvónők nevelik.

A különleges bánásmódot igénylő, a hátrányos- valamint halmozottan hátrányos helyzetű és kisebbséghez tartozó gyermekeket integráltan neveljük.

3.5. Személyi feltételek

Óvodáinkban minden óvónő felsőfokú végzettséggel rendelkezik. Csoportonként egy dajka dolgozik, aki ellátja a konyhai és egyéb technikai feladatokat is.

A pedagógiai önállóságot biztosítja, hogy a telephely élén telephelyvezető áll.

A nevelőtestület azonos célokért azonos elvek alapján, változatos módszerekkel dolgozik, szakképzett dajkák segítségével.

Példamutató emberi magatartásukkal is támogatják az óvoda keresztény jellegéből fakadó sajátos nevelési célkitűzéseket.

Természetes mindannyiunk számára a folyamatos önképzés, a továbbképzéseken való részvétel igénye.

Alapelveink:

- Az intézménybe beíratott gyermekek számára megteremtjük az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkört.
- Közvetetten segítjük az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása mellett az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Módszereink és egyéniségünk esélyegyenlőséget tesz lehetővé. A nemzetiséghez etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelésében támogatjuk a befogadás lehetőségét, a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

- Igyekszünk fenntartani a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvét, a gyermeki kérdések támogatását, a mindennapi anyanyelvi és értelmi nevelést és fejlesztését.
- Az óvoda szorosan együtt működik a nevelési színterekkel – családdal és az iskolával.
- Az itt dolgozók szemléletükkel, személyes példájukkal segítik a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

A fejlesztő pedagógusoknak igen fontos szerepe van az egyre gyakoribb nevelési problémák, részképesség gyengeségek megoldásának segítésében.

A beszédhibák korrigálása a logopédus közreműködésével hatékonyan megoldott.

A gyermekek egészséges fejlődését rendszeresen ellenőrzi az óvoda védőnője.

A veszélyeztetett, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek érdekeit képviselik a gyermekvédelmi felelősök.

Munkánk eredményes végrehajtásához rendszeres segítséget kérünk és kapcsolatot tartunk a különböző szakszolgálatokkal és szakmai szolgáltatókkal.

Rendelkezünk azokkal a feltételekkel, melyek lehetővé teszik a gyermeki képességek fejlesztését, a szülői igények kielégítését, a gyermeki öröm biztosítását.

Nevelőtestületünk örömmel fogadja a kihívásokat. Egymást segítve igyekszünk, hogy meg tudjunk felelni az elvárásoknak.

4. Az óvodai nevelés átfogó globális terve

4.1. Az óvodai nevelés célja

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló része, nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig, legfeljebb hétéves korig, ill. az iskolai érettség eléréséig.

Célok:

Az óvodai nevelés célja, hogy az óvodás gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását elősegítse, önállóságra neveljen az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével, ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is.

- Egyéni képesség fejlesztés, mely mindig az adott gyermek aktuális fejlettségéhez igazodik.
(A tehetséges gyermek átlag feletti speciális egyéni képességei felszínre kerülnek, fejlődnek.)
- A kiemelt figyelmet a különleges bánásmódot igénylő gyermekek harmonikus személyiségfejlesztése is fontos célunk.
- A sérült funkciók differenciált működésének tudatos fejlesztésével a kompenzáció biztosítása.
- Sikerorientált, a környezetben jól eligazodó, problémájára - aktívan közreműködve saját megoldást találó, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező gyermekek nevelése.
- A mély természetszeretet és az egészséges életmód szokásainak kialakítása.
- A néphagyomány ápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein át, a családok aktív együttműködésével.
- A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése.
- A kreativitás előtérbe helyezése, kiemelt tehetség kialakítása.

A gyermekek önálló tanulásának aktív segítése, a gondolkodás megszervezését problémamegoldó helyzeteken, logikai feladatokon keresztül. Segíteni az egyre pontosabb észlelést, fejleszteni a figyelem összpontosítás, a gondolkodást, az *alapszokásokat* és *önkiszolgálási szokásokat*.

Mária Montessori pedagógiájából adódóan fontos céljaink még: a békeszerető, egymást megértő és segítő, a szépséget felismerő, a tanulást és munkát kedvelő, a természetet ápoló és

védő, saját értékekkel bíró, művelt és boldog emberek nevelése, akik tudatában vannak annak, hogy a kozmosz részei.

Kiemelt cél, hogy az óvodában a gyermek érezze jól magát, személyiségét tisztelet és megbecsülés övezze. A szülő távozása után is érezze a feléje áradó bizalmat, szeretetet, mely biztonságot nyújt számára. A pedagógus olyan értékeket képviseljen, amely példaként állhat a gyermek előtt, tartsa tiszteletben a gyermek alapvető emberi jogait, szabadságát, biztosítsa a fejlődő személyiség részére a különleges védelmet.

Esélyegyenlőség biztosítása:

Speciális nevelést igénylő gyermekek ellátása:

Sajátos Nevelési Igényű Gyermekek: (Nkt. 4.§ 3.) pontja alapján

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermeket, az a különleges bánásmódot igénylő gyermeket, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek,

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek: (Nkt. 4.§ 13.) pontja alapján

különleges bánásmódot igénylő gyermeket,

- sajátos nevelési igényű gyermeket,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermeket,

Sajátos nevelési igényű gyermek: (Nkt. 4.§ 25.) pontja alapján

Sajátos nevelési igényű gyermeket: különleges bánásmódot igénylő gyermeket, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Az egyenlő hozzáférés elve által, az esélyegyenlőség jegyében megteremtjük az óvodánkba járásához szükséges feltételeket, és biztosítjuk a hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű,(SNI) valamint a tehetséges gyermekek differenciált fejlődésének lehetőségét is.

... az esélyegyenlőség biztosítása, megillet mindenkit, - nem, kor, bőrszín, etnikai, nemzeti hovatartozás, vallás, családi állapotól függetlenül!

Óvodánk nevelési programja és a minőségirányítási programja tartalmazza azokat a feladatokat és sikerkritériumokat, amelyek megvalósulásával érvényesülnek céljaink.

Óvodánk nevelőközössége vallja, hogy a gyermeki boldogság, testi - lelki egészség megóvása, a személyiség fejlesztés csak a szülői házzal való közös munkálkodás eredményeként valósítható meg.

Hisszük, hogy mindezt játék - és mozgásközpontú tevékenységek biztosításával, a természet megismertetésével, megszerettetésével, annak védelmével és tiszteletben tartásával való tudatosításával érhetjük el.

A többségi óvodában történő együttnevelés – az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni fejlesztést igényel.

Óvodánk a szakember által integrálásra javasolt gyermekek nevelését vállalja fel.

4.2. Az óvodai nevelés alapelvei

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodai nevelés kiegészíti azt.
- A gyermeki személyiséget tisztelet, szeretet, elfogadás, megbecsülés, bizalom és védelem övezi.
- Megvalósul az érzelmi biztonság, otthonos, derűs, szeretetteljes légkör feltétele és mindenkor, minden helyzetben a gyermek érdekeinek figyelembe vétele, szükségleteinek kielégítése.
- Érvényesül az életkorhoz és az egyéni képességekhez igazodó pedagógiai intézkedések, műveltségtartalmak közvetítésével, a gyermekek személyiség fejlődésének és egyéni képességeinek kibontakoztatása, az egyéni bánásmód elve és az esélyegyenlőség előmozdítása.
- Folyamatos dicsérettel ösztönözzük a gyermekeket a pozitív személyiségjegyek kibontakozására.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek sajátos nevelési igénye során; megvalósul a tolerancia, a különbözőségek elfogadásának elve, a differenciált képességfejlesztés, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció.

Kiindulópontunk: A gyermek Isten ajándéka.

Embereszményünk: A Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása.

Célunk:

- A gyermeket bevezetni a katolikus hit és élet világába.

- Az Istenkép kibontakozása a gyermek lelkében a keresztény óvónő példája nyomán.
- A teremtett világra való rácsodálkozás.
- Bevezetni a gyermeket a keresztény közösség életébe, a keresztény értékek elsajátítása.
- Az önmagában és környezetében bízni tudó, és önmagát becsülő gyermek nevelése.
- A gyermekek adottságaiból kiindulva lehetőségeik szerint a személyiségük, készségeik, képességeik teljes kibontakozásának elősegítése.
- Szüleiket és embertársaikat szerető, tisztelő, egymást segítő, jóra törekvő gyermekek nevelése.
- A 3-7 éves korú gyermekek olyan irányú komplex fejlesztése, amely kihat az óvodai nevelés területére és elősegíti a sikeres iskolakezdést.

A katolikus óvodai nevelésben megjelenítendő értékek:

- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezet biztosítása,
- a gyermeki személyiség tisztelete, elfogadása, a szeretet, a megbecsülés és a bizalom légköre, a nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések,
- a keresztény pedagógia megjelenítése a gyermek személyiségének alakításában,
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkori alakítása,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységek biztosítása, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékokra,
- a játékon és tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak, emberi értékek közvetítése,

Az óvodai nevelésünk értékei:

Nevelési értékek	Pedagógiai feladat
A mozgás prioritása	<ul style="list-style-type: none"> ● A játékos mozgás által a mozgásigény kielégítése, felkeltése mozgáskultúra fejlesztése, az egyéni szükségletek és ● képességek figyelembe vételével ● A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása, mozgásra készítő biztonságos környezet kialakítása ● Testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség), fizikai erőnlét a koordinációs készségek, és a térérzékelés tudatos fejlesztése
Az egészséges életmód kialakítása és fenntartása	<ul style="list-style-type: none"> ● A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése ● Az egészséges életmód, betegségmegelőzés, valamint a biztonságos környezet szokásainak alakítása, ● A gyermek komfortérzetének biztosítása és a testi fejlődés elősegítése ● A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok megvalósítás
A játék elsődlegessége	<ul style="list-style-type: none"> ● Rugalmas napirend kialakítása ● A szabadjáték elfogadása: az egyes gyerekek játékfejlődése, az egyéniségben rejlő lehetőségek támogatása, a társas együttműködésben rejlő lehetőségek támogatása ● Derűs, nyugodt légkör biztosítása ● A játék sokoldalú fejlesztő hatásának kibontakozásához változatos eszköztár nyújtása. ● A tárgyi környezet kiszolgáló funkciójának bővítése. ● A támogató, visszaható játékpedagógiai eljárások intézményi alkalmazása.
Az érzelmi az erkölcsi és a közösségi nevelés fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> ● Az interperszonális (személyközi) kapcsolatok alakítása. ● Az énkép – önismeret – önértékelés fejlesztése. ● Értékek, normák kialakítása. ● Az erkölcsi nevelés alakítása, a jó és rossz felismerése, az őszinteség az igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, a dolgozók modell értékű bánásmódja során.

	<ul style="list-style-type: none">● A közösségi nevelés az egymásra figyelés, az együttérzés, az egymáshoz alkalmazkodás, egymás segítése, a különbözőség elfogadása, tisztelete.
Az egyéni különbségek tiszteletben tartása	<ul style="list-style-type: none">● Az egyéni fejlődési ütem nyomon követése a képességek fejlesztéshez kidolgozott szempontok alapján.● Minden pedagógustól és nem pedagógus kollégától elvárás a másság elfogadása, a tolerancia, és a segítőkészség.● Fejlődési lapok vezetése – szülők tájékoztatása.● Tervezőmunkánál a gyermek fejlettségének figyelembe vétele.

4.3. Az óvodai nevelés feladatai:

“A tanulás egy természetes folyamat, amelyet a gyermek visz véghez, de nem szavakra hallgatva, hanem a környezetéből szerzett tapasztalatokkal.”

-Maria Montessori

Az óvodai nevelés feladata valamennyi intézményben, alapvetően a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés,
- katolikus értékrendre való nevelés, hitre nevelés
- a környezettudatos magatartás, a környezetvédelem és megóvás, valamint a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakítása,
- az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

Nevelési feladataink megvalósítása:

- A célok eléréséhez szükséges feltételek biztosítása.
- A családokkal való szoros együttműködés, együtt nevelés.
- A fejlesztés tartalmának az egyén fejlődéséhez igazodó tervezése, alakítása.
- A személyiség teljes megismerésére törekvés az optimális fejlesztés érdekében.

- A nevelés oktatás színvonalának folyamatos fejlesztése a külső és belső igények, a
- változások figyelembe vételével.

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

- Az egészséges táplálkozás.
- A mindennapos testmozgás.
- A baleset-megelőzés.
- A személyi higiéné.
- A gyermek testi-lelki épségének megóvása, erkölcsi védelme.
- Az egészséges életmód, betegségmegelőzés, valamint a biztonságos környezet szokásainak alakítása.
- A gyermek komfortérzetének biztosítása.
- A természetes mozgáskedv fenntartása mellett a társra figyelés fejlesztése, rendszeres mozgással az egészséges életvitel, testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.

Személyiségfejlődést elősegítő feladatok:

- A gyermek személyiségének fejlődése érdekében, az ismeretek tárgyilagos, sokoldalú közvetítése.
- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra- építve változatos tevékenységek biztosítása természeti és társadalmi környezetükről
- Az anyanyelv és a kommunikáció, különböző formáinak hangsúlyozott alakítása nevelő tevékenységünk során.
- A spontán szerzett gyermeki tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése valamint az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében a szokásos tartalmú és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálás alkalmazása, felzárkóztatása.
- A gyermekek és szülők emberi méltóságának tiszteletben tartása.
- A szociálisan rászoruló hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek differenciált fejlesztése, családok segítése.
- A másság felé fordulás természetessé válásának elősegítése.
- Minden gyermek érdekének szem előtt tartása.
- Az élethosszig tartó tanulás megalapozása.

A nevelési módszerek jellemzői



- a nevelés céljainak és feladatainak megvalósítását kell szolgálnia;
- kiválasztásánál figyelembe kell venni a gyermek személyiségét, az egyéni és életkori sajátosságokat, illetve a képességeiket;
- rugalmasoknak kell lenniük az adott szituációhoz és személyekhez;
- mindig együttesen, rendszerként tudják kifejteni hatásukat

A direkt és az indirekt nevelési módszerek jól kiegészítik egymást, így együttes alkalmazásuk szükséges az egyén optimális fejlődéséhez, szocializációjához.

Közvetlen (direkt) nevelési módszerek

A szokások kialakítását szolgáló módszerek (az egyes magatartás- és tevékenységformák megerősítése)

- gyakoroltatás (az optimális tevékenység segíti);
- segítségadás (a nehézségek elhárítására és a korrekcióra kell irányuljon);
- ellenőrzés (kontrollként visszacsatolást biztosít a gyermeknek és a pedagógusnak);
- ösztönzés (elismerés, dicséret).

A magatartási-tevékenységi modellek közvetítésére alkalmas minták (modellközvetítés):

- elbeszélés (élményszerű formában személyes élmények és tapasztalatok közvetítése);
- személyes példaadás (erkölcsi normák és elvek gyakorlati megvalósulása);
- a konfliktushelyzetek megoldásának segítése a helyes megoldás mintaadásával

A meggyőződések formálásában szereplő eljárások, a tudatosítás módszere (normák közvetítése):

- bemutatás, magyarázat, beszélgetés rendszeres vagy alkalomhoz kötött tudatosítás
- a gyerekek önálló elemző munkája (összefüggések keresése - Montessori).

Indirekt (közvetett) nevelési módszerek

Az ilyen nevelési módszerek alkalmazásakor a pedagógus a közösség számára jelöli ki a feladatot

- – felhasználva a kortárskapcsolatok és közösség dinamikáját – így a közösségen keresztül hat a gyerekekre.

4.4. Az óvodai nevelés rendszere

Fő területek:

A nevelés alapvető keretei	A gyermek tevékenység-formái	A gyermeki tevékenység tartalma	Kapcsolatok más nevelési szintekkel
Gondozás, egészséges életmódra nevelés	Játék Munka jellegű tev. Tanulás	-Külső világ tevékeny megismerése nevelés -Anyanyelvi nevelés, kommunikáció -Eszztétikai nevelés -Vers, mese -Ének, zene, énekes játék -Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka. -Matematikai jellegű tapasztalatok -Mozgás	Család Bölcsőde Iskola, különösképpen az anyaintézmény, Plébánia Egyéb egyházi intézmények Egyéb intézmények
az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés			

4.5. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban a gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A napirend igazodik a különböző programokban megfogalmazott feladatokhoz. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás

folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített feljegyzések, dokumentumok is szolgálják. Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

4.6. Szervezeti és időkeret

4.6.1. Csoportszervezés

Az óvodai csoport szerkezetének kialakításakor figyelembe vesszük:

- az óvoda hagyományait, adottságait,
- a szülők igényeit,
- a gyermek életkorát
- az integrációt elősegítő csoportalakítás lehetőségeit
- a hátrányos helyzetű gyermekek arányos elosztása
- csoportszoba férőhelyét.

Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő tevékenységek mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

4.6.2. Napirend, heti rend

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlesztésekhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces), csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez a gyermek egyéni szükségleteihez, tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására törekszünk, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A napirend lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, a szabadjáték kiteljesedésére megfelelő időt biztosít arra, hogy a gyermek minden tevékenységét befejezze, pontosan elvégezze. Figyelembe vesszük a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítésére fordítható időkeretet.

Így a napirendben vannak rendszeresen ugyanabban az időben végzett tevékenységek, (étkezés, gondozás, mindennapos mozgás) melyek segítik a gyermeket eligazodni az időben, és nyugalmat, folytonosságot, támaszt biztosítanak. A gondozásnak kiemelt jelentősége van a nevelésben, a kapcsolatépítésben, a gyermekek önállóságának fejlődésének elősegítésében, együttműködve a gondozást végző óvodapedagógusokkal és dajkákkal.

Valamennyi csoportban kell az alternatív pihenés, az életkoruknak megfelelően folyamatosan csökkentve a délutáni pihenő időt. Lehetőséget teremtünk a csendes tevékenységek és a szabad játék megvalósítására.

A nyári időszak napirendjét is gondosan és tartalmasan tervezzük meg. Az év közben már kialakított szabályok, szokások normarendszer megtartásával adunk lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezzék, és kötetlenebb formában táboros hetekkel biztosítjuk számukra a változatos tevékenységet.

Minta a napirend megtervezéséhez:

A tevékenységek ideje:	A tevékenységek megnevezése:
6 ³⁰ -7 ³⁰	Összevont gyülekezés, játék
7 ³⁰ -11 ⁴⁵	Az érkező gyermekek fogadása, játék, szabadon választott tevékenységek, tízórai. Hitre nevelés, az elcsendesedés feltételeinek megteremtése, vallási foglalkozások. Külső világ tevékeny megismerése Anyanyelvi nevelés Mese, vers kezdeményezés Éne, zene, énekes játék Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés Csoportos beszélgetések mikro-csoportos foglalkozások. Mindennapos testnevelés, testmozgás. Tapasztalatszerző séták, levegőzés, mozgás a szabadban.
11 ⁴⁵ -12 ⁴⁵	Öltözködés, étkezés előkészítése, ebéd
12 ⁴⁵ -14 ⁴⁵	Testápolás, pihenés előkészítése, pihenés.
14 ⁴⁵ -15 ³⁰	Testápolás, étkezés előkészítése, uzsonna.
15 ³⁰ -16 ³⁰	Játék, az időjárás függvényében levegőzés egyéb szabadon

	választott tevékenységek.
--	---------------------------

A heti rend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportokban, és lehetőséget nyújt a normarendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A heti rend tevékenységrendszere az alapprogram által szabályozott.

A rugalmas heti rend lehetőséget biztosít a komplex fejlesztésre, mely során:

- kihasználjuk a spontán adódó helyzeteket
- a gyermekek igényét aktivitását
- az aktuális feladatokat.

Heti rend	
KÖTÖTT VAGY KEZDEMÉNYEZÉSEN ALAPULÓ TEVÉKENYSÉGSZERVEZÉS	KERETEK
Külső világ tevék megismerése Vers- mese, anyanyelvi nevelés Rajzolás, mintázás, kézi munka Matematikai nevelés Ének- zene, énekes játék Testi nevelés	Délelőtti játékba integrált tanulás Udvari játékba integrált tanulás Séta során, helyszínen történő tapasztalatszerzés

5. A nevelés alapvető keretei

5.1. Az egészséges életmódra nevelés

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés tevékenységrendszer az alábbiakban foglalható össze:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermek testi képességei fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez, és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése során:

- formálódnak az egészséges életvitelhez szükséges jártasságok, készségek,
- fejlődnek testi képességeik.

Az egészséges életmódra nevelés feladatai:

- A gyermekek gondozása, a testi, lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése egészségük megóvása, ápolása
- Biztosítjuk a mozgás, levegőzés, aktív testmozgás gyakori lehetőségét.
- Napirendünkkel kialakítjuk a helyes életritmust.
- A gyermeknek mindig annyi segítséget adunk, amennyire szüksége van. Támogatjuk önállóságuk fejlődését.
- Figyelmet fordítunk a gyerek testi higiéniájára és egészségére.
- A napközben megbetegedett gyerekről gondoskodunk, szülőjét értesítjük.
- Kialakítjuk a gyerekekben az igényességet önmaga, környezete tisztasága, rendje iránt.
- A szokás –és normarendszer közös kialakítása, összehangolt munka, azonos norma valamennyi csoportban dolgozó óvodapedagógus és dajka között
- Törekszünk a balesetek kiküszöbölésére - nagyfokú odafigyeléssel. Ha mégis előfordul, a szülőt erről értesítjük, és a jegyzőkönyvet felvesszük.

- Az egészséges életmód, a testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés és betegségmegelőzés az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- Az évszaknak megfelelően, természetes vitaminok, zöldség, gyümölcs, gyógyteák rendszeres fogyasztását biztosítjuk - a szülők bevonásával.
- Minden feltételt biztosítunk ahhoz, hogy a gyermek nyugodtan, zavartalanul pihenessen. Tudomásul vesszük az egyéni adottságokat, igényeket.
- Figyelemmel kísérjük a gyerek testi, lelki állapotát, érzékszerveinek épségét. Amennyiben rendellenességet tapasztalunk, közöljük ezt a szülővel.
- Megszervezzük a rendszeres védőnői és orvosi ellenőrzést, vizsgálatot.

Az egészséges életmódra nevelés területei:

- a) gondozás
- b) testi nevelés
- c) egészségvédelem
- d) egészséges környezet kialakítása.

A gyermek tevékenységei:

Az önálló testápolás, öltözködés, étkezés, szervezettségét az óvodába lépés első pillanatától igyekszünk biztosítani.

- *3-4 éves korban:*
Segítséggel, egyéni eltéréseknek megfelelően végezzék a maguk körül adódó testápolási, öltözködési étkezési önkiszolgáló teendőket.
A segítségadás: folyamatos közös tevékenységet, szóbeli magyarázatot jelent.
- *4- 5 éves korban:*
Kis segítséggel egyéni eltérésüknek megfelelően végezzék maguk körül adódó testápolási, öltözködési étkezési önkiszolgáló teendőket.
A kis segítségadás: A tevékenység szóbeli magyarázattal történő bemutatását, az önállóság egyre erőteljesebb ösztönzését jelenti.
A szokás- normarendszer az önállósági foknak megfelelően új kultúrtartalmakkal bővül (pl. megbízatás)
- *5– 7 éves korban:*
Önállóan végezzék (személyük körüli) a tisztálkodási, öltözködési, étkezési teendőket, szükség szerinti segítségadással.
A szükség szerinti segítségadás: Folyamatos figyelemmel kísérést, elakadás esetén azonnali segítséget jelent.

A szokás- normarendszer kiteljesedik, az önállóság mértékének megfelelően bővül.

A fejlődés főbb jellemzői:

- Testápolással kapcsolatos mindennapi szükségleteiket életkoruknak megfelelően, segítséggel, kis segítséggel, segítség nélkül végzik.
- Öltözködésben koruknak megfelelő önállóság és rendszeret jellemzi őket.
- Igénylik az asztal esztétikus rendjét, és étkezés közben kulturáltan viselkednek.
- Természetes teendőket látnak el.

Módszertani alapelvek:

- A tiszta, egészséges, balesetmentes környezet megteremtése.
- Testi, érzékszervi problémák megelőzése.
- Az egyéni igények, sajátosságok, képességek tudomásul vétele.
- Testközeli kapcsolat kialakítása óvónő és gyerekek között.
- Nagyfokú önállóság fejlesztése.
- Együttműködés a családdal.
- Fokozatosság, rendszeresség.
- Tevékenykedtetés.

5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Kiegyensúlyozott, szeretetteljes, barátságos, családi csoportlétkör megteremtésével, személyes példaadással, olyan gyermekek nevelése, akiknek belső szükségletévé válik a mások iránti tisztelet, segítőkészség, bizalom és a különbözőség elfogadása.

A gyermek szociális érzékenységének formálása, fejlesztése - az én tudat, énkép kialakulásának, valamint az önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek segítése.

- Alakulnak a gyermekek társas szükségletei,
- Formálódik, fejlődik a gyermek szociális érzékenysége
- Kialakul az én tudat, énkép
- Kialakulnak önkifejező és önérvényesítő törekvései
- Gazdagodnak az erkölcsi, esztétikai, intellektuális érzelmei,
- Fejlődik a közösséghez és különbözőségek elfogadásához való pozitív viszonyuk.
- Megismeri szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz kötődés alapja.

A közösségi szokások, szabályok kialakításával alapozzuk meg a gyermekek beilleszkedését a csoportba. Ezzel elősegítjük a közösségi érzelmek alakulását, egymás megbecsülését, biztonságérzetük kialakulását. A közösségi nevelés segítségével alakítjuk a gyermekek

magatartását, társaikhoz való viszonyát, felnőttekhez fűződő kapcsolatát, szokásrendszerét, segítjük a szocializációjukat. Olyan kiegyensúlyozott személyiség kialakítására törekszünk, aki nehézségek nélkül képes beilleszkedni az óvodát követő intézményes keretek közé (iskola), valamint egyéb közösségek értékes tagjává tud válni (baráti társaságok).

A szeretetteljes légkör, a teljes érzelmi biztonság, érzelmi igényeinek kielégítése, az állandóság a feltétele annak, hogy a gyermek természeti és társadalmi környezete iránt érdeklődést mutasson. A nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvodai közösségi nevelés legyen:

- céltudatos
- folyamatos
- jól szervezett
- toleráns

5.3.A keresztény hitre nevelés célja:

- A családi nevelés folytatásaként, és azzal együttműködve, szeretetteljes légkörben, jó példával a hitre való nyitottságot sajátos légkörével biztosítsa a gyermekeknek. Mindennek magva az öröm és a béke, a reménység, a bizalom, biztonság, szeretet és együttérzés, a segítőkészség és a hála. Mindez együtt teszi lehetővé annak megértését a gyermekekkel, hogy minden mögött a Gondviselés áll.
- Keresztény szellemiségével az óvoda csak megalapozza a hitre való készséget, valamint vallási élményeket nyújt. A természet rendjének felismerésében és sokirányú megtapasztalásában, a szépre, az értékekre való fogékonysággal vethet gyökeret a hit.
- Hangsúlyt fektetünk az erkölcsi nevelésre, a keresztény emberi értékekre, kultúrára, hagyományok megismertetésére és megértetésére.

A keresztény hitre nevelés feladata:

- Fontos a szeretetteljes légkör, hiszen pozitívan nevelni csak így lehet, a gyermekben ez teremt biztonságot. Az óvodapedagógus igyekszik jó példával elől járni, ezzel is biztosítva a kisgyermek emberiségét és jogait.

- A hitre, lelki gazdagodásra nevelés, egy folyamat, mely figyelembe veszi a gyermek lelki, értelmi, fizikai és közösségi fejlődésének fokozatait.

A tevékenység megszervezése:

Főbb szempontok:

- Isten szeretetére nevelés.
- Hazaszeretetre nevelés.
- Szép magyar beszéd és keresztény viselkedés elsajátítása.
- Érzelmi nevelés: vallásos énekek segítségével
- A szülők figyelmének a közösségi élet felé irányítása, a családközössé kiteljesítése érdekében.
- Alapvető keresztény hitismeretek nyújtása.
- Isten szeretetére nevelés saját példán át, kezdettől, egész nap és minden dolgozó által.

A keresztény szellemiségű pedagógiai munka akkor eredményes, ha sikerül tudatosítani a gyermekekben azt, hogy Istenhez kapcsolódik az ember minden cselekedete (a jóság, a szeretet, a barátság, a felnőttek tisztelete), erkölcsi szempontból nem létezik semleges tett.

A keresztény nevelés az alábbiakban nyilvánul meg:

Csodálkozás, rácsodálkozás a különböző tevékenységek során a természet szépségeire, a Teremtő nagyságára, jóságára, okosságára, a rejtett titkokra (mint a magba, tojásba zárt élet...). Ezáltal megtanulnak a gyermekek öröendezni.

Megfigyelés, megfogalmazás

- A csend hangjait.
- A szeretet sokféleségét, a lelki szépséget.
- Az öröm és szomorúság gesztusait, mimikáját.
- Átézés, tudatosítás
- Az évszakok, az ünnepek adta örömeiket.
- A türelem, a segítségadás, az ajándékozás, a megbocsátás örömeit.
- A titoktartás, a kitartás, a meglepetés készítésének izgalmát.
- Saját létezésemet.
- Az elmúlás gondolata mellett a keresztény reménység tudatosítását.
- Az élet értelmét, az élet erejét.
- Mások, kisebbek, ügyetlenebbek, ügyesebbek, öregek, betegek, fogyatékkal élők tolerálását, elfogadását.

Elköteleződés

- Magatartásformájának kialakítására tett lépések.
- Tevékeny elköteleződés: „Én is ilyen szeretnék lenni.”

Köszönet és hála

- Magamért, szüleimért, barátaimért.
- A kapott örömekért, a teremtett világért.
- A kapott, velünk született készségekért, elsajátított képességekért.
- Egészségünkért, gyógyulásokért.
- Istennek tetsző magatartásért, a jóra való törekvésért, egymásra figyelésért,
- vigasztalásért, segítségadásért.
- Imádságért, Istenre figyelésért.

A hitre nevelés erősítése

- a katolikus embereszmény, Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása;
- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben;
- a keresztyén családi nevelés folytatásaként a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családba;
- a katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során
- a Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése;
- a katolikus vallási élet eszközei: Egyház, egyházi év, liturgia, szentek tisztelete;
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség, stb.).
- imádságok (étkezés előtt – után, pihenés előtt) tanulása
- dalok, bibliai történetek megismerése
- napi áhítatok, beszélgetések
- egymás (családtagok, idősek) megbecsülésére nevelés
- lelkigyakorlatokon való részvétel

A fejlődés várható eredményei

- Az óvoda megismerteti a gyermekeket a Szentírás számukra érthető kinyilatkoztatásaival, amelyek alapvető erkölcsi normákat tartalmaznak, mintát adnak a szeretet gyakorlására. A történetek megértését segítik a bábozás és dramatikus játék átélési lehetőségei.

- A gyermekek megtanulnak néhány rövid imát, fohászt, vallásos éneket. Példát kapnak kérések, imádságok saját szavakkal történő megfogalmazására.
- Gyakorolják a liturgiához kapcsolódó szokásokat, tárgyak szimbolikus értelmét.
- Megtanulják kéréseik, imádságait saját szavakkal való megfogalmazását.
- Az óvónők életpéldája által megkapják a keresztény hit alapvető ismereteit.
- Környezetüket a családban, az óvodában olyanná alakítani, ami építőleg hat lelki életükre, szellemi fejlődésükre.
- Tudják a másik javát is szolgálni: az odafigyelés, az ajándékozó szeretet, a megbocsátás és a bocsánatkérés gyakorlása által.

A közösségi nevelés feladat:

- A gyermekek életrendjét napirendben határozzuk meg. Ezzel megteremtjük a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételeket.
- Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek a tevékenységeiket szabadon választhassák meg.
- Az egész nap folyamán minden tevékenységre vonatkozóan biztosítjuk a folyamatosságot.
- Bevonjuk a gyermekeket csoportszobájuk alakításába, szépítésébe.
- Egyértelművé tesszük a gyermek számára, hogy mit és miért tartunk helyesnek, mit miért utasítunk el, mi áll tőlünk távol.
- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekkel szemben támasztott követelmények, igények azonos elvek szerint valósuljanak meg.
- Éreztetjük, hogy a csoport minden tagja egyéneként fontos.
- Segítjük az „én-tudat” alakulását, megerősödését.
- Igyekszünk elérni, hogy a csoport tagjai figyeljenek egymásra, legyenek képesek beleélni magukat társuk helyzetébe.
- Lehetővé tesszük, hogy a közösségben megerősödjön az én, és elkülönüljön a másik.
- Nem erőltetjük a kapcsolatokat, de segítjük, támogatjuk a gyerekek egymáshoz való kötődését.
- Tapintatosan segítjük a visszahúzódó gyereket a kapcsolatteremtésben.
- Erősítjük a baráti kapcsolatokban a pozitív tulajdonságokat.
- Biztosítjuk a lehetőségét a bölcsődéből, családból, külső környezetből hozott kapcsolatok ápolásának.
- Megtapasztaltatjuk azt, hogy a közösen végzett tevékenység örömtelibb, eredményesebb, erősítjük a „mi-tudat” létrejöttét.

- Minden gyereket buzdítunk arra, hogy vállaljon feladatot, fogadja el mások terveit, tanuljon esetenként lemondani elképzeléseiről.
- Figyelemmel kísérjük a gyermeki felelősség megnyilvánulásait.
- Hozzászoktatjuk őket a másság elfogadásához.
- Szervezzük a különböző csoportok közötti kapcsolatokat.
- Ezeket az alkalmakat, valamint ünnepeinket felejthetlenné tesszük saját énekünkkel, hangszeres játékkal, bábozással, dramatizálással.
- Megteremtjük saját hagyományainkat.
- A gyermek megterhelő szerepeltetését elkerüljük.
- Tiszteletben tartjuk a család ünnepeit, hagyományait.

A gyermek tevékenységei a közösségben:

- Életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően sokféle tevékenységben vesznek részt - kedvük szerint.
- Élményeiket számukra vonzó formában feldolgozzák.
- Részt vesznek az óvodai élet valamennyi területén ismétlődő tevékenységekben, ünnepeken, ünnepélyeken, azok előkészítésében, bonyolításában.
- Ajándékokat készítenek különböző alkalmakra egymásnak, felnőtteknek. Tervezgetik a kellemes élményt ígérő eseményeket.
- Segítik egymást mindenféle tevékenységben.
- A nagyok meghívják a kisebbeket jeles alkalmakra.
- Kirándulni mennek a csoportok együtt a családokkal.

A fejlődés főbb jellemzői:

- Az eddig kialakult szokások a gyerekek igényévé válnak, amelynek természetes módon tesznek eleget.
- A választott tevékenységekben aktívan, örömmel vesznek részt.
- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat.
- Észreveszik, hogy kinek miben van szüksége segítségre.
- Figyelmesen, türelemmel hallgatják meg az óvónő és társaik közlését, kérdését.
- Önként vagy az óvónő kérésére bekapcsolódnak a foglalkozásokba, figyelnek az óvónőre, a feladatot útmutatásainak megfelelően végzik.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményeire.
- Együtt éreznek társaikkal, érdeklődnek egymás iránt.
- Elfogadják társaik esetleges másságát.

- Bízna önmagukban, társaikban.
- Természetes módon kialakulnak a baráti kapcsolatok.
- A vállalt feladatért felelősséget éreznek, képesek társaikkal együttműködni.
- Saját érzéseiket szükség esetén alárendelik a közösségnek.

6. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

6.1. Játék

„A JÁTÉK A GYERMEK MUNKÁJA” – MARIA MONTESSORI

A tanulás folyamatának szakaszai következőképpen biztosítottak Montessori pedagógiai rendszerében: próbálkozás – gyakorlás – képesség kialakítása – tudás. A játék folyamata ehhez hasonló. Montessori egyik alapvető elve: „Nem a tudás mennyisége a fontos, hanem a képességek fejlettsége.”

A játék a kisgyermekkor legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon és hosszantartóan ki kell elégülnie.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

A játék sokoldalúan fejleszti a gyermeket. Játéktevékenysége közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, ismeri fel önmaga lehetőségeit és korlátait. Itt jönnek létre a gondolkodási tevékenységének első formái, fejlődik emlékezete, megfigyelőképessége, fantáziája, gazdagodik érzelmvilága, erősödik akarata, kitartása, alakul szabálytudata.

A játék során fejlődik a gyermek érzékelése, észlelése, képzelete, gondolkodása, kreativitása. A játékba ágyazódik a mozgás, a testséma, a percepció fejlesztése és az én – megismerése. Kiemelt jelentőségének meg kell mutatkoznia az óvoda napirendjében és időbeosztásában is.

Óvodásaink a játékban és a játékon keresztül gyakorolják a nyelvet, a gondolkodást, a másokkal való együttműködést, a kitartást. Itt élük át a szerepeket, a hozzájuk tartozó magatartásmódokat, a felnőttek által közvetített attitűdöket és érzelmeket. A szabad játék idején a csoportszoba játéktereit ötletük megvalósítása érdekében - ésszerű korlátozással - átrendezhetik.

A játék célja

- Kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó örömteli játékban megélt tapasztalatok birtokában gazdagodnak a gyermek szabad önkifejezési formái.
- A mozgásos, értelmi, szociális tapasztalatok többszöri átélése segíti, a gyermek egyéni vágyainak kreatív ötleteinek szabad kipróbálását, kibontakoztatását, közben formálódik társas viselkedése, magatartása.

- A szabad játék elsődlegességének biztosítása a tevékenységek közötti harmonikus arányok megteremtésével.
- Az eltérő életkoronként megjelenő, a különböző kultúrákban előforduló játékfajták és azok tartalmának, eszközeinek bevezetése, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni fejlettségének figyelembe vétele
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenlétével az indirekt irányítás biztosítása a gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében..
- A pedagógus tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenléttel, nyugodt légkör megteremtésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása.
- A szabad játék és játszótárs biztosítása, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel, (differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása) a szülők szemléletformálása

A játék tartalma

A fejlesztési feladatainkat meghatározzák

- A korosztály általános pszichikai sajátossága: Fontos a gyermekek mozgásfejlettségének (manuális képességének) észlelésének, érzelmi, akaratil életének gondolkodási jellemzőinek ismerete.
- Az egyéni fejlettség és érdeklődés: Fontos tudni, hogy a gyermek a fenti területen milyen szinten áll, hiszen a fejlesztő munka ennek ismeretében tervezhető meg.
- A csoport összetétele: Információkat kell szerezni a gyermek szociális háttéréről, (környezet, élmény, ismeret).

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

- nyugodt légkör
- idő
- megfelelő hely
- eszközök
- élmények, tapasztalatok
- irányítás

6.2. Munka jellegű tevékenységek

"Ha a kisgyermek szabadon nyúl a tapasztalatokért, átéli az életet"

(Bólyai Farkas)

A munka olyan aktivitás, amely a felnőttek tanításával és akaratával nem függ össze, hanem csupán a környezet vezeti a gyermeket a munkában. Olyan eszközöket biztosítunk, amelyben a munkát, mint tevékenységet a gyermek nem munkának fog fel, hanem olyan tevékenységnek, amely örömet okoz számára.

A munka a gyermek mindennapi tevékenységének része, mely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. Megerősítést nyer a munka jellegű tevékenység nevelőértéke. A fejlesztés csak és kizárólag a gyermek örömteli, örömmel vállalt tevékenységén belül valósul meg. A munka sajátossága, hogy bizonyos külső kényszer is motiválja, lemérhető, konkrét célja van. A munkálkodásuk során ismerkednek szűkebb és tágabb környezetükkel, szülőföldjükkel a tárgyi-, és természeti világról egyre pontosabb információ birtokába jutnak, a biztonságos és elérhető munkaeszközök használata közben lehetőség nyílik – a különböző észlelési formák összekapcsolásával – a munkavégzés pontosabbá és szervezettebbé tételére. A munka nem csak a gyermekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is, azt formálja, átalakítja tevékenysége során

Feladat:

Az óvodapedagógus feladatai:

- A munkavégzéshez alapvető feltételek biztosítása (idő, hely, eszköz, légkör)
- A gyermekek önkéntesen, önállóan, örömmel, képességeik szerint végezhesék a személyükkel kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a közösség érdekében végzett munkatevékenységet. Aktív-cselekvő részvétellel a munkavégzés lépéseinek elsajátítása
- Tudatos pedagógiai munka során a munkavégzéshez szükséges szokások kialakítása és betartásának, konkrét, reális, fejlesztő értékelése. Az iskolakezdéshez szükséges munkaérettség kialakítása
- Saját és mások munkájának elismerésére, megbecsülésére nevelés.
- Önálló véleményalkotás, döntési képesség fejlesztése kortárs kapcsolatokban, együttműködés közben
- A közösségért végzett munkák vállalásánál jelenjen meg a helyes önértékelés és önbizalom
- Beszélő környezet biztosítása, a kommunikációs kedv fenntartása a gyermeki kérdések támogatása a munkavégzés során
- A munka tevékenységek során,- eszköz használat, helyi jellegzetességek- a szülőföldhöz, nemzethez kötődés erősítése

Területei

- Önkiszolgáló munka
- Környezet rendjének megőrzése
- Alkalmoszerű munka - egyéni megbízatás
- Naposi feladat
- Növény, állatgondozás

Az önkiszolgálás a gyermek személye körüli feladatok ellátását jelenti. A felnőtt segítségével ismerkedik a tevékenység folyamatával, sorrendjével.

A munka célja

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül, alakulnak a munkavégzéshez szükséges, attitűdök készségek, képességek, erkölcsi tulajdonságok, kompetenciák:

- Kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon az összpontosítási képességük, munkaszervezési képességük
- Érzelmi-akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk
- Szociális társas: alakuljon ki a felelősségérzetük, feladattudatuk.

A gyermek tevékenységei:

- Szívesen vállalnak egyéni és közösségért végzett megbízatásokat, és azokat felelősséggel teljesítik.
- Kitartóan, aktívan tevékenykednek, munkatempójuk különbségei ellenére képesekké válnak az együttműködésre, szociális magatartásuk (kivárási, tolerancia) a közösségi kapcsolataikat pozitívan befolyásolják
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.
- Képesek-életkori szinten,- saját személyükkel kapcsolatos feladatok ellátására.
- Kialakul a környezet rendjének, megtartásának, megóvásának gondozásának igénye

Módszertani alapelvek:

- A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű marad.
- Megértő óvónői magatartás.
- Egymás és a felnőtt munkájának megbecsülése.
- Feladattudat és feladattartás erősítése.
- Egyéni különbségek tudomásul vétele.
- Megfelelő idő biztosítása a munka elvégzésére.

- A munka értékteremtő tevékenysége.

6.3. Tanulás

A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni.

A tanulás tevékenységekben valósul meg. A tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodapedagógus által szervezett foglalkozásokon, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A világban minden, ami megismerhető befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent, komplex foglalkozások rendszerén keresztül juttatják el a gyermekekhez.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek személyiségét önmagukhoz viszonyított fejlődési formában szemlélje.
- A gyermekek teljes személyiségét fejlessze, autonómiájuk kibontakoztatásával, megtartásával.
- Megismerési vágy, kíváncsiság sokoldalú érdeklődés, kielégítése A gyermekek tanulását támogató környezet megteremtése.
- Különböző élethelyzetekben a gyermekek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből szerzett spontán tapasztalatoknak, ismereteknek a célirányos fejlesztése.
- Tevékenység közben, szokások formálása, szociális együttlét iránti igény felébresztése; türelem, kivárás, alkalmazkodás, egymás segítése.
- A gyermek önkifejező törekvéseinek segítése.
- Modell értékű kommunikációs helyzetek teremtése a gyermeki kérdések támogatására.
- Értelmi,- kognitív- kommunikációs képességek fejlesztése (érzékelés, valóságghú észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, valóságghoz közelítő képzelet).
- A gyermekek személyiségének fejlesztése; önállóság, kitartás, pontosság, feladattudat kialakítása.
- A gyermek érési folyamatához személyiségéhez igazított, pedagógiai módszerek alkalmazása.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel a cselekvéses tanulás segítése.
- A gyermek személyiségfejlődési nehézségeinek felismerése, segítségnyújtás, szükség esetén megfelelő szakembertől segítséget kérése.

- A gyermekek egyéni képességeinek, fejlődési ütemének, szociokulturális háttérének figyelembe vételével differenciált, egyéni fejlesztése
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése, az alábbi módon

Az iskolaérettséget támogató pedagógiai munka

- Az iskolaválasztás támogatása
- Az iskolával való kapcsolat fenntartása
- Az óvoda- iskola átmenetet segítő program kidolgozása, megvalósítása

A tanulás feltétele, formái, típusai, elvei és a tanulás feltétele:

Sokoldalú érzékelésen, észlelésen alapuló tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása.

Az óvodánkban lehetséges tanulási formák

- Spontán játékban tapasztalatszerzés,
- Az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- Gyermeki kérdésekre – válaszokra épülő ismeretszerzés,
- Célzott megfigyelés, tapasztalat-, élményszerzés (séta, kirándulás),
- Cselekvés közben, felfedezés során megvalósuló tanulás.
- Egyéni és kiscsoportos differenciált képességfejlesztés
- Kötelező tevékenységek
- Gyakorlati problémamegoldás.

A képességfejlesztés területei:

- Felzárkóztatás
- Tehetséggondozás

A gyermek és környezetének sokoldalú megismerése

A sajátos diagnosztikai eszközök pontos vezetése elősegíti a problémák korai felismerését. Lehetőség nyílik arra, hogy egyénre szabott feladatot tudatosan tervezzük. Képet kapunk arról is, hogy melyik gyermeknek lesz szüksége más szakember (logopédus, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus) segítségére.

A differenciált képességfejlesztés feltétele:

- A gyermek és környezetének sokoldalú megismerése.
- A gyermek érési folyamatához személyiségéhez igazított pedagógiai módszerek alkalmazásával differenciált tervezés.
- A fejlődés nyomon követése, az eredmények elemzése, szükséges korrekciója.

A gyermek érési folyamatához igazított differenciált tervezés.

A differenciálás az a folyamat, melyben a gyermekek egyéni szükségletéhez igazítjuk a tapasztalatszerzés, élményszerzés alkalmait.

A kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkoztatási forma. Az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges differenciált tevékenységek feltételrendszerét, és módszereit.

A differenciálás gyakorlata:

- Szociális differenciálás (képességek figyelembe vétele a csoportszervezésnél)
- Módszertani (metodikai) differenciálás (cselekvéses, felfedező tanulás, megfelelő ingerek, keresztcsatornák működtetése, egyéni munkatempó,- teljesítőképesség figyelembe vétele)
- Célra irányuló differenciálás. (prevenció, korrekció, tehetséggondozás, életkori szint, hajlamok és érdeklődés figyelembe vétele)

A fejlődés nyomon követése, az eredmények elemzése, szükséges korrekciója.

A gyermekek fejlődését az erre a célra szolgáló fejlettségmérő lapon tudjuk követni, az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Az óvodai nevelés a teljes óvodai életet magában foglaló, tevékenységek keretében folyik. A gyermekek iskolakészültségét az egyéni érési tempó figyelembe vételével állapítjuk meg, amely az óvodából az iskolába történő lassú átmenetet segíti. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként kialakul az iskolai munkához szükséges fejlettségi szint.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás célja

A jövő, az egyre halmozódó információk tömege megkívánja, hogy a gyermekek a tanulás során a legfontosabb képességeket birtokolják.

Óvodapedagógusaink törekvései, hogy minden gyermekben akár tehetséges, vagy lassan haladó típus, megalapozzák azokat a képességeket, melyek alapján örömet jelent gyermekeink számára a későbbi tanulás és önfejlesztés.

A változatos tevékenységek során, a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire, építünk, melynek célja, hogy:

- Alakuljon kompetenciájuk
- erősödik attitűdjük, készségeik, képességeik,
- fejlődik kreativitásuk.

A gyermekeket tágabb kompetenciákra kell felkészítenünk, melyek nevezhetők:

- „gondolkodási stratégiának”
- ”motivációs készletnek”
- ”a gondolkodás és az érzelem attitűdjének”

A tanulás az óvodában folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendelkezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet (az éppen aktuális téma- projektnek megfelelő eszközök, könyvek, a szokás-szabályokat erősítő piktogramok, stb.) megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás = problémamegoldás, amely: aktivizál, önállóságot feltételez, élethelyzetet, sokféle útkeresés, próbálkozás, önálló megoldások stratégiája, hajlékony gondolkodás mely ötletes, eredeti és játékos.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Módszertani alapelvek:

- A tanulás játékos jellege domináljon.
- A fejlődés egyéni ütemének figyelembe vétele, önnevelés.
- A tapasztalatszerzés természetes körülmények között történjen.
- Az önállóság támogatása a tanulási folyamatokban.
- A feladattudat, feladattartás megfelelő szintű kialakítása.
- A másság, az eltérő fejlesztési ütem elfogadása, tiszteletben tartása.
- Speciális, Montessori fejlesztési módszerek alkalmazása.



7. A GYERMEKI TEVÉKENYSÉG TARTALMA

Környezeti nevelés

A környezeti nevelés általában a környezeti kultúra megélését és átadását jelenti. Az élő és élettelen környezetünkkel való harmonikus együttélést, életmódot, gondolkodást, viselkedésmódot, szokást és értékrendszert. Mindezek kialakítására legalkalmasabb az óvodáskor, mely ideális és fontos szakasza a környezeti nevelésnek, hiszen a szokások már a korai életszakaszban kialakulnak, s az egész életre szóló élmények, benyomások, alapvetően meghatározzák a leendő felnőtt környezeti gondolkodását, környezet és természetvédelmi szemléletét és környezettudatos magatartását.

7.1.A környezeti nevelés tartalma

A környezet megismerésének tartalmát, a tapasztalatszerzés irányítását három fő területen biztosítjuk:

- Természet és társadalmi környezet megismerése
- Környezetalkítás, a felnőtt környezettudatos mintájának biztosításával
- Környezetvédelem (természet növény és állatvilágának óvása, szelektív hulladékgyűjtés,)

A témakörök keretét az évszakok változásai, az évszakokhoz kapcsolódó jelenségek megfigyelése, jellemző tevékenységei, a hagyományok és jeles napok töltik meg tartalommal. Itt kell kiemelni a helyi (Duna-part, Sugovica part, Gemenci erdő, vadetető, emlékmű,) és tágabb (múzeum, képtár, könyvtár) környezeti sajátosságok lehetőségeinek kihasználását. Szülőkkel való közös tevékenység során ismerjék meg a társadalmi környezetünkben fellelhető foglalkozásokat: pl. fodrász, kőműves, kozmetikus, varrónő, szerelő stb. A természeti és társadalmi témákról szerzett tapasztalatok, ismeretek az életkor előre haladtával folyamatosan bővülnek, és koncentrikusan mélyülnek, maguk a témakörök is több ponton kapcsolódnak egymáshoz.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, kíváncsiságára, megismerési vágyára, sokoldalú érzékelésén alapuló érdeklődésére építés. A természeti, és szűkebb lakókörnyezetükhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása
- Több érzékszervre ható, és cselekvés közben felfedezett környezeti tapasztalatszerzés feltételeinek megteremtése, a spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása
- Tanulási készségeket, képességeket meghatározó részfunkciók tudatos fejlesztése (alkalmi, folyamatos megfigyelés, gyűjtés, szimulációs játékok közben)
- A környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban a spontán és irányított beszélgetéssel, önérvényesítő törekvések segítése, anyanyelvi-értelmi nevelés megvalósítása
- A gyermekek önálló véleményalkotási, döntési képességeinek fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet átalakításában
- A beszélő környezet megteremtése, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése és a gyermeki kérdések támogatása
- Olyan jeles napok, településünkhöz fűződő néphagyományok, multikulturális elemek beépítése az óvodai életbe, amelyek érzelmileg gazdagítják gyermekeink óvodai életét, fejlesztik az erkölcsi tulajdonságaikat, megalapozza szokás és normarendszerüket
- A családi tárgyi kultúra értékeinek megismerése, beépítése a napi gyakorlatba
- A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális pedagógiai módszerekkel történő tevékenységének, tapasztalatszerzésének biztosítása
- A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, bevonásuk a környezet megfigyelésébe, átalakításába.
- Szociális hátrányok enyhítésére szülőkkel közös ismeretszerző kirándulás szervezése

A gyermek tevékenységei:

- Kötetlen játék (játékhelyek átrendezése, csoportszoba rendjének helyreállítása, ünnepek előtti díszítésben való részvétel, stb.)
- Célzott tanulási folyamat: gyűjtögetés, dugványozás, csíráztatás, ültetés, gyomlálás, öntözés, kísérletezés, szelektív hulladékgyűjtés.
- Természetes élethelyzetek: a természet kincseinek alkotó módon történő felhasználása, átalakítása,
- Virágos- és konyhakert, természet és élősarok, óvoda udvara.

- Alkalmanként kis állatok megfigyelési lehetőségeinek biztosítása (pl. terrárium)
- Fontos az óvónő- és a dajka környezethez, természethez fűződő pozitív viszonya, aktív környezetalkító munkája minta a gyermek számára.

Módszertani alapelvek:

Az óvónő környezethez való pozitív viszonya példaértékű legyen a gyermek számára.

Törekedjék: a környezeti kultúra alapozására

- érték közvetítés fontosságára. (erkölcsi, emberi, és hitéletbeli értékek)
- természettel való harmonikus kapcsolat kialakítására.

7.2. Anyanyelvi nevelés, kommunikációs képességek

A beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése kiemelten fontos, hiszen csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek lesznek képesek az alap-kultúrtechnikák elsajátítására. Kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze.

Az értelmi nevelés tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a gyermekek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi nevelés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és a kommunikáció alakulásával.

Célok és feladatok

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartásával, ösztönzésével. A gyermekeknek lehetőséget adunk az egymás meghallgatására, biztosítjuk a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére irányuló figyelmet.

Kialakítjuk a mindennapokban a beszélgetés lehetőségét, támaszkodva a meglévő tapasztalataikra, ismereteikre érdeklődésükre.

Kommunikáció és a metakommunikáció elválaszthatatlan egymástól, a jelzések kiegészítik, helyettesítik, mélyítik vagy semlegesítik a szóbeli közlést. Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példájával (odafigyelés, beszélgetés, meghallgatás) kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, teremtsen lehetőséget a monologikus beszédre, ennek fejlesztésére, bővítse szókincsüket, gazdagítsa kommunikációs ismereteiket. (pl. Érzelmeket kifejező gesztusaikat) Figyelmet fordítunk arra is, hogy a gyermek beszédszervei épek-e, légzése helyes-e. Szükség esetén kérjük a logopédus segítségét.

Gondozási tevékenységek közben kialakítjuk a természetes párbeszédet. Arra ösztönözzük a gyermeket, hogy szükségleteit, kívánságait bátran, természetes módon fejezze ki.

Segítjük a gyermekeket abban, hogy együttesen végzett tevékenységek közben sajátítsák el, gyakorolják az együttműködést segítő kifejezéseket, az érintkezés udvarias formáit. Bekapcsolódva a gyermek játékába, természetes módon kínálunk mintát arra, hogyan lehet egymáshoz viselkedésben, beszédben is alkalmazkodni.

Szerep- és szituációs játékokkal gyakoroltatjuk a különböző helyzetekhez illeszkedő beszédmodot, nyelvi eszközök használatát.

Munkajellegű tevékenységek közben megfogalmazzuk a szabályokat, elmondjuk az eszközök nevét, összehangoljuk a munkafolyamatokat, megbeszéljük a munkamegosztás módját. Ezzel bővítjük a nyelvhasználat területeit, kialakítjuk a gyermekben az igényt és a képességet a beszédkapcsolatokon alapuló együttműködésre.

A jól artikulált, megfelelő ritmusban, tempóban előadott versekkel az irodalmi nyelv szépségeivel ismertetjük meg a gyermeket.

Irodalmi foglalkozásokon a kifejezésekkel, szólások, nyelvi fordulatok megismertetésével, stílári eszközök használatával gazdagítjuk a gyermekek nyelvi kifejezőkészségét, segítjük szókincsük gyarapodását.

A külső világ tevékeny megismerése közben biztosítjuk a gyerek számára, hogy ismerkedjen az anyagok, tárgyak nevével, tulajdonságot, minőséget jelző kifejezésekkel, viszonyítást kifejező szavakkal, a birtokviszony kifejezésének módjával.

Rendszeresen felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy igen nagy szerepe van a gyermek értelmi, érzelmi fejlődésében, a gyermek-szülő kapcsolat erősítésében a közös beszélgetésnek, a beszélgetést kísérő közös tevékenységnek.

Az anyanyelv megbecsülésén és szeretetén keresztül alakul

- a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs készsége,
- beszédészleléssel a beszédhangok felismerése, kapcsolása,
- beszédmegértéssel a szavak, szókapcsolatok, mondatok jelentésének tartalmának megértése,
- fejlődnek értelmi (kognitív) képességeik.

Az óvodapedagógus feladatai

- A kommunikáció, különböző formáinak alakítása, a beszélő környezet, a helyes minta a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartásával, ösztönzésével, szabálykövetítéssel és a gyermeki kérdések támogatásával.

- Tevékenységekben az anyanyelv gazdagságának, multikulturális elemeinek megismertetése, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése, használatának gyakorlása.
- A csoportban dolgozó óvodapedagógusok és a dajka beszédmintájának, kommunikációjának összehangolása
- A tervezetten szerzett tapasztalatok gyakorlatorientált megvalósítása
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, játékos cselekedtetés során, kommunikációs helyzetben az ok-okozati összefüggések felismertetése, környezettudatos magatartás megalapozása.
- A kognitív képességek fejlesztése az egyre pontosabb, valóság-hű észlelés, a figyelem, a képzelet, a problémamegoldó gondolkodás, az alkotóképesség fejlesztése és az alakuló fogalmi gondolkodás fejlesztésével, az iskolai beilleszkedéshez szükséges értelmi érettség kialakítása.
- Valamennyi értelmi képesség fejlesztése, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését biztosító ösztönző környezet biztosítása.
- Az anyanyelv fejlesztés három alaphelyzetének alkalmazása (spontán, irodalmi nevelés, egyéb kezdeményezési helyzetek)
- A „beszélő magatartás” megalapozása, kialakítása
- A művészeti nevelés adta lehetőségek felhasználása (bábozás – dramatikus játékok, mesélés-verselés, vizuális tevékenységek, az éneklés, a dalos játékok)
- Szókincs bővítése, metakommunikációs helyzetek teremtése (gesztusok, arckifejezések, testtartások, testbeszéd.
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés, együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.

A gyermek tevékenységei:

Sokat és örömmel beszélnek élményeikről, érzelmeikről, tapasztalataikról, örömeikről, félelmeikről, vágyaikról.

Szívesen vesznek részt a felnőttek vagy társaik által kezdeményezett beszélgetésekben. Maguk is kezdeményezik a társalgást.

Hangokat, zörejeket felismernek, játékaikban utánoznak.

Érzelmeket nem csak beszéddel, metakommunikációs eszközökkel is kifejezik.

Verset mondanak, mesélnek, báboznak, dramatizálnak, játszanak. A nap folyamán adódó minden helyzetben megneveznek, kérdeznek, válaszolnak. Képekről kérdeznek, véleményt mondanak, történetet találnak ki. A megkezdett meséket befejezik.

Játék közben párbeszédet folytatnak, elképzeléseiket, véleményüket kifejezik szavakkal, gesztusokkal.

Aktívan részt vesznek az őket körülvevő világ megismerésében.

Nyelvi játékokat játszanak.

Szituációs játékokban gyakorolják, hogy bizonyos helyzetekben hogyan kell megnyilatkozni, reagálni, kommunikálni.

A fejlődés főbb jellemzői az óvodáskor végéig:

- Beszédük érthető, kifejező, összefüggő, a különféle élethelyzetekben használnak az elvont kifejezéseket
- Beszédfegyelmük kialakul, nyugodtan, figyelmesen végighallgatják a felnőtteket és társaikat
- Koruknak megfelelően kialakult a pontos érzékelés, észlelés, képesek vizuális, auditív differenciálásra
- Térbeli viszonyokat képesek felismerni és megnevezni.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, emlékezetük, szándékos figyelmük fejlődik
- Gondolkodásukra a problémamegoldásra törekvés és kreativitás a jellemző.
- Bátran és szíves kommunikálnak a társaikkal és a felnőttekkel.
- A metakommunikációs jelzéseket használják, a környezetükben élő személyekkel jól kommunikálnak.
- Tudnak szemkontaktust teremteni és tartani.

Módszertani alapelvek:

A beszédkéesség fejlődésében fontos a mintaadás. A felnőtt beszéde példaadó kell, hogy legyen, mind a nyelvtani helyesség, artikuláció, szemléletesség, hangerő szempontjából. Az óvónő minden helyzetben, minden megnyilvánulásában legyen a gyermek számára követendő példa. Beszéde legyen tiszta, érthető, színes, kifejező.

A beszéd és a kommunikáció fontos, hogy mindig összhangban legyen egymással.

Éljen a metakommunikáció adta minden lehetőséggel.

Tartsa szem előtt, hogy a nevelés folyamata kétoldalú.

A beszédképesség fejlesztésének legfontosabb feltétele a kiegyensúlyozott, nyugodt légkör, a gyerek és felnőtt egymás közti jó kapcsolata, az egymásra való odafigyelés. Fontos az óvónői közösségen belüli jó kapcsolat, a felnőttek egymás közötti kommunikációja melynek szintén mintaértéke van.

Az egyéni fejlődés ütemének, a különbözőségeknek elfogadása és elfogadtatása.

A gyermek kérdéseire mindenkor kapjon életkorának, érettségének megfelelő, kielégítő választ.

Az óvónő gyakran kezdeményezzen beszélgetést.

A gyermek segítése a különböző beszédminták elsajátításában.

A szép beszéd megerősítése. Kommunikációs helyzetek beépítése a foglalkozások menetébe.

A beszéd fejlettsége a gondolkodással is összefügg. Az emberi megismerés a beszéd segítségével kétlépcsős megismeréssé válik. A beszédnek egyfajta közvetítő szerepe lesz az egyén és a környezete között.

„Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. Az anyanyelvi-kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósításának minden mozzanatában.”¹

7.3. Esztétikai nevelés – Művészetek

7.3.1. Vers – mese

A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermekeknek érzéki, érzelmi élményeket adnak. A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniének elmaradhatatlan eleme.

Az óvodánkban a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek szerepelnek az irodalmi anyagokban.

A verselés, mesélés tartalma

¹ Az óvodai nevelés programja, Országos Pedagógiai Intézet, 1989.

A mese vers a gyermek számára a leghatékonyabb tanulási forma, létszükséglet, olyan érzelmi, értelmi és erkölcsi értékeket közvetít, amely megalapozza a gyermek pozitív személyiségjegyeit.

Fontos szempont, hogy magas szintű irodalmi élményt nyújtunk a gyermek számára. A művek kiválasztásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság, amelyet segít a jól felszerelt könyvtárunk.

A mese – versmondás lényeges elemeit – metakommunikációs eszközöket (testbeszéd, tekintet) az óvodapedagógus személyes példáján keresztül sajátítja el és gyakorolja a gyermek.

Alkalmazza a drámajáték elemeit, az ismerkedő játékokat, a csoportépítő játékokat, amely során saját emlékeik, képzeletük alapján élik át a gyermekek a helyzeteket, szituációkat.

Követelmény, hogy az óvónő – mese-vers tevékenység során – emlékezetből meséljen, verseljen (kivételt képeznek a folytatásos történetek, pl. alvás előtt). Olyan feltételeket teremtsünk, hogy a mese – vers tevékenységen minden gyermek részt vegyen.

A verselés, mesélés célja

Életkori és egyéni sajátosságok szintjén alakul,

- a gyermekek mesék, versek iránti érdeklődése,
- megalapozódik az irodalomszeretet.

A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetése által, fejlődik

- a helyes nyelvhasználat, a gyermekek saját vers- és mesealkotása,
- és a biztonságos önkifejezés.

Előnyben részesítjük az erkölcsi tartalmakat hordozó népmeséket. Törvényei könnyen átláthatók a gyerek számára. Hangulatos nyelvezete is indokolja.

Mondókázásra, versmondásra a nap folyamán adódó lehetőségeket használjuk ki.

Alkalomra szóló versekkel hangulatosabbá tesszük ünnepeinket.

Megalapozzuk a majdani olvasás szeretetét.

A feltételek megteremtése

Az irodalmi nevelés minden nap jelen van az óvodában. Megfelelő hely (mesesarok) biztosításával, mesepárnák elhelyezésével, különböző ráhangoló tartalmakkal kezdődik a mese. A mesét egész héten keresztül hallhatják a gyermekek, és azt követően történik a dramatizálás, amennyiben ezt a feldolgozási módot választja az óvónő.

Az óvodapedagógus feladatai

- Oldott, derűs légkör teremtése, amelyben a gyermekek természetes közlési vágya, a meglévő ismereteinek különféle élethelyzetben való gyakorlása fejlődik és fejleszthető.
- Népi, klasszikus és kortárs multikulturális, interkulturális irodalmi, esztétikai élmények közvetítése, hagyományok ápolása. A csoportba járó más nemzetiségű gyermekek gyermekirodalmi alkotásainak megismerése – bekapcsolása a nevelés folyamatába – versek – mesék pedagógiai szempontú válogatása.
- A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés
- Beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása, figyelembe véve a gyermeki személyiségvonásokat és szükségleteket (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok, beszélgető körök, interaktív játékok
- A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében.
- A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztésének szakemberrel történő összehangolása.
- A mesélés szerepének megismerttetése a szülők körében, a szülők nevelési szemléletének formálása.

A gyermek tevékenységei:

Örömmel hallgatnak verset, mesét, báboznak, dramatizálnak ismert meserészleteket. Maguk is költenek mesét, elbeszélést. Gyakran lapozgatnak képes, mesés, verses könyveket.

A fejlődés főbb jellemzői:

A gyerekek játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak. Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kérik.

A mese szereplőivel azonosulni tudnak és ezeket a hősöket játékaikban megjelenítik.

A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.

Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásaik közé tartozik.

A mesék által fejlődik képzelőerejük és memóriájuk.

Ismerik az óvoda gyerekkönyvespolcát, a könyvek között eligazodnak. Vigyáznak a könyvekre.

Módszertani alapelvek:

A mese legyen a gyermeknek mindennapi örömteli élménye.

Helye, a mesemondást megelőző tevékenység mindig ugyanaz legyen.

Az irodalmi művek élményt nyújtó előadása.

Fontos a gyakori ismétlés, én-erősítő hatása.

Meghitt kapcsolat megteremtése a gyerekekkel.

7.3.2. Ének, zene, énekes játék

A zenei nevelést születéstől kell elkezdni. A család, az óvoda feladata, hogy a gyermeket, korán, tervszerűen fejlessze, és érdeklődővé tegye. Minden nép, zenei nevelésének, a saját néphagyományiból kell kiindulnia, hiszen a nyelv és a dallam itt tökéletes egységet alkot. Így válhatunk zenét hallgató élvező, és értő közönséggé a későbbiekben.

A zene, érzelmeken keresztül hat a gyerekekre. Hatására szívesen dúdolgat, játszik, hallgat zenét. A népdalok és gyermekdalok éneklése közben fejlődik a hallása, éneklési készsége, ritmusérzéke, harmonizálódik a mozgása. Gyermekeink a magyar népdalkincs mellett a gyermektáncok dallamaival is megismerkednek.

Nagyon fontosnak érezzük a különböző hallásfejlesztő gyakorlatokat, a gyermekhangszerek használatát, a népdalok éneklését, a népi dalos játékok játszását, és az életkornak megfelelő klasszikus zene hallgatását, hiszen az első zenei élmény komoly szerepet játszhat a későbbi zenei műveltség kialakulásában.

Óvodánkban a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Feladat:

Megteremtjük azokat a feltételeket, amelyek felkeltik a gyerekek érdeklődését mindenféle zenei tevékenység iránt.

Személyes példával ösztönözzük a gyermeket az örömteli éneklésre, dalos játékok kezdeményezésére, zenehallgatásra.

Fejlesztjük a gyermek hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, esztétikus mozgását, zenei formaérzékét.

Szívesen vesszük és ösztönözzük is őket arra, hogy legyenek ötleteik, bátran improvizáljanak. Énekes beszélgetéssel, változatos dallamfordulatok bemutatásával kínálunk mintát erre.

Népi gyermekjátékok, mondókák, népdalok és hozzájuk fűződő szokások, táncok alkalmazásával alapozzuk meg zenei anyanyelvüket.

Előtérbe helyezzük az élő zenét, sokat énekelünk és valamennyien játszunk legalább egy hangszeren.

Az éneklésen, mondókázáson, dalos játékokon keresztül növeljük a gyermek biztonságérzetét, gazdagítjuk érzelmvilágát, segítjük gátlásaik feloldását.

Dalos játékokkal fejlesztjük a csoportban az összetartozást, a szerepekhez, az egymáshoz való alkalmazkodás képességének alakulását.

Az óvodapedagógus feladatai

- Megfelelő légkör kialakításával az érzelmi motiváltság biztosítása.
- A gyermekek minél több olyan zenei élményhez juttatása, amely megalapozza zenei anyanyelvüket, fejleszti gondolkodásukat és kommunikációs képességeiket.
- A gyermekek zenei képességének (hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, harmonikus, szép mozgásának), kreativitásának fejlesztése, énekes népi játékok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások segítségével
- A zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan örömteli, érzelem gazdag, szép, tiszta éneklésre szoktatás, az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok)
- Az énekes játékok eszközeivel különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszédok gyakorlása
- Az önkifejezés újabb lehetőségének felkínálása a zenei improvizációra való ösztönzés (mozgás rögtönzése zenére, dallam, ritmus variációk kitalálása)
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek sajátos nevelési igénye szerinti zenei nevelés, speciális szakember és programok segítségével (pl. szenzomotoros integráció)

A gyermek tevékenységei:

Mondókákat, dalokat énekelgetnek állatokról, növényekről, a környező világról.
Körjátékokat, dalos játékokat játszanak. Készségfejlesztő játékokban vesznek részt.
Megismerkednek különböző hangszerekkel - ezeket használják is.
Ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő dalokat, táncokat elevenítenek föl, játszanak el.
Különböző alkalmakkor szívesen táncolnak, élvezik a zene és a tánc örömteli hangulatát.

A fejlődés főbb jellemzői:

Felismerik a magas és mély éneklés közötti különbségeket, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni.
Ismerik a halk és hangos közötti különbséget. Képesek zenei fogalom-párokat a dinamikai különbséggel együtt felismerni, összekötni.
Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről. Tudnak dalokat - hallható jelre - hangosan és magukban énekelni.
Érzékenyek a természet és környezet hangjára, figyelik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt.
A jól ismert dalokat, mondókákat jellegzetes ritmusuk alapján felismerik megjelölt dalcímek nélkül is.
Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak.

Módszertani alapelvek:

A zene hatása legyen az egész személyiségre kiható emberformáló erő.
Az óvodai zenei nevelés legyen érték közvetítő, ízlésformáló.
Az ének foglalkozásokat, kezdeményezéseket tervszerűség, fokozatosság, rendszeresség.
A spontán helyzeteket mindenkor ragadja meg az óvónő.
Sokoldalú hatást biztosítson, de mindenkor helyezze előtérbe az éneklést, élőzenét a gépi zenével szemben.
Érvényesüljön a zenei nevelésben a differenciálás, és az egyéni bánásmód.

7.3.3. Rajzolás, mintázás, kézimunka

Az ember ismereteinek döntő részét vizualitás, látás által nyeri. A vizuális nevelés látásnevelés, képzetek, utánzás, gyakorlás segítségével.

A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja. Óvodásaink számára a szabad rajzolás az egyik legjelentősebb önkifejezési mód, mely során a gyermek szimbólumokat használ. A rajzolás a gyermekben örömet kelt. A különböző motívumok szabad kombinálásával jut el a gyermek a formáig, majd a kompozíciók megalkotásáig. Amit a világról tud, ábrázolásában is el tudja mesélni, amit nem tud ábrázolni, azt hozzámeséli.

Az ábrázoló tevékenység célja, nem maga a tevékenység során létrejövő bármiféle alkotás, vagy annak esztétikai értéke, hanem maga az örömteli cselekvés. A létrejövő „mű” jelzés a gyermek ismereteiről, érzelmi életéről, kezűgyességének fejlettségéről.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka célja

Az esztétikai tartalmú élmények által alakul a gyermekek vizuális észlelése, az emlékezete, képzelete, a vizuális gondolkodás.

Feladatok:

Megteremtjük a feltételeket a gyermekek képi, ábrázoló és konstruáló-képességének fejlődéséhez.

Képi gondolkodásukat folyamatosan fejlesztjük.

Figyelembe vesszük a gyermekek közötti képességbeli különbségeket.

Felkeltjük a rajzolás, mintázás, kézimunka anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát.

Biztosítjuk élményeik, fantáziájuk, megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét.

Eljuttatjuk a gyermekeket az alkotás öröméhez.

Biztosítjuk a gyermekek fejlődését belülről serkentő motiváltságot.

Folyamatosan biztosítjuk az alkotó-alakító tevékenységhez szükséges jó minőségű eszközöket és anyagokat.

Gyűjtjük és időszakonként elemezzük a gyermekek munkáit.

A fejlődés folyamatát irányító feladatokat megtervezzük, megvalósításukat rugalmasan kezeljük, alkalmazkodunk a spontán gyermeki igényekhez.

Bevonjuk a szülőket az anyagok, elsősorban természetes anyagok gyűjtésébe, az óvodában használatos eszközök elkészítésébe.

Megteremtjük a műhelymunka lehetőségét.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az önálló gyermeki alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése, örömteli alkotóléggör kialakítása.
- Vizuális élmények biztosításával, az észlelő funkciók változatos gyakoroltatásával, párhuzamosan végezhető tevékenységszervezéssel sokszínű tapasztalatok nyújtása.
- A belső képek gazdagítása gyermeki ábrázolás ösztönzése, változatos lehetőségek felkínálásával.
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása, fejlesztése a népi motívumok alkalmazásával.
- A gyermeki élmény- és fantázia világának gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés és önérvényesítő gyermeki tevékenység fejlődésének segítése.
- Önértékelésre, egymás munkájának megbecsülésére nevelés.
- Az ábrázolási tevékenységében lassan fejlődő, (diszgráfia tüneteit mutató) gyermekek egyéni fejlesztése, folyamatos jelzés a szakemberek felé.
- Szociális hátrányok enyhítése ábrázolás eszközeinek biztosításával.
- Tehetséggondozás működtetése.

A gyermek tevékenységei:

Játékos egyéni és páros, valamint csoportos mozgásokat végeznek.

Mintázás, makett-, báb- és játékkészítés közben ismereteket gyűjtenek az anyagok alakíthatóságáról.

Papírmunkákat végeznek: gyúrnek, tépnek, nyírnak, vágnak, ragasztanak, hajtogatnak.

Konstruálnak kész elemekkel. Szőnek, textilmunkákat végeznek.

Rajzolnak különféle eszközökkel: ceruzával, színes ceruzával, zsírkrétával, tussal. Színes papírból képeket alakítanak, kollázst, montázst készítenek.

Sokszorosító technikákat tanulnak meg és gyakorolnak.

Termet rendeznek, a gyűjtött anyagokat válogatják, felhasználják, díszítenek vele, dekorálnak térben és síkban.

Múzeumokat, tárlatokat látogatnak.

Sétákon gyűjtik a különféle megmunkálható anyagokat, terméseket, stb., ismerkednek tulajdonságaikkal, felhasználhatóságukkal.

Munka jellegű tevékenységeket végeznek.

Képességeket, készségeket, fantáziát, stb. fejlesztő játékokat játszanak, melyek közben ismereteiket bővítik, rögzítik.

A fejlődés főbb jellemzői:

Bátrabbak, ötletesebbek az építésben, a téralakításban. Sokféle tapasztalattal rendelkeznek a változatos alakú zárt és nyitott terek elkerítésében, lefedésében, az építmények egyensúlyának megteremtésében.

Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.

Képkialakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonylatokat. Élményeik, elképzeléseik, képzeteik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.

Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat (pl. fiú, lány, nyuszi, tulipán, stb.). Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák (pl. haj, ruha, stb.); próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.

Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával. Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat. (Pl. papírhajtogatás, nyírás, tépés, ragasztás, konstruálás, összeszerelés, varrás, kötözés.)

Módszertani alapelvek:

Folyamatosan álljon rendelkezésre megfelelő minőségű, mennyiségű anyag és eszköz.

A gyermekek alkotása személyes jellegű, pozitív érzelmekkel kísért legyen.

A gyermeki alkotást kezeljük értéként.

A gyermeki önkifejezés önkéntessége domináljon.

A fejlesztésben tolerancia és empátia érvényesüljön.

Az óvoda értékrendszere a gyermeki és szülői ízlés formálója is legyen.

Valósuljon meg a rajzolás, mintázás, kézimunka közösségformáló ereje.

Kerüljön előtérbe a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezettsége.

7.4.A külső világ tevékeny megismerése

7.4.1. Környezeti tartalmú tapasztalatok

Törekvésünk, hogy a gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerezzen a szűkebb és tágabb természeti - emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során alakuljon ki pozitív érzelmi viszonya a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

A gyermek első hat évére jellemző tudatállapot, amikor az őket körülvevő világ információit tudattalanul szívják magukba. Megszűnése hat éves kortól kezdődik.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok szokások a családi a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. Valamennyi óvodában feladatunk a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését széleskörűen megismertetni. Elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket kell biztosítanunk a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak kialakítására. Miközben elő kell segíteni a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításban. A környezeti nevelés általában a környezeti kultúra megélését és átadását jelenti. Az élő és élettelen környezetünkkel való harmonikus együttélést, életmódot, gondolkodást, viselkedésmódot, szokást és értékrendszert. Mindezek kialakítására legalkalmasabb az óvodáskor, mely ideális és fontos szakasza a környezeti nevelésnek, hiszen a szokások már a korai életszakaszban kialakulnak, s az egész életre szóló élmények, benyomások, szokások alapvetően meghatározzák a leendő felnőtt környezeti gondolkodását, környezet és természetvédelmi szemléletét és környezettudatos magatartását.

Feladat:

Nagy gondot fordítunk a gyermekek már meglévő tapasztalatainak felhasználására, azok rendszerezésére, ezeken keresztül eljuttatva őket a bonyolultabb összefüggések, következtetések felismeréséhez.

Lehetőséget teremtünk a folyamatos és alkalmi megfigyelésekre.

Építünk a spontán lehetőségekből fakadó élménynyújtásra.

Az egyéni fejlettség figyelembe vételével többféle megoldás közötti választásra adunk lehetőséget.

Kiemelt figyelmet fordítunk a társadalmi, természeti környezetünkől, helyi sajátosságainkból fakadó lehetőségekre.

Hatékonyan együttműködünk a szülőkkel a környezet megszerettetésében, megóvásában.

Felhívjuk figyelmüket az élőlények szeretetére, óvására, a környezetvédelem fontosságára.

Felelevenítjük a helyi népszokásokat, mellyel erősítjük a szülőföldhöz kapcsolódó pozitív érzelmeket és formáljuk a gyermekek erkölcsi magatartását.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, kíváncsiságára, megismerési vágyára, sokoldalú érzékelésén alapuló érdeklődésére építés. A természeti, és szűkebb lakókörnyezetükhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása
- Több érzékszervre ható, és cselekvés közben felfedezett környezeti tapasztalatszerzés feltételeinek megteremtése, a spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása
- Tanulási készségeket, képességeket meghatározó részfunkciók tudatos fejlesztése (alkalmi, folyamatos megfigyelés, gyűjtés, szimulációs játékok közben)
- A környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban a spontán és irányított beszélgetéssel, önértékesítő törekvések segítése, anyanyelvi-értelmi nevelés megvalósítása
- A gyermekek önálló véleményalkotási, döntési képességeinek fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet átalakításában
- A beszélő környezet megteremtése, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése és a gyermeki kérdések támogatása
- Olyan jeles napok, településünkhöz fűződő néphagyományok, multikulturális elemek beépítése az óvodai életbe, amelyek érzelmileg gazdagítják gyermekeink óvodai életét, fejlesztik az erkölcsi tulajdonságaikat, megalapozza szokás és normarendszerüket
- A családi tárgyi kultúra értékeinek megismerése, beépítése a napi gyakorlatba
- A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális pedagógiai módszerekkel történő tevékenységének, tapasztalatszerzésének biztosítása
- A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, bevonásuk a környezet megfigyelésébe, átalakításába.
- Szociális hátrányok enyhítésére szülőkkel közös ismeretszerző kirándulás szervezése

A gyermek tevékenységei:

Azonos helyszínen megfigyelik, tapasztalják a természetben végbemenő változásokat. Ismereteket szereznek a természeti jelenségekről. Tapasztalatokat gyűjtenek arról, hogy a természeti változások hogyan hatnak az emberekre, növényekre, állatokra. Ellátogatnak különböző intézményekbe (könyvtárba, múzeumba, színházba, megnézik a város nevezetes épületeit, építményeit). Találkoznak ismert foglalkozásokat végző emberekkel. Lehetőség szerint kipróbálják munkaeszközeiket. Felkeresik a környező kirándulóhelyeket. Részt vesznek a növények és állatok gondozásában. Az érzékelés minden területén ismereteket szereznek a természet szín-, forma-, méretgazdagságáról. A szerzett tapasztalatokat, ismereteket alkalmazzák, biztonságosan eligazodnak környezetükben.

A fejlődés jellemzői:

Ismerik lakásuk címét, szülei foglalkozását. Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény (bölcsőde, iskola, orvosi rendelő, posta, rendőrség, tűzoltóság stb.) rendeltetését. A tárgyak, jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggést felismernek. Ismert tárgyakat, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük szerint összehasonlítanak. A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják. Igényesek testük tisztaságára. Felismerik a napszakokat. Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét. Állatokról, növényekről élményeiknek, tapasztalataiknak megfelelő ismeretekkel rendelkeznek.

Módszertani alapelvek:

Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek egyénileg is kisebb csoportban dolgozzanak és fedezzék fel a világot. A megfigyelések a természetben is történjenek.

Annyi és olyan téma feldolgozását tervezzük, amennyihez folyamatos élményt tudunk biztosítani.

Biztosítsuk a természeti és társadalmi témák sokoldalú megközelítését.

Vegyük figyelembe a gyermekek képességét, eltérő fejlődési ütemét.

Biztosítsunk olyan lehetőségeket, amelyek során fejlesztjük a gyermekek gondolkodását, folyamatos beszédét, szóbeli kifejezőkészségét.

A helyi lehetőségek figyelembe vételével ismertessük meg a népi és nemzetiségi kultúrát.

7.4.2. Matematikai tartalmú tapasztalatok

A környező valósággal való ismerkedés, a folyamatos cselekedtetés kapcsán a gyermekek sokoldalú tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről. Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jutnak, és azokat tevékenységeikben alkalmazzák. Felismerik a mennyiségi, alak-, nagyság- és téri viszonyokat: alakul-ítélőképességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiség-érzékelésük. Matematikai tartalmú elem valamennyi tevékenységben jelen van és a súlyozottan mozgáson, érzékelésen alapuló tapasztalatszerzés szinte észrevétlenül megvalósítható.

Feladatok:

A matematikai készség kialakulásában a motoros tevékenységek és az érzékelési folyamatok meghatározóak.

Az érzékelést fejlesztő eszközök a logikai gondolkodás minden elemét magukban foglalják. Megjelenik a becslés, a sok, a kevés megállapítása.

Változatos lehetőségeket teremtünk a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos sokoldalú tapasztalatszerzésre.

Különböző tevékenységeken keresztül élményeket nyújtunk a gyermek számára, melyben az érdekességek, a matematikai összefüggések felismerésével fejlesztjük problémamegoldó és igazságkereső gondolkodásukat.

Olyan lehetőségeket biztosítunk, melyben a téri- és síkbeli tájékozódásuk biztonságosan kifejlődhet.

Sokféle érzékelésen, észlelésen keresztül fejlesztjük mennyiségfogalmukat.

Belső motivációjukra építve fejlesztjük egyéni megismerő erőiket, probléma-érzékelésüket.

Fontos, hogy a matematikai fogalmaik kialakulásához saját tapasztalattal jussanak el.

A gyermek tevékenységei:

Megfigyelik a környező valóságot, tapasztalatokat szereznek, konstruálnak. Természetes helyzetekben manipulálnak, rakosgatnak, játékos tevékenységek során észreveszik az azonosságokat, különbözőségeket. Összehasonlítanak, mérnek, számolnak, megismerkednek az életben jelenlévő állandóságokkal. A számolási képesség kialakításához fontos a térbeli tájékozódás. A természetben fellelt, összegyűjtött tárgyakat valamilyen szempontból összehasonlítják, szétválogatják, sorba rendezik. Tevékenység közben szerzett ismereteiket, tapasztalataikat fejlettségükhöz mérten verbálisan is kifejezik. Eligazodnak környezetükben, gyakorolják a térbeli tájékozódást szabad térben és síkban. Munkalapokon különböző tevékenységeket, feladatokat végeznek.

A fejlődés főbb jellemzői:

A gyerekek általában képesek a minőségi és mennyiségi eltérések felismerésére. Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat (pl. hosszabb, rövidebb, legrövidebb, stb.). Különböző mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni, az összemérés, összehasonlítás, párosítás alapján helyes megállapítást tudnak tenni. Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig. Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat létrehozni, szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni. A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetése; értik és követni tudják az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat (például: alá, fölé, közé, alatt, fölött, között)

Módszertani alapelvek:

Spontán helyzetek kihasználása. Problémahelyzetek sokoldalú megközelítésére való ösztönzés. A belső motiváció, a felfedezés öröme legyen a legfontosabb hajtóerő.

Egyéni különbségek figyelembevétele.

A játékosság hassa át a tapasztalatszerzést.

Térre, formára, színre, mennyiségre vonatkozó élményanyag fokozatos bővítése.

Tevékenységek során jusson a gyermek sikerélményhez.

7.5.Mozgás

MOZGÁSNEVELÉS

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét és az egyes szervek teljesítőképességét. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában.

Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodó képességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását. A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján- az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Mozgásnevelés durva- és finomkoordináció fejlesztésében fontos szerepet játszik a kis- és nagymozgásokon keresztül.

Mozgás célja

A rendszeres mozgás, a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgásigény kielégítése, mely során megalapozódik a mozgás szeretetére épülő egészséges- életvitel és életmód.

Feladat:

Megteremtjük azokat a feltételeket, melyek elősegítik a gyermek biológiai fejlődését, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét.

Fontosnak tartjuk a testi képességek - mint ügyesség, gyorsaság, bátorság, erő, állóképesség - fejlesztését. Hangsúlyt fektetünk a koordinációs képességek, a helyes testtartás fejlesztésére, a lábboltozat alakítására.

A fiziológiai mozgások természetes fejlődését, (kar, fogás, hátgerinc, mellkas, egyensúly, szemmérték, helye tartás, rendezett ujjmozgás) a napi tevékenységek által kívánja megalapozni.

Foglalkozásainkat elsődlegesen a szabadban, illetve a tornaszobában vezetjük.

Építünk a gyermek, játékos kedvére, mozgásvágyára, tapasztalatára.

Szem előtt tartjuk a játék fontosságát, a gyermekek terhelhetőségét és mozgásigényét.

A szülők segítségével biztosítjuk, hogy a gyermek megfelelő tornaöltözetben mozogjon, tornázzon.

Gondoskodunk a balesetek megelőzéséről.

Naponta tartunk rövid testnevelés gyakorlatokat, és hetente testnevelés foglalkozást tartunk.

Az egyensúlyozás gyakorlása, a mozgás koordinálása, saját testének tudatosítása, a koncentráció által elért belső nyugalom megismerése.

Megalapozzuk a gyermekben azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és fontos.

Az óvodapedagógus feladatai

- Rendszeres, mindennapi mozgással, az egészséges életmódot erősítő tevékenységek biztosítása, az egészséges életvitel kialakítása, a gyermekek egészségének megőrzése, edzése.
- A játékos mozgás, torna által a mozgásigény kielégítése, felkeltése mozgáskultúra fejlesztése, az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével.
- Nevelési feladatok megvalósításához, mozgásos tapasztalatok, tervezése és a mindennapi gyakorlati megvalósítása.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása, mozgásra készítő biztonságos környezet kialakítása.
- Játékos mozgásban az értelmi és szociális képességek, társra figyelés fejlesztése.
- Testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség), fizikai erőnlét a koordinációs készségek, és a térérzékelés tudatos fejlesztése.
- Az egyéni lemaradásokat kompenzáló speciális mozgásos játékok közvetítése, a hátránnyal küzdő gyermekeknél. (fejlesztőpedagógus mikro csoportos tevékenysége).
- Biztonságban végezhető mozgásélmény feltételeinek megteremtése, a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

A mozgás sokoldalú tevékenység, feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. A szabad játék tevékenységén, a mozgásfoglalkozáson túl jelen van a különböző nevelési területeken, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységben is.

Hatása az értelmi képességek fejlődésére

- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri felidézésével fejlődik a gyermekek vizuális memóriája.
- A testrészek, téri irányok, formák bemozgasásával, megismerésével, megnevezésével bővülnek a térről való ismereteik, fejlődik térészlelésük, gyarapszik szókincsük.
- A konkrét, mozgásos tapasztalatok beépülése segíti az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődését.

Hatása szociális képességek fejlődésére:

- A saját testéről szerzett tapasztalat és a mozgásos képességeinek megismerése, a mozgás feletti kontroll kialakulása segíti az „én tudat” fejlődését a „szociális én” erősödését. Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulását.
- A közös, örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolatai kiszélesednek. A társakkal végzett együttmozgás segíti a gyermek én-határainak megismerését, a másik észlelését, fejlődik önfegyelmük, önuralmuk, együttműködő, kooperáló képességük és toleranciájuk.
- A mozgásos versengések során átélik a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezeknek a kezelését, elviselését.

Programunkban a mozgáson keresztül pedagógiai és pszichológiai feladatokat egyaránt megvalósítunk. A mozgásfejlesztés fő feladatait – a nagymozgások, szem-kéz-láb koordináció, egyensúlyérzék, finommotorika fejlesztését – természetes módon építjük be a gyermekek tevékenységébe.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban

Valamennyi szintéren fontos a feladat természetes mozgáskedv megőrzése, felkeltése és a mozgásigény kielégítése, valamint a motiváló, mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása teremben a szabad levegőn, eszközökkel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában.

3- 4 éves korban:

A nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni, ezért leginkább a csúszáshoz, kúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz, guruláshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk (csúszda, létra, tornaszőnyeg, asztalok, székek).

4- 5 éves korban:

Nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció. Mindezt jól szolgálják a célba dobó játékok (kugli, ugróiskola, ugrókötél, labda). Kiemelt szerepet kap az egyensúlyérzék fejlesztése (billenő hinta, füles labda, lépegető, stb.)

5– 7 éves korban:

A finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek a spontán fejlesztésére. Pl.: ábrázolási technikák gyakorlása: tépés, vágás, varrás, gyöngyfüzés, építés, konstruálás, babaöltöztetés, barkácsolás, stb. A gyermekek felügyeletének biztosítása mellett használjuk fel a mozgásos tevékenységekre az öltözőt és a fejlesztő szobát is.

Tornaszobánk kiemelt jelentőséggel bír a napi életünk során a mozgásfejlesztésben, a napirendünk célszerű kialakításában.

Fontos eszközként tartjuk számon az egyensúlyi helyzet keresését igénylő kerékpárokat, rollereket. Az udvaron felügyelet mellett a sokoldalú mozgásfejlődést elősegítő felszerelések és eszközök mindig a gyermekek rendelkezésére állnak.

A gyermekek mozgásigénye különböző. Nagyon fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyermekek megtanuljanak egymáshoz alkalmazkodni, egymást tiszteletben tartani. Ehhez elengedhetetlen bizonyos alapvető szabályok megtanítása, betartása. Tudatosan szervezzük a fejlesztési feladatokat. Az udvaron minden gyermek életkorától független, érdeklődésének megfelelően csatlakozhasson bármelyik óvónő, vagy gyermek által kezdeményezett mozgásos játékhoz, feladathoz. A feltételek birtokában fontos, hogy megtanítsuk a gyermekeket a sport – és a manipulációs eszközök használatára. Tanítunk sok, mozgásos játékot, régi népi játékot is, pl.: ugrókötelezés, ugróiskola, dalos játékok. Kapcsolódjunk be a gyermekek által szervezett és kezdeményezett játékokba, ha ezt igénylik, ötleteinkkel fejlesztjük tovább. Fontos az egymás testi épségének megóvása, a balesetmentes helyszínek, eszközök megválasztása.

Az udvari játékeszközök EU - s szabványoknak megfelelő, balesetveszély elkerülése céljából. A felülvizsgálatuk folyamatos.

Meggyőződésünk, hogy a rendszeres mozgás során fejlődnek a gyermek pszichikai, testi, értelmi és szociális képességei, ezek eredményeként egészségesebbek lesznek.

Módszertani alapelvek:

A szaknyelv használata.

Egyszerű, érthető utasítások alkalmazása.

Mintaértékű gyakorlat-bemutató, vagy magyarázattal kísért bemutatás.

Hibajavítás.

A foglalkozások központi része a játék.

Az egészség megőrzése.

A mindennapi sportolási igény kialakítására törekszünk.

7.6. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

Óvodai nevelés kiemelt feladatai:

A többi gyermekkel együtt nevelhető, sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése-oktatása:

- Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek
- Látássérült gyermek
- Hallássérült gyermek
- Enyhén értelmi fogyatékos gyermek
- Beszédfogyatékos gyermek
- Fejlődéses egyéb pszichés zavarával küzdő gyermek

Távlati cél:

- a szociális és gazdasági háttér eltéréseiből adódó esélykülönbségek csökkentése
- a gyerekek képességeinek maximális kibontakoztatása, személyiség-központú oktatás - nevelés által
- társadalmi és kulturális különbözőségek elfogadása, és segítése

A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás elvei

- A tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangba kerüljenek
- A fejlesztés a megfelelő területen valósuljon meg
- Nevelésük, fejlesztésük a terhelhetőség figyelembe vételével történjen
- A gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, elfogadó, eredményeket értékelő környezet, befogadó csoportlétkör kialakítása segítse
- A gyermekek viselkedésében érvényesüljön a hátrányos megkülönböztetés kizárásának elve
- A rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai az intézmény programjának tartalmi elemeivé váljanak
- A gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus segíti a gyermek fejlesztését

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység célja

Harmonikus, nyugodt óvodai környezetben

- Biztosított a gyermekek integrált nevelése, esélyegyenlősége
- Javul a gyermekek életminősége, a társadalmi beilleszkedése

- Csökkennek a fogyatékból adódó hátrányok
- Természetessé válik a gyermekek közötti különbözőség elfogadása

Integrált nevelés általános fejlesztő programja

PERCEPCIÓ FEJLESZTÉSE

Célja:

- A fejlesztéssel az idegrendszeri központok összehangolt működésének biztosítása
- Az észleléshez köthető gondolkodási műveletek fejlesztésével a fogalmi háló kiépülésének lehetővé tétele
- Az alap kultúrtechnikák elsajátításának megalapozása
- A következetes jobb- vagy baloldali szem-, kéz-, és láb használatának kialakítása

A percepciófejlesztés tartalma:

- A vizuális percepció fejlesztése
- A taktilis percepció fejlesztése
- Az akusztikus percepció fejlesztése
- Az idő érzékelésének, észlelésének fejlesztése
- A tér érzékelésének, észlelésének fejlesztése

Fejlesztés tartalma

Mozgásszervi fogyatékos gyermekek óvodai nevelése során kiemelt figyelmet kell fordítani:

- „A saját mozgások uralmát” és a test megélését hangsúlyozó mozgásformák, és az alapmozgások kialakítására,
- a kóros reflexek leépítésére, valamint a finommotorika és az egyensúlyérzék fejlesztésére.
- Az egyoldali kéz-, szem-, lábdominancia kialakulásának elősegítésére.

Testséma. téri orientáció fejlesztése

Célja:

- A cselekvéses reprezentáció intenzív fejlesztése. A saját testrészeknek és azok térbeli elhelyezkedésének ismeretével az én-tudat kialakulásának megalapozása.
- A saját test orientációjától a problémamegoldó szituációig történő laterális következetesség kialakítása a pszicho-motoros konfliktusok elkerülése érdekében.

Részei:

- A testrészek megismerése: A test részeinek azonosítása és megnevezése, tükör előtti tapasztalat-szerzés (önmaga felismerése, azonosítása).
- Téri orientáció fejlesztése: A testrészek elhelyezkedésének, funkciójának megismerésével, a test fogalmának kialakítása.
- A testrészek egymáshoz való viszonyainak megtapasztalásával, a testrészek téri helyzetének megismerése (bal-jobb, fönt-lent, alatt-fölött gyakorlása nyitott majd csukott szemmel)
- Térbeli helyzetek viszonyítása saját testhez (tőlem jobbra-, balra, előttem- mögöttem, alattam-fölöttem, mellettem, kettőnk között)
- A test személyi zónáinak alakítása.

Az érzékszervi fogyatékosok közül a látássérült gyermekek óvodai nevelése során kiemelt figyelmet kell fordítani

- a közös játékban való részvétel és a közösséghez való alkalmazkodás segítésére,
- az önkiszolgálás megtanítására,
- a tárgyak és helyük megismertetésére,
- a rendszeret és a higiénés szokások (különösen a szem és kéz tisztán tartása) kialakítására.

A látássérült gyermekek mind az ismeretszerzésben, mind a pszichés, szociális fejlődésben speciális segítséget igényelnek.

Az érzékszervi fogyatékosok közül a hallássérült gyermekek, óvodai nevelése során kiemelt figyelmet kell fordítani:

- hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hallássérüléséből,
- gyengébb nyelvi kommunikációs kompetenciájából,
- fogalmi gondolkozásából eredő hátrányának és ezzel összefüggő esetleges tanulási nehézségének leküzdéséhez.
- A többségi pedagógusnak figyelembe kell vennie a hallássérülés következményeként fellépő kommunikációs nehézségeket, a szókincs esetleges elmaradását, a
- szóbeli kifejezőkészség gyengébb voltát, és kiejtési problémákat.

Kiemelt feladatok az enyhén értelmi fogyatékos, valamint az egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermek tüneteit mutató gyermekeknél:

- a pontos diagnózis és fejlesztési szempontok, módszerek igénylése, vizsgálatok elvégzése
- a testséma biztonságának kialakítása
- a téri és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten
- a vizuomotoros koordináció gyakorlása
- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása
- a szerialitás erősítése
- a számfogalmak kialakítása és bővítése
- az érzékelés – észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése

A beszéd fogyatékos gyermekek óvodai nevelése során kiemelt figyelmet kell fordítani:

- Az akadályozott vagy megkésett beszédfejlődésű gyermekek fejlesztése
- A további egészséges pszicho szociális fejlődés elősegítése
- A későbbi iskolai teljesítményzavarok megelőzése

A verbális fejlesztés tartalma:

- Beszédlézés fejlesztése
- Beszédmotorika fejlesztése
- Beszédészlelés és beszédmegértés fejlesztése
- Beszédhangok pontos időtartam észlelésének fejlesztése
- Szókincs bővítés, kifejezőképesség fejlesztése

KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE.

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel. A mikro csoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében.

8. Kapcsolatok más nevelési színterekkel

8.1. Kapcsolat a családdal

Fontos feladatunknak tartjuk a családok megismerését, a velük való szoros nevelői együttműködést.

Céltudatosan látogatjuk a családokat.

A szülők nevelési célkitűzéseinek ismeretében segítünk abban, hogy elvárásaik reálisak legyenek.

Tájékoztatjuk a szülőket nevelési elképzeléseinkről, módszereinkről, tervezett eseményekről, programokról.

A nagycsoportos szülőknek városi szinten megszervezzük azokat az alkalmakat, ahol a város minden iskolájának kínálatával megismerkedhetnek.

Különös figyelemmel, tapintattal és realitással adunk tájékoztatást a szülőnek saját gyermekéről. Éreztetjük, hogy a segítészándék vezérel bennünket.

A családdal kapcsolatos minden információt diszkréten kezeljük.

Lehetővé tesszük a naponkénti rövid, lényeges közlésekre szorítókozó párbeszédet.

Nyitottak vagyunk, módot adunk arra, hogy a szülő a csoportban megfigyelhesse gyermeküket.

Biztosítjuk a négy szemközi beszélgetések lehetőségét - nevelői és szülői igény szerint.

Figyelemmel kísérjük a családok életében bekövetkező változásokat, ha erre szükség van, felvállaljuk a családgondozással járó feladatokat.

Különös gonddal készülünk fel az új gyermekek fogadására, beszoktatására. Fokozott figyelmet fordítunk az otthonról jövő gyermekekre.

Beiratkozást követően, ismerkedő délutánt szervezünk a leendő szülők részére, egy beszélgetés keretében.

Az óvoda megkezdését megelőző időszakban illetve az óvoda kezdés időszakában minden óvodás gyermeket óvónői meglátogatják otthonában.

Ha szükséges, lehetővé tesszük a szülőnek, hogy segítse gyermeke beilleszkedését.

Amennyire ez tőlünk függ, segítjük a szülő és a gyermek közötti harmónia erősödését.

Bevonjuk őket a programok szervezésébe, bonyolításába, szorgalmazzuk azokon részvételüket.

Folyamatosan keressük a kapcsolattartás bővítésének lehetőségét.

Csoportonként hozzuk létre a szülők közösségét összefogó szülői munkaközösséget. Támaszkozunk rájuk, erősítjük kezdeményező, koordináló szerepüket.

Megkönnyítjük az átmenetet az iskolába a nagycsoportos gyermekek számára ovi-suli programunkkal.

Alapelvek:

- Bizalomra épülő kapcsolat kialakítása minden családdal,
- Egyenrangú nevelőtársi viszony szorgalmazása,
- A gyerek fejlesztésében az óvónő támasza legyen a szülőnek,
- A családi és az óvodai élet közötti folyamatosság biztosítása,
- Az egyéni igények, szokások figyelembevétele,
- Az előítéletek kiküszöbölése,
- A hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekekkel szembeni különös gondoskodás, felzárkóztatás, tapintatos segítségnyújtás.

8.2.Kapcsolat a bölcsődével:

Alapelvek:

- Az átmenet megkönnyítése,
- A nevelés folyamatosságának biztosítása,
- A gyermek biztonságérzetének erősítése.

8.3.Kapcsolat az általános iskolával:

Folyamatos együttműködéssel segítjük, az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését. Munkacsoportokat hozunk létre óvónők és tanítók részvételével a közös programok szervezésére. Erre remek alkalmakat ad az ovi-suli programsorozat.

Beiskolázási tervet készítünk az óvoda- iskola együttműködésére.

Nyomon követjük az iskolába kerülő gyermekek fejlődését.

Alapelvek:

Zökkenőmentes átmenet elősegítése

Folyamatosság biztosítása

Kölcsönös bizalomra épülő együttműködés megteremtése

8.4. Külső kapcsolataink:

Egyéb intézményekkel:

Óvodák

Törekszünk arra, hogy a város és vonzáskörzete óvónői között a szakmai kapcsolat értékes legyen. Ennek érdekében pályázatok segítségével szervezünk, bonyolítunk továbbképzéseket.

Közművelődési intézmények

Rendszeresen figyelemmel kísérjük a különböző közművelődési intézmények programajánlatait.

Válogatunk a város rendezvényeiből, múzeumi foglalkozásaiból és egyéb kulturális eseményeiből.

Szakszolgálatokkal:

Szoros együttműködést folytatunk a Nevelési Tanácsadóval, a Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal, a Bajai Egyesített Szociális Intézmények Gyermekjóléti Szolgálatával.

Rendszeres kapcsolatot tartunk a védőnőkkel, gyermekorvosokkal és szakorvosokkal (szemész, fogorvos, ortopéd szakorvos, fül- orr-gégész, pszichológus).

Különleges bánásmódot igénylő gyermekeink fejlesztésében és ellátásában a Pedagógiai Szakszolgálat segítségét vesszük igénybe.

Katolikus kapcsolataink:

- Fenntartó (Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye, EKIF)
- Helyi plébánia (Szent József plébánia)
- Környékbeli testvérintézmények
- Katolikus Pedagógiai Intézet (KAPI)
- Katolikus Karitás
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat

9. Az óvodába és az iskolába lépés feltételei

Intézményünkbe a gyermekek felvételét a mindenkor érvényes tanügy igazgatási feladatnak megfelelően végezzük.

Elsődleges szempontunk, hogy a gyermek betöltse a jogszabály által előírt életévét, ezen túlmenően pedig az alábbi fejlődési mutatókat vesszük figyelembe:

- szobatisztaság,
- kialakult beszédkészség (legalább beszédértés),
- önálló mozgáskészség,
- alapvető önellátási szint.

Az iskolába lépés feltételei

Az iskolába lépés feltételeit az aktuális jogszabályok határozzák meg.

10. Gyermekvédelmi esélyegyenlőségi feladatok az óvodában

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek célja

A hátrányos és a halmozottan hátrányos gyermekek érdekében tett intézkedésekkel, gyermekközpontúsággal, családorientált szemlélettel, az együttműködések elősegítésével az esélyteremtés növelése, valamint a gyermekek komplex személyiségfejlődésében bekövetkezett pozitív változások elősegítése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása.
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés
- A mozgás és a sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét
- A szülőkkel - a gyermeküket is elhanyagoló családokkal való - együttműködésre készítő kapcsolattartás erősítése

A hátrányos helyzet okai

- A család anyagi és egészségügyi állapota, erkölcsi helyzete és életvitele, értékrendje
- A család lakhelye és környezete
- A gyermek és/vagy szülő egészségi állapota
- A családtagok száma

Környezeti okok

- Sokgyermekes család:
- 3 vagy több gyermek
- Szűkös lakásviszonyok:
- A család magas létszáma
- Több generáció együttélése

Nevelési hiányosságok:

- Kettős nevelés

- Felügyelet és gondozás hiánya
- Helytelen bánásmód (brutalitás)
- Érzelmi sivárság, közömbösség
- Könnyelmű, felelőtlen életvitel
- Bűnöző családi háttér

Anyagi okok

- Munkanélküliség
- Létminimum alatti 1 főre jutó jövedelem
- A szülő csökkent munkaképességű vagy munkaképtelen
- A kereset nem a család szükségleteinek kielégítésére fordítódik

Egészségügyi okok

- Születési rendellenesség vagy szerzett fogyatékoság
- Mozgáskorlátozottság
- Érzékszervi károsodás (látás, hallás...)
- Szervi rendellenesség
- Tartós betegség
- Idegrendszeri, pszichés problémák (szülő és/vagy gyerek)
- Higiénés hiányosságok

A gyermek személyiségében rejlő okok

- Értelmileg, érzelmileg visszamaradt

A szociális hátrányok enyhítésére tett intézkedések

- A differenciált egyéni fejlesztés
- Egészségnevelés
- Életvezetési tanácsok a családok részére
- A mozgás prioritása a nevelésben
- Interkulturális nevelés: életvezetés, cigány irodalom, a cigányság története
- Tehetséges gyermekek fejlesztése.
- Felzárkóztató foglalkozás az arra rászorulóknak részére
- Kirándulásokon a részvétel biztosítása
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása
- Pályázatokon való részvétel

Szülőknek felajánlott segítség

- Fórum - jogi és életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Játékos, ismeretterjesztő klubfoglalkozások
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, fogadó órákon, írásos tájékoztatón keresztül
- Szülőkkel közös programok (pl. kertgondozás, főzőcske, Szülői Klub)

Esélyegyenlőségi cél: (Baja Város Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve alapján)

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél korábbi bekapcsolása az óvodai nevelésbe

Együttnevelés feltételeinek megvalósítása

A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A gyermekvédelmi feladatok ellátására nagy hangsúlyt helyezünk, a gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladata. A gyermekvédelmi feladatok koordinálását megbízott óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős látja el, közvetlen kapcsolatot tartva a gyermekvédelmi feladatokért felelős óvodavezetővel.

Az óvónők évente egy alkalommal értékelik a gyermekvédelmi munkát, melyről az óvodavezetőt és a megbízott gyermekvédelmi felelőst folyamatosan tájékoztatják.

Az általános elvárások közül - a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő attitűd, szeretetteljesség, következtetés – kiemelten fontos.

Alapelvek érvényesítése

- A szegregálás elkerülésének elve. Az integrált nevelés során az összes gyermeknek, ezen belül minden gyermeknek megfelelni.
- Integráció. A gyermekek sajátos szükségleteit, problémáit egyénre szabott nevelési, oktatási programmal elégítjük ki, differenciálás sokszínű alkalmazása.
- A lehető legkorábbi beavatkozás elve.
- Az együttműködés, a probléma komplex megközelítése, a célkitűzések megfogalmazásában.
- A családok tiszteletben tartása a családi nevelés erősítése a rászorultak körében
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenység célja

- Érvényesülnek a gyermekeket megillető jogok, a védelem
- a testi, értelmi, érzelmi fejlődést akadályozó környezeti ártalmaktól.
- Megvalósul hátránykompenzációval az esélyegyenlőség,
- az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára

Az óvodapedagógus feladatai

A gyermekek körülményeinek figyelemmel kísérése, a fejlődés nyomon követése, hiszen a gyermekvédelmi munka, valamennyi óvónő feladata.

- A gyermekvédelmi esetek kiszűrése
- A szükséges nyilvántartások vezetése
- Kapcsolattartás, együttműködés az óvodán belüli munkaközösségekkel, óvodapszichológussal, az óvodán kívüli, Gyermekjóléti Szolgálattal, Pedagógiai Intézettel, Egészségügyi szervekkel
- Prevenció és korrekció, tehetséggondozás a pedagógiai munkában.
- Integráció a pedagógiai gyakorlatban
- A szociális érzékenység felkeltése a gyermekek és szülők közösségében
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- A családi nevelés kiegészítése, kompenzálása a gyermekek szociokulturális, mentális hátrányainak, esélykülönbségeinek csökkentése

A megelőzés feladatai

- A gyermeki és szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.
- A be óvodázás segítése (a gyermekek fogadásának új elemei)
- A gyermek sajátos nevelési igényének, hátrányának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Egészségügyi szűrővizsgálat biztosítása.
- Együttműködés gyermekvédelmi társszervekkel.

A feltárás feladatai

- A gyermekek és családjuk sokoldalú megismerése (dokumentumok, nyilatkozatok begyűjtése) komplex állapotfelmérés
- A gyermekek veszélyeztetettségének és hátrányos helyzetének megkülönböztetése

a gyermek és környezetének aktuális állapotának figyelembe vételével. Az adatváltozások nyomon követése.

- Sokrétű egészségügyi szűrővizsgálatok, ill. szükség esetén szakorvosi vizsgálatok kezdeményezése. A fejlődés nyomon követése.
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás, közös programok. A gyermekek óvodai beíratásának támogatása.

A megszüntetés feladatai

- Hatékony egyéni felzárkóztató munkával az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése.
- Egészségvédő, mentálhigiénés programok szervezése, veszélyhelyzetek elkerülésére nevelés, teljes körű egészségfejlesztés kialakítása, működtetése
- Óvodán belül gyermekvédelmi munkaközösség működtetése a segítség lehetőségeinek közös felkutatása.
- A sajátos nevelési igényű kisgyermek másságát elfogadó környezet kialakítása. (befogadó intézményi légkör, gyermekközösség, szülők közössége)
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, kiemelkedő képességének felismerése, és gondozása.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (adomány-gyűjtés)
- Az esélyteremtést támogató lépések szolgáltatások folyamatos figyelemmel kísérése (a nevelésben, a gyermekek mérésében)
- Az óvodában való tartózkodást segítő tevékenységek folyamatos figyelemmel kísérése (jelzőrendszer működése, partnerségi kapcsolatok, egészségügyi szolgáltatások, szociális segítségnyújtás lehetőségei)
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása (a napi nyilvántartásban az igazolások nyomon követése)
- Fogadóórák, egyéni beszélgetések, visszatérő családlátogatások alkalmainak gyarapítása, a meggyőzés módszerének alkalmazása
- Szoros kapcsolat kialakítása a látens módon segítséget kérő családokkal

Az együttműködés kialakítása az óvodán kívüli szervekkel

Együttműködés a Gyermekjóléti Családsegítő szolgálattal

- A családok szociokulturális hátterének megismerését követően a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés közvetítése (pl. szülői értekezleten)

- A szülőkkel való kapcsolat segítése, szolgáltatás fokozása (gyermekfelügyeletben való részvétel)

Együttműködés a védőnővel

- A gyermekek óvodai beíratásának támogatása
- Korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás
- A gyermekek egészségügyi, tisztasági szűrése
- Státusz-vizsgálatok alapján az iskolakészültség megerősítése
- Gyermekorvosi-szakorvosi vizsgálat kezdeményezése

Együttműködés a szakmai és szakszolgálatokkal Szakmai szolgáltatások:

- Gyógypedagógiai fejlesztés, tanácsadás
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében szak-pedagógiai segítség kérése
Fejlesztési terv közös kidolgozása
- Nevelési tanácsadás
- A helyszíni csoportos vizsgálat kérése (családok utaztatásának elkerülése)
- Értesítés kérése a vizsgálat időpontjáról (a vizsgálaton való részvétel segítése)
- A Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság felé közvetlen utalás, soron kívüli vizsgálat kérése
- Logopédiai ellátás
- Tehetséges gyermekek fejlesztésének segítése

Együttműködés a Kisebbségi önkormányzattal (amennyiben óvodánk fogad ilyen gyermeket)

Tartalma:

- Be-óvodáztatás megvalósítása, a rendszeres óvodába járás segítése
- Mentálhigiéniai hátrányok csökkentése, erős szokás-szabály rendszer közvetítése
- Szociális segítségnyújtás lehetőségei keresése (adományok, hiányzó felszerelések biztosítása)
- A szülők meggyőzése a segítség családhoz illesztett megoldásainak keresése

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek én-képe önértékelése, lelki egészsége nem mutat komoly sérülést.
- A gyermekek teherbíró, küzdőképességük fejlődik, alkalmassá válnak, hogy megfelelő harmóniában éljenek önmagukkal és környezetükkel.
- A gyermekek képessé válnak a csoportban való alkalmazkodásra, kialakul a kompetencia érzése.



- A gyermekek képessé válnak veszélyhelyzetek elkerülésére, felismerésére.
- A gyermekek teljesítménye a valós képességeiket tükrözi.
- Csökkennek az indulási hátrányokból és fogyatékoságból adódó különbségek.

11. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Az alapelveinkkel összhangban, saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként terveztük meg, mert tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Ebben az együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

A nyitottság mindenekelőtt lehetőségek megteremtése a szülők fogadására, az óvoda-család jó kapcsolatában nyilvánul meg. Intézményünk kiemelt feladata a szülőkkel való együttműködés tartalmi megújítása.

A szülő, a gyermek a pedagógus együttműködésének célja

A személyiségi és a szülői jogok tiszteletben tartásával

- Erősítjük a jó partneri viszonyt,
- Elismerjük a befogadó nevelésben a család elsődlegességét,
- Kapcsolatunkat áthatja a kölcsönös tisztelet, felelősség, bizalom és az elfogadó toleráns magatartás.

Az óvodapedagógus feladatai

- A családban és az óvodában folyó nevelési sajátosságok kölcsönös megismerése a különbözőség elfogadásának közvetítése.
- A családok sajátosságainak, szokásainak figyelembevételével a segítség családokhoz illesztett megoldásainak keresése, az intervenciós gyakorlat érvényesítése.
- Pedagógiai elveinkkel megegyező szülői kérések, javaslatok figyelembevétele, megvalósítása
- A családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrány csökkentése érdekében a szülőkhöz való közelítés oly módon, hogy abból egyértelműen a segítőkészség és az együttműködés szándéka tükröződjön.
- A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, szokás- normarendszer ismeretében
- A gyermekek fejlődéséről nyújtott folyamatos és hiteles tájékoztatás, modell értékű nyílt kommunikáció során, a gyermekek iskolai beilleszkedésének közvetett segítése.
- A szociális érzékenység tudatos fejlesztése

Az együttműködés alapelvei

- A nevelésben a család elsődlegességének elismerése, tisztelet a szülő iránt.

- A család szokás-norma rendszerének megismerése, elfogadása.
- A gyermek fejlődéséről folyamatos, hiteles tájékoztatás.
- Pedagógiai elvünkkel egyező szülői kérések, javaslatok figyelembevétele, megvalósítása, eredményességének figyelemmel követése

Az együttműködés tartalma

- Családlátogatás célja: Megismerni a gyermekek közvetlen környezetét, szociokulturális hátterét, felmérni helyét a családban,
- Befogadással biztonságot nyújtó, szeretetteljes családi légkör megteremtése. A csoportról pozitív kép kialakítása, mely meghatározza a gyermek későbbi közösségi életét, személyiségének alakulását, formálódását
- Szülői értekezleteken az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, érintő problémák megbeszélése. Sor kerül a szülő véleményének, javaslatának meghallgatására és figyelembevételére (tervezett idő: nevelési év elején, félévkor). Alkalmankénti rétegszülői értekezlet megszervezése.
- Fogadóóra - egyéni beszélgetések: gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, befolyásolása a család erőforrásainak feltárása.
- Közös programok: lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, normáinak, értékrendjének még jobb megismerésére, nevelési elveink közelítésére (leendő óvodások fogadása, farsang, anyák napja, gyermeknap, kirándulás, kézműves délutánok, évnyitó és évzáró szentmisék)
- Napi kapcsolattartásra az óvodai napirend zavarása nélkül van lehetőség az óvodába érkezéskor-távozáskor.

12. Hagyományok, ünnepek az óvodába

A közös tevékenység a gyermekek fejlődésének serkentője. A közös készülődés, a tervezgetés, a holnap öröme távlatot jelenthet a gyermekek számára.

Az óvodai élet szokásai, hagyományai, ünnepei lehetőséget biztosítanak az érzelmi átélésre, a gazdagon motivált tevékenységekre.

Az egész év szerkezete az egyházi ünnepekhez igazodva épül fel. Az egyházi, a világi és a családi ünnepek széppé, méltóságteljessé teszik életünket, kiemelik a mindennapi élet eseményeiből. Feladatunk, hogy a gyermekeket megtanítsuk ünnepelni.

Jelentsen élményt számukra a készülődés, a várakozás izgalma, titokzatossága, hangulata. Engedjük, sőt törekszünk arra, hogy a gyermekek minél aktívabban vegyenek részt az ünnep előkészítésében, lezárásában. Próbáljuk rávezetni őket arra, hogy az igazán értékes ajándék az, amit saját maguk adnak (rajz, éneklés, versmondás, mesejáték stb.)

A megemlékezéseket a lelki beszélgetések anyagában dolgozzuk ki. Kialakítjuk helyi sajátosságainkat, melynek során az ünneplést (megemlékezést) csoportokban vagy óvodai szinten valósítjuk meg.

Célját akkor éri el igazán, ha biztosítja, hogy:

- a gyermekek is részt vesznek annak szervezésében,
- ha eltér a megszokottól,
- az esemény tartalmától függően a szülők is részesei,
- az eseményekről az érintettek közösen döntenek.

Liturgikus ünnepei, időszakai, Jézus Krisztus, Szűz Mária, az intézmény Védőszentje, Szent Balázs püspök-vértanú, és a Szentek életének felelevenítése évről évre megjelenik az óvoda életében. Megünneplési módjuk szokásrendet, hagyományt alakít ki.

Minden jeles napot egy hosszabb készület vezet be, amelyhez az óvónő a gyermek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítja a változatos tevékenységet. A hagyományok ápolása közben történő együttjátszás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát.

„Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult, együttlét kell, hogy legyen!”

FONTOSABB IDŐSZAKOK:

Assisi Szent Ferenc nap:

Assisi Szent Ferenc az állatok védőszentje.

Különböző programokkal, tevékenységekkel próbáljuk tudatosítani a gyermekekben, hogy minden ami körülvesz bennünket, a teremtett világot, az állatokat, szeretnünk, védenünk, és tisztelnünk kell!

Terményhálaadó ünnep:

A Jóistentől kapott őszi terményekkel változatos tevékenységeket biztosítunk a gyermekeknek, illetve új, ismeretlen élményhez juttatjuk általa (kukorica morzsolás, szőlő préselés, alma szüret stb.). Terményasztalt készítünk, és ünnepélyes keretek között, az atya segítségével hálát adunk.

Szent Márton nap:

Szent Márton püspökre emlékezünk.

Bakrács délutánon a szülőkkel közösen lámpásokat készítünk, majd pedig csatlakozunk az iskolások lámpás felvonulásához

Árpád-házi Szent Erzsébet:

Erzsébet kenyér sütés, szentelés. Adománygyűjtés.

Adventi idő:

Advent – jelképek- koszorú, naptár készítése. Felkészülés a szeretet ünnepére. Önismeret fejlesztése, pozitív tulajdonságok erősítése, az egyén és a közösség kapcsolatának gazdagítása odaadó viselkedés által.

Szent Miklós nap:

Kedves, vidám, igazi gyermekünnep. Az ünnep igazi jelentésének, értelmének megismerése illetve megismertetése. Cél az önzetlen ajándékozásnak, a szeretetnek a kiemelése. A gyerekek megismerkednek Miklós püspök rövid életrajzával, melynek célja az örömszerzés. A Mikulás szerény ajándékot hoz, minden gyermeknek- közös énekkel verssel viszonzozzák, köszönik meg.

Karácsony:

A karácsonyra úgy lehet felkészülni, hogy megünnepeljük a négy adventi vasárnapot. Koszorú készítés, gyertyagyújtás, éneklés, beszélgetés a gyerekekkel az ünnepről, a tennivalókról. Ilyenkor a különböző tevékenységek jó alkalmat teremtenek a beszélgetésre, az

élmények elmondására, a meghallgatásra. Karácsonyhoz közeledve az óvónő mondja el Jézus születésének történetét- lehet dramatizálni, betlehemes játék formájában előadni. Mindez elmélyíti a tartalmat, a mondanivalót és ugyanakkor nagy élményt is jelent a közös játék. Az előkészülethez tartozik a közös ének és verstanítás.

Vízkereszt

Az óvoda helyiségeinek megszentelése.

Farsang

Jelmezbe öltözünk a néphagyomány szerint, farsangi multságot szervezünk a szülők, rokonok meghívásával, óvodai szinten.

Szent Balázs püspök – vértanú

Gyertyaszentelő, Balázs - áldás.

Március 15.

Nemzeti ünnep. Zászló készítéssel, vers tanulással, emlékmű felkeresésével ünnepeljük. Magyarságunk, múltunk történetével ismerkednek a gyermekek, életkori sajátosságaiknak megfelelően.

Szent József ünnepe

Apák napja az óvodában. Óvodai szinten ünnepeljük az édesapák, nagypapák, keresztapák meghívásával.

Nagyböjt- Húsvét:

A gyerekek nagyon szeretik és várják ezt az ünnepet is. Az óvodapedagógus elmondja a feltámadás történetét, érzékelteti a gyerekekkel, hogy itt titokzatos előrelépés történt. Hangsúlyozza a tanítványok örömet, mert találkoztak a feltámadott Jézussal, azért olyan boldogok. Mindig a szeretetről ismerték fel Őt, ahogyan megszólította őket, ahogyan cselekedett velük. Húsvét óta ünnepeljük a vasárnapot, mert ez az Úr napja. Jézus szenvedését és keresztre feszítését röviden ismerteti az óvónő. Középpontban a feltámadás, az új élet kerül. Húsvéti énekek, versek tanulása, tanítása. A templomi tapasztalatok élmények megbeszélése. Templom látogatás alkalmával megismerik a gyermekek a keresztút képeit. A templomi tapasztalatok élmények megbeszélése. A tojás, mint a megújuló élet jelképe. Ágak hajtása, búza vetése, tojásfestés. Néphagyomány szokásait felelevenítjük Húsvéti locsolás.

Anyák napja:

Óvodai szinten ünnepeljük az édesanyák meghívásával. Anya napot tartunk, mely az anya-gyermek kapcsolat mélyítéséről szól. Közös tízórai fogyasztása után, közös szabad játékra, barkácsolásra adunk lehetőséget, illetve rövid dallal, tánccal, verssel köszöntjük az édesanyákat!

Gyermek nap

Egész napos kirándulás, vagy közös családi játszónap. Születés és névnapok

A hagyományok egy része kizárólag a gyermekcsoportokban zajlik (névnap, születésnap, eszközkészítés valamilyen eseményre, kirándulás, színházlátogatás, stb.).

Az egész óvodai közösségre kiterjedő hagyományaink és ünnepeink:

- Veni Sancte /iskolával közös szentmise/
- Assisi Szent Ferenc
- Terményhálaadó
- Márton -napi lámpás körmenet /iskolával közösen/
- Erzsébet kenyér sütés, szentelés. Adomány gyűjtés.
- Mikulás-várás, ajándékozás
- Karácsony az azt megelőző hosszú adventi készülődéssel, családi hangulatban,
- Farsang a gyermekek készítette álarccal és feldíszített termekkel,
- Nemzeti ünnep
- Szent József ünnepe
- Húsvét a locsolkodással, előkészületekkel,
- Anya nap az óvodában
- Gyermeknap, gyermekhét
- Kerti ünnepség, Évzáró, Búcsúztató
- Tedeum /iskolával közös szentmise/

Az óvodában a hosszú készülődéssel, ajándékkészítéssel, tervezéssel tesszük örömtelivé, izgalmassá a várakozás időszakát.

Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, betanított formájú, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlétnek kell lennie. Az ünnepek megszervezésekor figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat.

13. Óvodai dokumentumok

Csoportokban folyó nevelőmunka írásbeli dokumentumai:

CSOPORTNAPLÓ

Tartalmazza:

A gyermekcsoport szokás- és szabályrendszerét.

Ezen belül:

- a napirend, heti rend tevékenység és időkereteit,
- gyermekek nevét és jelét,
- csoport összetételét
- a csoportban különleges ellátást igénylő gyermekek adatait
- gyermekvédelmi lapot
- heti rend, napirend
- heti terv és annak értékelése havonta
- nevelőmunka tervezése egy félévre és ennek értékelése a félév végén
- hálótervet éves lebontásra (vers, mese, ének-zene, dalos körjáték, hitre nevelés, matematika tartalmú tapasztalatok, külső világ tevékeny megismerése, anyanyelvi nevelés, mozgás, rajzolás, mintázás, kézimunka)
- Hivatalos látogatások
- Óvó-védő intézkedések

Esemény-programtervet

Ezen belül:

- - a jeles napokat, ünnepeket, az óvoda-család közös tevékenységeit,
- a nevelőmunkával kapcsolatosan szervezett eseményeket.
- Időkeret: 1 hónap.

FEJLŐDÉSI NAPLÓ

Tartalma:

- a gyerek anamnézise,
- a családlátogatás tapasztalatai,
- az óvónő megfigyelései,
- külső szakember megfigyelései,
- vizsgálatok, mérések eredményei,

- a fejlesztés tervezett programja.
- a feljegyzések folyamatosak, szükségszerűek, dátumozottak, szignáltak.

A gyermek fejlődésének értékelése a nevelőtestület által kidolgozott elvek szerint történik, és részterületekre terjed ki.

A tapasztalatok számbavétele tervezési, értékelési ciklusonként történik.

A belső ellenőrzést, értékelést a vezető óvónő, és a munkaközösség vezetője végzi.

Fejlesztési tervet

Kompetencia-fejlesztés tartalmát

- a foglalkozási programot
- fejlesztési területenként
- a fejlesztés célját,
- feladatát,
- a tevékenységet

FELVÉTELI ÉS MULASZTÁSI NAPLÓ

Tartalmazza:

- a gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodási jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születési nevét, apja vagy törvényes képviselőjének nevét.
- a felvétel időpontját,
- az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését,
- a szülők napközbeni telefonszámát,
- a megjegyzés rovatot tartalmazza - amennyiben az óvoda sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is ellátja, a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő felülvizsgálat időpontját.

A gyermeket akkor lehet törölni a felvételi és mulasztási naplóból, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.



Általános Iskola

1. Bevezető

A Pedagógia Program elkészítésekor a korábbi évek Pedagógiai dokumentumait vettük alapul, ezzel biztosítva a nevelésben a folyamatosságot. Ebbe épült be a fenntartóváltás miatt a katolikus szellemiség és keresztény értékrend.

Küldetésnyilatkozat

A katolikus iskolának az a kötelessége, hogy tisztelje az emberi értékeket, az egészséges személyiség, a hit és erkölcs alapjait egyszerre alakítsa ki. A nevelési-oktatási célok vállalása mellett a tanulóknak korszerű tudást, tovább építhető műveltséget és kultúrát kívánunk átadni.

Fontosnak tartjuk az egyéni különbségek tiszteletét és a tanulási esélyegyenlőség elvét. Az iskolában tanuló diákok között igen nagy különbség mutatkozhat a kognitív képességek, a fejlődési ütem terén, illetve az otthonról hozott ismeretek, tanulásra való motiváltság szintjeiben. Fő célkitűzésünk, hogy az iskola természetes befogadó közege legyen minden tanulónak, függetlenül egyéni adottságaitól, képességeitől, fejlődési ütemétől. Az iskola elfogadó és befogadó, a gyermekek számára szeretetteljes és inspiráló, családi légkörű, nyitott a szülők felé.

Iskolánk és óvodánk várja mindazon családokat, akik elfogadják intézményünk világnézeti elkötelezettségét és nevelési-oktatási célkitűzéseit.

Jogszabályi háttér

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról.
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet indokolás a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról szóló 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelethez
- 331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat-és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről
- Egyházi Törvénykönyv II. Vatikáni Zsinat dokumentumai,
- 2011. évi CCVI. törvény a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról

Pedagógiai programunk az intézményben folyó nevelés-oktatás céljait, feladatait, eszköz és eljárásrendjét, szabályait tartalmazza. Általános rendelkezéseinek végrehajtásáról az intézmény további dokumentumai, így a *Szervezeti és Működési Szabályzat*, *Házirend* és az *Éves iskolai munkaterv* rendelkeznek, amelyek a pedagógiai programmal megegyező szellemiségben, készültek.

1.1. Helyzetelemzés

Baján, a Felsővárosi városrészben működik a nevét és fenntartóját gyakran cserélni kényszerült, mintegy 160 éves oktatási múltra visszatekintő Szent Balázs Katolikus Általános Iskola és Óvoda.

A város település szociológiai, városökológiai szempontból tipikus középvárosnak mondható. A koncentrikus körök elhelyezkedését nézve, a városközpont szomszédságában fekvő Józsefvárosi városrész, átmeneti övezetre hasonlít. Az efféle övezetek lakossága elszegényedett, letelepedésük gyakran nem tartós, bérházak, albérletek, több generációs házrészekből állnak. Ebből adódóan a problémák is központosulhatnak. Sokan laknak albérletben a környéken, s a többgenerációs családi házakat felosztották több egyedi lakásra. Így jöttek létre egészen kicsi otthonok.

Fölvégen az elmúlt három évben figyelhető meg egy átrendeződés, a városrészben az alacsonyabb ingatlan árak vonzóvá váltak a fiatal családok számára, ezért kisgyerekes családok kezdtek a környékre költözni.

Az iskolában magas az SNI tanulók aránya, ennek egyik oka a szociokulturális háttérből adódik, másik az, hogy a Nevelési Tanácsadó több évtizede ajánlja intézményünket a sajátos nevelésű igényű tanulóknak. A Szent Balázs Katolikus Általános Iskola jogelődjébe kerülő SNI tanulókról többnyire elmondható, hogy sikeresen beilleszkednek, nem okozott kudarcélményt számukra a tanulás. Ebben hatalmas szerepe volt és van a tantestület nyitott szemléletének, rugalmasságának, segíteni akarásának, elfogadásának. A kooperatív technikákkal jól kezelhetőek a magatartásproblémákkal küzdő gyerekek. A problémamegoldásban a leghatékonyabban az egyéni elbeszélgetések, az egyéni bánásmód hoz eredményt.

A tevékenységeket megpróbáljuk a gyerekek képességeihez, tudásához, haladási sebességéhez szabni, így a kiemelkedő képességű és a tanulási nehézségekkel küzdő tanulók is megtalálják a helyüket, meleg, szerető légkör veszi körül őket.

Iskolánkba sok a tehetséges gyermek, a pedagógusok nagy munkát fektetnek a tehetséggondozásba is. A városi és országos versenyeken is mindig szép eredményeket hoztak tanulóink.

Intézményünk befogadó, elfogadó, tanulóbarát. Erősségünknek tartjuk, hogy tudtunk alkalmazkodni a változásokhoz, és képesek vagyunk megtartani és eredményesen együtt nevelni a hátrányos helyzetű családok gyermekeit a megfelelő anyagi körülmények között élő,

kulturálisan igényes, többnyire értelmiségi családok gyermekeivel. A tantestület pedagógiai műhelyként dolgozik együtt: folyamatosan részt vesz pedagógiai innovációkban.

2. NEVELÉSI PROGRAM

2.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, eszközei, eljárásai

Alapelvek

A gyermekkor az élet bármely más szakaszával egyenrangú időszak, élményvilága azonban a későbbiek, a felnőttkor szempontjából meghatározó.

A gyermeki élet egyik fontos színtere az iskola, ahol a gyerek számára örömteli, színes, kiegyensúlyozott életet szeretnénk biztosítani. Ezért szerető gondoskodással vesszük őket körül, érzelmi és szociális biztonságot igyekszünk nekik nyújtani.

„A katolikus iskolában az oktatásnak és a nevelésnek meg kell felelnie a katolikus tanítás elveinek; az oktatóknak pedig ki kell tűnniük helyes tanításukkal és becsületes életükkel.”
(CIC 803. kánon)

Pedagógiai tevékenységünk a fent idézett elvárásnak megfelelően tehát:

- a keresztény értékrendre épít, a keresztény erkölcsi normák betartására, betartatására törekszik
- az egymás iránti felelősség, bizalom, szeretet és tapintat elfogadását segíti elő;
- a nevelést a nemzeti, etnikai kisebbségi azonosságtudat tiszteletben tartása, fejlesztése mentén végzi;
- a szülőkkel, a kapcsolódó iskolákkal és egyházi közösségekkel való konstruktív együttműködésre törekszik.

Iskolánk a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelő célok és módszerek alapján tervezi meg tevékenységét.

Célunk a ránk bízott gyermekek képességeinek teljes körű kibontakoztatása, ismereteik bővítése, személyiségük pozitív alakítása.

Fontosnak tartjuk, hogy az iskolába lépés pillanatától kezdve egyetlen gyereket se hagyjunk leszakadni. Ennek érdekében gondot fordítunk tanulóink differenciált fejlesztésére,

osztályközösségeinkben segítő, biztonságot nyújtó légkört alakítunk ki, törekszünk, súlyt fektetünk a felmerülő konfliktusok körültekintő kezelésére. Az iskolába lépéstől nyomon követjük a gyermekek tudásának alakulását, s minden diákunk számára biztosítjuk a neki leginkább megfelelő fejlesztést, hogy ezzel is megakadályozzuk a leszakadást. Úgy gondoljuk, mindenkinek van tehetsége valamihez, és az iskola kötelessége, hogy segítsen a tehetség felismerésében, támogassa kibontakozását.

Kiemelt célunk az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges kompetenciák megalapozása. Ennek érdekében egymástól tanuló, együttműködő pedagógusközösséget alakítottunk ki. Ez a közösség képes arra, hogy a gyerekekből önálló, motiváltan tanuló diákokat neveljen, és az ehhez megfelelő módszereket és eljárásokat kiválassza, illetve kidolgozza.

Céljaink megvalósításában együttműködünk a szülői házzal. Tiszteletben tartjuk a gyermekeiket ránk bízó családok értékrendjét és kulturális szokásait.

Fontos feladatunknak tartjuk az iskolánkba járó diákok szociális helyzetéből adódó hátrányok kompenzációját is.

Az iskolai munkát segítő minden intézménnyel törekszünk a kapcsolat felvételére és jó együttműködés kialakítására.

A pedagógiai folyamat minden kapcsolatrendszerében (diák – diák, tanár – diák, tanár-szülő, tanár – tanár) jelen van a tolerancia, a szolidaritás és az együttműködés, mint alapelv.

Értékek

Iskolánk a *személyiséget* állítja középpontba, vagyis:

- A gyerek teljes személyiségét tiszteletben tartjuk.
- Elfogadjuk, kiindulási alapnak tekintjük az otthonról hozott tudását és tapasztalatait a világról.
- Változatos lehetőségeket biztosítunk számára a különböző képességek kibontakoztatására.

Pedagógiai munkánk meghatározó fontos értéke a *közösség*.

Mivel minden személyiség fontos, ezért arra törekszünk, hogy egy gyerek se veszélyeztethesse a többiek egészséges fejlődését, a közösség pedig védőn vegye körül az egyént.

Az iskola hagyományos feladatából következően értéknek tartjuk nemzeti kultúránk és az egyetemes emberi civilizáció legnagyobb hatású eredményeinek ismeretén alapuló, mindig megújulni képes tudást. Erre az értékre alapozva munkánk középpontjában az élethosszig tartó tanulás képességének megalapozása áll. Törekszünk arra, hogy a gyerekek értéknek tartsák, becsüljék a tudást, és érdeklődéssel, aktívan forduljanak a világban zajló események felé.

Célok

A katolikus keresztény hitéleti, erkölcsi nevelés és oktatás, a lelkileg, testileg egészséges gyerekek nevelése.

A személyiség középpontba állításából következik, hogy tanári elfogadó magatartással segítjük a gyereket abban, hogy felismerje saját értékeit, hogy önbizalomra tegyen szert, énképe megfelelően fejlődjön. Ez az alapja annak, hogy harmonikus kapcsolatba kerüljön társaival, környezetével, a világgal.

Az egyének együttműködésére épülő közösségek kialakulásához elengedhetetlen a kooperációs készségek fejlesztése.

Pedagógiai munkánk másik fontos eleme a kommunikációs készségek fejlesztése: kezdve a kudarcmentes írás- és olvasástanulástól a magas szintű írásbeli és szóbeli kifejező készség kialakításáig. A tanulási folyamataink középpontjában az alkalmazható tudás kialakítása áll, amely képessé teszi a gyermekeket az élethosszig tartó tanulásra.

Ezeket a célokat azoknak a kulcskompetenciáknak a kialakításával érjük el, amelyeket az

Európai Unió alapvetőnek ítélte meg az aktív, hatékony és alkotó állampolgári létehez:

- anyanyelvi kommunikáció,
- idegen nyelvi kommunikáció,
- matematikai kompetencia,
- természettudományos kompetencia,
- digitális kompetencia,
- hatékony, önálló tanulás,
- szociális és állampolgári kompetencia,
- kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia,

- esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség.

Iskolánk feladata:

- Fejlesztjük a tanulók problémamegoldó gondolkodását, az összefüggések felismerését, a morális kérdések megítélését.
- Tehetséggondozó és felzárkóztató programokkal támogatjuk az egyéni képességek kibontakozását.
- A diákok számára életkoruknak megfelelő formájú és jelentőségű döntési helyzeteket teremtünk.
- Elősegítjük a személyes meggyőződés, a keresztény világszemlélet és világkép kialakítását és érzelmi-szellemi megerősítését, személyre és konkrét közösségekre szabott feladatok alapján.
- Létrehozunk konstruktív, jellegzetes, tartalmas és felelős, szellemi arculattal rendelkező alkotó (kis) közösségeket, ahol a tanulóknak a közösségben való élet során fejlesztjük önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.
- Törekszünk azoknak a hátrányoknak a csökkentésére, amelyek a gyermekek szociokulturális környezetéből vagy eltérő ütemű érésebből fakadnak.
- Elősegítjük az egyéni életélmények szerzését, az egyéni képességek kibontakozását a hitélet erősítését szolgáló programokban, az órai munkában és a tanórán kívüli tevékenységekben.

2.2. Pedagógiai eszközök, eljárások

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka hatékonyságának elengedhetetlen feltétele a szakmailag jól felkészült pedagógus által alkalmazott és folyamatosan, reflexiók után fejlesztett pedagógiai eszközök és eljárásmodok. Ezeknek igazodniuk kell a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez, a pedagógusok személyiségéhez, felkészültségéhez.

Ezek megválasztásának kritériumai:

- illeszkedjen az ismeretek jellegéhez,
- segítse a megértést és elmélyítést,

- legyen könnyen alkalmazható, kivitelezhető,
- korszerű és biztonságos,
- életkori sajátosságoknak megfelelő.

Az eljárások, eszközök alkalmazásának egyetlen törvénye van: a módszerek, eljárások kombinációja.

3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az emberi személyiség kialakulása a gyermekkortól kezdve a kamaszkoron át az ifjú korig hosszú folyamat. Minden korszaknak megvan a maga jellemzője mind érdeklődésben, mind emberi példákban, mind olyan értékekben, amelyekre érzékenyek. A nevelőhöz való viszony is sokat alakul a kezdeti feltétlen elfogadástól a tagadáson át az egyenrangú baráti kapcsolatig.

A kisiskoláskor

Az iskolába belépő gyerek alapvető jellemzője a játékoság, de igénye van a rendszeres foglalkozásra is. Egyre hosszabb ideig képes szándékosan figyelni, ha sokféle tevékenységre készíti környezete, személyiségét több irányból érik ingerek.

A mese a kisiskolás életének ugyanolyan lételeme, mint a játék és a mozgás. A mesehallgatás látszólagos passzivitása nagyon is aktív belső munkát rejt: a gyerek érzelmeket él át, belső képeket alkot, különböző emberi állapotokba, helyzetekbe éli bele magát, megéli a mesét.

Alapvető életkori sajátosságuk az utánzás. Örömmel utánozzák a szeretett tekintélyt, és szívesen dolgoznak együtt tanítójukkal. A világot mozgás, tapasztalatok szerzése, vagyis cselekvés során ismerik meg.

10-14 éves kor

Ez alatt a négy év alatt a gyerek nagyon nagy változásokon megy át, ez az időszak fejlődés-lélektanilag nem is tekinthető egységessnek.

A felső tagozatba érve egyre több helyet kap az intellektuális tevékenység, persze nem elvont fogalmi szinten, hanem konkrétumokhoz kötődve, narratív elemekkel átszőve, sok-sok tevékenységgel körítve. A játék jellege változik, de a későbbiekben is alapvető cselekvési formának kell maradnia az iskolában. (szituációs játékok, kreatív játékok, alkotó játékok, sport-játékok, feladatmegoldó játékok, stb.)

A kamaszkor kezdetén a gyerekek már intellektuálisan élénkek, érdeklődőek, ez a nagy viták, beszélgetések időszaka. Kritikai érzékük, igazságérzetük igen erős. A belátás és a türelem viszont még nem elég fejlett.

Ezt a korosztályt jellemzően egyszerre sok dolog érdekli, nagy lendülettel vág neki az új feladatoknak, de lelkesedése hamar alábbhagy. A napi, ismétlődő feladatok nem vonzzák annyira, mint a nagy erőpróbát jelentő tettek.

Sajátos jellemzőjük a fiziológiás lustaság, miközben nagy érzelmi viharokat élnek át. Jobban figyelnek egymásra, mint a felnőttekre, ezért is számos alkalmat kell teremtenünk közös együttléteikre. A kortársi kapcsolatok egyre meghatározóbbá válnak, bár nagyon erősen keresik a példaképeket (ezt ritkán találják meg közvetlen környezetükben).

Nevelési és oktatási feladatainkat meghatározza a tanulók kulturális helyzete, mentális és intellektuális állapota. A tanítás során kiindulási alapnak tekintjük a gyerek hozott tudását, tapasztalatait, értékrendjét. Elsődleges szempont a tanulók képességeinek fejlődéséhez szükséges olyan követelmények meghatározása, amely ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást. Alapvető célunk a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra történő felkészülésük segítése. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységünket a színes, sokoldalú iskolai élet, a hitélet, a tanulás, a játék és a munka változatos megszervezésével biztosítjuk.

3.1. A személyiségfejlesztés területei

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret a társas kapcsolati kultúra alapja. Hozzá kell segíteni a tanulókat ahhoz, hogy képessé váljanak érzelmeik hiteles kifejezésére és egymás kölcsönös elfogadására. A pedagógusok értékelő munkáját a pozitívumok kiemelése, az elért

eredmények megerősítése jellemzi. A hibák elfogadása, azok közös végiggondolása, kijavítása természetes. Fontos a belátás erősítése az ítélkezés helyett.

Kiemelten fontos a családban és a különböző csoportokban betöltött szerepek vállalása.

A közösségi nevelést segítő változatos programok szervezése iskolánk egyik erőssége.

Hon és népismeret, európai azonosságtudat

Elengedhetetlen, hogy tanulóink ismerjék nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit. Ismerjék meg a haza földrajzát, irodalmát, történelmét. Ennek érdekében a nemzeti ünnepeket a tanulók életkorához igazítva, érthető, élményt biztosító módon ünneplik az osztályok, leggyakrabban az iskola egész közössége együtt. A tanítók, tanárok törekednek arra, hogy a tanulóiban kialakítsák, ápolják a hazaszeretet érzését, a nemzeti önismeretet és más népek iránt érzett tiszteletet. A tantárgyak, tananyag kínálta lehetőségeket kihasználva gyakran része a folyamatnak múzeumpedagógiai foglalkozások megszervezése, népek meséit feldolgozó osztályprojektek megvalósítása. Az erdei iskolák, az osztálykirándulások szervezésénél szempont, hogy a tanulók az ország különböző területeit megismerjék.

Az Európai Unióhoz való csatlakozás szempontjából fontos, hogy a diákok ismerjék a közös Európában rejlő lehetőségeket, felkészüljenek az esetleges nehézségekre is. A Határtalanul projekt megszervezése magyarságtudatunk erősítését avatott szolgálni. Fontos, hogy az iskola a tantárgyak adta lehetőségekkel is úgy éljen, hogy a tanulók magyarságtudatukat megőrizve váljanak európai polgárokká.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Társadalmi elvárás, hogy a tanulók elsajátítsák, gyakorolni tudják az aktív, sorsáért, közösségéért felelősséget vállalni tudó létezés szükséges tudásokat, készségeket. Erre a tantárgyi keretek – Ember és társadalom műveltségi terület – számos lehetőséget kínálnak. A tanulók aktív részvételére építő, döntési és felelősség vállalási helyzeteket biztosító tanulászervezési gyakorlat, az elfogadást erősítő kooperatív munka alkalmazása rengeteg lehetőséget kínál az aktív állampolgári magatartáshoz szükséges részképességek (tolerancia, döntés, együttműködés, kommunikáció, érvelés, elfogadás stb.) gyakorlására. A közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre a diákönkormányzat működése is sok lehetőséget biztosít. A közös szabályalkotás, éves és havi tervek

összeállítása, a diákok véleményének kikérése és tiszteletben tartása az adott csoportot, osztályt, iskolát érintő kérdésekben elengedhetetlen a tudatos állampolgárrá neveléshez.

Hitéleti nevelés

Intézményünkben a katolikus hittan mellett a településen működő egyházak, az iskola nevelő-oktató tevékenységétől függetlenül, de órarendbe illesztve hit- és vallásoktatást szervezhetnek. Ezen való részvétel a tanulók számára biztosított. Az intézmény szükségesnek tartja azt, hogy a tanítási év és az órarendek elkészítése kezdete előtt történjen koordináció a hittanórák időpontjáról.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot megéléséhez. Az iskola feladata ösztönözni a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra. Ügyeljenek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére.

Felelősségvállalás másokért

Az iskola feladata, hogy segítse a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóiban.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulniuk, hogy az erőforrásokat tudatosan és felelősségteljesen használjuk. Célunk, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló, környezetkímélő és értékvédő magatartás meghatározóvá váljon a tanulóink számára. Az Örökös Ökoiskola címünkhöz kapcsolódó, évente elkészített munkatervben megfogalmazott tevékenységek foglalják keretbe ezen a területen végzett munkánkat.

Pályaorientáció

Alapvető- célkitűzésünk, hogy megalapozzuk és fejlesszük a fiatalok pályaválasztási, tervezési készségét.

Az iskolának - a lehetőségekhez mérten - átfogó képet kell nyújtania a munka világról. Megvalósulásának színtere a hetedik, nyolcadik évfolyamon az általunk jó gyakorlatként kidolgozott „Enyém a pálya” témahét. A pályakívánság és a realitások egyeztetésével, az élet- és a pályatervek szükségességének tudatosításával segítjük a tanulókat a tudatosabb választásban. Fontos az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése, a különböző pályák, foglalkozások tartalmának, követelményeinek és a hozzájuk vezető utak tartalmának minél szélesebb megismerése, a lehetőségek és a vágyak összehangolása. Lehetőség szerint ismerjék meg a tanulók a különböző foglalkozásokat, ha lehet gyakorlati kipróbálás útján is. Lényeges tudatosítani a fiatalokban, hogy életük során pályamódosításra is kényszerülhetnek, így az egész életen át tartó tanulás fontosságára is utalunk. A sajátos nevelési igényű tanulók továbbtanulását a szülők a gyógypedagógus segítségével gondolják végig. A különböző szakiskolák lehetőséget biztosítanak arra, hogy az érdeklődők mélyebben megismerhessék az iskola működését, és az elsajátítandó szakmát. A pályaorientáció kialakítása hosszabb folyamat, a különböző tanórai, tanórán kívüli területek, iskolai és családi tevékenységek összehangolásán alapul.

Művészeti nevelés

Az esztétikai, művészeti tudatosság és kifejezőképesség, az értelmező, kritikai beállítódás fejlesztése az ének-zene, a tánc, a vizuális kultúra tantárgyak keretében.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban.

Gazdasági nevelés

Új kihívásként jelenik meg az iskolai gyakorlatban a gazdasági, a gazdálkodás, a pénz világra vonatkozó tapasztalatok, ismeretek tudatosításának, rendszerezésének igénye. Társadalmi elvárás, így része a felnőtt életre való felkészítésnek, hogy a tanulóknál kialakuljon az értékteremtő munka, a pénzügyi javakkal való ésszerű gazdálkodás igénye.

Az iskolai nevelésnek fontos szerepe van abban, hogy a diákok – életkori sajátosságaikhoz igazított módon – tapasztalatokat szerezzenek a gazdasági élet különböző területeiről. Segíteni kell a tanulókat abban, hogy tudatos fogyasztóvá váljanak, legyenek képesek mérlegelni saját fogyasztói magatartásukat, tanuljanak meg a pénzzel ésszerűen bánni. Fontos, hogy el tudjanak igazodni a fogyasztási javak, marketinghatások és a valós igényeik és lehetőségeik között.

4. Az egészségfejlesztés iskolai feladatai

Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy megértsék és növeljék befolyásukat a saját egészségük meghatározói felett annak érdekében, hogy egészségük jobb legyen. Az iskolára egyre nagyobb felelősség hárul az egészséges életmódra való nevelés területén. Nem csak a betegségek megelőzésére szükséges figyelni, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére, tiszteletére is. Az integrált nevelés biztosítja, hogy tanulóink elfogadják, tiszteljék sérült társaikat.

Az iskolai egészségfejlesztés az iskola egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, egyaránt irányul a pedagógusok és a tanulók egészségismereteinek bővítésére, korszerűsítésére.

Az egészségnevelési program arra való, hogy kellő ismeretek átadásával hozzásegítse a tanulókat az egészséges életvitel kialakításához, a helyes értékrend felépítéséhez. Az iskolákban alkalmazott pedagógiai módszerek tárháza ma már számos lehetőséget biztosít az egészségnevelési program eredményes megvalósítására

A pedagógusok személyes példájukkal, őszinte beszélgetésekkel, a dramatikus helyzetek kínálta átéléssel segítsék a gyerekeket abban, hogy képesek legyenek, életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni. Segíteni kell a tanulókat a káros függőséghez vezető szokások (dohányzás, alkohol és drogfogyasztás) kialakulásának elkerülésében. Tájékoztató előadások, őszinte beszélgetések, filmek elemzése, mind-mind lehetőséget kínálnak erre.

A pedagógusok továbbképzése fontos annak érdekében, hogy felkészülten, támogatást nyújtva tudják kezelni ezeket a helyzeteket.

Az önértékelés fejlesztése, a döntési helyzetek gyakori átélése segít abban, hogy a fiatalok saját értékeik szerint cselekedjen. Tudatosítani kell bennük, hogy felelősek saját döntéseikért. Erre a drámapedagógiai módszerek alkalmazása is lehetőséget teremt.

A pedagógusok személyes példáikkal ösztönzik a tanulókat az erőszakmentes kommunikáció elsajátítására, használatára. A beszélgető-körök, az együttműködésen alapuló kooperatív tanulási helyzetek kitűnő alkalmat biztosítanak ennek gyakorlására.

Szükséges foglalkozni a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel is. A felgyorsult világ, a televízióból a gyerekekre áradó, számukra sokszor feldolgozhatatlan, érthetetlen információk tömegével szemben kell kialakítani a felelősségteljes, örömteli párkapcsolat igényét.

A kamasz gyerekek könnyebben nyílnak meg a kötetlen beszélgető-körökön, ahol kiemelt cél, hogy őszintén szót válthassanak az őket érintő kérdésekről. A cél, hogy a tanulóknak olyan kapcsolata alakuljon ki a tanárokkal, hogy szükség esetén bizalommal forduljanak hozzájuk. E mellett gyakran tartanak különböző szakemberek, orvosok, pszichológusok előadásokat. Ezek az előadások inkább ismereteket nyújtanak, és szintén nagyon fontosak.

Az egészségneveléssel kapcsolatos munkát az osztályfőnökök segítő szakemberekkel együttműködve koordinálják. Az egészségnevelésben segítő szakemberek: az iskolaorvos, a védőnő, a Nevelési tanácsadó meghívott pszichológusai, a gyógypedagógusok, a természettudományos tantárgyakat tanító és a testnevelő tanárok.

4.1. Az egészségnevelés fő színterei:

- Szűrővizsgálatok az egészségi állapot felmérésére
- Tanácsadás diákoknak, tanároknak, szülőknek
- Adott esetben külső intézmények tanórai segítségének igénybevétele (pl. a Bajai Rendőrkapitányság DADA programja)

4.2. Az egészségnevelés területén alkalmazott módszerek

- Prevenációs foglalkozások, megbeszélések osztályfőnökök, szaktanárok vezetésével
- Az egészséges táplálkozás kritériumainak érvényesítése az iskolai étkezésben
- Egészséges és biztonságos iskolai környezet, megfelelő higiéniai feltételek kialakítása
- A mindennapos testnevelés és mindennapos testmozgás, szükség esetén gyógytestnevelés biztosítása
- A veszélyeztetett diákok segítése szülők, segítő szakemberek bevonásával

- A tanárok felkészítése a drog, az alkohol és a dohányzással kapcsolatos esetek kezelésére,
- az iskolai sportkör foglalkozásai, tömegsport foglalkozások,
- úszásoktatás a 2. évfolyamon
- az iskola helyi tantervében szereplő: környezetismeret, biológia, természetismeret, testnevelés, kémia, fizika tantárgyak tananyagai,
- az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek,
- egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegélynyújtással foglalkozó tanórák, témanap, témahét, erdei iskola program (az Öko-iskola munkaterv alapján)
- családi nap szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára,
- az egészségnevelést szolgáló egyéb (tanórán kívüli) foglalkozások:
 - szakkörök,
 - gyalogtúrák, kerékpáros zárandoklatok szervezése,
 - az iskolai egészségügyi szolgálat, az iskolaorvos, védőnő, Egészséges Bajáért Egyesület, segítségének igénybe vételével,
 - az Öko-iskola munkaterv alapján megvalósuló egyéb prevenciós programokban
 - a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezésében.
 - (A tanulóknak évenként legalább egyszer fogászati, szemészeti és általános szűrővizsgálaton kell részt venniük.)

Az egészségügyi szűréseket az iskolaorvos és a védőnő végzi. Az eredmények alapján az iskolaorvos felveszi a kapcsolatot a családokkal, a pedagógusokkal, gyógytestnevelővel. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének mérését a testnevelők – meghatározott eljárás alapján – minden évben elvégzik.

Az egészséges életmódra nevelés fontos színtere az iskolai testnevelés óra. A mindennapos testnevelés keretében diákjainknak heti öt testnevelés órájuk van.

Az egészségnevelés az iskola minden pedagógusának célja, így minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás alapfeladata!

4.3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az iskolai elsősegélynyújtás

Az elsősegélynyújtás olyan beavatkozás, melyet hirtelen egészségkárosodás esetén annak elhárítása, vagy a további állapotromlás megakadályozása érdekében végez az észlelő személy. Legfontosabb szerepe, hogy helyes alkalmazásával lehetővé válik az idővesztés minimálisra csökkentése, mely a maradandó egészségkárosodás nélküli túlélés alapvető feltétele.

Országos felmérések szerint a felnőtt személyek elsősegélynyújtó motiváltsága magas, de tudásszintje alacsony, teljesítőképessége esetleges, továbbképzésre való hajlandóságuk alacsony. Az elsősegélynyújtás gyermekkorban történő oktatása a későbbi elfogadható tudás alapja lehet. Hajlandóság kialakításának egyik eszköze lehet gyermekkorban megkezdett oktatás.

Célkitűzés: már gyermekkorban a vészhelyzetbe került emberek megsegítését és a számukra nyújtott elsősegélyt magától értetődővé tenni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát,
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat,
- ismerjék fel a vészhelyzeteket,
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat,
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével,
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az általános iskola tanórái alatt a következők elsajátítása válik lehetővé:

- telefonon történő segítségkérés és a vészhelyzettel kapcsolatos kérdések helyes megválaszolása,
- stabil oldalfekvés és egyéb elsősegély-technikák,
- kisebb sebek ellátása, kötözése,

- közlekedésbiztonság,
- veszélyes gyógyszerek és mérgező növények.

Az intézmény Házirendjében, Szervezeti és Működési Szabályzatában, valamint a Munkavédelmi- és Tűzvédelmi Szabályzataiban foglaltak szerint baleset-megelőzési oktatást tart a tanév kezdetén.

Ennek elsődleges színterei az osztályfőnöki órák. Kiemelt figyelmet kapnak a természettudományos, a testnevelés és a technika órák.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát, ismerjék fel a vészhelyzeteket és sajátítsák el, mikor és hogyan kell segítséget, mentőt hívni. Életkoruknak megfelelő mértékben sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély nyújtási módokat.

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLY–NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
Biológia	<ul style="list-style-type: none"> - rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
Kémia	<ul style="list-style-type: none"> - mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
Fizika	<ul style="list-style-type: none"> - égési sérülések - forrázás
Testnevelés	<ul style="list-style-type: none"> - magasból esés

Elsősegély-nyújtási és baleset-megelőzési ismeretek a tanórán kívüli oktatásban-nevelésben

- szükség szerint pl. kirándulások, üzemlátogatások alkalmával,
- későbbiekben szervezhető szakkörök (pl. elsősegély-nyújtó),
- minden évben egy alkalommal elsősegély-nyújtási bemutatót szervezünk a tanulóknak (lehetőség szerint az Országos Mentőszolgálat, az iskolai védőnő bevonásával),

- évente legyen egészségvédelemmel, helyes táplálkozással, elsősegély-nyújtással foglalkozó témanap az Öko- munkatervben,

Elsősegélynyújtást végző pedagógus

Az elsősegélynyújtás végző pedagógus az elsősegély-nyújtási és/vagy baleset-megelőzési ismereteket oktatja, a veszélyhelyzeteket felismeri, illetve ellátja. További célok közt szerepel az elsősegély-ismeretek fontosságának bemutatása, annak népszerűsítése.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola lehetőség szerint kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, a Magyar Vöröskereszttel,
- támogatjuk a pedagógusok részvételét 30 órás, elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen.

Környezeti nevelés, az iskolai környezeti nevelés elvei, feladatai

A Szent Balázs Katolikus Általános Iskola Örökös Ökoiskola.

Az ökoiskolák innovativitása három szinten mutatkozik meg:

1. Pedagógiai szinten
2. A társas kapcsolatok szintjén
3. Technikai, gazdasági szinten

Pedagógiai szinten az ökoiskolák:

- a komplex, valós élethez közel álló szituációkat előnybe részesítik az előre megtervezett, irányított, tanulási formákkal szemben,
- az egyes tantárgyak felől a tantárgyközi kérdéskörök felé fordulnak,
- a passzív szabály és tudáselsajátítás helyett az aktív, a helyi környezetet felhasználó, a helyi környezetért való cselekvés közben történő tudásszerzésre helyezik a hangsúlyt,
- a kizárólag felülről lefele irányuló (tanártól diákiig áramló) kommunikáció helyett figyelembe veszik a gyerekek iskolával, tanítással kapcsolatos nézeteit is.

A társas kapcsolatok szintjén az ökoiskolák törekednek arra,

- hogy az iskolába ne magányos tanárok tanítsanak magányos gyerekeket, hanem az egész iskolára jellemző legyen a csapatmunka,
- hogy a társas élet szabályai ne tanárok által előre meghatározottak legyenek, hanem a diákok felelős részvételével, tárgyalások során kialakítottak,
- hogy az iskola külső kapcsolatai a kölcsönösség elve alapján alakuljanak, az iskola ne csak befogadója, hanem aktív alakítója, kezdeményezője is legyen ilyen jellegű kapcsolatoknak.

A technikai/gazdasági szinten az ökoiskolák igyekeznek:

- takarékosan bánni az energiaforrásokkal,
- csökkenteni a hulladékok mennyiségét,
- az iskola külső, belső környezetét esztétikusan alakítani,
- megteremteni az egészséges étkeztetés feltételeit.

Ferenc pápa 2015-ben kiadott enciklikájában a környezetvédelem és az emberi felelősség fontosságát hangsúlyozza a bolygónk iránt. Címe Assisi Szent Ferenc szavait idézi „Áldott légy Uram”, és az egész teremtett világ dicséretére és védelmére ösztönöz.

Az enciklika jelentős mérföldkő a katolikus egyház történetében a környezetvédelem és a fenntarthatóság terén, és ráirányítja a figyelmet a globális környezeti problémák vallási és erkölcsi vonatkozásaira. A környezetvédelem, a fenntarthatóság és a globális igazságosság szorosan összekapcsolódnak és ezek kezelése a keresztény hit és erkölcs alapján kell, hogy történjen.

Az emberiség jelenlegi legnagyobb kihívása a környezeti válság. A környezettudatosabb életvitel kialakítása a válsággal való megküzdés egyik fő eszköze. Ehhez a célkitűzéshez járulnak hozzá az ökoiskolák iskolafejlesztő munkájuk során azzal, hogy a jövő generációk nevelése során a környezettudatosan cselekvő állampolgár eszményképét tartják szem előtt.

Egy ökoiskola abban különbözik egy átlagos iskolától, hogy nem csak a tanításban érvényesülnek a környezeti nevelés, a fenntarthatóság pedagógiájának elvei, hanem az iskolai élet minden területén; lehetőségei szerint törekszik az iskola működtetése terén éppúgy, mint a gyerekek étkeztetése vagy a táborok szervezése során.

Az iskolai munkához több szálon kapcsolódik a helyi közösség. A helyi környezeti értékek és gondok részét képezik az iskola pedagógiai munkájának.

A felnövekvő nemzedékre hárul az a feladat, hogy képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására. Ehhez olyan tevékeny, kreatív gondolkodásmóddal rendelkező diákokra lesz szükség, akik átlátják a természet, a társadalom, a fogyasztói szokások összefüggéseit, és felelősséget éreznek egyéni és közösségi tetteikért.

Kisiskolás kortól kezdve tudatosítani kell tanulóinkban, hogy tevékenyen részt tudnak venni környezetük megóvásában. A saját környezet rendben tartása, a szelektív hulladékgyűjtés, a közösen végzett udvar, osztálytakarítások, a környezetvédelmi jeles napok ismerete, az állatok védelme, téli etetése mind arra adnak lehetőséget, hogy érezzék, ők is sokat tehetnek a természeti értékeink védelmében.

Nagy figyelmet szükséges fordítani a tanulók természettudományos gondolkodásmódjának fejlesztésére. Ha a gyerekek érzékennyé válnak környezetük állapota iránt, képesek lesznek a környezet minőségi változásainak megismerésére, elemi szintű értékelésére, a környezeti értékek felismerésére és megbecsülésére, kialakul a felelősség érzése.

Fontos a tanulóknál kialakítani, hogy a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt meghatározó erkölcsi alapelv. A környezeti nevelés érdekében fontos tudatosítani a tanulóknál, hogy

- a környezet minőségének megőrzése, fenntartása és javítása egyéni s közös kötelesség,
- minden egyes ember képes hozzájárulni a környezet védelméhez,
- a természeti erőforrásokat ésszerűen kell felhasználni,
- környezet az emberiség közös öröksége.

A környezeti nevelésnek az életkori sajátosságoknak megfelelő módon az oktatás minden szintjén, valamennyi tantárgyban és tanórán kívüli tevékenységekben is meg kell jelennie. Az iskolánk a környezeti nevelési feladatait éves szinten összeállított Öko- munkaterv alapján végzi.

5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A közösség olyan emberi együttélés, amelyet a közös érdek, közös cél, közös értékrend és közös tudat tart össze. Fontos az együttes élmény ereje, a közös szokások révén kialakult elvárások lesznek a szabályozók.

„Az iskola épp azzal válik katolikussá, hogy - bár más-más fokon - az iskolai közösség minden tagja osztozik a keresztény világlátásban, s ezt ki is jelentik. Így ebben az iskolában az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céllá.” (Kat.Isk. 34.)

A közösségfejlesztés közös feladat. Az iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során, hogy példaként áll a diákok előtt megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával.

A pedagógiai program szempontjából iskolánk keretén belül működő közösségi nevelés területei:

- Tanórák: hittanórák, szaktárgyi órák, osztályfőnöki órák
- Tanórán kívüli szabadidős foglalkozások: napközi, tanulószoba, szakkörök, zarándoklatok, kirándulások, stb.
- Diákönkormányzati munka

Az iskolai közösség

A tanulók együttélésének és együttműködésének legtágabb keretét az iskolai közösség jelenti. Megkülönböztetett jelentőségű feladatok hárulnak az iskolánk vezetőire, és az osztályfőnökökre.

5.1. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Az iskolai nevelés legfőbb célja a tanulóink minél szélesebb körben történő fejlesztése, felkészítése az életre. A gyermekeink fejlődése azonban szorosan összefügg és nem választható el a közösségtől, a közösségi neveléstől.

A kortárs csoport:

- lehetőséget ad az én-érvényesítésre,

- biztosítja a valakihez tartozás érzését,
- emocionális biztonságot nyújt.

Ha a diákok kötődnek az egyes iskolai közösségekben, akkor ez lehetővé teszi az azokon keresztül közvetett módon megvalósuló oktatás és nevelés hatásának erősödését. Ezért is alapvető feladatunk a közösségben, illetve a közösség által történő nevelés megszervezése és irányítása. A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréseért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

5.2. A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok

- Törekedni kell a tanulás támogatására kölcsönös segítségnyújtással, ellenőrzéssel, a tanulmányi és a munkaerkölcs erősítésével.
- Segítjük a tanulók kezdeményezéseit, a közvetlen tapasztalatszerzést.
- A közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése (példamutatással, helyes cselekvések bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével), a tanulók önállóságának, öntevékenységének fejlesztése.
- Különböző változatos munkaformákkal erősítjük (csoportmunka, differenciált, egyéni munka, kísérlet, projektek, stb.) az együvé tartozást, az egymásért való felelősség érzését.
- Törekedni kell olyan pedagógus közösség kialakítására, amely összehangolt munkájával és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni, és tevékenységüket koordinálni tudja.
- Motiváló, ösztönző tevékenységi formák és módszerek kiválasztása, differenciálás.
- A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezünk azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis aktivitását biztosítják.
- Kiemelten támogatjuk a tanulói ismeretszerzés korszerű-, a tanulói kreativitást igénybe vevő, a tanulói készségfejlesztést előtérbe helyező módszereit. A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat.

- Az egymás iránti tolerancia, a türelem fejlesztése.
- A kulturált viselkedési forma és kommunikáció tanítása.
- A tanulók egymás közötti segítségadásának a megszervezése.
- A közösség baráti kapcsolatainak erősítése és továbbfejlesztése.
- Kritikus, kulturált közösségi viták vezetése.
- Konfliktusok kezelésmódjának tanítása.
- A felebaráti szeretet hirdetése.

Az osztályközösség

A tanuló fejlődésének meghatározó tényezői a családban elsajátított szokásokon, morális tényezőkön túl a baráti körben kialakított emberi kapcsolatok és értékrendek. Az osztályközösség szokásokkal, szemléletmóddal rendelkező tanulók közössége, ahol az életszemléletet kell formálni és továbbfejlesztetni. Ebben nagy a szerepe a közösségnek, mivel a kortársak hatnak egymásra. A tanuló idejének legnagyobb részét az osztályközösségben tölti, ezért nagyon meghatározó annak légköre, szellemisége, hatása a tanulók egymás között kialakuló kapcsolatrendszerére, viselkedési formáira.

Az osztályközösség feladata

- valamennyi tanuló pozitív irányú befolyásolása
- az egyéni értékek felismerése
- egymás tiszteletben tartása, egymás segítése a tanulásban és az egyéni vagy beilleszkedési problémákban
- a másság elfogadása, a tolerancia
- társaik segítése, támogatása gondjaik, problémáik megoldásában
- mások gondjainak, nehézségeinek felismerése

5.3. A közösségfejlesztést szolgáló tanítási órán kívüli tevékenységeink, hagyományaink

Személyiség és közösségfejlesztést szolgáló tanórán kívüli egyéb tevékenységeink a következők:

- iskolai szentmisék,

- tanulói projektek, témahetek,
- napközis foglalkozás, étkeztetés,
- szakkörök,
- Diáksporkör,
- tanulmányi kirándulások, tematikus táborok,
- találkozók, egyéb rendezvények,
- felzárkóztató foglalkozások,
- versenyek, vetélkedők, bemutatók,
- színházlátogatások, múzeumlátogatás, kiállítások.

Elkészült az iskola logója, az intézmény zászlaja, egyforma nyakkendővel, sállal, pólóval rendelkezünk, amit az iskola tanulói és az intézmény dolgozói minden olyan alkalommal viselnek, amikor **intézményünk közösségét képviselik** rendezvényeinken, vagy az iskolán kívül, hogy külső megjelenésünkben is erősítsük az együvé tartozásunkat. (Tanulmányi versenyek, nemzeti ünnepek ünnepélyei, Veni Sancte, Te Deum, stb.)

Az első osztályosokat a tanévnyitó ünnepségen fogadjuk iskolaközösségünk tagjaivá. Itt kapják majd meg az iskolai jelvénnel ellátott nyakkendőket/sálakat.

Azokra a kiemelt ünnepekre/ünnepélyekre, melyeken a teljes tanulói közösség részt vesz, iskolazászlóval szeretnénk kivonulni.

5.4. Az iskolai rendezvények, ünnepélyek, megemlékezések közösségfejlesztő feladatai

A rendezvények iskolánk egész életét átfogják, a személyiségformálás és a közösségépítés fontos eszközei. Nyilvánosság előtt zajlanak, ezért ezek az iskoláról alkotott jó vélemény, az iskola jó hírnevének letéteményesei.

- Veni Sancte szentmise – tanévnyitó ünnepély
- Iskolai szentmisék, megemlékezések, Mária-ünnepek és magyar szentek emléknapjai alkalmával
- Kisboldogasszony ünnepe – zászlós részvétel a Baja-Máriakönyei búcsún
- Terményhálaadó projektnap
- **Október 6. Az aradi vértanúk napja – iskolai megemlékezés**
- **Október 23. Nemzeti ünnep -az iskola egész közössége – iskolai megemlékezés**
- Megemlékezés Halottak Napjáról
- Szent Márton projekthét
- Adventi koszorúk készítése és megáldása, hetente közös gyertyagyújtás, ima
- December 6. Szent Miklós ünnepe
- Karácsonyi lelki felkészülés a szünet előtti utolsó tanítási napon
- **Karácsony**
- Január 6. Vízkereszt ünnepén iskola-szentelés
- Január 22. Megemlékezés a Magyar Kultúra Napjáról
- **Védőszentünk ünneplése: “Szent Balázs Hét” - programsorozat**
- **Február 25. A kommunista és egyéb diktatúrák áldozatai**
- Farsang: osztály- vagy iskolai szintű jelmezverseny
- **Március 15. Nemzeti ünnep – iskolai megemlékezés**
- Nagyböjt: keresztúti ájtatosság, lelki felkészülés a Húsvétra
- **Húsvét**
- **Április 16. A holokauszt áldozatai**
- Anyák napja
- Gyermeknap
- **Elsőáldozás**

- **Pünkösd**
- **Június 4. Nemzeti összetartozás Napja**
- Tanévzáró – ballagás
- Te Deum-szentmise

Minden rendezvényünk alkalmas arra, hogy a tananyagot kiegészítő ismeretekhez jussanak tanulóink, valamint arra is, hogy közös élményekkel erősítsük az iskolánkhoz, a közösséghez való tartozás érzését.

A helyi kábeltelevízió jóvoltából valamennyi rendezvényünkről a város lakossága is informálódik.

A rendezvények tartalmát és felelőseit az iskola éves munkatervében határozzuk meg.

5.5. Az iskolai környezet alakításának közösségfejlesztő feladata

Az iskolai környezet esztétikus alakítása az ízlésnevelés nélkülözhetetlen része. Az ízlésnevelés nehéz dolog: meg kell küzdeni azokkal a rossz hatásokkal, beidegződésekkel, amelyeket a tanulók esetleg a korábbi környezetükből hoznak: másfelől azokkal a negatív hatásokkal, amelyek az embert nap, mint nap érik. Az iskolai környezet igényes alakításával el kell érni, hogy példa legyen ez a világ a tanulók számára, s ez által a negatív környezeti hatások veszítsenek erejükből. Az iskola szűkebb és tágabb világa harmóniát mutatva alakuljon!

Osztálytermek

Az iskolai munkavégzéshez és a pihenéshez szükséges a többfunkciójú teremberendezés.

Osztálytermeink berendezésénél elsődleges cél, hogy otthonos környezetet nyújtson, és lehetőséget biztosítson a frontális, a kooperatív kiscsoportos vagy páros, illetve az elkülönült, egyéni munkavégzésre. Ezért a nehezen mozdítható padok helyett mobilizálható, körülülhető asztalok és könnyű ergonometrikus székek találhatók a termekben. Fontos része a termeknek a matracokból, puha párnákból kialakított meleg sarok, amely a beszélgető-kör, kiscsoportos olvasás, vagy nyugodt pihenés és a játék helyszíne.

Minden teremnek van gazdája, dekorációjáért az az osztály a felelős, akié a terem /lásd

éves munkaterv/. Dekorációik anyagukban és tartalmukban a tantárgyak, az iskolai élet, a gyerekeket érdeklő és a bennünket körülvevő világ sajátosságait, értékeit közvetítik.

A szemléltetést és a díszítést egyaránt szolgáló anyag gondozása, a szaktárgyakhoz kapcsolódó gyűjtemények kialakítása és bővítése a szaktanár és tanítványai igénye és feladata.

6. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai

6.1. A római katolikus oktatási intézményben nevelő pedagógus

A római katolikus oktatási intézményben nevelő pedagógus számára a gyermekek személyiségének formálása felelős, örök életre szóló feladat. Felelőssége mellett kitüntető ajándék, hogy Jézus Krisztus munkatársa, művének folytatója lehet. Az üdvösségre nevel. Ahhoz, hogy a diákok harmonikus, kellő önismerettel rendelkező szépre, jóra fogékony, Istent és embertársakat szerető emberekké váljanak, a pedagógusoknak is ilyennek kell lenniük. Hisz „a katolikus iskola sajátos jellegének biztosítása nagyobb részben az ott tanítók tevékenységén és tanúságtételén múlik.” (Kat.isk. 78.)

A katolikus iskolában tanító pedagógussal szemben támasztott alapvető követelmény a képzettség, a rátermettség, hitelesség és a római katolikus keresztény vallási meggyőződés együttes követelménye, valamint a rendezett családi élet.

Hiteles személyiségével tanítványai teljes személyiségére hat, ezért legyen példás hitélete, megjelenése, ruházata, beszéde, stílusa, szolgálattudata, viselkedése, megnyilvánulása, toleranciakészsége, metakommunikációs eszköztára. Legyen összhang a szavai és tettei között. Legyen vonzó a tudása, jelleme, derűje, optimizmusa, gyermekszeretete.

A keresztény pedagógus tanítványai vezetője. Nem hiányozhatnak belőle a legfontosabb vezetői tulajdonságok, mint a kreativitás, optimizmus, határozottság, türelem, igazságérzet és szervezőkészség. Természetes igénye, életformája az állandó tanulás, és a környezet, a társadalom életének alakításában való alkotó részvétel. Önismerettel, önfegyelmével rendelkezzen, munkáját hatékonyan, fegyelmezetten és pontosan végezze.

Legyen nyitott a keresztény értékre, építse be azokat saját életébe és nevelő-oktató munkájába. Kerüljön mindent, ami értéktelen, ami az aktuális fogyasztói divatot követi, ami csak szórakoztat, de a személyiséget nem fejleszti. Elmélyült imaéletre törekedjék, ebből merítsen erőt munkájához, adjon hálát sikereiért.

Tudjon megérteni, megbocsátani, elfogadni, befogadni.

Tanulmányozza a keresztény tanítást és a Szentírást, erejéhez és családi állapotához mértén kapcsolódjon be a helyi egyházközösség életébe és vállaljon önkéntes feladatokat. Óvja, vigyázza, erősítse az intézmény jó hírnevét.

6.2. A pedagógusok helyi kötelességei és alapvető feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes leírását a személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógus kötelessége és alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével.

Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy

- nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse,
- segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges tanulókat,
- előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására,
- egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére,
- együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat,
- a szülő (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről,
- a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával,

- a gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon,
- az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végezze, irányítsa a tanulók tevékenységét,
- a helyi tantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját, részt vegyen a számára előírt pedagógus továbbképzéseken, folyamatosan képezze magát,
- tanítványai pályaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítsa,
- a pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse,
- pontosan és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken,
- **a gyakornok határidőre megszerezze a kötelező minősítéseket,**
- megőrizze a hivatali titkot,
- hivatásához méltó magatartást tanúsítson,
- a gyermek, tanuló érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

A pedagógus heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidő) az intézményvezető által – a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény keretei között – meghatározott és az intézményi SZMSZ-ben lefektetett alábbi feladatok ellátásával köteles tölteni:

- tanítási órák megtartása,
- napközis foglalkozások megtartása,
- szakkörök megtartása,
- iskolai diáksportköri foglalkozások, énekkar, szakkörök vezetése,
- differenciált képességfejlesztő foglalkozások (korrepetálás, tehetséggondozás, felzárkóztatás, előkészítők stb.),
- magántanuló felkészítésére elrendelt foglalkozások megtartása,

- eseti helyettesítés,
- a tanulmányok alatti vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása,
- tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése, lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok ellátása,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- a pótlékkal elismert feladatok (osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok) ellátása,
- szabadidő-szervezés,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- családlátogatások,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken, lelkigyakorlatokon,
- a tanulók felügyelete az intézmény nyitvatartási ideje alatt, különös tekintettel a reggeli/esti ügyeletekre, óráközi szünetekben és ebédelések ideje alatt;
- tanulmányi kirándulások, iskolai táborok szervezése és lebonyolítása,
- iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai és a kötelező egyházi ünnepeken, a nemzeti ünnepek városi szintű ünnepein és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- részvétel az intézmény belső szakmai ellenőrzésében,
- iskolai dokumentumok, beszámolók, statisztikák készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Továbbá a heti teljes munkaidő fennmaradó részében a pedagógus feladata:

- a tanítási órákra, foglalkozásokra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak összeállítása, javítása, értékelése,

- a megtartott (ill. elmaradt vagy helyettesített tanítási órák/foglalkozások dokumentálása,
- részvétel a munkáltató által engedélyezett továbbképzéseken.

6.3. Az osztályfőnök helyi feladatai és hatásköre

Az osztályfőnököt – a nevelési- osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját.
- Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: a napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz a nevelési- osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

Pedagógiai program
Szent Balázs Katolikus Általános Iskola és Óvoda
6500 Baja, Flórián u. 20-24.
OM: 203165



7. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

7.1. A kiemelten tehetséges és tehetséges tanulók tehetség és képesség kibontakoztatásának segítése

A pedagógiai gyakorlat igazolja, hogy azoknál a gyerekeknél, akiknek tehetségét a nevelők időben felismerik, a személyiségfejlődés az elvárt követelmények függvényében alakul, teljesítményük eredményessége nő, azokhoz képest, akiket átlagosnak minősítenek.

A tehetség fogalma

Tehetségesnek tekinthetők azok a tanulók, akik egy vagy több részképességük alapján kiemelkedő teljesítményre képesek. Ha a részképességek adják meg azokat a területeket, amelyek alapján kiemelten tehetségesnek tekintünk egy gyermeket, tanulót, elsősorban tantárgy-centrikusan lehet tehetségfejlesztő foglalkozásokat szervezni.

A tehetség személyiségstruktúrában történő értelmezése a tehetségre irányuló hajlamok három összetevőjét említi: az intelligenciát, az intuíciót vagy spontaneitást és a gyermek magatartását. Ez utóbbi azt jelenti, hogy hogyan választja ki a tanuló a neki megfelelő tevékenységet, milyen mélységgel kötelezi el magát a feladatban, milyen a kitartása és az érdeklődése. Ez a meghatározás a tehetséget a személyiségstruktúrában értelmezi: a képességek (intelligencia) mellett megjelennek az irányultság jellemzői (érdeklődés) valamint az akarati tulajdonságok is (kitartás, döntési képesség). Fontos összetevő lehet a tehetség kibontakozásában az intuíció is, melynek forrása a pszichikum tudattalan tartománya. Nem egyetlen vonás vagy jellegzetesség határozza meg a tehetséget, hanem három tényező együttes jelenlétének, interakciójának eredményeként jelenik meg ez a komplex tulajdonság. Elméletében a három összetevő: az átlag feletti intelligencia, a kreativitás és a feladat iránti elkötelezettség.

7.1.1. A nevelő oktató munka során tapasztalható kiemelt tehetségre utaló tulajdonságcsoportok

Az átlag feletti intelligencia

Amennyiben a tehetség fogalmát nem akarjuk közhelyként használni nevelő-oktató munkánk során (ti. mindenki valamilyen szinten tehetséges), akkor az össznéesség 15-25%-át tekinthetjük ide tartozónak, ami IQ-ban (természetesen a teszt fajtájától függően) az $IQ > 120-135$ tartományt jelenti. A pedagógiai gyakorlat szempontjából ennek az intelligenciának négy összetevőjét tartjuk lényegesnek.

- Az s-faktor azokat a képességeket jelenti, amelyek egy-egy tehetséges gyerek tipikus vonását adják, ezek egy meghatározott tevékenység szűkebb körén belül jelentkeznek. Ilyen lehet a nyelvérzék, az abszolút hallás képessége, a térészlelés, a rajzképesség, a technikai konstruáló képesség stb.
- Az intelligencia g-faktora teszi lehetővé az információk kezelését, a megértést, a szokatlan problémahelyzethez való rugalmas alkalmazást. Ennek órai megnyilvánulása a magas szintű elvont gondolkodás képessége, a könnyed fogalomalkotási képesség, valamint a kombinációs képesség. Az ilyen gyereket a pedagógiai köznyelv az "okos" jelzővel illeti, utalva arra, hogy eredményeinek eléréséhez a racionális-logikus gondolkodását használja. Ez a tanuló, ha odafigyel az órán, akkor otthoni készülés nélkül is jól teljesít. (Elkallódásának éppen ez az egyik veszélyforrása, hiszen ha nem szoktatjuk rá az otthoni rendszeres készülésre, akkor feladattudata alacsony lesz és képességei ellenére is lemaradhat a többiektől.)
- A fejlett érzelmi intelligencia (EQ) az indulatok szabályozásának képességén, a megfelelő mértékű frusztráció tolerancián, a kiegyensúlyozott hangulati állapoton, jelentős mértékű késletetési képességen (DGP), a jó empátiás képességen és a fejlett szociabilitáson alapul. Az ilyen tanulóknak az iskolához való viszonyuk jó, az elvárásokkal szemben elfogadóak, társas kapcsolataik kiegyensúlyozottak.
- A műveltség a rögzült intelligenciát jelenti: ez a megszerzett tudás és képességek alkalmazása. Jól mérhető a passzív szókinccs nagyságával, és ez korrelál a legerősebben az iskolai tanulmányi eredményekkel. Ezekre a "művelt" gyerekekre az általános tájékozottság, a jó emlékezeti képességek (különösen a tartós megőrzés és pontos felidézés képessége) a jellemző.

Rendszerint a humán területeken tűnnek ki meglepő mennyiségű ismereteikkel.

A kreativitás

A másik tulajdonságcsoporthoz a kreativitás. Ez egy olyan képességkombináció, amely lehetővé tesz valamilyen szintű alkotást. A három összetevő közül ennek van a legnagyobb hatása a gyermek magatartására, jellemvonásaira. Alapvetően négy képességen alapul.

- **Könnyedség (fluencia):** szellemi tevékenység könnyedségét jelenti, ami a rendelkezésre álló asszociációk bőségében jelenik meg. Az ötletgazdagság a gondolatok szabad áramlásán alapul.
- **Rugalmasság (flexibilitás):** a gondolkodásnak a változó körülményekhez való alkalmazkodását, ugyanannak a problémának a több szempontú megközelítésében rejlő fejlett decentrált, a gyors szempontváltás képességét jelenti. Az ismeretek más összefüggésben való felhasználásán, a gondolkodás bejáratott útjának (sémáknak) az elhagyásával jár együtt. A változó helyzetekhez való alkalmazkodás az információk többfajta osztályának egyidejű figyelembevételén alapul és így eredményezheti az újfajta kombinációk létrehozását. A könnyedség és a rugalmasság együtt fejleszthető, tanítható olyan helyzetek teremtésével, ahol a gyerekek lehetőséget kapnak arra, hogy ötleteiket mindenfajta negatív értékelés veszélye nélkül elmondhassák (a gondolatok szabad áramlása)
- **Eredetiség (originalitás):** szokatlanságnak, az eredményre vezető újszerűségnek a megjelenése a szellemi tevékenységben. Többlépcsős asszociációk, egyedi, ritka, nem hétköznapi, nem sablonos megoldások jellemzik a fejlett originalitású tanulót. Óvodáskorban minden tanulóban fejlett az originális látás és gondolkodásmód. Az iskolában a szabályok, törvények ismerete sokszor visszaszorítja ezt. Az originalitás kevésbé tanítható, de bátorítással fejleszthető, viszont büntetéssel, a gyermekek szokatlan ötleteinek kigúnyolásával el is fojtható.
- **Újrafogalmazás (redefiniálás):** A sémák szükség esetén történő átalakítását, a szellemi struktúrák gyors átszervezésének képességét jelenti, amelynek az

eredménye olyan produktum, ami az egyén korábbi tapasztalataiban ilyen módon vagy szerveződésben még nem volt meg. Kell hozzá intuíció is, ami annál könnyebben jön, minél könnyebb az átjárhatóság a tudatos és a tudattalan lelki tartományok között. Az iskolai munkában ez a képesség a tanított ismeretanyag különböző értelmezési módjainak gyakorlásával fejleszthető.

Problémaérzékenység (szenzitivitás)

A problémahelyzetek észrevételét, a probléma megfogalmazását, valamint a probléma által kiváltott belső motivációs feszültséget jelenti. Fejleszthető a gyermekek autonómiájának támogatásával, az intrinsic (belső) motiváció erősítésével. Lényeges, hogy a tanulók által érdeklődésből, kíváncsiságból megfogalmazott problémákra ne jutalmazással reagáljunk, mert ez könnyen átveheti a belső indítékok szerepét és ez után hajlamosak, lehetnek csak az elismeréssel kecsegtető problémákra figyelni. A szoros felügyelet, a büntetés csökkenti a problémaérzékenységet.

A tehetséges tanulók munkáját figyelve sokszor láthatjuk, hogy a kreativitás kibontakozásában megjelenhetnek a konvergens gondolkodás jellemzői is, azoknál a feladatoknál, melyeknek egy és csakis egy helyes válasza lehetséges és gondolkodás célja ennek megtalálása. Műveleti téren ez olyan osztályozási szempontok kidolgozását jelenti, amelyek segítségével a fogalmak közötti viszonyokat lehet tisztázni. Az eredményességet itt a reprodukciós eljárások mozgósítása határozza meg (az emlékezeti rendszerben alkalmazott párhuzamos feldolgozási stratégiák). Ezen a területen két képességet említünk meg: a problémaérzékenységet és a kidolgozottságra törekvést.

Kidolgozottságra törekvés a problémák komplex megoldására való törekvésének igényét jelenti. Ez a képesség az akarati tulajdonságokon keresztül (akaraterő, kitartás, céltartás képessége, késleltetési képesség) fejleszthető leginkább.

A feladat iránti elkötelezettség

A tehetség harmadik összetevőjét jelentő feladat iránti elkötelezettség a pszichológia motiváció fogalomkörével kapcsolható össze. Alapja az önmegvalósítás szükséglete: vagyis a tanuló azzá váljon, amire képességei alapján lehetősége van.

7.1.2. A kiemelten tehetséges tanulók tehetség-felismerése és azonosítás az iskolai munka során

A nevelő-oktató munka számára lényeges annak a megfogalmazása, hogy a fenti személyiségjellemzők milyen, az órai munkában és a magatartásban is megjelenő tulajdonságok alapján azonosíthatók.

Beiskolázáskor, iskoláskor előtt

Ami először szembetűnik, az a jó memória: pontos felidézés. A tehetséges gyermekek ebben a korban huzamosabb ideig foglalkoznak egymagukban a dolgokkal, mint a társaik (figyelem tartóssága). Ez okozza néha az óvodai környezetben viszonylagos elmagányosodásukat. Sokszor már az iskolába lépés előtt is megtanulják a számokat, esetleg olvasni is, mindezt úgy, hogy a szülők nem tanítják erre őket.

Alsó tagozat

A tanító először a fejlett beszéd és intellektuális képességekre figyel fel. Az osztálymunkában ezek a gyermekek aktívak, tevékenyek, aminek mozgatója élénk fantáziájuk. Emocionális fejlődésük általában lassúbb az intellektuálisnál. Oka abból a belső konfliktusból származó türelmetlenség, ami pszichomotorikus képességeinek lassúbb fejlődése és intellektuális (elsősorban gondolkodási) képességeinek gyorsabb fejlődése miatt alakul ki.

Felső tagozat

A pedagógus a szokatlan kérdésekre illetve a kérdésekre adott meglepő, furcsa válaszokra figyel fel először. Az órai munkában kiemelkednek ezek a gyermekek az ingerekkel szembeni nyitottságukkal: a társaikhoz képest hamarabb és gyorsabban észreveszik, ha valahol valami érdekes, izgalmas probléma van. Reakcióik nemcsak rugalmasak, de igyekeznek a felnőttek és a társak segítsége nélkül is önállóan dolgozni. Nem értékelik a sablonos megoldásokat, szívesen kockáztatnak. Gyakran erős belső kontroll attitűd alakul ki náluk. A tehetség felismerése ebben a periódusban viszonylag problémamentes: a különböző tanulmányi versenyek jó fórumot adnak az s-faktor megnyilvánulásának.

7.1.3. A pedagógus szerepe a tehetséggondozásban

Minden gyermeknek meg kell kapnia a lehetőséget és a segítséget, hogy képességének megfelelően teljesítsen. Nem képessége alatt, hiszen felelős a talentumaiért, de nem is képessége fölött, mert attól neurotikus, szorongó lesz. A pedagógus magatartásán, tapintatán múlik, megtanulja-e a jobb képességű gyermek, hogy gyengébb társát is meghallgassa, segítsen neki, a gyengébb képességű fiatal pedig érezze, hogy elfogadják és szeretik. Vagyis minden diák megtapasztalja, hogy nem a teljesítményéért fontos ő Istennek és nekünk, hanem saját magáért. Csak ebben a légkörben értik meg, hogy a kudarc szükséges velejárója az életnek, s a helyes önismeret szempontjából rendkívül fontos.

A pedagógus kreatív attitűdje a nevelési eljárások háttérét adó, a kreativitásra irányuló értékelő viszonyulás, amely meghatározza a nevelési eljárások konkrét formáit és alkalmazásuk gyakoriságát. Ez az órai nyílt viselkedés élményháttere. Ez a beállítódás a tehetséges tanulókra, a saját pedagógiai kultúrájára és a tananyagra irányuló értékelő viszonyulásként fogható fel.

- Fontos, hogy a tanárnak ne legyenek előítéletei a tehetséges tanulókkal szemben, legyen elfogadó és együttműködő. Elvárásait a tanulóval szemben a realitás jellemezze, intellektuális fejlődésüket olyan feladatokkal segítse, amelyek a teljesítőképeség határzónájába esnek, elkerülve ezzel a könnyű sikersorozatok unalmát, biztosítva a kudarc - erőfeszítés - siker egészséges arányát.
- A pedagógus legyen érzékeny a finom különbségekre. A tehetséges gyermekeknek vannak közös vonásaik, de vannak olyan különbségek, amelyek eltérő, esetenként egyedi bánásmódot igényelnek. Jutassa érvényre a tanár vezető szerepét, keltse a tanulóban a fejlesztés terén az irányítottság érzését, de ugyanakkor adjon teret a tanítványban meglévő gazdag belső lehetőségek és szükségletek kiteljesedésére is.
- A kreativitás fejlesztése a pedagógiai munkában nemcsak képességfejlesztést jelent, hanem a tanuló irányultságának, jellemének alakítását is, tehát komplex személyiségfejlesztést

7.1.4. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetséggondozás feladata, hogy a kiemelkedő képességű diákok is megfelelő terhelést kapjanak. Ezt a differenciált órai munka, a különböző szakkörök, iskolai, területi és országos tanulmányi és sportversenyekre való felkészülés, a tanárral való rendszeres beszélgetés, plusz feladatok kiadása szolgálja.

A tehetség, képesség kibontakoztatását az alábbi tevékenységek segítik:

- kompetencialapú oktatás és korszerű tanulás-szervezési eljárások (projekt módszer, témahetek) és technikák (tevékenységközpontú, kooperatív, dráma stb.) alkalmazása
- az egyéni képességekhez igazodó differenciált tanórai tanulás megszervezése
- csoportbontás a tehetséges és tanulási problémákkal küzdők számára
- a tehetséggondozó foglalkozások
- az iskolai sportkör
- a szakkörök
- versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális, stb.)
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a továbbtanulás segítése
- szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatás)

7.2. A többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése, nevelése, oktatása

Intézményünkben a nemzeti köznevelésről szóló törvény, a szülők igénye, a gyermeki jogok és a társadalom kihívása okán vállaljuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését, oktatását. Ezt intézményünk Alapító Okiratában is megfogalmaztuk. Vállaljuk azoknak a különleges bánásmódot igénylő, többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztését, nevelését és oktatását, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján:

- **mozgásszervi fogyatékos**
- **beszéd fogyatékos**
- **látássérült**
- **hallássérült**

- **autizmus spektrumzavar**
- **pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, oktatási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanuló.**

7.2.1. Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk. Kiemelt célunk elősegíteni e tanulók és óvodások alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket.
- A rehabilitációs tevékenységünket team munkában valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus és a tanulót, óvodást oktató, nevelő pedagógusok vesznek részt.
- Rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiás programjaink jellemzően az iskolai, óvodai programba, így a napi oktató, nevelőmunkába beágyazottan valósulnak meg, a szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan, a gyógypedagógus közreműködésével elkészített éves „Egyéni fejlesztési terv” szerint. A team döntése szerint kerül sor egyéni kiegészítő fejlesztő, rehabilitációs, illetve terápiás foglalkozásokra.
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulás érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki. A meghosszabbított beszámolás, szóbeli/írásbeli beszámolás lehetőségét pedagógusaink biztosítják.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek másságát hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.
- Az általános célok és feladatok az integrált tanulókra is érvényesek, egyéni képességeik figyelembe vételével.

- A kompetenciafejlesztés, tananyag-feldolgozás során figyelembe vesszük a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosításait.
- A differenciált tananyag-feldolgozás lehetővé teszi az eltérő ütemben haladást, az egyéni képességekhez való alkalmazkodást.
- A mozgásszervi, érzékszervi, vagy beszédfigyatékosak, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekekre az általános célok, feladatok is vonatkoznak.
- Minden sérüléstípusra az SNI tanulók iskolai oktatásának irányelveiből kiemeljük a speciális vonatkozásokat.

Az Irányelvekben foglaltak alapján az integrált nevelés során kiemelt cél, hogy:

- a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést.
- az iskola fejlesztési követelményei igazodnak a fejlődés lehetséges üteméhez.
- a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés nem terhelheti túl.

A sikeres együttnevelés érdekében:

- szükséges figyelmet fordítani a szülők szemléletének alakítására, az elfogadó attitűd kialakítására,
- kiemelt figyelmet kell fordítani a diákok érzékenyítésére, a segítő, támogató, elfogadó szemlélet kialakítására,
- elengedhetetlen a pedagógusok szemléletének alakítása (elfogadás, tolerancia, empátia) módszertani felkészítése, továbbképzések segítségével.

A pedagógus az integrált nevelés, oktatás során:

- a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait;
- egyéni fejlesztési tervet készít a gyógypedagógus együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;

- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
- együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A gyógypedagógus az integrált nevelés, oktatás során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- javaslatot tesz a fogyatékoság típusához, tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására;
- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;
- segíti a befogadó pedagógust az egyéni értékelés kialakításában, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében;
- segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.

A sajátos nevelési igényű tanulók részére kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokat kell szervezni. A tanuló annyi egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson vesz részt, amennyi a sajátos nevelési igényéből eredő hátránya csökkentéséhez szükséges. A kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésének heti időkeretét a 2011. évi CXCV. nemzeti köznevelési törvény 6. melléklete határozza meg. A heti időkeret a tanítási hetek között a tanuló érdeksérelme nélkül különösen indokolt esetben átcsoportosítható.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

- A mozgásszervi, érzékszervi, enyhe vagy beszéd fogyatékból, fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők:

- A fogyatékból típusa, súlyossága.
- A fogyatékból kialakulásának, felismerésének, diagnosztizálásának ideje.
- A sajátos nevelési igényű tanuló életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei, képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei.
- A társadalmi integráció kívánalmai: az egyéni tanulási utak megtervezése és biztosítása, továbbtanulás, pályaválasztás, a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés.

Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) az a tanuló, vagy óvoda, akinek a mozgása veleszületett vagy szerzett károsodás és/vagy funkciózavar miatt jelentősen és maradandóan akadályozott, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A mozgáskorlátozott tanulók fejlesztésének alapelvei:

- A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása, képességeik tervszerű fejlesztése során az egyéni fejlődési sajátosságokhoz, az individuális szükségletekhez kell igazodni;
- A tanulók sérülés specifikus ellátása csoportmunkában (team munkában) valósítható meg – a különböző szakemberek illetve a család együttműködése által;
- A nevelés, oktatás, mozgásfejlesztés, során szükséges a folyamatos, tapasztalatszerzésre építő korrekciós szempontú fejlesztés, ezzel a sérülésből adódó hátrányos következmények csökkenthetők, ellensúlyozhatók.
- Az önállóságra nevelés elvét mindig szem előtt tartva, az iskolában – a mozgáskorlátozott tanulók életkorának és mozgásállapotának megfelelően – biztosítani kell a megfelelő mozgás- és étletteret,

Célok:

Megteremteni az esélyegyenlőség feltételeit, annak érdekében, hogy a mozgáskorlátozott gyermekek az iskolai tanulmányaik során felkészültté váljanak az ismeretszerzésre és tanulásra, az önálló döntéshozatalra, képessé váljanak az önrendelkező életvitelre.

Kiemelt fejlesztési feladatok:

- A mozgásszervi diagnózistól és mozgásállapottól, az aktuális fejlettségi szinttől, valamint a személyiségtől függő speciális fejlesztési technikák, módszerek, eszközök alkalmazása, a megismerő tevékenységekhez szükséges kompetenciák (ismeretek, képességek, attitűdök) kialakítása és fejlesztése, az elérhető legmagasabb szintű önállóság kialakítása, az önálló életre nevelés.
- Az iskolai fejlesztés teljes időtartama alatt kiemelt feladat a mozgásnevelés, mint komplex rehabilitációs hatásrendszer, amely ötvözi a sérült tartási és mozgási funkciók helyreállítását célzó, a gyógyító és a motoros képességek fejlesztését

szolgáló pedagógiai eljárásokat, s e feladatokat integrálja a tanítás-tanulás folyamatába.

- Korszerű ismeretek átadásával, illetve a reális önismeret kialakításával a továbbtanulásra történő felkészítés nyújthat biztos alapot a későbbi önálló életvezetéshez.
- A mozgáskorlátozottság gyakori velejárója a beszélt és írott nyelv zavara, így a nevelés-oktatás során kiemelt feladat a beszéd- és kommunikációfejlesztés, súlyos esetben a beszéd- és logopédiai terápia, esetleg a technikai eszközökkel támogatott írásbeli kommunikáció kialakítása.
- A mozgáskorlátozott tanuló egyedi, speciális megsegítése során a kiindulás alapja fizikai adottsága, értelmi képessége, kommunikációjának formája, szintje és érzelmi állapota. Ennek megfelelően a tananyag, a követelmények, a számonkérés, értékelés egyéni fejlettségi szinthez történő igazítása, adaptálása szükséges, a fokozatosságot e téren is figyelembe véve a segítségnyújtás formáját szükséges először megkeresni, az egyes tevékenységek, illetve az értékelés alóli mentesítés csak nagyon indokolt esetben ajánlott.
- A speciális módszerek, terápiák és technikák alkalmazása és a technikai segédeszközök igénybevétele segíti a mozgásbiztonságot, a mozgásreflexek célszerűségét és gyorsaságát, az író, rajzoló és eszközhasználó mozgást, a hallásra, beszédészlelésre támaszkodó tevékenységeket, a szűkebb és tágabb környezetbe történő beilleszkedéshez szükséges alapok megteremtését, a személyi függetlenség elérését.
- A mozgáskorlátozottság együtt járhat egyfajta fizikai függés kialakulásával, amely megnövelheti a deviáns csoportokhoz való sodródás kockázatát, fokozhatja az áldozattá válás esélyét, így a nevelés-oktatás során a prevenció munkája, illetve a már kialakult helyzetek kezelése kiemelt feladatot jelent. A tanulóknak meg kell tanulniuk egyrészt a kisértésre nemet mondani, másrészt olyan hasznos tevékenységeket kell elsajátítaniuk, amelyekkel értelmesen tölthetik ki szabadidejüket.
- A tanítás-tanulás folyamatában kiemelt figyelmet, a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatokat jelent a bármely területen tehetségesnek bizonyuló mozgáskorlátozott tanulók felismerése, tehetségük gondozása, amely támogathatja a pályaorientáció folyamatát is.

7.2.2. A hallássérült gyermekek fejlesztése

A hallássérült tanulónál – a hallás hiánya vagy csökkenése miatt – a szokásostól eltérhet a nyelvi kommunikáció (beszédértés, szövegértő olvasás szókinccs, nyelvi szerkezetek értése és használata, hangzó beszéd stb.) fejlettsége, ennek következtében a megismerő tevékenység és a teljes személyiség fejlődése is megváltozhat. A tanuló nyelvi kommunikációja intenzív fejlesztést igényel, mert ennek szintje általában nem korrelál életkorával, hallásállapotával – melytől pozitív és negatív irányú eltérés is lehet.

A hallássérült tanulók fejlesztésének alapelvei, céljai, kiemelt feladatai:

A hallássérült tanuló egyéni fejlesztési lehetőségeit személyiségjegyei, intellektusa mellett döntően befolyásolja a hallássérülés bekövetkeztének, felismerésének időpontja, kóroka, mértéke, a fejlesztés megkezdésének ideje. A hallássérült gyermekek fejlesztése az általános pedagógiai tevékenységen kívül gyógypedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációs eljárások folyamatában valósul meg.

A rendszeresen végzett mérési, speciális pedagógiai vizsgálati, megfigyelési, tapasztalati eredmények figyelembevételével, valamint az audiológus szakorvossal történő folyamatos kapcsolat elengedhetetlen feltétele az eredményes gyógypedagógiai és egészségügyi rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységnek. A szakszerű pedagógiai munka végzéséhez mindezen ismeretek, valamint elemi technikai tudnivalók (hallókészülék stb. kezelésében tájékozottság) szükségesek a sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelő-oktató pedagógus számára.

Az integrált nevelés-oktatás során különös figyelemmel kell lenni a következőkre:

A nevelés-oktatás szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A tantestület pozitív hozzáállása, bevonódása és toleranciája elengedhetetlen.

- Figyelembe kell venni a hallássérült gyermek speciális fejlesztési igényeit a tananyag, a követelmény, az értékelési mód és a speciális módszertan tekintetében.
- Külön gondot kell fordítani arra, hogy a tanuló minden segítséget megkapjon hallássérüléséből, gyengébb nyelvi kommunikációs kompetenciájából, fogalmi

gondolkozásából eredő hátrányának és ezzel összefüggő esetleges tanulási nehézségének leküzdéséhez.

- A többségi pedagógusnak az értékelésnél figyelembe kell vennie a hallássérülés következményeként fellépő kommunikációs nehézségeket, a szókincs esetleges elmaradását, a szóbeli, írásbeli kifejezőképesség gyengébb voltát, az abban előforduló grammatikai hibákat és kiejtési problémákat.
- Ne legyen az értékelés része olyan követelmény, mely a tanuló sérüléséből következően nem teljesíthető halló társaival azonos szinten vagy módon (hosszú memoriter, hangsúlyos, ritmusos versmondás, tollbamondás utáni esetleges hibák stb.) Értékelésüknél az egyéni fejlesztési terv követelményeit figyelembe kell venni.

7.2.3. A látássérült, gyengén látó gyermeke

A látássérülés a szem, a látóideg vagy az agykérgi látóközpont sérülése következtében kialakult állapot, mely megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodó képességét, személyiségét.

Gyógypedagógiai szempontból azok a tanulók látássérültek, akiknek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0–0,33 (látásteljesítmény 0–33%) közötti. Látássérült az a tanuló is, akinek a látótere - tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°. A pedagógiai fejlesztés szempontjából elsődlegesen a látásélesség és a látási funkciók ismerete fontos, de a pedagógusnak tájékozottnak kell lennie

- a látássérülés kórokáról, a látássérültség kialakulásának időpontjáról;
- a szemészeti állapot – prognózisjavuló vagy romló tendenciájáról, a pedagógiai látásvizsgálat eredményéről, a gyermek intelligenciájáról, személyiségvonásairól.

A nevelés-oktatás szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a tanulók állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A látássérült tanulók fejlesztésnek alapelvei, céljai, kiemelt feladatai:

A látássérült tanulók nevelése, oktatása több fontos feladat megoldását jelenti intézményünknek: nemzeti műveltség átadását, az egyetemes kultúra közvetítését, a szellemi-érzelmi fogékonyság, az erkölcsi érzék elmélyítését, valamint ezeken túl az esélyegyenlőség biztosítását a látássérülésből adódó hátrányok leküzdésével. A fejlesztési feladatok megtervezésekor, a módszerek kiválasztásánál figyelembe vesszük, hogy a látás csökkent volta miatt a látássérült gyermek ismeretszerzését a külvilág iránti látó beállítódás helyett más – haptikus (bőr- és mozgásérzékelés együttese) és hallási – beállítódás is jellemzi. Fontos az ép érzékszervek – hallás, tapintás, szaglás, ízérezékelés – fejlesztése, valamint a meglévő látás használatának tanítása.

A gyengén látás nemcsak a tanulás terén okoz eltéréseket, hanem nehezítette a mindennapi élet tevékenységei (a tájékozódás, a közlekedés, az önkiszolgálás) is. Mindez pszichésen megterhelő, emiatt gyakran személyiség- és szocializációs zavar is kialakulhat (önállótlanág, lassú reakciókészség, passzivitás, önbizalomhiány, elkülönülésre való hajlam vagy túlzott önérvényesítő magatartás, indulatosság, téves eszmék).

A pedagógus fokozott odafigyeléssel, egyéni bánásmóddal és a közösség segítségével tudja mindezt korrigálni.

Az integrált nevelés-oktatás során különös figyelemmel kell lenni a következőkre:

A látássérült tanuló vegyen részt olyan egyéni fejlesztésekben, amelyekre állapotából fakadóan szüksége van. Ennek megvalósításához a szakértői javaslat nyújt támpontot, illetve igénybe vehetők a látássérültek iskoláiban létrejött egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények által biztosított szolgáltatások.

Jelentős az osztályfőnök szerepe, az osztályban tanító pedagógusok tájékoztatásában a tanuló sajátos nevelési igényeiről.

7.2.4. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanuló

Általános jellemzők

Az autizmuspektrum zavarok az idegrendszer igen korai, nagy valószínűséggel veleszületett ártalmának, illetve a genetikai, egyéb biológiai és környezeti tényezők együttes hatásának következményei. Az iskoláskor eléréséig - vagy tovább - kezeletlenül maradt fejlődési zavar és szélsőséges viselkedésformák gyógyító és fejlesztő célú ellátása a gyermek

növekedésével egyre nehezebbé válhat, bár a nevelhetőség, taníthatóság időszaka belenyúlik a felnőttkorba, így sosem túl késő a fejlesztést elkezdeni. Az autizmus spektrum zavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulóra legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányosságai, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedés szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermekeknek joga és szüksége van. Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Az alapvető gondolkodási és viselkedési képességek spontán elsajátításához szükséges képesség hiányok egész életen át jellemzően megmaradnak, de a speciális intenzív terápiás és pedagógiai ellátás segítségével jelentős fejlődés érhető el. A hiányzó/sérült képességek okozta elsődleges és másodlagos viselkedési tünetek az igen súlyostól a jól ellensúlyozott állapotokban csaknem tünet mentessé fejlődhetnek, változhatnak, és az élet különböző szakaszaiban különböző formákban jelentkezhetnek. Új helyzetben, váratlan események, körülmények hatására felerősödhetnek a típusos tünetek. A tünetek változatossága mellett a tanuló autizmusának súlyossága széles skálán szóródik.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek integrációja:

A tudatosan tervezett, és nem kényszermegoldásként alkalmazott integráció csak akkor indokolt, ha egyértelműen a gyermek javát szolgálja. Az integráció valamennyi formája (pl. lokális, szociális, fordított) alkalmazható egyénre szabottan. Az integráció

szükségességének és lehetőségének megítéléséhez az alábbi tényezők alapos mérlegelése szükséges, úgy, hogy a feltételek együttesen és perspektivikusan legyenek adottak.

Teljes, funkcionális integráció a következő feltételek megléte esetén javasolható: a tanuló részéről átlagos vagy átlag feletti intelligencia, enyhe fokú autisztikus fogyatékoság, jól kompenzált, minimális viselkedésproblémák.

A családtagok részéről egyértelmű szándék a szakemberekkel való szoros együttműködésre és a gyermek intenzív támogatására.

Az iskola részéről

- a) a speciális módszertanban jártas pedagógus és asszisztens,
- b) jól előkészített, ütemezett egyéni fejlesztési terv,
- c) speciális eszközök, módszerek és környezet,
- d) együttműködés a családdal és/vagy a diákotthonnal,
- e) a befogadó gyermekcsoport felkészítése a pozitív hozzáállásra, folyamatos támogatása,
- f) szakértői csoporttal való intenzív kapcsolattartás.

Szakértői csoport, amely rendelkezésre áll a szülők felvilágosításában, a pedagógusoknak nyújtandó szakmai tanácsadásban, problémakezelésben, a fejlesztés irányának kijelölésében, követésében.

Az integrált gyermek legyen elégedett az iskolai élettel, fontos, hogy jól érezze magát.

A fenti feltételek mellett is szükséges az integráció fokozatos megkezdése, a szociális, kommunikációs és kognitív deficitek figyelembevétele, az egyénre szabott mérés, tervezés, fejlesztés, a tananyag szűrése (egyes tantárgyakból, tananyagrészekből felmentés), továbbá a fogyatékoságot kompenzáló alternatív eszközök, módszerek igénybevétele egyéni szükségletek szerint (pl. kézírás helyett gép használata, szóbeli felelet helyett írásbeli beszámoló vagy fordítva).

7.2.5. A beszéd fogyatékos beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók

Beszéd fogyatékos az a tanuló, aki a receptív és/vagy expresszív beszéd/nyelvi rendszer szerveződése, fejlődési eredetű vagy szerzett zavara életkorától eltérő, különböző

klinikai képekben megmutatkozó tüneti sajátosságai, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus fejlődése miatt a későbbi társadalmi beilleszkedés szempontjából veszélyeztetett.

A beszédfigyelmetlenség nem tekinthető elsődlegesen halláskárosodás következményének; együtt járhat a nyelven kívüli kognitív képességek és a viselkedésszerveződés zavarával, azok maradványtüneteivel; valamint tanköteles korban az olvasás/írás/helyesírás/számolás területén kialakuló verbális tanulási zavarral.

Beszédfigyelmetlen az a tanuló, akit a szakértői bizottság a sajátos nevelési igény megállapítása céljából diagnosztikus protokollra épülő komplex állapotfelmérés alapján annak minősít. A beszédfigyelmetlen tanulónál a fentiek – az egészen enyhe alaki eltérésekhez társuló, észlelési és feldolgozási problémáktól az érthetetlen beszédig – sokféle változatban előfordulhatnak. A súlyos beszédfigyelmetlen tanulónál a kommunikációs zavarok következtében különböző másodlagos pszichés eltérések (magatartási zavar) alakulhatnak ki. A fenti tünetek együttesen tanulási akadályozottságot is kiválhatnak.

Amennyiben a beszédfigyelmetlenség a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló a továbbiakban is folyamatos gyógypedagógiai/logopédiai ellátásra szorul, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében végezhető. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszéd és nyelvi teljesítmény jellegétől függ.

Ezek az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- nyelvfejlődési zavar (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia – maradványtüneteként beszédgyengeség),
- orrhangzós beszéd,
- folyamatos beszéd zavarai (dadogás, hadarás),
- diszfónia,
- logofóbia (mutizmus különböző típusai),
- centrális eredetű szerzett beszédzavarok (centrális pöszeség, gyermekkori afázia, diszartria),
- verbális tanulási zavar együttjárása az olvasás/írás/helyesírás/számolás területén mutatkozó problémákkal
- vagy ezek halmozott előfordulása.

A dadogás, a hadarás, a diszfónia serdülőkorban is jelentkezhet. Különös figyelmet érdemel ebben a korban a felnőtt beszédhang fokozatos kialakulásának óvó-segítő rendszere, ennek beépítése a pedagógiai teendők sorába. A terápia komplex szemléletű, logopédiai, orvosi, pszichológiai team munka alapján történik.

A beszéd fogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai:

A beszéd fogyatékos tanulók beszéd és nyelvi fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történik. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszéd fogyatékos jellegétől függ.

A beszéd fogyatékos tanuló a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs tevékenységet, továbbá az országos szakértői és rehabilitációs tevékenységet végző intézmény szakvéleménye alapján adott tantárgy(ak), tantárgyrész(ek) értékelése alól mentességben részesülhet.

- A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésében törekedni kell a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszéd működés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére.
- A fejlesztés legyen tudatos és tervszerű, melynek során a beszéd állapotának felmérésétől az egyénre szabott terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés is megvalósul.
- A módszerek megválasztásakor az életkor, a kognitív készségek, a szocioadaptív viselkedés és a szociokulturális környezet sajátosságainak figyelembevétele szükséges.
- A fejlesztésében meghatározó a sokoldalú percepció fejlesztés, melynek során a kineztiázis, a hallási, a látási, a beszéd motorikus benyomások egymást erősítve fejlődnek.
- Fontos a transzferhatások tudatos kihasználása. Mivel a nyelvi és kognitív képességek kölcsönhatásban állnak, komplex fejlesztéssel a terápia hatékonysága fokozható.
- A beszéd fogyatékos tanulók nevelése, oktatása az osztályban megvalósuló, szakmailag megalapozott, differenciált foglalkoztatás mellett megköveteli az egyéni és csoportos foglalkozások változatos szervezeti kereteit.

- A fejlesztést a szülők támogató együttműködése segíti. A terápiában – a minél gyorsabban automatizált jó beszéd szint elérése érdekében – a tanulóval kommunikáló valamennyi felnőtt legyen partner.

7.2.6. Pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók

A pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók csoportjába azok a tanulók tartoznak, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Tanulási és viselkedési problémájuk specifikus tanulási zavarok, azaz

- diszlexia,
- diszortográfia,
- diszkalkúlia,
- diszgráfia és diszpraxia, mint a motoros képességek fejlődési zavara, valamint ezek maradványtüneteinek fennállása,
- a fentiek együttjárása miatt a kevert specifikus tanulási zavarok;
- hiperaktivitás és figyelemzavar; továbbá
- a szocio-adaptív folyamatok zavarai, az érzelmi kontroll, ön, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségét mutató magatartásjellemzők, az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg.

A normalitás övezetébe tartozó értelmi összteljesítményük mellett megjelenő teljesítmény és viselkedészavaraik a pszichikus képességek egyenetlen fejlődésének következtében alakulnak ki és gyakran mutatnak az idegrendszeri folyamatok diszharmonikus szerveződéséből eredő együttjárást. Minthogy gyakran élnek át kudarchelyzetet, az iskolai teljesítményelvárások iránti közömbösség, elutasítás, illetve önértékelési zavarok, különböző jellegű beilleszkedési problémák alakulhatnak ki.

A fejlesztés alapelvei:

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakvéleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságaik, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik.

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről tájékoztatni kell az osztálymunkában résztvevő pedagógusokat, szaktanárokat, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökre.

Az iskolai oktatásban érvényesíteni kell a tanuló fejlődését, előrehaladását segítő számonkérési, értékelési formákat; indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből - az értékelés és minősítés alól mentesítés adható.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladatai:

- a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása,
- a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- a tanulás iránti motiváció és a kudarcűrő képesség növelése,
- a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása,
- a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai specifikus tanulási zavarok esetén

A pszichés fejlődési zavar körébe tartozó jelenségeket, így az iskolai tanulási és viselkedési problémák kialakulását különböző tényezők idézhetik elő.

A specifikus tanulási zavarok esetében a tanulók alapproblémája, hogy jó értelmi képességeik ellenére az olvasással (diszlexia), a helyesírással (diszortográfia), az írásmozgással

(diszgráfia) és a számolással (diszkalkúlia) kapcsolatban az iskolai oktatás során feltűnő nehézségek jelentkeznek, általános értelmi képességeik és tanulási teljesítményeik között alulteljesítés formájában lényeges különbség áll fenn. Ennek az eltérésnek a hátterében a megismerési képességek különböző zavarai állnak, amelyek az olvasás, az írás, a helyesírás vagy a számolás területén önálló, (körülírt) vagy kevert típusú zavar (együttjárás) formájában jelenhetnek meg.

Diszlexia- az olvasási képesség zavara, a specifikus tanulási zavarok leggyakoribb formája, amely önmagában és más jelenségekkel kombinálódva fordulhat elő.

Jellemzői:

- a hang-betű kapcsolat kialakulásának nehézsége
- hiányos fonológiai tudatosság: nehezített a beszédhangok megkülönböztetése, hangok, szótagok sorrendjének, rímek felismerésének nehézsége
- értelmes és értelmetlen szavak helyes/hibás olvasásának különbözősége
- gyenge rövid távú emlékezet, a hallott szöveg pontatlan és részleges feldolgozása
- rendhagyó szavak szabályosítása olvasásnál
- írott szavak felbontása a szavakat alkotó hangelemekre
- vizuális felismerési zavarok, vizuálisan hasonló betűalakok esetén

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus olvasászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás készségét, segítse az olvasás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés feladatai:

- a betűbiztonság és az összeolvasási készség, a fonológiai tudatosság

- a rövid távú emlékezet,
- az auditív, vizuális és mozgáskoordináció fejlesztése,
- a testséma biztonságának kialakítása,
- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén gátlás elvét figyelembe vevő analizáló-szintetizáló módszerrel
- az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával □ speciális olvasástanítási program alkalmazása
- az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

Diszortográfia – a helyesírási képesség zavara, nagy gyakorisággal társul diszgráfiával, de az együttjárástól függetlenül egyik önálló megjelenési formája a specifikus tanulási zavaroknak

Jellemzői:

- a centrális auditív feldolgozás, a fonémafeldolgozás zavara
- beszédhangok nehezített megkülönböztetése a fonetikai, fonológiai jellemzők pl. (időtartam, zöngéesség mentén)
- helyesírási hibák halmozódása
- a tollbamondás utáni írás hibái

A fejlesztés célja:

A fejlesztőmunka specifikus helyesírászavar esetén alakítsa ki a tanuló mindenkori osztályfokának megfelelő helyesírási készségét, segítse elő az anyanyelvi kompetencia kialakulását, az írott nyelv használatának korosztályi szintű alkalmazását.

A fejlesztés feladata:

- a fonológiai tudatosság és beszédészlelési képesség fejlesztése

- a rövidtávú emlékezet fejlesztése
- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása
- a figyelem és az önértékelési képesség fejlesztése

Diszgráfia - az írás grafomotoros jellemzőinek zavara

Jellemzői: csúnya, torz, nehezen olvasható íráskép

- szaggatott betűalakítás és betűkötések
- rossz csukló, -kéz,- ujjtartás, az íróeszköz helytelen fogása, görcsösség
- egyenetlen ritmusú, strukturálatlan íráskép, formai és aránybeli hibák kialakulatlan kézdominancia
- lassú tempójú írás, központozás, hiánya, nagybetűk használata és betoldása a kisbetűk közé
- továbbá: fonológiai-nyelvi jellemzők zavara (nyelvtan, mondatszerkezet, helyesírás)

A fejlesztés célja:

A specifikus írászavar javításának feladata az iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő írás készséggel rendelkezzen, képes legyen azt a kommunikáció egyik formájaként használni ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés feladatai:

- a mozgáskoordináció fejlesztése különös tekintettel a manipulációs mozgásokra
- a testséma biztonságának kialakítása,
- a vizuomotoros koordináció fejlesztése
- az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló írás kivitelezés)
- a ritmus, a nyomás, és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése □
sikertudat kialakítása

Diszkalkulia - a számolási képesség specifikus zavara

A specifikus számolási zavar a különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége.

Jellemzői:

- a szimbólumok felismerésének és tartalmi azonosításának nehézségei
- a mennyiségfogalmak kialakulásának hiányosságai,
- a mennyiségfogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, a számsor- és szabályalkotás zavara
- a téri és síkbeli viszonyok érzékelésének hiányosságai
- helyiérték megértésének, műveleti jelek értelmezésének, halmazok, mennyiségek összehasonlításának nehézségei
- szerialitási zavar, számlálási és becslési képesség hiánya
- számértékek szimbólikus funkciójának értelmezési nehézségei
- mennyiség és arab szám megfeleltetés és a számértékek összehasonlításának nehézsége
- számjegyekre vonatkozó lexikai hibák
- komplex aritmetikai műveletek értelmezésének problémái
- gyenge verbális emlékezet, a számmemória és az általános memóriateljesítmény különbsége
- figyelemzavar

A fejlesztés célja:

A specifikus számolási zavar esetén a fejlesztő munka feladata iskolás korban, hogy a tanuló a mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a számolási-matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat szinterein. A számolás elkülönülten szerveződő képességrendszer, amelynek számos kapcsolata van a

beszéd, az olvasás és az írás rendszereivel, ezért a számolási zavarok a specifikus tanulási zavarok és nyelvi zavarok különböző megjelenési formáival együtt járhatnak.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése
- Matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása
- a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése,
- a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése,
- a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása,
- a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása
- a diszkalkúliaredukáció speciális terápiás programjainak felhasználása
- az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása

Hiperaktivitás és figyelemzavarok

A pszichés fejlődés zavarainak egyik alcsoportját alkotják azok a sajátos nevelési igényű tanulók, akik nagyfokú impulzivitásukkal, a célirányos, tartós figyelem zavarával küzdenek.

Jellemzői

- szóródó, terelhető figyelem, hosszabb ideig nem képes összpontosítani
- komplex feladatokra nem képesek szervezett választ adni, az elterelő ingereket gátolni

- az impulzivitás következtében kialakuló meggondolatlan viselkedés, eseteként düh, haragreakciók
- motoros nyugtalanság (babrálás, széken hintázás, ülőhely elhagyása, stb.)
- megkezdett tevékenység befejezetlensége
- ingersorozatok hibás kivitelezése
- tantárgyi alulteljesítés (főként, nyelvi, számolási feladatokkal kapcsolatban) énbizonytalanság, másodlagos pszichés tünetek

A fejlesztés célja:

- a figyelemszabályozás és a viselkedés egyensúlyának megteremtése

A fejlesztés feladatai:

- team munka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés
- speciális figyelem-tréning
- a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése
- fokozott egyéni bánásmód
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése
- feladatok idői struktúrájának megtervezése és kivitelezése
- motiválás, sikerélmény biztosítása

A pszichés fejlődés zavarai körébe tartoznak továbbá, a szocio-adaptív folyamatok zavarainak következtében kialakuló viselkedésszervezési problémák, amelyek az érzelmi kontroll, ön-, vagy mások felé irányuló agresszió, a szorongás, az én-szabályozás gyengeségében az alkalmazkodóképesség, a célirányos viselkedés, az önszervezés, valamint a metakogníció eltérő fejlődésében mutatkozik meg. Minthogy a magatartásjellemzőkben hasonlóság figyelhető meg, szükséges hangsúlyozni, hogy ezeknek háttérében elsődlegesen idegrendszer működési zavar, az ún. végrehajtó funkciók zavara és nem környezeti ártalom húzódik meg.

A fejlesztés célja:

- a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése

A fejlesztés feladata a fejlesztési cél alá rendelt szempontok figyelembevételével történik.

Eszközei lehetnek:

- a figyelem és egyéb kognitív képességek fejlesztése
- a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása
- önértékelési képesség fejlesztése
- sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel
- fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

7.3. Az integrációban résztvevő sajátos nevelési igényű tanulók érdekeit védve, jogait biztosítva meghatározott feltételek az alábbiak:

- a sajátos nevelési igényű gyermekek iskolai neveléséhez és oktatásához a fogyatékoság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus foglalkoztatása,
- nevelésükhöz, oktatásukhoz, fejlesztésükhöz szükséges fejlesztési tervek, tankönyvek, egyéb segédletek biztosítása,
- a tanuló részére szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

A sajátos nevelési igényű mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő tanulók esetében is a NAT-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni.

Mint sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, oktatását vállaló intézmény, biztosítjuk ép társaik körében a teljes körű közösségi életet, valamint külön foglalkozások, eszközök, eljárások alkalmazásával a tantárgyi felkészítést.

A sikeres pedagógiai fejlesztés feltételei:

- sokoldalú szociális kontaktus,
- tolerancia,
- differenciált, önmagához mért teljesítményértékelés,
- a sikerélmény, az önállóság, a társadalmi beilleszkedés biztosítása,
- az eltérő tanulási stílus és tempó figyelembevétele, pozitívumokra való építés fontossága.
- Az egyéni fejlesztési programhoz, adott időben, adott tanuló számára az alábbi dokumentumok szükségesek:
- pedagógiai vizsgálat, szintfelmérés (itt meg kell védeni a tanulót a sikertelenség, szorongás, félelem élményétől),
- szakértői vélemény,
- fejlesztési cél,
- fejlesztésre szánt időkeret,
- helyi tanterv: általános és speciális,
- általános és minimumkövetelmények
- speciális fejlesztő eszközök,
- választott tankönyv.
- Összefoglalva, a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációjának célja egészséges testilelki-szociális fejlődés biztosítása.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek részéről:
- az általános iskola sikeres elvégzése után szakmatanulás,
- önálló életvezetésre való képesség,
- kommunikációs képesség fejlesztése,
- eredményes társadalmi beilleszkedés,
- hiten alapuló boldog családi élet.

Ép társaik részéről:

- egymást tiszteletben tartó, empátia készséggel rendelkező fiatalok nevelése,
- beteg, sérült és akadályozott embertársaik iránti elfogadó és segítőkész magatartás kialakítása.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Tanulóink előképzettségében nemcsak a megszerzett ismeretek, készségek terén mutatkoznak jelentős –a lemaradók számára speciális segítség nélkül leküzdhetetlen hátrányt jelentő – különbségek, hanem a szocializáció fokában, viselkedésmódban, az udvariassági szabályok ismeretében, személyi higiénia terén, a katolikus vallás szertartásainak, a vallásgyakorlás külső formáinak ismeretében.

Az esélyegyenlőtlenség csökkentése fontos feladatunk, amely speciális felzárkóztató programokkal, személyes törődéssel, beszélgetésekkel történhet.

Kiváltképpen megkülönböztetett törődésben kell részesítenünk az érzelemszegény gyermekeket, akiket csak önmagunk, szeretetünk folyamatos ajándékozásával zárkóztathatunk fel.

A felzárkóztatás egy komplex, nagy körültekintést, lelkiismeretességet és áldozatosságot kívánó pedagógiai tevékenység. Jelenti a lemaradás fokának és okainak feltárását, a tanuló helyes önismeretre és küzdőképességre való nevelését, a tanórán kívüli felzárkóztató foglalkozások és a tanórai differenciált foglalkoztatás megtervezését, szervezését és kivitelezését.

Arra törekszünk, hogy a tanulócsoport egységesen magasabb tudásszintje, a korábban lemaradó tanulók erőfeszítésének példája, valamint a folytonos kétirányú differenciálásra való törekvés a tanári munkában számukra is meghozza a kívánt eredményt. E feladatnak fontos részét képezi minden iskolai szinten a felzárkóztatás.

A pszichésen iskolaérett gyermekre mindenekelőtt az akaratlagos folyamatok dominanciája jellemző. Az ismeretlen tananyag elsajátítása is akaratlagos figyelmet és emlékezetet igényel. A szándékos emlékezet az egész személyiségfejlődést alapjaiban befolyásolja.

A felzárkóztató programok elsődleges feladata az érdeklődés, a gondolkodás, a beszéd megfelelő fejlesztése.

A tanulási kudarcnak kitett gyermekeink fejlesztési lehetőségei:

- az egyéni képességekhez igazodó differenciált tanórai tanulás megszervezése,
- kompetencialapú oktatás bevezetése,

- tanulói tevékenységen és hatékony együttműködésen alapuló tanulásszervezési eljárások (projektek, témahetek) és technikák alkalmazása (kooperatív technikák)
- a napközitthon,
- az egyéni foglalkozások,
- fejlesztőpedagógia: (képeségek sokoldalú fejlesztése, alsós fejlesztőgyakorlatok, részképesség-gyengeségek egyéni vagy kiscsoportos korrekciója)
- a felzárkóztató foglalkozások,
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata,
- a továbbtanulás irányítás, segítése.

7.4. Beilleszkedési, magatartási, tanulási zavarral küzdő tanulók fejlesztése

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe valóbeilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A továbbhaladás feltétele: általános követelmények szerint.

Egy-egy évfolyamon megközelítően azonos korú gyerekek igen különböző fejlettségi szintet mutatnak tanulásban, viselkedésben, közösségi kapcsolatokban, fejlődési ütemben stb.

A problémás, beilleszkedési zavarokkal küzdő gyermek gondot okoz szülőnek, nevelőnek, társadalomnak, de magának a gyermeknek is. Fejlődésük során különös segítségre szorulnak.

A hatékony pedagógiai tevékenység néhány feltétele:

- a problémát előidéző okok feltárása,
- szülővel való rendszeres kapcsolattartás (osztályfőnök, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős,)
- biztonság, szeretet, törődés,
- szerető, elfogadó és befogadó iskolai környezet,



- tanulói együttműködésre alapuló tanulásszervezési eljárások és technikák alkalmazása,
- szorongás oldása,
- önismeretre, önértékelésre, önnevelésre nevelés,
- kudarcélmények, frusztráció elkerülése,
- öröm és sikerélmény biztosítása az önbizalom helyreállításához,

8. A gyermek- és ifjúságvédelemi feladatok ellátása

A Magyar Katolikus Püspöki Kar 1996. évi körlevelében - "Igazságosabb és testvériesebb világot" - a jelenlegi magyar helyzet elemzésénél külön foglalkozik a gyermekekkel, az iskola feladatával.

Életünk kedvezőtlen alakulásában a leginkább kiszolgáltatott helyzetbe a gyermekek kerültek. A nevelés három színterén - család, iskola, társadalom - a családok nagy többsége nem tudja, vagy nem akarja elsődleges szerepét e folyamatban betölteni. Az iskola kénytelen ezzel a helyzettel megküzdeni, de képtelen a családi és társadalmi nevelés hiányát pótolni. A katolikus iskolák különös figyelmet szentelnek a gyengébbekre, és segítik a nehezebb körülmények között élőket.

Nevelésünk a keresztény értékrend elfogadását, a keresztény életforma kialakítását, mindennapi megélését segíti elő, amely remélhetőleg tanítványaink számára maradandó lesz. Megvédi őket az alkoholizmus, kábítószer, egyéb erkölcsi veszélytől.

Legnehezebb a segítségadás azokban az esetekben, amelyekben a család a gyermek számára nem biztosít megfelelő erkölcsi háttérrel, a szülők életvitele negatív példa a gyerek előtt. Ezekre a hiányosságokra sok esetben későn derül fény, amit csak a tanuló rendhagyó magatartása, megnyilatkozásai jeleznek. Az ilyen nehéz esetekben vállalunk kell a fokozott törődést a tanulóval. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma emelkedik.

Ezért is indokolt, hogy a gyermek és ifjúságvédelem átfogja az iskolai élet egészét, biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, védő-óvó intézkedéseket tegyen a rászorulóknak érdekében.

Az utóbbi két évtized társadalmi változásai a legkiszolgáltatottabbakat, a gyermekeket érintették a legsúlyosabban. A családok egyre kevésbé töltik be szocializációs, nevelő funkciójukat, ezért egyre nagyobbak a társadalmi elvárások az intézményes neveléssel szemben.

A növekvő társadalmi, családi elvárás, a gondokkal küzdő gyermekek nagy száma szükségessé teszi, hogy iskolánk a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatoknak kiemelt szerepet szánjon.

A gyermek- és ifjúságvédelem feladata iskolánkban a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű vagy bármely más okból nehézségekkel küzdő gyermekek, családok segítése, támogatása a pedagógia legszélesebb értelemben vett eszközrendszerének segítségével.

Az iskola gyermekvédelmi munkája három fő területre koncentrál: prevenció, felderítés, a már kialakult veszélyhelyzet megszüntetése.

A megelőzés eszközei:

- korrepetálás,
- felzárkóztató foglalkozások,
- napközi otthoni foglalkozások,
- tanulószobai foglalkozások,
- sport és kulturális rendezvények,
- osztályfőnöki órák,
- személyes beszélgetések,
- életvezetési tanácsadás.

A felderítés eszközei:

- Családlátogatás
- Kapcsolattartás a jelzőrendszer tagjaival
- Személyes beszélgetések gyermekkel, szülővel

A kialakult veszélyhelyzet megszüntetése:

- Jelzés a Gyermekjóléti Szolgáltatnak és szükség szerint a jelzőrendszer egyéb tagjainak (rendőrség, gyámhatóság, háziorvos, stb.).

A már kialakult veszélyhelyzet megszüntetésére a pedagógia eszközök általában kevésnek bizonyulnak, ezért szükséges a gyermekvédelemmel kapcsolatba kerülő egyéb intézmények, személyek bevonása a munkába.

Az iskola gyermekvédelmi kapcsolatrendszere

A gyermekvédelmi jelzőrendszer koordinátora a Gyermekjóléti Szolgálat, felé a 1997. évi XXXI. Tv. jelzési kötelezettséget ír elő az iskola számára.

Jelzési kötelezettségünknek hivatalos jelzőlapon, telefonon és személyesen is

konzultálunk a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival.

Ezen túlmenően kapcsolatot tartunk az alábbi szervezetekkel:

- Római Katolikus Egyház
- Polgármesteri Hivatal
- Járási Gyámhivatal
- Védőnő
- Házi orvos
- Pszichológus
- Rendőrség

A gyermekvédelmi tevékenység személyi feltételei

Az iskola gyermekvédelmi munkáját az intézmény igazgatója irányítja. A munkában minden pedagógus - a maga szakterületének megfelelően - részt vesz. A munkát szükség és lehetőség szerint gyermekvédelmi felelős koordinálja, segíti.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

A gyermekvédelmi felelős legfontosabb feladatai: a veszélyeztetettség, hátrányos helyzet megelőzése, feltárása, megszüntetése. A gyermekvédelmi felelőst az iskola igazgatója bízta meg, és feladatait évenkénti konkrét a munkaköri leírása tartalmazza.

Ennek érdekében:

- folyamatos kapcsolatot tart a tantestület tagjaival, segíti a pedagógusok gyermekvédelmi munkáját:
- szoros kapcsolatban van a Gyermekjóléti Szolgálattal, szükség esetén jelzéssel él, családlátogatásokon vesz részt,
- tájékoztatja a gyermekeket, szülőket azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- mentálhigiénés egészségvédelmi, bűnmegelőzési programokat kezdeményez,
- figyelemmel kíséri az iskolai hiányzásokat. Igazolatlan hiányzás esetén családlátogatás keretében

- deríti fel a hiányzás okát, jelzéssel él a Gyermekjóléti Szolgálat felé, szükség esetén hatósági intézkedést kezdeményez,
- részt vesz az iskola közösségi életében, tevékenységéről tájékoztatja az iskola vezetőit.

Iskolánkban előforduló gyermekvédelmi problémák:

- a család szociálisan hátrányos helyzetű,
- munkanélküliség a családban,
- családon belüli feszültségek, agresszió, válás,
- nevelési hibák: ellenőrzés, felügyelet hiánya, túlzott szigor vagy engedékenység,
- szülők alkoholizmusa,
- gyermekek negatív hatása egymásra,
- gyermekek egymás közötti agressziója,
- testi higiénia hiánya,
- igazolatlan hiányzások.

A gyermekvédelem céljainak megvalósítását szolgáló tevékenységek iskolánk pedagógiai munkájában:

- felzárkóztató foglalkozások,
- tehetséggondozó foglalkozások,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre történő nevelés,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás),
- szülőkkel való egyeztetés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

8.1. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Társadalmunk jellemzője, hogy az emberek rendkívül eltérő anyagi körülmények között élnek. Ezek a szociális különbségek tapasztalhatóak az iskolában is, érzékelhetőek a gyermekek viselkedésén, teljesítményén. Ezért az iskola fontos feladata a különbségek lehetőség szerinti kiegyenlítése, a szociális hátrányok enyhítése. Anyagiak híján ezt elsősorban pedagógiai eszközökkel tudjuk megtenni. Ezen túlmenően az állam által nyújtott támogatások (gyermekétkeztetés, egyéb támogatások) differenciált elosztását segítjük.

A szociális hátrányok enyhítését az alábbi tevékenységek szolgálják:

- tanulószoba, (A tanulószobai foglalkozások során lehetőség van egyéni korrepetálások beiktatására is.)
- felzárkóztató foglalkozások, korrepetálás,
- (A korrepetálások egyik legfontosabb feladata a szociális hátrányokból eredő lemaradások pótlása.)
- iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős megbízása (szükség és lehetőség szerint),
- az iskola létesítményeinek, eszközeinek (ingyenes) használata,
- rászorulóknak ingyenes tankönyvellátás - a mindenkori törvényi előírásoknak megfelelően, rászorulóknak ingyenes vagy kedvezményes étkeztetés - a mindenkori törvényi előírásoknak megfelelően,
- iskolatej akció, alma-program
- nevelők és tanulók segítő személyes kapcsolata családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése
- a szociális hátrányok igen gyakran együtt járnak életvezetési, nevelési gondokkal, ennek megoldásában pedagógusaink és a gyermekvédelmi felelős nyújt segítséget
- családlátogatások
- minden első osztályba érkező gyermeket tanítójuk augusztus végéig meglátogat,
- felső tagozaton az új osztályfőnökök lehetőség szerint felkeresik a családot, a gyermekvédelmi felelős feladata a súlyosabb problémákkal küzdő családok

rendszeres látogatása, segítése szoros kapcsolat a Járási Gyámhivatal szociális előadójával folyamatos együttműködés a Gyermejköltségi Szolgálattal

8.2. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőséget szolgáló tevékenységeink alapelvei

A tanulók esélyegyenlőségének biztosítása érdekében következő irányelvek betartására törekszünk:

Egyenlő bánásmód, esélyegyenlőség

Célunk az, hogy iskolánkban érvényesüljön

- a befogadó, diszkrimináció-mentes légkör biztosítása,
- a szegregációmentesség,
- az integráció biztosítása,
- a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatása,
- a minőségi oktatáshoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása.

Házirendünkben tiltunk minden közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetést, amely egy személy vagy csoport valós vagy vélt jellemzői (pl.: neme, vallása, faji hovatartozása, bőrszíne, nemzetisége, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, fogyatékossága, egészségi állapota, életkora, szociális helyzete) alapján hátrányos helyzetbe hoz. Tiltjuk a zaklatás, jogellenes elkülönítés és megtorlás alkalmazásának minden formáját.

Az emberi méltóság tiszteletben tartása

Iskolánk tiszteletben tartja a tanulók és alkalmazottak emberi értékeit, emberi méltóságát, egyediségét. Fontos feladatunknak tekintjük annak a szeretetteljes légkörnek a kialakítását és fenntartását, amely biztosítja, hogy a katolikus keresztény értékrendet követve fejlődhessenek növendékeink.

Partneri kapcsolat, együttműködés

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében szoros kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel, a szülői munkaközösséggel, gyermek- és ifjúságvédelmi szervezetekkel, alapítványokkal, szakmai szolgáltató intézetekkel.

Méltányos és rugalmas ellátás

A megkülönböztetés tilalma nem old fel minden létező egyenlőtlenséget, ezért iskolánk méltányos és rugalmas bánásmóddal, oktatásszervezési eljárásokkal, módszerekkel segíti a diákok helyzetének javulását, megőrzését, a lemorzsolódás megakadályozását.

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló tevékenységeink

Különös figyelemmel kísérjük a hátrányos helyzetű csoportokba tartozó tanulók helyzetét, folyamatosan kapcsolatot tartva, együttműködve a szociális és gyermekjóléti ellátások tekintetében illetékességgel és hatáskörrel bíró intézményekkel, szervezetekkel, részt veszünk a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésében.

Az intézmény támogatja a pedagógusok – hátrányos helyzetű tanulók hátránykompenzációját segítő – módszertani továbbképzéseken való részvételét.

Az iskola a fizikai és infokommunikációs akadálymentesítés biztosításával, a szükséges eszközök, felszerelések folyamatos beszerzésével segíti elő az SNI tanulók integrációját.

9. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

9.1. A diákönkormányzat szervezete

Intézményünkben, a tanulók, a tanulóközösségek érdekeik képviseletére diákönkormányzatot működtethetnek. Tevékenységük a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. A diákönkormányzat szervezetét az osztályközösségekre építve alakítja ki, választja meg tisztségviselőit.

Az iskolai diákbizottság elnöke ellátja a tanulók érdekeinek képviseletét az iskola vezetői és nevelőtestülete előtt. A diákönkormányzat elfogadott szervezeti és működési szabályzattal rendelkezik.

A diákönkormányzat hatásköre

Az iskola a mindenkori jogszabályoknak (köznevelési törvény és végrehajtási rendeletei) megfelelően biztosítja a diákképviselet döntési, egyetértési, véleményezési és javaslattételi jogosítványait.

A diákönkormányzat általános feladata, hogy

- figyelemmel kísérje a gyermeki, tanulói jogok érvényesülését,
- megállapításairól, tevékenységéről tájékoztassa a diákokat,
- éljen a jogszabályban meghatározott jogaival.

A diákönkormányzat jogosítványai

A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt:

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
- az iskolai diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről,

- valamint az iskolarádió szerkesztősége tanulói vezetőjének, felelős szerkesztőjének, munkatársainak megbízásáról.
- A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben. a házirend kialakításában,
- az SZMSZ diákokat érintő kérdéseiben,
- a tanulók fegyelmi és jutalmazási szabályzatának kialakításában.
- a tanév rendjének meghatározásában;
- a szabadidős, tanórán kívüli programok szervezésében, lebonyolításában;
- meghirdetett versenyek, pályázatok értékelésben;
- a tanulók kitüntetésében, jutalmazásában, büntetésében.

9.2. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

9.2.1. A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák. Együttműködés a tanulókkal. Az osztályközösségek és tanulócsoportok

Az azonos évfolyamra járó és többségében azonos órarend szerint együtt tanuló diákok egy osztályközösséget alkotnak. Az osztályközösség tanulólétszáma rendeletben meghatározott, az osztályközösség élén pedagógus vezetőként az osztályfőnök áll.

Bontott tanulócsoportban vesznek részt az osztályközösség diákjai azokon a tanítási órákon, melyeknek eredményessége érdekében szükséges a kisebb tanulólétszám (idegen nyelvi órák, matematika, magyar, számítástechnika, stb.).

A tanulócsoportok bontását a tantárgy sajátos jellege vagy a tanrend szervezése indokolja. A tanulóközösségek döntési jogkört gyakorolnak - a nevelőtestület véleménye meghallgatásával - saját közösségi életük tervezésében, szervezésében, valamint tisztségviselőik megválasztásában, és jogosultak képviseltetni magukat a diákönkormányzatban.

Diákönkormányzat

A tanulók, a tanulóközösségek érdekeik képviselőjére diákönkormányzatot hoznak

létre.

Az osztályközösségek szeptember végén választják a tisztségviselőket.

A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed.

A nevelőtestületi értekezleteken a diákönkormányzatot segítő pedagógus képviseli a diákok érdekeit, a feladatra kijelölt pedagógust 5 évre választják.

Az iskolai diákönkormányzat szervezetét és tevékenységét saját szervezeti és működési szabályzata szerint alakítja.

9.2.2. A szülők közösségét érintő együttműködési formák.

Célunk a szülőkkel olyan szemléletben együttműködni, hogy az iskola és a szülő egyaránt érezze: közösek a céljaink és érdekeink.

A szülői munkaközösség

Az iskolában a szülők jogainak érvényesítése, illetve kötelességeik teljesítése érdekében szülői munkaközösség működik.

Az iskolai szülői közösség legmagasabb szintű döntéshozó szerve az iskola szülői közössége (SZMK). Az iskolai szülői közösség munkájában az osztály szülői közösségek vezetői vehetnek részt.

A szülői munkaközösségek részvétele az iskola életében:

- az iskolai rendezvények, ünnepek lebonyolítása
- társadalmi munkák szervezése
- az iskola által összeállított kérdőívek kitöltése, mérésekben való részvétel
- Szülői választmány értekezlete (SZMK)
- Osztályonként 2 szülő + SZMK összekötő tanár, igazgató
- Téma: az éves munka tervezése, az iskolai munkaterv véleményezése (minden év szeptember elején)

- Rendezvények előkészítése (első félév)
- Éves munka értékelése. Javaslat a jótékonysági rendezvények bevételeinek felhasználására (második félév)

A szülők tájékoztatásának formái:

Írásbeli:

- Kréta e-napló
- üzenő-tájékoztató füzet /1-3. évfolyam/,
- ellenőrző könyv /4. évfolyamtól/,
- iskolai hirdetőtábla,
- közösségi média zárt csoportjai

Szóbeli:

- szülői értekezletek,
- fogadóórák,
- nyílt tanítási napok,
- családlátogatás,

Szülői értekezletek

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

(tanévenként 2 alkalommal (szeptember, február))

Egyéb szülői értekezletek:

Ismerkedés a tanító nénivel, az iskolába lépés előkészítése-OVI_SULI

Fogadóórák

Célja: A pedagógusokkal való egyéni találkozásokon véleménycsere a gyermek tanulmányi munkájáról, iskolai viselkedéséről, egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal.

(az éves munkatervben meghatározott időpontok szerint)

Családlátogatás

Célja: Környezettanulmányozás, közvetlenebb kapcsolat kialakítása.

(1. és 8. évfolyamokban indokolt esetben)

Felelős: osztályfőnökök, ifjúságvédelmi felelős

Nyílt nap

Célja: betekintés az iskola belső világába: a szülők megfigyelhetik gyermekük iskolai tevékenységét órán és órán kívül.

Tanévenként igény szerint (1-2) alkalommal

Felelős: osztályfőnök, munkaközösség-vezető.

A szülők kapcsolata az iskolával

A szülő, mint az iskolaközösség tagja kérheti:

- az ifjúságvédelem segítségét,
- a fejlesztőpedagógus segítségét,
- a napközi otthoni ellátást,
- tanulószobai foglalkozást,
- menza ellátást,
- tanórán kívüli foglalkozások szervezését (szakkörök),
- hitoktatás igénybevitelét.

A szülő a tanulási-tanítási folyamat segítőjeként az alábbi területeken tevékenykedhet:

- anyagi támogatások teremtése, biztosítása
- az iskolai eszközök gazdagítása,
- az iskola esztétikai arculatának gazdagítása, alakítása.

Formái: pénzadomány, tárgyi támogatás, szellemi és társadalmi munka.

A szülő, mint a tanulási-nevelési folyamat szereplője részt vehet:

- a szülői értekezleteken, fogadóórákon,
- nyílt napon,
- iskolai ünnepségeken, rendezvényeken,
- az iskola által szervezett előadásokon.

9.3. Együttműködés más intézményekkel

Óvodák

Kiemelten fontosnak tartjuk az óvodákkal való együttműködést, nevelési elveink összehangolását, az iskola-előkészítést és szoktatást. Beiskolázási terveinkről tájékoztatjuk az óvodásokat és szüleiket, valamint az óvónőket. Szorgalmazzuk az intézménylátogatást, órák megtekintését, a hospitálásokat, az óvodások nyomon követését, a gyermek fejlődésével kapcsolatos mérések eredményeinek megbeszélését.

Színterei:

A leendő első évfolyam szüleinek tájékoztatása szülői értekezleten az óvodákban minden év tavaszán.

Az iskola, a tanárok és a módszerek bemutatása Ovi-suli programsorozat keretében, nyílt nap keretében

Középiskolák

Tanulóink középiskolai helytállásáról küldött minősítéseket nyomon követjük, elemezzük. Elvárásaikat igyekszünk beépíteni képességfejlesztő munkánkba. Lehetőséget biztosítunk valamennyi középiskolának élő bemutatkozásra, részt veszünk a nyílt napjaikon

az eredményes továbbtanulás érdekében.

Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat

A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok eredményesebb ellátása érdekében az intézmény gyermek- és ifjúságvédelmi felelőse rendszeres kapcsolatot tart fenn a szolgálattal.

Kulturális intézmények

A Baján működő kulturális intézménnyel folytatjuk a kialakult jó együttműködést. Tanulóinkat ösztönözzük, hogy szervezett vagy egyéni formában vegyenek részt a kulturális intézmények által szervezett rendezvényeken, szabadidős programokon.

Egészségügyi szervek

A helyi egészségügyi szervekkel a tanulók érdekében szoros kapcsolatot alakítottunk ki. A védőnői hálózat hozzájárul a védőoltások zavartalan megszervezéséhez, a tanulók rendszeres tisztasági ellenőrzéséhez. Az iskolaorvosok elvégzik az előírt szűréseket. Minden évben az iskolaorvos által meghatározott időpontban a tanulók rendszeres fogászati szűrésen vesznek részt.

Rendőrség

A rendőrséggel együttműködve folytatjuk közlekedésbiztonsági tevékenységünket, és a káros szenvedélyek elleni megelőző küzdelmet.

Egyházak

A bajai katolikus egyház szervezetei meghatározó szerepet kapnak iskolánk lelki életének fejlődésében. A keresztyén szellem, a tanúságtétel az iskola lelki életének szervezése szempontjából elengedhetetlen az egyházközségekkel való jó kapcsolat. Hitoktatással segítik munkánkat. Az iskolának folyamatos és korrekt kapcsolatrendszer

kell kialakítania a településeken működő egyházakkal és vezetőikkel, mivel az a célunk, hogy iskolánk minden vallásos tanulója hitoktatásban részesüljön, ezáltal személyiségük és hitéleti meggyőződésük erősödjék, gazdagodjék. A hitoktatókat, a pedagógiai tevékenységben kollégáknak, partnernek és segítőnek tekintjük, ezért bevonjuk nevelési feladataink megoldásába. A hitoktatókat meghívjuk iskolánk, tagintézményünk rendezvényeire, azt várjuk, hogy aktívan vegyenek részt az intézmény életében.

Pedagógiai Szakszolgálat

Folyamatos kapcsolat a pedagógiai szakszolgálattal, szakértői bizottságokkal a fejlesztő pedagógus közreműködésével.

10. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

Iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:

- osztályozó vizsga,
- pótló vizsga,
- javítóvizsga,
- különbözeti vizsga.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve, tanulmányait egyéni munkarend keretében folytatja
- engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven
- tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha valamely vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné.

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott.

Különbözeti vizsga

Iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írható elő a különbözeti vizsga letétele. A különbözeti vizsga tantárgyainak, tartalmának meghatározása során mindig egyedileg kell az intézmény vezetőjének határozatot hoznia a jelentkező tanuló ügyében.

A vizsgák rendje

- A tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni.
- A vizsgák időpontját, helyét és követelményeit (Házirend tartalmazza) az érintett tanulók
- szüleivel: osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább két hónappal,
javítóvizsga esetén, a tanév végén (bizonyítványosztáskor) közölni kell.

Az osztályozó vizsga tantárgyai:

Az osztályozó és javítóvizsgák anyagát az iskola helyi tantervében (a választott kerettantervben) szereplő továbbhaladási követelmények alapján állapítják meg a nevelők munkaközösségei, illetve a szaktanárok.

A követelmények elfogadásáról az előbbi ütemezésnek megfelelően a nevelőtestület dönt.

Vizsgaforma, vizsgarészek: szóbeli vizsga, írásbeli vizsga, gyakorlati vizsga.

A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

TANTÁRGY	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
	VIZSGA		
ALSÓ TAGOZAT			
Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Hittan		SZÓBELI	
Környezetismeret	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Ének-zene		SZÓBELI	GYAKORLATI
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Technika és tervezés			GYAKORLATI
Testnevelés és sport			GYAKORLATI
Digitális kultúra			GYAKORLATI
FELSŐ TAGOZAT			
Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelvek	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Hittan		SZÓBELI	
Történelem	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Természettudomány	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Fizika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Kémia	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Biológia	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Földrajz	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Ének-zene	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Digitális kultúra			GYAKORLATI
Technika és tervezés		SZÓBELI	
Testnevelés és sport			GYAKORLATI
Hon és népismeret		Szóbeli	
Dráma és tánc		Szóbeli	

Állampolgári ismeretek		Szóbeli	
-------------------------------	--	----------------	--

Vizsgaidőszakok:

- javítóvizsga: augusztus 15. és augusztus 31. között,
- osztályozó vizsga: a tanév helyi rendjében meghatározott két időszakban

Jelentkezés a vizsgákra:

A diák írásbeli tájékoztatást kap a vizsga időpontjáról, helyéről, a vizsgarészekről, továbbá a vizsgával kapcsolatos jogorvoslati lehetőségről (felülbírálati kérelem, törvényességi kérelem, független vizsgabizottság előtti vizsga).

A tanulmányok alatti vizsgák rendje

A vizsgák témaköreit írásban kapja meg a diák a vizsgára jelentkezést követően.

A szóbeli vizsgák rendje

A szóbeli vizsgák 3 tagú vizsgabizottság előtt történnek. A szóbeli vizsgán a tanulók folytatólagosan, szünet közbeiktatása nélkül vizsgáznak. A tanuló a kérdező tanár által kiadott kérdések megválaszolására gondolkodási időt kap. Ezt követően válaszát 5-10 percen önállóan fejt ki. A szóbeli vizsgák eredményének kihirdetése az adott vizsganapon történik.

Az írásbeli vizsgák rendje

A vizsgateremben, egy időben padonként 1 tanuló vizsgázhat. A rajzokat ceruzával, minden egyéb munkát tollal kell elkészíteni. Az íróeszközzel a tanulók maguk gondoskodnak. Az írásbeli feladatok megoldásához rendelkezésre álló idő vizsgatárgyanként 45 perc. Az elégtelen írásbeli vizsgaeredmény szóbeli vizsgán javítható.

A vizsgák helye, ideje. Magatartási szabályai

A vizsgák az iskola épületében az igazgató által kijelölt vizsgatermekben és időpontokban zajlanak. A vizsgázók kötelesek az előre kifüggesztett vizsgabeosztás szerint pontosan megjelenni, az alkalomhoz illő öltözékben. Javítóvizsga esetén a bizonyítványt a vizsga megkezdése előtt le kell adni.

A tanulók a vizsgateremben segítséget nem vehetnek igénybe, egymással nem beszélgethetnek, és a vizsga rendjét nem zavarhatják meg. Rendbontás esetén a vizsgabizottság elnöke - jegyzőkönyv felvétele mellett - az érintett tanuló részére a vizsgát felfüggesztheti.

A vizsgaszabályzat célja

A tanulmányok alatti vizsgák célja:

- azon tanulók osztályzatainak megállapítása, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján a jogszabályok és az intézmény Pedagógiai Programja szerint nem lehetett meghatározni.
- a pedagógiai programban meghatározottaknál rövidebb idő alatt (tanév összevonással) szeretné a követelményeket teljesíteni.

A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra,
- különbözeti vizsgákra,
- javítóvizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira

- akik átvételüket kérik az intézménybe, és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

Az értékelés rendje

Az osztályozó vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei megegyeznek az iskola Pedagógiai Programjában rögzített követelményrendszerrel.

A javító vizsgák tantárgyankénti továbbhaladási követelményeit a Házirend melléklete tartalmazza. A javító vizsgán 30% elérésére van szükség ahhoz, hogy a tanuló továbbhaladhasson.

11. A felvételi eljárás különös szabályai Az intézmény első évfolyamára történő felvétel

A beiskolázásra a törvényi előírások alapján kerül sor (életkor, iskolaérettséget igazoló óvodai szakvélemény). Magyarországon minden gyermek tanköteles. Attól a naptári évtől válik tankötelessé a gyermek, amelyben a 6. életévét az adott év augusztus 31-éig betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik. (Köznevelési törvény 45. § (1),(2) bekezdés)

Az első évfolyamba történő beiratkozáskor az alábbi dokumentumokat be kell mutatni:

- a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított lakcímet igazoló hatósági igazolvány (lakcímkártya),
- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát,
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolást.

Az igazolás lehet:

- óvodai szakvélemény, nevelési tanácsadás keretében végzett iskolaérettségi szakértői vélemény,
- sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a Szakértői Bizottság szakértői véleménye

Tartózkodási hely (állandó bejelentett lakcím) hiányában a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező nem magyar állampolgár esetén:

- regisztrációs igazolás (határozatlan ideig érvényes), vagy
- tartózkodási kártya (maximum 5 éves érvényességi idővel), vagy
- állandó tartózkodási kártya (10 éves érvényességi idővel, amelyet a BÁH tízévente a feltételek vizsgálata nélkül megújít, EGT-állampolgárok részére határozatlan ideig érvényes), nyilatkozat a közös szülői felügyeleti jog gyakorlására (2014. március 15-étől hatályos a Polgári

- Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény XVIII. fejezet - A szülői felügyelet gyakorlása - előírásai a irányadók), a szülőnek nyilatkoznia kell: napközi, kedvezményekre való jogosultságról.

A tanköteles korba lépő gyerekek vonatkozásában a szülő a tankötelezettség külföldön történő megkezdését az illetékes járási hivatalnak köteles bejelenteni (Nkt. 91.§)

12. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamisméltásra, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.
- A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.
- Mentésítést az értékelés és minősítés alól, vagy részére az egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó továbbhaladást (a továbbiakban: egyéni továbbhaladás) a BACSPSZ Tagintézménye javaslatára az igazgató engedélyez.
- Ha a tanulót mentesítették az értékelés és minősítés alól, az első évfolyamot a többi tanulóval azonos osztályban előkészítő évfolyamként végzi és fejezi be. Előkészítő évfolyamra a tanuló csak egy tanéven keresztül járhat, és csak abban az esetben, ha tanulmányait legkésőbb a hetedik életévében megkezdte.
- Az első-negyedik évfolyamra járó tanuló napközis foglalkozásra jogosult, ha a szülő ezt kezdeményezi.
- A szülőt tájékoztatni kell azokról a lehetőségekről, amelyekkel az iskola segítséget tud nyújtani gyermeke eredményes felkészüléséhez. E rendelkezések alkalmazásában eredményes felkészülés azoknak az ismereteknek, képességeknek, készségeknek a negyedik évfolyam végére történő elsajátítása, amelyek az ötödik évfolyamba lépéshez szükségesek.
- A tanuló részére engedélyezhető az iskola évfolyamának megisméltése abban az esetben is, ha egyébként felsőbb évfolyamra léphetne. Az engedély megadásáról a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő kérésére az iskola igazgatója dönt. A szülő kérésére az első-negyedik évfolyamon engedélyezni kell az évfolyam megisméltését.
- A második - nyolcadik évfolyamon a tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az oktatási miniszter által kiadott kerettantervekben "A továbbhaladás feltételei" c. fejezetekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon a tanév végére minden tantárgyból teljesítette.
- A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A második-nyolcadik évfolyamon minden

tantárgyból az "elégéses" év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.

- Ha a tanuló a második - nyolcadik évfolyamon, tanév végén legfeljebb három tantárgyból szerez elégtelen osztályzatot, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javító vizsgát tehet.
- A második - nyolcadik évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak minden elméleti tantárgyból osztályozó vizsgát kell tennie ha:
 - az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
 - az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
 - egy tanítási évben 250 óránál többet igazoltan mulasztott és nincs elég jegye az osztályozáshoz.

13. Tanulói jogviszony megszűnése

A tanulói jogviszony megszűnik,

- ha az iskola pedagógiai programjával a szülő, vagy a tanuló jogi képviselője nem ért egyet, joga van más iskolában folytatni tanulmányait;
- ha a tanuló eredményes felvételi vizsgát tett valamely nyolc-, hat-, vagy négyosztályos középiskolába;
- ha a szülő bármely más iskolába beiratja gyermekét.

14. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

A tanuló átvételére a tanítási év során bármikor lehetőség van.

Általános iskolai osztályba történő felvétel

Általános iskolai intézmények között az átjárás szabad és korlátoktól mentes. Ha olyan tanuló jelentkezik, akinek magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag minőségű, az intézmény vezetője döntése előtt kikéri a nevelőtestület véleményét.

A 2-8. osztályba történő felvételnél be kell mutatni a következőket:

- az elvégzett évfolyamokat tanúsító iskolai bizonyítványt,
- a tanuló anyakönyvi kivonatát, személyi igazolványát,
- a tanuló oktatási azonosító számát, TAJ számát, adószámát, lakcím kártyáját,
- a szülő személyi igazolványát, lakcímkártyáját,
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.

Más iskolából történő átiratkozás esetén a helyi tantervek különbözőségeiből adódó tantárgyi lemaradást pótolni kell, felkészítéséről a szülőnek kell gondoskodni. A belépést követően az esetleges hiányok pótlására fél év haladékot kap a tanuló. A felzárkóztatás a szaktanár irányításával történik.

Hivatkozások:

1 A katolikus iskola (A Katolikus Nevelés Kongregációja, Róma 1977.) 78. oldal

2 A katolikus iskola (A Katolikus Nevelés Kongregációja, Róma 1977.) 45. oldal

15. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE

15.1. A választott kerettanterv megnevezése és a kerettantervben meghatározott kötelező és kötelezően választandó tanórai foglalkozások időkerete

Intézményünk „A kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló 5/2020. (XII. 21.) számú Kormányrendelet rendelet”, az oktatásért felelős miniszter által kiadott és jóváhagyott kerettantervek közül a következőket választotta:

- Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára
- Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára

A kerettantervek közül az alábbiakat alkalmazzuk:

Kötelező tantárgyak	Változat
Magyar nyelv és irodalom felső tagozat	A
Ének-zene – alsó tagozat	A
Ének-zene – felső tagozat	A
Biológia-egészségtan felső tagozat	B
Fizika felső tagozat	B
Kémia felső tagozat	B

15.2. Tantárgyi struktúra és óraszámok - a választott kerettanterv feletti óraszám

Intézményünk a kerettantervben szereplő „szabodon tervezhető órakeret” felhasználásáról úgy határozott, hogy a rendelkezésre álló szabad órakeret óráit

- eloszthatja az adott évfolyamon tanítandó tantárgyak között, azaz megemeli egyes minimális óraszámokkal kötött tantárgyak heti óraszámát, ismétlés-gyakorlás vagy előkészítés céljából,
- egy-egy, az adott évfolyamon nem szereplő, tantárgy tanítására fordítjuk.

Pedagógiai program
Szent Balázs Katolikus Általános Iskola és Óvoda
6500 Baja, Flórián u. 20-24.
OM: 203165



Tantárgyi struktúra és óraszámok a NAT 2020 szerint

2020/2021. tanévi órakerete

Tantárgy		Évfolyamok/osztályok								Összesen
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	
		A	A	A	A	A	A	A	A	
Tanórák	<i>Magyar nyelv és irodalom</i>	7	8	6	6	4	4	3	3	41,0
	<i>Angol nyelv</i>				2	3	3	3	3	14,0
	<i>Matematika</i>	5	5	4,5	4,5	4	4	4	4	35,0
	<i>Digitális Kultúra</i>			1	1	1	1	1	1	6,0
	<i>Történelem és államp. ism.</i>					2	2	2	2	8,0
	<i>Hon és népismeret</i>					1				1,0
	<i>Állampolgári ismeretek</i>								1	1,0
	<i>Hittan / erkölcsan</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	8,0
	<i>Környezetismeret</i>			1,5	1,5					3,0
	<i>Természetismeret(Természettudomány)</i>					2	2			4,0
	<i>Fizika</i>							1	2	3,0
	<i>Kémia</i>							1	2	3,0
	<i>Biológia</i>							2	1	3,0
	<i>Földrajz</i>							2	1	3,0
	<i>Ének-zene</i>	2	2	2	2	2	1	1	1	13,0
	<i>Vizuális kultúra</i>	2	2	2	1	1	1	1	1	11,0
	<i>Dráma és színház</i>							1		
	<i>Technika és tervezés</i>	1	1	1	1	1	1	1		7,0
	<i>Testnevelés</i>	5	5	5	5	5	5	5	5	40,0
	<i>Osztályfőnöki</i>					1	1	1	1	4,0
<i>Hittan / erkölcsan (a szab. órak. terhére)</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	8,0	
Tanóra összesen:	24,0	25,0	25,0	26,0	29,0	27,0	31,0	30,0	217,0	
<i>Hittan+ órakeret nélkül</i>	23,0	24,0	24,0	25,0	28,0	26,0	30,0	29,0		
<i>Szabad órakeret</i>	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	1,0		
Maximális Órakeret	24,0	24,0	24,0	25,0	28,0	28,0	30,0	30,0	213,0	

15.3. A többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű tanulók választott kerettanterve

Intézményünk alapító okiratában és működési engedélyében meghatározott fogyatékosági típusokkal küzdő (Knt.4§.25.), többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését és oktatását valósítja meg.

Az integráció megvalósítása érdekében intézményük az SNI tanulókat a fenti fejezetben meghatározott tantárgyi struktúra és óratervi háló alapján kidolgozott többségi kerettanterv szerint neveli és oktatja, a tanulók szakértői bizottság által kiadott szakvéleményében meghatározottak maximális figyelembevétele és egyéni fejlesztési terve mellett.

15.4. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tanulói ismeretszerzés legfontosabb eszköze a tankönyv, de igen fontos szerepe van az új anyag feldolgozása során alkalmazott taneszközöknek is.

Nevelőtestületünk szakmai tapasztalatai alapján a helyi tantervünkhöz és nevelési programunkhoz leginkább illeszkedő, tartalmas, színvonalas tartós tankönyvekből igyekszik választani. Az iskolavezetés a véleményezés jogát fenntartva teret enged a tanári szabadság felelős érvényesülésének, s a szakmai munkaközösségek kompetenciájába helyezi a választást.

A kiválasztás elvei:

- Legyen akkreditált és tartalmi szempontból feleljen meg a Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott tartalmi és fejlesztési irányelveknek.
- A tananyag feldolgozása legyen összhangban az iskola cél- és feladatrendszerével, a katolikus keresztény, valamint az egyetemes emberi értékekkel.
- Magyarságunk, nemzeti és keresztény értékeink, hagyományaink tiszteletére neveljen.
- Adjon segítséget a nemzeti azonosságtudat, a hazafiasság érzésének erősítéséhez, az európai azonosságtudat kialakításához.

- A tankönyv esztétikus, ízléses kivitelezésével nevelje a tanulókat igényességre, a tankönyv állapotának megóvására.
- Biztosítsa a NAT-ban meghatározott kulcskompetenciák fejlesztéséhez szükséges feltételeket.
- Feleljen meg az iskola helyi tantervének, fedje le a tantárgyak kerettantervi anyagát.
- Az egyes tematikai egységekhez tartozó tartalmak az iskola helyi tantervében meghatározott és rendelkezésre álló órakeretben tanítható legyen.
- Tartalma keltse fel a diákok érdeklődését a tantárgy, valamint a tanulás iránt.
- Szóhasználatra alkalmazkodjon a tanulók tudásához és érdeklődéséhez.
- Mondatainak terjedelme és szerkezete legyen tekintettel a tanulók életkori sajátosságaira.
- Vegye figyelembe a tanulók tipikus fejlettségi szintjéből fakadó teljesítőképességét és terhelhetőségét.
- Többféle tanulási módszer elsajátítására és gyakorlására adjon lehetőséget.
- Támogassa az egyéni és önálló tanulást. Ösztönözze a tanulókat az önművelődésre.
- Megfelelő minőségű kép- és ábraanyaga legyen, amely szorosan kapcsolódik a tananyag szövegében leírtakhoz, s segítséget ad a szöveges információk megértéséhez.
- A tankönyv tananyag-elrendezése, szerkezete tegye lehetővé a differenciált tanórai és tanórán kívüli munka megszervezését, elvégzését.
- Adjon segítséget az új ismeretek rendszeres átismétlésére, összefoglalására.
- Tartalmazzon az ismeretek elsajátítását ellenőrző, illetve az ismeretek alkalmazását igénylő feladatokat.

15.4.1. SNI tanulók tankönyveinek speciális kiválasztási szempontjai

Az SNI tanulók tankönyveinek és taneszközeinek kiválasztásánál is érvényesíteni kell a többségi oktatásban résztvevő tanulók taneszközeinél leírt szempontokat, különös tekintettel az alábbi szempontokra:

- Szóhasználata, mondatainak terjedelme és szerkezete legyen tekintettel az SNI tanulók sajátos igényeire és fogyatékosági típusára.
- Többféle tanulási módszer elsajátítására és gyakorlására adjon lehetőséget.
- Támogassa az egyéni és önálló tanulást. Ösztönözze a tanulókat az önművelődésre.
- Megfelelő minőségű kép- és ábraanyaga legyen, amely szorosan kapcsolódik a tananyag szövegében leírtakhoz, s segítséget ad a szöveges információk megértéséhez.
- A tankönyv tananyag-elrendezése, szerkezete tegye lehetővé a differenciált tanórai és tanórán kívüli munka megszervezését, elvégzését.
- Adjon segítséget az új ismeretek rendszeres átismétlésére, összefoglalására.

15.4.2. Az ingyenes tankönyvellátásra vonatkozó szabályok

A köznevelési törvény 46.§ (5) bekezdése rendelkezik arról, hogy 2013.szeptember 1-jétől az elsőtől a nyolcadik évfolyamig az állam biztosítja, hogy a tanuló számára a tankönyvek térítésmentesen álljanak rendelkezésre azzal, hogy a térítésmentes tankönyvellátást első alkalommal a 2013/2014. tanévben az első évfolyamra beiratkozott minden tanuló számára, ezt követően felmenő rendszerben kell biztosítani.

A köznevelési törvénnyel, a tantervi reformmal és az új tankönyvek kifejlesztésével összhangban az oktatási tárca fontosnak tartja, hogy kiterjessze, általánossá tegye a tartós tankönyvek iskolai használatát. Hozzá akar járulni ahhoz, hogy a kormány által kitűzött és a szülők által régóta elvárt takarékosági szempontok hatékonyabban érvényesüljenek az iskolai tankönyvellátás folyamatában, ezért az ingyenes tankönyvek felmenő rendszerű biztosításával párhuzamosan, iskolánk köteles tartóstankönyveket rendelni az adott tantárgyakból, ha ilyen szerepel az akkreditált tankönyvek jegyzékében.

15.4.3. Tájékoztatás szükséges taneszközök beszerzéséről

A szülőket a megelőző tanév végén intézményünk tájékoztatja azokról a tankönyvekről, tanulmányi segédletekről, taneszközökről, ruházati és más felszerelésekről, amelyekre a következő tanévben a nevelő és oktató munkához szükség lesz. Tájékoztatást nyújtunk továbbá az iskolától kölcsönözhető tankönyvekről, taneszközökről és más

felszerelésekről, valamint arról is, hogy az iskola milyen segítséget tud nyújtani a szülői kiadások csökkentéséhez. A tájékoztatás formái: szülői értekezlet, iskolai levél.

15.5. A NAT-ban meghatározott pedagógiai feladatok megvalósításának szabályai

Az iskolai nevelés-oktatás egységes pedagógiai folyamat, amelyben a NAT műveltségi területenként határozza meg az iskolai nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát.

A fejlesztési feladatok és közműveltségi tartalmak az egyes nevelési-oktatási szakaszokhoz kapcsolódnak.

Az alsó tagozat első két évében a tartalmi szabályozás lehetővé teszi, ösztönzi az ebben az életkorban a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelését. Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán erőteljesebbé - a negyedik évfolyam végére már meghatározóvá - válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A NAT feladataiból, céljaiból következő motiválás és a tanulásszervezés folyamata a NAT fejlesztési feladataiban is kifejeződő elvárásokra összpontosít.

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaeorientációra.

15.5.1. Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, alsó tagozat, 1–4. évfolyam

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás első szakasza, az alsó tagozat az iskolába lépő kisgyermekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonnyá teszi saját környezete, a természet, a társas

kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermek játék és mozgás iránti vágyának, segíti természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal – fejleszti az alapvető képességeket és alapkészségeket, közvetíti az elemi ismereteket, szokásokat alakít ki.

Ez az iskolaszakasz a kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált, szabályozott és kötetlen tevékenységek célszerűen kialakított rendszerében fejleszti a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozza a reális önértékelést. Mintákat és gyakorlóterepet ad, magatartási normákat, szabályokat közvetít a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. Megerősíti a humánus magatartásformákat, szokásokat, és a gyermek jellemét formálva elősegíti a személyiség érését. Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, segíti a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát. Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermek szociális-kulturális környezetéből vagy a szokásostól eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadhatnak.

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoporthoz, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

15.5.2. Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, felső tagozat, 5–8. évfolyam

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás felső tagozatos szakasza szervesen folytatja az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz a készségek és képességek fejlesztésével olyan pedagógiai munkát igényel, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, fóruma is. Az 5–6. évfolyamon – az 1–4. évfolyamhoz hasonlóan – továbbra is az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt. Igazodva a gyermeki

gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz figyelembe veszi, hogy a 10–12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz. Az 5–6. évfolyamokon ezért az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, a 7–8. évfolyamon, a serdülőkor kezdetétől viszont hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás fejlesztése.

Az általános iskola az 1–4. évfolyamokhoz hasonlóan az 5–8. évfolyamokon is együtt neveli a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú tanulókat. Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti őket a középfokú nevelés-oktatás szakaszában történő továbbtanulásra, illetve az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszára, összességében ezzel is támogatva a társadalomba való beilleszkedést.

Nevelési-oktatási tevékenységével az iskola fejleszti a nevelési célok elérését támogató érzelmi, szociális és kognitív képességeket. Kiemelt figyelmet fordít az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatására, a tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompetenciaterületek és koncentrációs képességek, akarati tulajdonságok fejlesztésére. Feladatának tekinti az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztését, a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelését. Mindehhez előnyben részesíti az életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

15.6. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása, kulcskompetenciák

A nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt célok elérése érdekében, a törvény elveinek és szabályozásának megfelelően a Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban NAT) a köznevelés feladatát alapvetően a nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadásában, megőrzésében, az egyetemes kultúra közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítésében jelöli meg. Feladata továbbá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítményösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

Célja, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen a szent, az igaz, a jó és a szép iránt, fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket.

Ezáltal hozzá járul ahhoz, hogy a felnövekvő nemzedék :

- a haza felelős polgárává válják;
- kifejlődjék benne a hazafiság érzelemvilága;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert;
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- törekedjék tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően;
- válják képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

Intézményünk kiemelt figyelmet szán az egyetemes keresztény és magyar nemzeti hagyománynak, a nemzeti öntudat fejlesztésének. Segíti a magyarországi nemzetiségekhez tartozók öntudatának ápolását is, ezért a nemzetiségekre vonatkozó tudástartalmak arányosan elosztva megjelennek az iskoláztatás egyes szakasziban és tantárgyi tartalmaiban

(Multikulturális tartalmak a magyar nyelv és irodalom, történelem, hon- és népismeret, hittan, ének, környezetismeret/természetismeret, élő idegen nyelvek: angol, német.)

Kiemelten kezeljük az ország és tágabb környezete, a Kárpát-medence, különösen a környező országokban élő magyarság életének megismerését, ugyanakkor fontosnak tartjuk azokat a tartalmakat is, amelyek Európához tartozásunkat erősítik. Figyelmet fordítunk az egész világot érintő átfogó kérdésekre, hangsúlyozva a fenntarthatóság iránti közös felelősséget.

Az együttműködés a szülőkkel, a gyermekek családi neveléséhez nyújtott pedagógiai segítség, a szülői vélemények, javaslatok befogadása és hasznosítása a hatékony intézményes nevelés-oktatás nélkülözhetetlen feltétele, ezért az iskolánk biztosítja azokat a fórumokat,

ahol a szülők és a pedagógusok közötti tapasztalatcsere kölcsönössé, az együttműködés eredményessé válhat.

A NAT. szándéka, hogy a teljesítmény növelésére sarkalljon tanítványt és tanárt egyaránt, hogy **az elsajátított tudás értékálló és a kor igényeinek megfelelő legyen**, ennél fogva egyensúlyra törekszünk a műveltség értékhordozó hagyományai, valamint az új fejlesztési célok és tartalmak között.

Ahhoz, hogy egy ország polgárai szót értsenek egymással, szükséges, hogy létezzék olyan közös műveltséganyag, amelynek ismerete minden felnőtt állampolgárról feltételezhető.

Ez az a közös nyelv, amelyen a nemzedékek közötti párbeszéd a kölcsönös megértés és tisztelet jegyében folytatható.

A fejlesztési területek – nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatunkban az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett egyaránt megjelennek a példák érzelmi hatásai is.

E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

A NAT. nevelési és pedagógiai céljai a következő képen érvényesülnek és valósulnak meg intézményünkben:

- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- tantárgyak részterületeivé válnak, vagy önálló tantárgyként jelennek meg iskolánk helyi tanterve szerint;
- alsó tagozaton tematizálják a tanítói munkát, a felsőbb évfolyamokon pedig elsősorban az osztályfőnöki órák témaköreit;
- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.



A nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása és végrehajtatása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

Az erkölcsi nevelés

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése.

A római katolikus hittan tanítása és tanulása, valamint az intézményben folyó erkölcsi nevelés felkészít az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segít választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helyzetállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanulóink megismerik nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Elsajátítják azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Kialakítjuk bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve megismertetjük annak történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódnak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskolánk megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést.

A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszhető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elősegítjük a tanulók kedvező szellemi fejlődését, készségeik optimális alakulását, tudásuk és kompetenciáik kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá segítjük őket, hogy képessé váljanak érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint egymás a kölcsönös elfogadásra.

A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. Katolikus keresztény intézményünknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős

párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Arra ösztönözzük a tanulókat, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek alkalmazására. Hangsúlyt fektetünk lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy a családdal együttműködve felkészítsük a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. Motiváljuk és segítjük a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Intézményünk szociális érzékenységet mutat a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek és tanulók iránt, és arra törekszik, hogy a segítőmagatartás kialakítását a tanulóknak is segítse, fejlessze. Növendékeink saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg a hátrányos helyzetű csoportok sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Célunk, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő,

értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás válják meghatározóvá a tanulóink számára.

Intézményünk felkészíti őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Tanulmányaik során megismerik azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő. A tanórai és tanórán kívüli foglalkozások során bekapcsolódnak a közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

Az iskolánk – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet nyújt a munka világról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket biztosít, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Kialakítjuk és fejlesztjük bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a tisztességes versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztásterületén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát.

Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásra utaltságát. Ennek érdekében intézményünk a tanulók életkori sajátosságainak és képességeinek megfelelően figyelmet fordít a minimális pénzügyi, pénzgazdálkodási, takarékosági ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok megtanítására.

Médiatudatosságra nevelés

Célunk, hogy a tanulók a mediatisált, globális nyilvánosság és az internet felelős résztvevőivé/használóivá váljanak. A tanulókat megismertetjük a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskolánk egyik alapvető feladata. Minden pedagógus felelős azért, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kívánunk kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

A KULCSKOMPETENCIÁK

A Nat. az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák

5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

15.7. Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítását szolgáló módszertani eljárások

A fejlesztési területek, nevelési célok megvalósulásának, a kulcskompetenciák kialakításának egyik feltétele az említett célok szolgálatába állított pedagógiai folyamat. A differenciált tanítás-tanulás megvalósulásához különösen a következő szempontokat ajánlatos figyelembe venni:

- olyan szervezési megoldásokat alkalmazunk, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését;
- a tanulást úgy szervezzük meg, hogy a tanulók cselekvő, tevékeny módon vehessenek részt benne, előtérbe állítva önállóságukat, kezdeményezéseiket, problémamegoldásaikat, alkotóképességüket;
- a tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazni kell a feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat, a tanítás-tanuláskülönböző szervezeti formáit alkalmazzuk (differenciált tanulásszervezés, a tanulók páros munkája, az együttműködő (kooperatív) tanulás technikák, tanulói projektek, témahetek, témanapok stb.);
- a sajátos tanulásszervezési megoldásokat alkalmazunk a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyerekek esetében, a tanulási és egyéb problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában;
- a tanítási-tanulási helyzeteket, a tanulásszervezési módokat és értékelési eljárásokat az egyes területeken tehetséges tanulók fejlesztési igényeihez igazítjuk, támogatjuk a tehetségek felkutatását és tehetségük kibontakoztatását;
- az együttműködést és a tanulási esélyek egyenlőségét szolgáló szervezeti formákat alakítunk ki mind az iskolák közötti együttműködésben, mind az iskolán kívüli és az iskolai munkában.

15.7.1. Az eredményes tanulás segítése

Minden tanköteles korú tanulónak törvényben biztosított joga, hogy a neki megfelelő nevelésben-oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez iskolánk, intézményünk fenntartójával, a tanulók családjával, szakmai és civilszervezetekkel együttműködve a következő elvek szerint biztosítja a nevelő-oktató munka feltételeit:

- képességek megismerése és fejlesztése, a készségek, ismeretek, tudástartalmak megalapozása, az attitűdök alakítása az 1–4. évfolyamon;
- folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a tudás bővítése, megszilárdítása az iskolázás további szakaszaiban;
- az eredményes szocializáció akadályainak korai felismerése és kezelése pedagógiai eszközökkel;
- a tanuló tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és annak valamennyi területén;
- a tanulást érintő lemaradás, illetve a tanulói leszakadás megakadályozásának érdekében a tanuló személyiségének, szociokulturális háttérének megismerése, a tanulás eredményességét növelő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanuló önmagához és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon, és e
- tevékenység támogatása az iskolán kívül is;
- motiváló és hatékony tanulásszervezési eljárások alkalmazása, akár játékok segítségével (pl. Lőrincz f.- logikai játékok, Legó);
- egységes alapokon nyugvó tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása;
- a sajátos nevelési igényű, akadályozott, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdők elfogadása, beilleszkedésük feltételeinek kölcsönös alkalmazkodáson alapuló megteremtése, a képességprofilhoz viszonyított haladás elismerése, a tanulásban meghatározó képességeik feltárása és fejlesztése.

15.7.2. Pedagógiai feladatok megvalósítása évfolyamonként

A NAT-ban megfogalmazott pedagógia elvek, célok, fejlesztési feladatok és műveltségi tartalmak megvalósítását az intézmény által választott kerettantervi részek évfolyamokra és tantárgyakra bontva tartalmazzák. Meghatározzák továbbá a tanulás-tanításfolyamatában elsajátítandó fejlesztési követelményeket, az elvárt tudás mélységét, szervezettségét, és alapul szolgálnak a kimeneti követelmények meghatározásához.

15.8. A mindennapos testedzés és testnevelés megvalósításának módja

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) szerint a magyar fiatalok leginkább mozgásszegény életmódjukkal, tévéimádatukkal és testképzavaraikkal tűntek ki a felmérésben részt vevő országokban élő kortársaik közül.

A gyerekek jelentős része küszködik súlyproblémával, nő a testtartási rendellenességek száma, csökken a terhelhetőségük. A sport, a mozgás azonban nem csupán népegészségügyi, hanem nevelési kérdés is, mivel jelentős mértékben hozzájárul a személyiségjegyek pozitív irányú változásához, kedvezően hat a tanulási képességekre. A testnevelés és sport sajátos eszközeivel járul hozzá, hogy kialakuljon az egymás iránti tisztelet, önfegyelem, tolerancia, szolidaritás, csapatszellem, kudarctűrés, valamint fejlődjön a szabályok megértése és betartása.

Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban, azokban az osztályokban és azokon a tanítási napokon, amelyeken közismereti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelésóra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra váltható ki a sportról szóló törvény szerinti igazolt sportolói jogviszonyban álló versenyző tanuló kérelme alapján – versenyengedély birtokában – a sportszervezet keretei között szervezett edzéslátogatás igazolásával, amennyiben a testnevelésórát közismereti tanóra nem előzi meg vagy nem követi.

Amennyiben a testnevelésóra keretében megvalósított úszásoktatás infrastrukturális feltételei a nevelési-oktatási intézményben nem állnak rendelkezésre, akkor heti egy alkalommal legfeljebb két testnevelésórát egy tanítási napon összevonva lehet megszervezni.

Az iskola köteles megteremteni a tanulók mindennapi testneveléshez szükséges feltételeket, valamint köteles biztosítani az iskolai sportkör működéséhez szükséges feltételeket.

Az intézménynek lehetőséget kell biztosítania ahhoz, hogy a testnevelés órán kívül is részt tudjanak venni a tanulók a sportolásban, azonban ez utóbbi számukra nem kötelező.

Az úszásoktatás finanszírozási kérdéseiről az iskola Pedagógiai programja a következőket határozza meg:

- A kerettanterv és a helyi tanterv úszásoktatásra előírt követelményeinek elsajátíttatásához szükséges költségek - az uszoda bérleti díja, az uszodába utaztatás költsége a fenntartót terheli.

Törvényi háttér

A köznevelési törvény 27. §-a alapján az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban azon osztályokban, ahol közismereti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra

- Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban, azokban az osztályokban és azokon a tanítási napokon, amelyeken közismereti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelésóra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra váltható ki a sportról szóló törvény szerinti igazolt sportolói jogviszonyban álló versenyző tanuló kérelme alapján – versenyengedély birtokában

Az iskola a kötelező tanórai foglalkozások keretében gondoskodik a könnyített testnevelés szervezéséről.

A legalább négy évfolyammal működő iskola biztosítja az iskolai sportkör működését. Az iskolai sportkör feladatait – az iskolával kötött megállapodás alapján – az iskolában működő diáksport egyesület is elláthatja. Az iskolai sportköri foglalkozások megszervezéséhez – sportágak és tevékenységi formák szerint létrehozott iskolai csoportonként – hetente legalább kétszer negyvenöt perc biztosítható.

A sportköri foglalkozásokat olyan szakedző vagy a sport területén képesítéshez kötött tevékenységek gyakorlásához szükséges képesítések jegyzékéről szóló külön jogszabályban meghatározott képesítéssel rendelkező szakember is vezetheti, aki a felsőoktatási intézmény által szervezett, legalább 120 órás pedagógiai továbbképzésben vett részt.

15.9. A szabadon választható tantárgyak, foglalkozások továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

Intézményünkben a fenntartó által engedélyezett éves költségvetési keretek alapján az alábbi – az iskola által szervezett, tanévenként változható – szabadon választható foglalkozásokat biztosítjuk tanulóink számára:

- napközi otthon
- szakkörök
- énekkar
- iskolai sportköri foglalkozások
- tömegsport foglalkozások
- tehetséggondozó foglalkozások
- hittan

A szabadon választható foglalkozásokra történő felvétel a szervezeti és működési szabályzat előírásai alapján a szülő kérésére történik.

A szabadon választható foglalkozások listáját az iskola minden év május 20-ig közzéteszi és felméri a tanulói igényeket.

Ha a tanulót – kérelmére – felvették valamely szabadon választott foglalkozásra, a jelentkezés egy tanévre szól, s azon a tanuló az utolsó tanítási óra befejezéséig köteles részt venni.

A felzárkóztató foglalkozásokra, valamint az egyéni foglalkozásokra kötelezett tanulókat képességeik, tanulmányi eredményeik alapján a tanítók, szaktanárok jelölik ki, részvételük a felzárkóztató foglalkozásokon kötelező, ez alól felmentést csak a szülő írásbeli kérelmére az iskola igazgatója adhat.

A szabadon választható foglalkozások vezetőinek kiválasztása és kinevezése a szervezeti és működési szabályzat előírásai alapján teljes mértékben az intézményvezető hatásköre.

15.10. A személyre szabott tanulástámogatást biztosító szervezeti keretek és tanulásszervezési eljárások, pedagógiai módszerek

Az elmúlt másfél évtizedben iskolánkat a módszertani megújulás igénye jellemezte. Ennek érdekében szinte évente vett részt tantestületünk olyan módszertani képzéseken,

amelyeken elsajátítottuk a korszerű pedagógiai módszerrepertoárt. Az új módszerek alkalmazása bekerült a pedagógiai gyakorlatba, és mindennapi munkánk részévé vált.

Projektek

A Szent Balázs Katolikus Általános Iskola az élményszerű, tanulók aktív részvételére építő tanulás gyakorlatát kívánja megvalósítani. Fontos célként fogalmazódik meg, hogy a gyerekek képesek legyenek összefüggéseikben szemlélni a világot.

A projekt módszer jó lehetőséget teremt a kompetencia alapú oktatás megvalósítására, a kulskompetenciák fejlesztésére, az érdeklődés és intelligencia típusok szerinti differenciálásra, mert komplexitásánál fogva lehetőséget teremt arra, hogy egyidejűleg sokféle tevékenységben dolgozzanak a gyerekek. Ezért a tananyag arra alkalmas részei projekt módszerrel kerülnek feldolgozásra. A projektmódszer biztosítja, hogy az alapkompenciák különböző fejlettség szintjén lévő gyerekek változatos szerveződésű csoportokban dolgozhassanak. Ezzel lehetőséget teremtünk az egymástól való tanulásra éppúgy, mint arra, hogy szükség esetén, az egyes területeken lemaradókat külön is fejlesszük. Miután iskolánk csoportszervezésének alapvető elve a heterogenitás, csak olyan pedagógiai környezetet tartunk elfogadhatónak, amelyben ez teljesül.

Az adott évfolyamokon megvalósuló projektek végiggondolása, kialakítása folyamatos feladat. Fontos, hogy a projektek tartalma építsen a gyerekek érdeklődésére, ezért minden évfolyamon vannak előre nem tervezhető, a gyerekek érdeklődéséből kiinduló és állandó, évről –évre visszatérő projektek. Ezek mellett megvalósulnak tervezett, már hagyományokkal rendelkező projektek is. A projektek szervezése, koordinálása – valamennyi érintett pedagógus együttműködésével – az osztályfőnökök feladata.

A projektkeretű tanulás szervezési eljárás megtervezésénél alapvető célunk volt, hogy olyan pedagógiai folyamatokat vizionáljunk, amelyben minden gyerek megtalálja a tanulási motivációját. Ennek alapját a sajátélményű tanulási helyzetek kialakításában, a gyerekek közötti együttműködésben, a családok megnyerésében, és a sikeres teljesítményekben látjuk.

Évről- évre visszatérő projektjeink:

- Szent Márton projekthét
- Szent Balázs projekthét

Témahetek

- Iskolánkban 6 témahétre kerül sor. A rendszeresen szervezett témahetek során olyan témák feldolgozására nyílik lehetőség, melyek - komplexitást alkotva - túlmutatnak a tantárgyi kereteken. A témahetek kiváló lehetőséget nyújtanak az élményt nyújtó, kutató tanulásra, a személyes kompetenciák, kommunikáció, együttműködési készség, önálló ismeretszerzés, kreatív alkotóképesség és a digitális kompetenciák fejlesztésére. Visszatérő témaheteink a Fenntarthatósági Témahét, a Digitális Témahét, Pénzügyi és Vállalkozói Témahét és a 7. évfolyamon a Határtalanul projekthét.

A témahetek témáját a diákok és a pedagógusok közösen határozzák meg, ezért lehetnek előre nem tervezhető, a gyerekek érdeklődéséből, a tananyagból és a pedagógusok együttműködéséből kiinduló, évfolyamonként szervezett témahetek is.

A differenciált tanulásszervezés

Ahhoz, hogy mindez gördülékenyen működjön, új tanulásirányítási módszerek alkalmazása szükséges.

Fontos, hogy a tanulók önálló feladatvégzése, páros vagy kiscsoportos munkája megvalósuljon, ez biztosítja a pedagógus számára a tanulási folyamat többszintű, egyéni sajátosságokhoz igazodó szervezésének lehetőségét. Ezért a frontális tanítás gyakorlatát egyre ritkábban alkalmazzák a pedagógusaink. A leggyakrabban alkalmazott tanulásszervezési módok a kooperatív tanulás, a differenciált munka, és egyes tanulóknál az individualizált tanulás.

A kooperatív tanulás

A kooperatív feladatvégzés:

- lehetővé teszi, hogy a tanulók meglévő ismereteiket mozgósítva közös megoldási stratégiát dolgozzanak ki.
- Fejleszti az együttműködési készséget; alakítja a vélemények különbözőségének tiszteletét, a kulturált vita, érvelés tudományát.

- Biztosítja, hogy a csoporttagok eltérő nehézségű feladatrészek elkészítésével járuljanak hozzá a csoport közös munkájához. Ezzel egymás elfogadása, a különböző teljesítmények elismerése fejleszthető.

Optimális esetben a kooperatív tanulásban minden tanuló részt tud venni. Heterogén csoportösszetétel esetén - az egyenlő részvétel érdekében - biztosítani szükséges a csoporttagok egyéni lehetőségeihez igazított differenciált részfeladatokat, tevékenységeket. Előfordul azonban, hogy egy-egy tananyagrészt ezt nem teszi lehetővé. Ekkor a többi tanuló közös munkavégzése alatt nyílik lehetőség arra, hogy a pedagógus, felszabaduló idejét hasznosítva, egyéni, intenzív fejlesztőmunkát végezzen azokkal a diákokkal, akiknek erre szükségük van. A páros munka során az egymást segíteni tudó diákok közös munkája folyik. A tanulók megtapasztalják, hogy számíthatnak egymásra, társaiktól bármikor kérhetnek segítséget.

Egyéni feladatvégzés, differenciált munka

A differenciált tanulás-szervezés meghatározó munkaformája a tanulók önálló, egyéni feladatvégzése.

Ez megvalósulhat differenciált munkaként, amikor a diákok a szerint kapnak feladatokat, hogy az ismeretszerzés, készségfejlesztés mely fokán állnak, milyen tevékenység szolgálja optimálisan a fejlesztésüket.

Az önálló tanulás egyéni módszereinek, technikáinak tanítása

Az egyéni fejlesztést biztosító tanulás-szervezés elengedhetetlen feltétele, hogy a tanulók képesek legyenek önálló, egyéni munkára. Ehhez el kell sajátítaniuk és alkalmazniuk kell az önálló tanuláshoz szükséges technikákat, módszereket. Ennek érdekében:

- A gyerekek az iskolába kerülés első pillanatától kezdve a különböző tanulási szituációk önálló, illetve társal közös megoldására készítjük.
- Az iskola tanítói, tanárai tudatosan tanítják a diákoknak az önálló tanulás technikáit, majd ezek alkalmazását.
- Fokozatosan alakítják az önálló feladatválasztás, feladatvégzés algoritmusait, a különböző eszközök, segédkönyvek, szótárak, IKT eszközök helyes használatát.
- Kiemelt feladat az önellenőrzés képességének kialakítása.

Drámapedagógia

A felső tagozatos alkalmazott szakértői dráma a tanítási dráma alkalmazásának komplex, több tanóra alatt, a gyakorlatban általában sorozatok formájában megvalósítható, elsősorban tantárgyi ismeretek átadását, rendszerezését, mélyítését segítő módja. A szakértői játékokban a feladatok eszközként szolgálnak, amelyeken keresztül a résztvevők a tanár által kijelölt ismeretterületeket megközelíthetik. A tanár minden egyes lépést egy hosszú, tervszerű folyamat részeként lát és értékeli. Ő adja a feladatokat, a tanulók általában kisebb csoportokban dolgoznak, de időről időre összeülnek és megvitatnak bizonyos lépéseket. A feladatok folyamatosan növekvő elvárásokat jelenítenek meg, és ezzel megerősítik a tanulók kompetenciáját, egyben folyamatosan növekszik a tanulók felelősségvállalása.

A módszer az iskola magyar tanításában jelenik meg legtöbbször.

A felsorolt tanulás-szervezési eljárásokat pedagógusaink nem tekintik véglegesnek, a további fejlesztés lehetőségein közösen gondolkodnak, tudva, hogy nagyfokú tudatosságot, komoly előkészületet igényel a tanulási helyzetek olyan megszervezése, hogy minden tanuló számára valóban hatékony legyen.

Pályázatok

EFOP 3.2.3-17-2017-00059 pályázat

Iskolánk fenntartója a Kalocsa-Kecskeméti főegyházmegye az EFOP 3.2.3-17-2017-00059 azonosítószámú, sikeres pályázata révén digitális iskola projekt végrehajtására és fenntartására kerül sor a Szent Balázs katolikus Általános Iskola és Óvodában 2018. és 2020 között.

Pedagógiai célok:

A tanulói ismeretek és attitűdök szintjének emelése, fejlesztése

A digitális készségek kiteljesítése (új technológiák – mobil, internet, célzott információkeresési ismeretek nyílt oktatási anyagok – megjelenítésével).

- a pedagógusok módszertani kultúrájának bővítése olyan pedagógiai módszerekkel és technikákkal, amelyek a tanulók önálló munkavégzését, divergens gondolkodását és problémamegoldó készségeinek mozgósítását kívánják meg, képzések és továbbképzések segítségével (például: az infokommunikációs eszközök napi tanítási-tanulási gyakorlatba való integrálásának támogatását szolgáló fejlesztések):
- a tanulók digitális kompetenciáinak fejlesztése digitális taneszközök és digitális tartalmak fejlesztésével vagy honosításával, valamint azok tanórai használatának elősegítésével, könyvtári szolgáltatások igénybe vételével intézményi informatikai fejlesztések segítségével. Sajátos nevelési igényű tanulók részére digitális taneszközök fejlesztése és rendelkezésre bocsátása tanulási céllal;
- a tanulók információkezeléssel (információkeresés, -szűrés, -feldolgozás, -értékelés, prezentáció) kapcsolatos készségeinek fejlesztése módszertani fejlesztésekkel, valamint olyan digitális tartalmak és taneszközök fejlesztésével, amely támogatja ezen készségeket;...”

A digitális kompetenciafejlesztést támogató kimeneti követelményrendszer kialakítása

- A diákok számára épüljön be a tanulási feladatok közé az információkeresés, feldolgozás, kollaboráció IKT-val támogatott megoldásainak használata, valamint a médiatudatosság fejlesztése.
- Az IKT gyakorlati alkalmazása épüljön be a természettudományos tantárgyak elsajátításába a digitális szenzorokra épülő mérésen, adatfeldolgozáson, kiértékelésen és a valóságban való megjelenítésen keresztül
- Digitális mérés-értékelési rendszerek bevezetése, elektronikus tudásfelmérés általánossá tétele felmenő rendszerben, amely lehetővé teszi elsősorban a formatív értékelés támogatását széles értékelési eszközkészlet kialakításával.

A pedagógiai program mellékletét képezi:

- az intézmény „Digitális Fejlesztési Terve”

15.10. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módjai, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái

15.10.1. A tanulók teljesítményének ellenőrzése, értékelése

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, élő idegen nyelv, matematika, természetismeret, történelem, fizika, kémia biológia, földrajz, hittan.

- a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban és digitálisan is ellenőrizhetik;
- az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak, melynek értéke súlyozott formában számít az értékelésbe

A tanulók szóbeli kifejezőkészségének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában.

A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott– fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.

15.10.2. Értékelés, minősítés elve

Pedagógiai értékelés:

- A pedagógiai értékelés lényege a viszonyítás, - viszonyítás a követelményekhez, a tanuló korábbi teljesítményeihez, a társakhoz.

- Az értékelés információkat ad a célok megvalósulásának mértékéről és szintjéről.
- Az értékelést olyan folyamatnak is tekinthetjük, amelyben összefüggéseket keresünk a célok, a folyamat és az adott, aktuális állapot között.

Az értékelés formái:

- szóbeli vagy írásbeli véleménnyel
- pontozással, százalékkértékkel
- szimbólumokkal
- osztályzattal
- a felsoroltak kombinációival.

Az értékelés funkciói:

- Diagnosztikus, prognosztikai, korrekciós funkció, amely fontos információkat ad a pedagógusnak a helyzetfelméréshez, a csoport és az egyén tanulási folyamatának tervezéséhez.
- Formatív, fejlesztő, szabályozó funkció, amely a tanulás folyamatához, annak korrekciójához ad segítséget pedagógusnak, szülőnek, diáknak.
- Szummatív funkció, megerősítés, visszacsatolás, szelekció, amely egy-egy tanítási-tanulási periódus végén regisztrálja az eredményeket, a pedagógusnak, szülőnek, tanulónak ad információkat.

Az értékeléssel, minősítéssel szemben támasztott követelmények:

- az értékelés a gyerekért, s elsősorban a gyerekeknek szóljon
- alakítsa a helyes önértékelést, segítse a reális önismeretet
- nyitott legyen, amely nem ítéletet alkot, hanem tükröt tart
- a gyerek lehessen aktív részese a saját fejlődésének
- a szülő és a pedagógus közösen gondolkodhasson a gyermek fejlődéséről
- minősítés - központúság helyett fejlesztőközpontúság jellemezze
- vegye figyelembe az életkori sajátosságokat
- legyen összhang a NAT, a Pedagógiai program, a Helyi tantervi rendszer és a kimunkált értékelési koncepció között
- jellemezze a gyakorlatot a rendszeres és folyamatos értékelés
- személyre szóló és ösztönző jellegű legyen.



- a tanítási-tanulási folyamat állandó kísérőjeként tudjon megerősítő, korrigáló, fejlesztő szerepet betölteni

15.10.3. A beszámoltatás és számonkérések formái és rendszeressége

- írásbeli felelet (súlyozás:100%) (pedagógus által vagy központilag készített feladatlap),
- írásbeli feladat (súlyozás:100%) (egy adott témakörben szerzett tudás mérése önálló feladatok) megoldásán keresztül,
- projekt elkészítése, (súlyozás:100%)
- témazáró dolgozat, (súlyozás:200%)
- év eleji, félévi, év végi felmérések (súlyozás:100%)
- szorgalmi feladatok (lehetőségként) (súlyozás:50%)
- szóbeli feleltetés (súlyozás:100%) (az előző tanítási órán feldolgozott ismeretanyag rendszeres ellenőrzése, önálló feleletek és kérdésekre adott válaszok alapján),
- órai munka értékelése (súlyozás:100%) (az órai munkába való bekapcsolódás, munkavégzés minősége alapján),
- kiselőadás, projekt bemutató (súlyozás:100%) (tananyaghoz kapcsolódóan, lehetőségként),
- gyakorlati tevékenység által (súlyozás:100%) (éneke-zene, rajz, technika, testnevelés tantárgyak esetén vagy a kísérletek, mérések elvégzésében elért gyakorlatosság mérése azokban a témakörökben, amelyekben a tanulónak megfelelő lehetősége volt a gyakorlásra),
- versenyeken való eredményes részvétel. (súlyozás:100%)

A sikertelen felelések, dolgozatok javításának lehetőségéről, formájáról a tárgyat oktató pedagógusok döntenek.

Az írásbeli beszámoltatás értékelésben betöltött szerepe és koraítai

A tanulók eredményes felkészülése érdekében egy tanítási napon belül (egy-egy osztállyal) az írásbeli feleleteken felül legfeljebb két témazáró dolgozatot, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni. A tanulókat a témazáró dolgozat megírásáról egy héttel korábban tájékoztatni kell.

A témazáró dolgozat előtt legalább egy összefoglaló, rendszerező óra szükséges.

A dolgozatotokat 14 napon belül ki kell javítani és az eredményről a tanulókat tájékoztatni kell.

A témazáró dolgozatokat az adott tanév végéig ajánlott megőrizni.

A témazáró dolgozatoknak kiemelkedő szerepe van a szummatív értékelésben. A félévi és az év végi osztályzatok megállapításánál súlyozottan kell figyelembe venni, ha a tanuló tanulmányi átlaga öt és hat tized közé esik. Abban az esetben, ha a tanuló témazáró dolgozatainak átlaga eléri, ill. meghaladja a felfelé kerekítés későbbiekben meghatározott értékét, a jobb osztályzatot kell számára megítélni.

A tanuló hiányzása esetén, a hiányzás mértékétől függően (szaktanári kompetencia) meghatározott felkészülési/pótlási idő után lehetőséget kell biztosítani a témazáró dolgozat pótlására.

15.10.4. A tanuló tanulmányi munkájának minősítése és értékelési módjai

A tanulók teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeljük, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősítjük. Az érdemjegyekről a tanulókat és a szüleiket rendszeresen értesíteni kell. A félévi és az év végi osztályzatokat az érdemjegyek alapján határozzuk meg. Az évközi érdemjegyeket, a félévi és az év végi osztályzatokat szóbeli (vagy szükség esetén írásbeli) szöveges értékelés kíséri. Az iskola az osztályzatokról a tanulókat és a szüleiket félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti. Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanulók teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.

Az 3-8. évfolyamon, továbbá második évfolyamon a tanítási év második félévétől a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél az egyes tantárgyak számjeggyel jelölt évközi és félévi érdemjegyei, valamint az év végi bizonyítványba kerülő szöveges osztályzatai a következők:

- 91-100 %-os teljesítmény esetén: jeles (5),
- 75-90 %-os teljesítmény esetén: jó (4),
- 50-74 %-os teljesítmény esetén: közepes (3),
- 30-49 %-os teljesítmény esetén: elégséges (2),

- 0-29 %-os teljesítmény alatt: elégtelen (1),

Az első évfolyamon félévkor és év végén, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük. A szöveges értékelés félévkor és év végén a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

- **kiválóan teljesített**
- **jól teljesített**
- **megfelelően teljesített**
- **felzárkóztatásra szorul**

Az első évfolyamon félévkor és év végén valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók munkájának szöveges minősítését az egyes tantárgyak teljesítményének értékeléséhez készült, értékelő panelek felhasználásával egészítjük ki és támasztjuk alá.

Az 1. évfolyamon, továbbá második évfolyamon a tanítási év első félévében az egyes tantárgyak szöveggel jelölt évközi minősítései a következők:

- 85-100 %-os teljesítmény esetén: **kiválóan teljesített**
- 63-84 %-os teljesítmény esetén: **jól teljesített**
- 40-62 %-os teljesítmény esetén: **megfelelően teljesített**
- 0- 39 %-os teljesítmény esetén: **felzárkóztatásra szorul**

A félévi és év végi osztályzatot az adott félév, illetve év során szerzett érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni. Az év végi osztályzatnak az egész éves teljesítményt kell tükröznie, a félévi és év végi osztályzatok megállapításánál az évközi érdemjegyek matematikai átlagát kell figyelembe venni (49 századig lefelé, 5 tized és 59 század között a témazáró dolgozatok átlagának figyelembevételével lefelé/felfelé, 6 tizedtől pedig mindig felfelé kerekítve az átlagot).

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógusok, valamint az osztályfőnök, által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felszólítja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a

pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja.

Ha a tantárgy oktatása félévkor fejeződik be, a tanuló osztályzatát az év végi bizonyítványban is fel kell tüntetni.

Ha a sajátos nevelési igényű tanuló számára a szakértői bizottság szakvéleménye alapján az évfolyam követelményének teljesítéséhez intézményünk egy tanítási évnél hosszabb időt határoz meg, a félévi osztályzatot a megnövelt tanítási idő felénél, az év végi osztályzatot pedig a tanítási idő végén kell megállapítani.

A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti. Ha a tanuló egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben teljesíti, osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani. Ha a tanuló több iskolai évfolyam valamennyi követelményét teljesíti, az osztályzatokat valamennyi elvégzett évfolyam bizonyítványába be kell jegyezni. Ha a tanuló nem teljesíti az iskolai évfolyam valamennyi követelményét, az egyes tantárgyak osztályzatát a törzslapján valamennyi elvégzett évfolyamon fel kell tüntetni, és a vizsga évében, ezt követően az adott évben kiállításra kerülő év végi bizonyítványba be kell írni.

Mondatbank az 1. évfolyamos tanulók szöveges értékeléséhez

Magatartás

Társaival: barátságos- együttműködő- segítőkész- közömbös- néha kerül konfliktusba fegyelmezetlen –néha durva, agresszív - nem segítőkész

Közösségben: aktív- passzív- zárkózott- kezdeményező-

a Házirendet és az iskolai együttélés szabályait megtartja - hátráltató- konfliktust okozó

Felnőttekhez: udvarias- tisztelettudó- közvetlen – illemtudó - megbízható-tartózkodó- bizalmatlan

Szorgalom

Órai munkáját: önállóan- kevés segítséggel- kizárólag segítséggel végzi

Probléma esetén: segítséget kér- nem kér segítséget

Szorgalmi feladatokat: gyakran – ritkán – sosem végez

Tanulmányi feladatainak teljesítése: pontos, hiánytalan- ritkán hiányos- gyakran hiányos.

Tanítási órákon: figyel- nem figyel- sokat jelentkeznek- keveset jelentkeznek - mással foglalkoznak- a többiekkel együtt halad- a többiektől gyakran lemarad

Magyar nyelv és irodalom

A tanuló beszéde:

- Tiszta, érthető.
- Néhány hang képzése még bizonytalan.
- Sok hangképzési hibája van.
- Beszéde korrekciót igényel.

Szóbeli kifejezőkészsége:

- Szókincse gazdag, választékosan beszél.
- Beszéde, szókincse korának megfelelő.
- Szókincse szegényes.
- Nehezen fejezi ki magát.
- Könnyen megjegyzi és felidézi a verseket és a meséket.
- Szívesen mond mesét és verset társainak.
- Még nem szeret a társai előtt szerepelni.

Írása:

- Vonalvezetése, írásmozgása biztos.
- Vonalvezetése, írásmozgása még bizonytalan.
- Ceruzafogása megfelelő.
- Ceruzafogása bizonytalan.
- Füzetvezetése tiszta, rendezett.
- Füzetvezetése időnként rendezetlen.
- Az irányokat nem téveszti, jól tájékozódik a síkban és a térben.
- A síkban és a térben még nem tájékozódik magabiztosan.
- Betűalakítása, betűkapcsolása szabályos.

- A tanult betűket, betűkapcsolatokat még segítséggel alakítja.
- Írásképe esztétikus, egyéni.
- Betűalakítása, a betűk kapcsolása pontatlan.
- Írástempója életkorának megfelelő.
- Az írástempója lassú.

Másolás:

- A tanult betűket, szavakat pontosan másolja írott és nyomtatott mintáról.
- A tanult betűk, szavak másolása pontatlan.
- Még nem tudja a tanult betűket és szavakat önállóan lemásolni.
- A tanító jelölése alapján önállóan tudja javítani hibáit.
- Hibáit kis segítséggel javítani tudja.
- Tollbamondás:
- Tollbamondás után hibátlanul leírja a betűket és a szavakat.
- Tollbamondás után még pontatlanul írja le a tanult betűket és szavakat.
- Tollbamondás után még nem tudja leírni a tanult betűket és szavakat.
- Képes önellenőrzéssel javítani a hibákat.
- Hibáit kis segítséggel javítani tudja.
- Írás emlékezetből:
- Emlékezetből is pontosan írja le a betűket, szavakat.
- Emlékezetből pontatlanul ír.
- Emlékezetből még nem tud betűket, szavakat leírni.
- Önellenőrzéssel képes javítani a hibáit.

Olvasása:

- A tanult betűket biztonsággal felismeri.
- Nem ismeri fel biztonsággal a tanult betűket.
- A tanult betűket összeolvassa.
- A tanult betűk összeolvasásában még bizonytalan.
- Elolvassa a rövid szavakat, mondatokat és megérti azokat.
- Elolvassa a rövidebb szövegeket, de azok megértése még bizonytalan.
- A rövidebb szövegek önálló néma olvasására még nem képes.
- Tantárgyi dicséretben részesül.

Matematika:

- Számfogalma kialakult.
- Számfogalma kevésbé kialakult.
- Számfogalma kialakulatlan.
- A relációkat felismeri.
- A relációkat általában felismeri.
- A relációkat segítséggel ismeri fel.
- A relációkat nem ismeri fel.
- Összeadásokat hibátlanul old meg.
- Összeadásokat kevés hibával old meg.
- Összeadásokat sok hibával old meg.
- Kivonásokat hibátlanul old meg.
- Kivonásokat kevés hibával old meg.
- Kivonásokat sok hibával old meg.
- A sorozatok szabályát önállóan felismeri, folytatja.
- A sorozatok szabályát nem ismeri fel.
- Adott szabályú sorozatot önállóan folytat.
- Adott szabályú sorozatot segítséggel folytat.
- Adott szabályú sorozatot nem folytat.
- Geometriai ismeretekben kiemelkedő.
- Geometriai ismeretekben jártas.
- Geometriai ismeretekben bizonytalan.
- Geometriai ismeretekben gyenge.
- Szöveges feladatokat önállóan old meg.
- Szöveges feladatokat megfelelően old meg.
- Szöveges feladatokat bizonytalanul old meg.
- Szöveges feladatokat sok hibával old meg.
- Logikai gondolkodása kiváló.
- Logikai gondolkodása jó.
- Logikai gondolkodása megfelelő.
- Logikai gondolkodása gyenge.
- Tantárgyi dicséretben részesül

Ének-zene:

- A dalokat önállóan énekli.
- A dalokat szívesen énekli.
- A dalokat segítséggel énekli.
- A dalokat csak csoportban énekli.
- A tanult ritmusértékeket jól alkalmazza.
- A tanult ritmusértékeket pontatlanul alkalmazza.
- A tanult ritmusértékeket nem ismeri.
- A tanult dalok dallamát, szövegét jól ismeri.
- A tanult dalok dallamát, szövegét pontatlanul ismeri.
- A tanult dalok dallamát, szövegét nem ismeri.
- Zenehallgatás során csendben figyel a zeneműre.
- Zenehallgatás során megfogalmazza észrevételeit.
- Zenehallgatás során az ismert hangszereket megnevezi.
- Tantárgyi dicséretben részesül

Rajz és vizuális kultúra:

- Munkái szépek és igényesek.
- Ügyesen bánik az eszközökkel.
- Eszközhasználata jó.
- Eszközhasználata megfelelő.
- Eszközhasználata bátortalan.
- Törekszik a rajzfelület esztétikus kitöltésére.
- A rajzfelületet bátortalanul használja.
- Saját ötleteit, elképzeléseit bátran megvalósítja.
- Saját ötleteit, elképzeléseit segítséggel megvalósítja meg.
- Ismeri a színek nevét és felismeri azokat.
- Ismeri a színek nevét, de nehezen ismeri fel azokat.
- Kiválóan teljesített
- Jól teljesített
- Megfelelően teljesített

- Gyengén teljesített
- Fejlesztésre szorul
- Szeret rajzolni, színezni, festeni, mintázni.
- Átlagos az érdeklődése a vizuális kultúra, a vizuális művészetek iránt.
- Egyelőre nem ábrázol szívesen, gyakran szorul segítségre és bátorításra.
- Munkavégzés előtt és közben is folyamatos biztatást, segítséget igényel.
- Munkái szépek és igényesek.
- Törekszik a rajzfelület esztétikus kitöltésére.
- Ismeri a színek nevét és felismeri azokat.
- Tantárgyi dicséretben részesül.

Technika és Tervezés:

- Munkadarabjai igényesek.
- Munkadarabjai megfelelőek.
- Munkadarabjai gyakran pontatlanok.
- Ötletes, kreatív a munkadarabok elkészítésében.
- Kevésbé ötletes, kreatív a munkadarabok elkészítésében.
- Órai tevékenysége érdeklődő.
- Órai tevékenysége biztatásra aktív.
- Órai tevékenysége változó.
- Órai tevékenysége passzív.
- Órai tevékenysége rendbontó.
- A tanult anyagokat, megmunkálásukat megfelelően ismeri.
- A tanult anyagokat, megmunkálásukat kevésbé ismeri.
- Kézügyessége jó.
- Kézügyessége megfelelő.
- Kézügyessége fejlesztésre szorul.
- Kiválóan teljesített
- Jól teljesített
- Megfelelően teljesített
- Gyengén teljesített
- Fejlesztésre szorul
- Tantárgyi dicséretben részesül

Testnevelés:

- Szeret mozogni.
- Erőnléte és állóképessége a korának megfelelő.
- A szabályok megtartására képes.
- Különlegesen ügyes a tornában.
- Különösen ügyes a labdajátékokban.
- Különösen ügyes a sorversenyekben.
- Órai tevékenysége aktív.
- Órai tevékenysége biztatásra aktív.
- Órai tevékenysége változó.
- Órai tevékenysége passzív.
- Kiválóan teljesített
- Jól teljesített
- Megfelelően teljesített
- Gyengén teljesített
- Fejlesztésre szorul
- A mozgásos feladatokat szívesen végzi, szeret mozogni.
- A feladatok kivitelezésében mozgása összerendezett.
- Erőnléte és állóképessége korának megfelelő.
- A sportjátékok, versengések szabályait érti és betartja. Minden helyzetben sportszerűen viselkedik.
- A sportjátékok, versenyek szabályait érti, de időnként nem tartja be.
- A szabályokat többnyire érti, de gyakran nem tartja be.
- Tantárgyi dicséretben részesül.

Hittan:

Évfolyamának megfelelő tananyagismeret: kiváló- jó- megfelelő- nem megfelelő
Szentmisén, szertartásokon való részvétel: rendszeres- nem rendszeres- nem vesz részt
MONDATBANK A 2. évfolyamos tanulók félévi szöveges értékeléséhez

Magatartás

Társaival: barátságos – együttműködő – segítőkész – közömbös – néha kerül konfliktusba – fegyelmetlen – néha durva, agresszív – nem segítőkész
Közösségben: aktív- passzív- zárkózott- kezdeményező- a Házirendet és az iskolai együttélés szabályait megtartja - hátráltató- konfliktust okozó
Felnőttekhez: udvarias- tisztelettudó- közvetlen – illetudó - megbízható- tartózkodó- bizalmatlan

Szorgalom

Órai munkáját: önállóan- kevés segítséggel- kizárólag segítséggel végzi
Probléma esetén: segítséget kér- nem kér segítséget
Szorgalmi feladatokat: gyakran – ritkán – sosem végez
Tanulmányi feladatainak teljesítése: pontos, hiánytalan- ritkán hiányos- gyakran hiányos. Tanítási órákon: figyel- nem figyel- sokat jelentkezik- keveset jelentkezik - mással foglalkozik- a többiekkel együtt halad- a többiektől gyakran lemarad

Magyar nyelv és irodalom

Beszéd

- A szóbeli közléseket gyorsan és pontosan megérti.
- Az egyszerű szóbeli közléseket megérti.
- A szóbeli közléseket csak többszöri ismétlés után érti meg pontosan.
- A közlések megértése a figyelem és a szókincs további fejlődése után várható.
- Az egyszerű utasítások megértésére már képes.
- A hosszabb mondatokat is tartalmazó közléseket nehezen érti meg.

Szókincs

- Szókincse gazdag.
- Szókincse életkorának megfelelő.
- Kevés szóval közli gondolatait.
- Szókincse fejlesztéséhez több olvasásra, és az olvasottakról való beszélgetésre van szüksége.
- Szókincse egyelőre hiányos, bővítésre, pontosításra szorul.

- Fejlődéséhez a szavak értelmezésére, sok olvasásra, és az olvasottakról való beszélgetésre van szüksége.

Kiejtés

- Kiejtése tiszta, beszéde jól érthető.
- Kiejtése megfelelő, de artikulációja kisebb javításokra szorul.
- Kiejtése bizonytalan, különösen a hang(ok) ejtésében.
- A tiszta beszéd eléréséhez, logopédiai fejlesztésre van szükség a hang(ok) ejtése terén.

Szóbeli kifejezőképesség.

- Szóbeli kifejezőképessége kiváló.
- Szóbeli kifejezőképessége az életkorának megfelelő.
- Szóbeli kifejezőképessége fejlődéséhez külön foglalkozásra van szüksége.
- A többször gyakorolt olvasmányok tartalmának elmondásában sokat fejlődött.
- Nehézkesen, akadozva mondja el gondolatait egy adott témáról, ha hosszabban kell beszélnie.
- Összefüggő beszédre önállóan nem képes.

Olvasás,érdeklődés

- Szereti a könyveket, szívesen olvas.
- A tanórán szívesen olvas, de önállóan még nem érdeklődik a könyvek iránt.
- Szorgalmi feladatként önállóan is szívesen olvas.
- Igénye van az önálló olvasásra.
- Kedvenc témáiról szívesen olvas önállóan.
- Egyelőre nem szívesen olvas egyedül.

Felkészülés utáni hangos olvasás.

- Felkészülés után 5-6 mondatos szöveget hibátlanul vagy kevés hibával fel tud olvasni.
- Felkészülés után 5-6 mondatos szöveget fel tud olvasni úgy, hogy 3-4 hibánál többet nem ejt. Olvasástechnikai hibáit önállóan javítja. Leggyakoribb hibája, hogy mást olvas, mint ami a szövegben van.
- Felkészülés után 5-6 mondatos szöveget fel tud olvasni úgy, hogy olvasása jól hallható és érthető. Tipikus olvasástechnikai hibái: újrakezdés/ mást olvasás/ betűtévesztés/ betűcsere. Ezeket a hibákat tanítói segítséggel javítani tudja.

- Felkészülés után 5-6 mondatos szöveget fel tud olvasni úgy, hogy 3-4 olvasástechnikai hibánál többet nem ejt. Olvasási tempója igen lassú, az írásjeleket figyelmen kívül hagyja, Nem törekszik a mondatfajtnak megfelelő hanglejtésre és hangsúlyozásra.
- Felkészülés után 5-6 mondatos szöveget az élőbeszédhez közelítő tempóban fel tud olvasni úgy, hogy törekszik az írásjelek figyelembe vételére és a kifejező hangsúlyozásra, de gyakran követ el olvasástechnikai hibát.
- Felkészülés után 5-6 mondatos szöveget pontosságra törekvően olvas fel. A mondatok végét azonban nem érzékelteti, hanglejtésével nem jelzi a mondatfajta (pl. kérdés, kijelentés) másságát.
- Felkészülés után 5-6 mondatos szöveget is csak lassú tempóban, akadozva tud felolvasni. Közben gyakran követ el olvasástechnikai hibát, az írásjeleket többnyire nem veszi figyelembe, s mindebből következően nem tud a kifejező hangsúlyozásra és hanglejtésre sem figyelni.
- Gyakori hibás hanglejtése és indokolatlan szünettartásai miatt nehezen érthető, amit olvas.

Néma olvasás, szövegértés:

- Szövegértés bizonyítása szóban
- Képes elmélyülten, csendesen magában olvasni, az olvasottak tartalmáról beszámolni vagy beszélgetni.
- Képes elmélyülten, magában olvasni legalább 10 percig, és az olvasottak tartalmáról beszámolni vagy beszélgetni.
- Rövid ideig képes magában olvasni, de az olvasottakat többé-kevésbé pontosan fel tudja idézni.
- Tartósan képes magában olvasni, de az olvasottak tartalmát csak nagyon pontatlanul tudja felidézni. Fejletlen olvasástechnikája miatt hosszú időre van szüksége a rövid szövegek olvasásához is.
- Nehezen érti meg, amit olvas, így a szöveg tartalmát csak nagyon pontatlanul vagy alig tudja felidézni.

Szövegértés bizonyítása írásban

- Képes arra, hogy egy szöveget némán elolvasson, és a szöveghez kapcsolódó feladatokat írásban egyedül megoldja.

- Képes arra, hogy egy szöveget némán elolvasson, de a szöveghez kapcsolódó feladatokat írásban csak segítséggel tudja megoldani.
- Képes arra, hogy egy szöveget némán elolvasson, de a megértést vizsgáló feladatok közül csak az egyszerűbbeket tudja önállóan megoldani.
- Tájékozódásra a könyvekben és egyéb nyomtatott szövegekben önállóan is képes: pl. lexikonban, szótárban, tartalomjegyzékben, tankönyvi jegyzet értelmezésében.
- Képes ismeretlen szavakat egyedül megkeresni egyszerűen kezelhető lexikonokban, szótárakban; a megértéshez fel tudja használni az olvasókönyvben lévő jegyzeteket.
- Tanítói segítséggel képes ismeretlen szavakat megkeresni egyszerűen kezelhető lexikonokban, szótárakban. A megértéshez tanítói irányítással fel tudja használni az olvasókönyvben lévő jegyzeteket.
- Az olvasókönyvén kívül más könyveket még nem használ.

Írás, íráskép

- Betűalakítása, betűkapcsolása szabályos, szép.
- Betűalakítása, betűkapcsolása időnként eltér a szabályoktól.
- Betűalakítása, betűkapcsolása gyakran szabálytalan, de írása még olvasható.
- Betűalakítása, betűkapcsolása olyan mértékben eltér a szabályostól, hogy írása már nehezen olvasható.
- Írása lendületes, egyenletes és jól olvasható.
- Vonalvezetése határozott, képes a sor kitöltésére.
- Vonalvezetése bizonytalan, időnként nem tudja megtartani a vonalak közötti írást.

Füzetvezetés

- Füzete tiszta, rendes, áttekinthető.
- Füzetébe egyre rendezettebben dolgozik.
- Füzetébe rendezetlenül dolgozik.
- Füzetvezetése a rendszeres ellenőrzés hatására fejlődik.

Helyesírás

- Helyesírása a tanultaknak megfelelő, kevés hibát ejt.
- A tanult helyesírási formákat másoláskor többnyire hibátlanul, de emlékezetből íráskor és tollbamondáskor időnként még hibásan alkalmazza.
- A tanult helyesírási formákat másoláskor többnyire hibátlanul, de emlékezetből íráskor és tollbamondáskor időnként még hibásan alkalmazza.

- A tanult helyesírási formákat másolásakor aránylag kevés hibával alkalmazza.
- Emlékezetből íráskor és tollbamondáskor gyakran követ el helyesírási hibát.
- A tanult helyesírási formák alkalmazásában másolásakor, emlékezetből íráskor, tollbamondáskor egyelőre nagyon bizonytalan. Speciális egyéni gyakorlásra, fejlesztésre van szüksége helyesírása javulásához.
- Gyakran elhagyja a mondatvégi írásjeleket.
- A begyakorolt szókészlet körében is bizonytalan a j és az ly hangok jelölésében.
- Sokszor téveszt az időtartam jelölésében.

MATEMATIKA

- A matematikai feladatok megoldásával szívesen foglalkozik. A százas számkörben számfogalma kialakult. Az egyjegyű és a kétjegyű számokat is helyesen olvassa, írja, csoportosítja és rendezi. Pontosan jelöli helyüket a számegyenesen, és meg tudja nevezni a számok tulajdonságait.
- A százas számkörben számfogalma kialakulóban van.
- Általában helyesen olvassa, írja az egy- és a kétjegyű számokat. A számlálásban, összehasonlításban, a számok sorba rendezésében téveszt. Nem mindig találja meg a számok helyét a számegyenesen, a számok tulajdonságainak megnevezésében és a számszomszédok felismerésében néha bizonytalan.
- A százas számkörben számfogalma még nem alakult ki. A számok írásában gyakran téveszt. A számlálásban néha hibázik. A számok összehasonlításában, növekvő és csökkenő sorba rendezésében gyakran előfordul tévesztés. Helyüket a számegyenesen nem mindig találja meg. A számok tulajdonságainak megnevezésében és a számszomszédok felismerésében bizonytalan.
- A matematikai feladatok iránt ritkán mutat érdeklődést. Figyelme gyakran elkalandozik. Önálló munkái sajnos sok esetben hibásak.
- A matematikai feladatokat nem szívesen végzi. Órai aktivitása változó, gyakran elkalandozik, nem figyel. Önálló munkái hiányosak, hibásak, ezért matematikából sok gyakorlásra, külön fejlesztésre van szüksége.
- Képes a különböző mennyiségek méréshez szükséges összehasonlítására, sorba rendezésére. Helyesen ismeri fel és fejezi ki a mennyiségek közötti viszonyokat. A

megismert mérőeszközöket és a tanult mértékegységeket jól használja. Mértékváltásai hibátlanok.

- Kis segítséggel képes különböző mennyiségek méréshez szükséges összehasonlítására, sorba rendezésére. A mérőeszközöket és a tanult mértékegységeket ismeri, de használatukban bizonytalan. Mértékváltásai nem mindig hibátlanok.
- Mennyiségek meg- és kimérésében járatlan. A megismert mérőeszközöket pontatlanul használja, nem igazodik el kellő biztonsággal a mértékegységek között. A méréshez kapcsolódó összehasonlításban, sorba rendezésben ezért folyamatos segítséget igényel.
- Önállóan végzett mértékváltásai gyakran hibásak. Ebben a tevékenységben külön egyéni fejlesztésre szorul, sok mérési tapasztalatra van szüksége.
- Képes a tanult műveleteket képről, tevékenységről leolvasni, kirakással, rajzzal megjeleníteni. Az összetett számfeladatokat is meg tudja oldani, többnyire eszköz nélkül is hibátlanul. Fejszámolása gyors és pontos.
- A tanult műveletek képről, tevékenységről történő leolvasásában, leírásában, műveletek kirakással, rajzzal történő megjelenítésében néha segítségre szorul. Eszközhasználat nélkül, kevés hibával végzi a négy alpműveletet.
- Az összetett számfeladat megoldásában gyakran hibázik. Fejszámolása átlagos tempójú, ritkán téveszt.
- Egyelőre csak segítséggel tudja képről, tevékenységről a tanult műveleteket leolvasni, leírni; kirakással, rajzzal megjeleníteni.
- Sok hibával végzi a négy alpműveletet. A számoláshoz gyakran használ még segédeszközt.
- Az összetett számfeladat megoldásában általában segítségre van szüksége. Fejszámolásban lassú, gyakran pontatlan.
- A szöveges feladatok megoldásában követi a tanult megoldási sorrendet, a feladatot helyesen értelmezi.
- Általában képes a szöveges feladatok megértésére és az adatok lejegyzésére. A megoldás tervét kirakással, rajzzal értelmezi, segítséggel a szükséges műveletet is elvégzi.
- Egyre jártasabb a képről, műveletről való szövegalkotásban. Előforduló hibáit segítséggel javítani tudja.

- Tanítói segítséggel tudja a szöveges feladatokat megjeleníteni kirakással, rajzzal, és kiszámítani. Kirakásról, képről szóló történetalkotásokra még nem képes.
- Megbízhatóan tud síkidomokat a tanult módszerekkel előállítani, képes a felismert szempont szerinti alakzatok szétválogatására, rendezésére.
- Tud síkidomokat a tanult módszerekkel előállítani. Ehhez ritkán igényel segítséget.
- Meg tudja nevezni a megismert síkidomokat és testeket, jártas az alakzatok tükrösségének és egyéb megismert tulajdonságainak megállapításában, egyszerű megfigyelések megfogalmazásában.
- Segítséggel tud geometriai alakzatokat előállítani. Megfigyelései nem mindig pontosak, ezért a síkidomok, testek szétválogatásában, rendezésében, összehasonlításában sokat téveszt.
- A tanult alakzatok megnevezésében bizonytalan, a tükrösség és egyéb tulajdonságok megállapítására önállóan még nem képes.

•

ÉNEK-ZENE

- A zenét szereti, élvezi, a feladatokat szívesen végzi.
- A zenét szereti, élvezi, de a feladatokat nem mindig végzi szívesen.
- A zenét szereti, élvezi, de a feladatok elvégzésében bátorításra szorul.
- Ritmikai készsége a tanult és gyakorolt dalokban fejlett.
- Ritmikai készsége megfelelő, ha a ritmikai motívumok a tanult dalokhoz kapcsolódnak.
- Ritmikai készsége kialakulóban van, dalrészletek ritmusát képes bemutatni.
- Képes a dalokat dalritmusról felismerni.
- Képes a dalok ritmusát összehasonlítani.
- Ritmikai készsége külön egyéni fejlesztésre szorul.
- Az egyenletes járást ritmustapsra, éneklésre vagy zenére pontosan végzi, képes a társakkal való együttmozgásra, a tempótartásra.
- Az egyenletes járást ritmustapsra, éneklésre vagy zenére néha eltéveszti, de törekszik a társakkal való együttmozgásra, és a tempótartásra.
- Az egyenletes járást ritmustapsra, éneklésre vagy zenére gyakran eltéveszti, a társakkal való együttmozgásban és a tempótartásban bizonytalan

- Zenei hallása az ismert és gyakorolt dalok esetében kiváló, tisztán, pontosan énekel.
- Zenei hallása jó, a gyakorolt dalokat többnyire tisztán énekli.
- Zenei hallása fokozatosan fejlődik, de időnként pontatlanul és bátortalanul énekel.
- Zenei hallása külön fejlesztésre szorul.
- Énekes-mozgásos játékokban szívesen részt vesz.
- Az énekes–mozgásos játékokba nem szívesen kapcsolódik be, a zenéhez kapcsolódó ritmikus mozgás örömét még nem fedezte fel.

RAJZ ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA

- A vizuális kultúra körébe tartozó minden fajta alkotótevékenységet teljes figyelemmel és odaadással végzi. Szép munkák kerülnek ki a keze alól.
- Szeret rajzolni, színezn, festeni, mintázni stb. A vizuális kultúra körébe tartozó tevékenységeket általában szívesen végzi.
- Egyelőre nem szívesen rajzol, fest. Gyakran bátorításra, segítségre szorul.
- Kiváló megfigyelő, ügyesen ábrázolja gondolatait, érzéseit.
- Megfigyelése nem mindig pontos, de tanítói segítséggel megfelelően képes ábrázolni, amit szeretne kifejezni.
- Ábrázolási készsége lassan fejlődő. Megfigyeléseit tanítói segítségadás mellett sem mindig tudja vizuálisan kifejezni saját meglepedésére.
- Fantáziája színes, kifejezésmódja gazdag. Szabadon készített alkotásai egyéniek.
- Általában törekszik a színek és formák változatosságára. Keresi kifejezésmódját. Időnként nagyon szép munkák kerülnek ki a keze alól.
- Kifejezésmódja fejletlen. Kevés színt használ, formaalakítása kezdetleges.

TECHNIKAI ÉS TERVEZÉS

- A technikai jellegű tevékenységeket szívesen végzi.
- A technikai jellegű tevékenységek iránti érdeklődését fel lehet kelteni. Munkavégzés előtt és közben biztatást igényel.
- A technikai jellegű tevékenységek iránti érdeklődése nehezen kelthető fel. Munkavégzés előtt és közben gyakori biztatást és segítséget igényel.

- Az iskolában használt anyagok, és eszközök sajátosságait ismeri. Tájékozottsága e téren sokrétű.
- Az iskolában használt anyagok, és eszközök sajátosságait ismeri. Tájékozottsága e téren korának megfelelő.
- Az iskolában használt anyagok és eszközök sajátosságainak ismeretében néha bizonytalan. Általános tájékozottsága e téren kicsit hiányos.
- A munkafolyamatokban megismert anyagok és eszközök használatában rendkívül ügyes.
- A munkafolyamatokban megismert anyagokat és eszközöket életkorának megfelelően használja.
- A munkafolyamatokban megismert anyagok és eszközök használatában bizonytalan. Munka közben sok segítséget igényel.
- A technikaórán készülő munkadarab tervezésében kreatív. A kivitelezésben igényes és pontos.
- A technikaórán készülő munkadarab kivitelezésében általában igényes és pontos.
- A technikaórán készülő munkadarabot türelmesen készíti el, de nem mindig pontos a kivitelezésben.
- A technikaórán készülő munkadarab kivitelezésekor időnként felületes, kapkodó. Munkájának minőségével ilyenkor maga is elégedetlen.

TESTNEVELÉS

- Mozgása összerendezett.
- Mozgásának összerendezettsége fejlődő.
- Mozgása bizonytalan, összerendezetlen.
- A sportjátékok, versengések, mozgássorozatok szabályait érti és igazodik ezekhez. Konfliktus- helyzetben is sportszerűen viselkedik.
- A sportjátékok, versengések, mozgássorozatok szabályait érti, de időnként nem tartja meg azokat. Előfordul, hogy türelmetlenül, sportszerűtlenül viselkedik a társaival.
- A sportjátékok, versengések, mozgássorozatok szabályait többnyire ismeri, de gyakran előfordul, hogy nem tartja be

azokat. Meggondolatlan/ türelmetlen/ erőszakos viselkedésével veszélyezteti saját és mások testi épségét.

- A labdajátékokban ügyes, aktív, kezdeményező.
- A labdajátékokban aktív, de nem kezdeményező.
- A labdajátékokban egyre ügyesebb, aktívabb, kezdeményezőbb.
- A labdajátékokban nem elég aktív, kezdeményező.
- Különböző méretű labdák kezelésében ügyes, labdaérzéke jó.
- Különböző méretű labdák gurításával, fogásával, felkapásával és elkapásával részt vesz az óra munkájában, de labdakezelése bizonytalan.
- Különböző méretű labdákkal végzett mozgások közben gyakran hibáz. Labdaérzéke, ügyessége külön fejlesztést igényel.
- A gimnasztikai gyakorlatokat ütemtartással, pontosan hajtja végre.
- A gimnasztikai gyakorlatokat többnyire ütemtartással, pontosan hajtja végre.
- A gimnasztikai gyakorlatokat nem mindig hajtja végre ütemtartással, fegyelmezetlenül végzi.
- Gyors és kitartó futásra is képes.
- A szökdeléseket, ugrásokat megfelelő ritmusban hajtja végre.
- A szökdeléseket, ugrásokat nem tudja megfelelő ritmusban végrehajtani.
- A kislabda-hajítás adott technikáját elsajátította, képes a szert távolba és célba juttatni.
- A kislabda-hajítás adott technikáját nem tudta elsajátítani, nem képes a labdát távolba és célba juttatni.
- Képes különböző testhelyzetekből dobásokra álló és mozgó célpontokra.

- A különböző testhelyzetekből végrehajtott dobásokat nehezen tudja kivitelezni.
- Szívesen végzi a játékos feladatokat támasz- és függéshelyzetben.
- A támasz- és függésgyakorlatok sikeres végzéséhez erősítenie kell izomzatát.
- Képes gurulóátfordulást végezni előre és hátra.
- A gurulások kivitelezése nehézséget okoz.

Hittan

Évfolyamának megfelelő tananyagismeret: kiváló- jó- megfelelő- nem megfelelő
Szentmisén, szertartásokon való részvétel: rendszeres- nem rendszeres- nem vesz részt

15.11. A magasabb évfolyamba lépés és évfolyamismétlés

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló. A szülő kérésére az iskola magasabb évfolyama is megismételhető legfeljebb egy alkalommal.

A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.

Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Ha a tanuló a következő tanév kezdetéig azért nem tett eleget a tanulmányi követelményeknek, mert az előírt vizsga letételére a nevelőtestületől halasztást kapott, az engedélyezett határidő lejártáig tanulmányait felsőbb évfolyamon folytathatja.

Az évfolyam megismétlése - kivéve, ha a tanuló betöltötte a tizenhatodik életévét és nem végezte el az általános iskola hatodik osztályát - nem tagadható meg.

Ha a tanuló részére engedélyezték, hogy a sikeresen befejezett évfolyamot megismételje, kérelmére a magasabb iskolai évfolyamra lépésről a megismételt iskolai évfolyamon elért év közbeni érdemjegyek, félévi és tanítási év végi osztályzatok alapján kell dönteni.

A tanuló az egyes tanulmányi követelményeinek teljesítéséről bizonyítványt kap. A bizonyítvány és a bizonyítvány kiállításának alapjául szolgáló irat közokirat. Őrzéséről és állapotának sértetlen megóvásáról szorgalmi időben intézményünk, a nyári szünetben a tanuló szülei kötelesek gondoskodni.

Az iskolai nyomtatványokat – az év végi bizonyítvány és az állami vizsga teljesítéséről kiállított bizonyítvány kivételével – az oktatásért felelős miniszter, szakképesítést tanúsító bizonyítvány esetén a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter által jóváhagyott rendszer alkalmazásával, a személyiségi, adatvédelmi és biztonságvédelmi követelmények megtartásával elektronikus úton is elkészíthetők és tárolhatók. A bizonyítvány kiállításának alapjául szolgáló nyomtatványt ebben az esetben is elő kell állítani nyomtatott formában, és meg kell őrizni.

15.12. Az országos pedagógiai mérések

Az országos pedagógiai mérések a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározottak szerint tanítási napokon kötelező tanórai foglalkozások keretében történik. A mérésen való tanulói részvétel kötelező, a távolmaradás elbírálására a tanórai foglalkozáson való részvételre és a tanórai foglalkozásokról való távolmaradásra vonatkozó, házirendünkben lefektetett rendelkezések alapján történik.

15.13. Egyéni munkarenddel haladó tanulók jogviszonyára vonatkozó szabályok

Az egyéni munkarenddel kapcsolatos eljárásra vonatkozó jogszabályok szerint jár el az iskola:

- Nkt. – a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény
- Ákr. – az általános közgazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény
- Okt.Hiv. rendelet - az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet
- EMMI rendelet - a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet

- Ped. rendelet - a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet

15.14. A többi gyermekkel együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzésére, értékelés ellenőrzési és értékelési módjára vonatkozó speciális szabályok

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

A sajátos nevelési igényű- testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, a pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók esetében is a NAT-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. Ennek során a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz, speciális igényeihez igazodva elsősorban az alábbi elvek alkalmazandók:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszávok, keretek megjelölése ott, ahol erre szükség van,
- szükség esetén sajátos, a fogyatékoságnak megfelelő tartalmak, követelmények kialakítása és teljesítése,
- segítő megkülönböztetéssel, differenciáltan egyénileg is segítsük ezeket a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz viszonyított fejlődésüket értékelve.

A sajátos nevelési igényű /SNI-s/ tanulók esetében az ellenőrzés és értékelés folyamatában figyelembe kell venni a tanuló SNI-s státuszából fakadó akadályait, korlátait, valamint a szakértői bizottság vizsgálati véleményét és javaslatát.

Ezen tanulók esetében a gyógypedagógus javaslata alapján mód van:

- A tanuló lassúbb haladására;
- Az általános fejlesztési követelmények hosszabb időszávra és differenciált követelményszintre bontására;

- A szakértői vélemény alapján egyes tantárgyak, tantárgyrészekből mentesítés az értékelés alól. Az igazgató mentesítheti az SNI a tanulót egyes tantárgyból vagy tantárgyrészből a minősítés, értékelés alól. Egyéni fejlesztési terv alapján kell biztosítani felzárkóztatásukat.
- A fokozatosság, a megfelelő gyakorlás, ismétlés, rendszerezés kiemelt alkalmazásának egyénre szabott, az önmagához mért fejlődés értékelésére. Az osztályzatok mellett év végén személyre szóló szöveges értékelést is alkalmazunk.

Amennyiben a gyermek nem érte el a magasabb osztályfokba lépéshez szükséges szintet, szülői kérésre az évfolyamot megismételheti, ill. a szakértői bizottság javaslata alapján engedélyezhetik számára, hogy a tanulmányi követelményeinek az előírtnál hosszabb idő alatt tegyen eleget.

A szülővel való konzultáció során mindig feltárjuk a gyermek további fejlődésének véleményünk szerint leghatékonyabb útját.

A szülő - írásban benyújtott kérelme alapján –közös döntéssel biztosítjuk az osztályismétlés lehetőségét is.

Az értékelés alóli felmentés lehetőségét a Köznevelési Törvény értelmében biztosítjuk.

15.14.1. Az SNI tanuló tantárgyi teljesítményének értékelése

Alapvető cél a tanulók önértékelésének fejlesztése, kritikus gondolkodásuk kialakítása, egymás munkájának elismerése, a hibák kíméletes, javító szándékkal történő megfogalmazása. A hibák elfogadása, a tanulási folyamat részeként való kezelése a biztonság érzését nyújtja, mentesíti a gyerekeket a szorongástól.

A teljesíthető tevékenység biztosítja az örömteli, kudarc nélküli tanulás lehetőségét. Ugyanakkor az elért teljesítmény értékelésekor nem hagyható figyelmen kívül az adott gyermek aktuális teljesítőképessége, az, hogy saját lehetőségeit mennyire használta ki a munka, a feladat elvégzése érdekében.

Elvünk, hogy az értékelés

- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be,
- számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött,

- tartalmazza, hogy a gyerek a saját lehetőségeit mennyire aknázza ki.

Az értékelési szempontok összetettek, egy-egy tantárgyra, illetve a gyermek egész személyiségének fejlődésére koncentrálnak.

A szöveges értékelés:

- fejlesztőközpontú, megerősítő, korrigáló,
- személyre szóló, ösztönző, közérthető,
- tartalmazza a továbblépés útját is,
- figyelembe veszi az életkori sajátosságokat.

15.14.2. Az iskolai beszámoltatások formái, rendje, korlátai, az SNI tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

A tantárgyi számonkérések során a sajátos nevelési igényű tanulóink beszámoltatásának formáit és módjait részképesség zavaraihoz igazítjuk. Az olvasási-írási nehézségekkel küzdő gyermekek számára biztosítjuk az írásbeli dolgozatok szóbeli feleletekkel történő kiváltását, illetve e gyermekeink számára célzottan több megszólalási lehetőséget adunk nemcsak a számonkérés, hanem a gyakorlás során is.

Az írásbeli beszámoltatás során hosszabb időt biztosítunk egy-egy dolgozat elkészítésére, valamint indokolt esetben mi olvassuk fel a feladatlap utasításait (pl. környezetismeret, nyelvtan, matematika) a gyermek számára. A részképesség zavarokkal küzdő, s emiatt görcsös, szorongó gyermeknek lehetőséget nyújtunk az egyéni helyzetben, nem az osztályközösség előtt történő számonkérésekre is.

A számolási nehézségekkel küzdő gyermekek a speciális segédeszközöket (korongok, pálcikák, számtábla) a dolgozatok során is használhatják.

Az iskolai számonkérések során a témazáró dolgozatok mellett minél nagyobb számban tesszük lehetővé gyermekeinknek, hogy tudásukról röpdolgozatok, szóbeli feleletek (egy-egy lecke anyagából) formájában is számot adjanak.

A magatartás és szorgalom értékelésének és minősítésének rendszere az SNI tanulók esetében: Az értékelésnél figyelembe vesszük az elsődlegesen ill. másodlagosan kialakult

magartatási, szocializációs problémákat. A gyermekek számára apró lépésekre lebontva teljesíthető szabályokat állítunk fel az adott csoport fejlettségi szintjének megfelelően.

A szorgalom értékelésénél figyelembe vesszük a gyermek önmagához képest nyújtott teljesítményét, a tanuláshoz való viszonyát, a foglalkozásokon tanúsított aktivitását, önkéntes feladatvállalásait és azok teljesítését.

15.14.3. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) tanulók

A mozgáskorlátozott tanulók többsége meg tud felelni a helyi tantervben megfogalmazott elvárásoknak. Az egyéni igényekhez igazodó eljárások alkalmazása (tartalom módosítása, csökkentése az ismeretelsajátítás során, értékelés alóli mentesítés stb.) csak abban az esetben indokolt, ha az általános követelményeknek való megfelelés semmilyen módszertani, technikai segítségnyújtással, környezeti adaptációval nem érhető el.

A mozgáskorlátozott tanuló iskolai tanulásának nehézségeit leginkább a mozgásszervi károsodás következtében a kommunikáció és a kognitív funkciók (figyelem, érzékelésészlelés, emlékezet, gondolkodás) területén kialakult zavarai, illetve a mozgásteljesítményt igénylő feladatok kivitelezésének problémái jelentik, különös tekintettel a manipulációra. Ezek mindegyike befolyásolhatja az olvasás, írás, beszéd elsajátítását is, vagyis az iskolai teljesítmények alakulását.

A mozgáskorlátozott tanuló egyedi, speciális megsegítése során a kiindulás alapja fizikai adottsága, értelmi képessége, kommunikációjának formája, szintje és érzelmi állapota. Ennek megfelelően a tananyag, a követelmények, a számonkérés, értékelés egyéni fejlettségi szinthez történő igazítása szükséges. A fokozatosságot figyelembe véve, a tevékenységek kivitelezését, a részvételt biztosító (technikai jellegű, módszertani) segítségnyújtás formáját szükséges először megkeresni, az egyes tevékenységek, illetve az értékelés alóli mentesítés csak nagyon indokolt esetben alkalmazandó.

Az alkalmazkodás, a differenciálás során – igazodva az egyes gyermek fejlettségi szintjéhez, illetve a támogatás szükséges mértékéhez – módosulhat a tananyag elsajátításának tempója, módja, a számonkérés, a házi feladat formája, végső esetben a tananyag mennyisége. Az értékelés során a mozgáskorlátozott tanulók állapotához, fejlettségi szintjéhez szükséges igazodni – a segítségnyújtás, differenciálás mennyiségének megválasztásában is.

- Ha a tanuló képes elsajátítani tantervben meghatározott tartalmakat, ebben az esetben a megfelelő tanulási környezet megteremtése biztosíthatja a nevelési-oktatási folyamatokban való részvételt.
- Amennyiben a mozgáskorlátozottság akadályozza az ismeretsajátítást, az egyéni szükségleteknek megfelelő technikai jellegű segítségnyújtásra (pl. számítógép, speciális eszköz stb.), adaptációra (pl. hosszabb idő biztosítása) lehet szükség.
- Nagyon indokolt esetben szükséges lehet egyes tartalmak elhagyása, vagy – a szakértői bizottság javaslata alapján – az érdemjeggyel történő értékelés alóli mentesítés – a tanuló fejlődését szövegesen értékelni ebben az esetben is szükséges.

Mozgáskorlátozott gyermekeknél különösen jelentős az a fajta értékelés, amely önmagukhoz viszonyítja az elért fejlődést. Ekkor a gyermek látja, hogy hol tart a tanulásban, látja a fejlődést, erős és gyenge pontjait, s ezáltal erősödik önismerete.

A tanítás során az ellenőrzés módszerével történik az információgyűjtés arról, hogy a tanulók milyen mértékben sajátították el a tananyagot. Ez az információgyűjtés, az ellenőrzés szerves része az értékelésnek.

Az ellenőrzés egyik módja a megfigyelés. Mozgáskorlátozott gyermekek esetében nagy szerep jut ennek a módnak, hiszen spontán módon figyelhetjük meg a gyermek reakcióit, hozzászólásait, kérdésekre adott válaszait. Azoknál a gyermekeknél, akiknél a központi idegrendszeri sérülés a beszédszerveket vagy a beszédközpontot is érintette, a helyes hangképzés, helyes kiejtés, hangsúlyozás nem követelhető meg, s a felelet (felolvasás, vers stb.) is több időt vesz igénybe. Így az olvasás értékelésénél elsősorban az értő olvasást, s nem a hangos, kifejező olvasást kell előtérbe helyezni.

Az írásbeli módszerek közül az összefüggő szövegű dolgozat, mint számonkérési forma is alkalmazható, amennyiben a sérüléstől függően képesek az effajta munkát elvégezni. A központi idegrendszeri sérültek java része a motoros funkciók zavara miatt sokkal több időt igényel az írásbeli számonkérés során is. Tehát vagy több időt biztosítunk számukra, vagy „személyre szabottabb” feladatot kapnak.

Az arthrogriposisos és izomsorvadásos gyermekek nem az izom fokozott tónusa, hanem a fáradékonyság következtében nem képesek hosszabb lélegzetvételű írásmunkák elvégzésére. Náluk is alkalmazható eljárás az idő növelése vagy az arányosan csökkentett írásmennyiség. Az írás alaki formája egyéni elbírálást igényel, az önálló munkák értékelésénél a helyesírást és a tartalmat kell előtérbe helyezni. Tollbamondáskor szintén fel kell készülnünk arra, hogy

az osztály tempóját nem tudják tartani, nemcsak írástempójuk lassúsága, hanem esetleges percepciók zavarai miatt is.

Az írásbeli számonkérés másik módszere a feladatlap, amelynek sokszor a mérete okoz problémát. A motorosan gátolt gyermek számára alkalmatlanok a tankönyvhöz kapcsolódó feladatlapok méretei: válaszai nem férnek el a sorokban. Ebben az esetben kinagyítjuk az adott feladatlapot, vagy engedélyezzük, hogy csak egy-egy szóval válaszoljon a kérdésekre, s erre a munkára több időt is adhatunk. Van olyan helyzet, amikor nincs mód több idő engedélyezésére, de a gyermek még nem készült el. Ekkor a hátralévő feladatok megoldását szóban elmondhatja.

Azoknak a gyerekeknek, akiknek súlyos percepciók zavarai vannak, célszerű a feladatokat külön lapra elkészíteni, vagy letakarással mindig csak egy feladatot mutatni. Ha ez mind nem oldható meg, akkor vastag, jól látható vonallal különítsük el egymástól a feladatokat! Nagyon ritkán előfordulhat, hogy a gyermek motoros funkciói annyira sérültek, hogy szinte alig képes a kézi írásra. Ebben az esetben kiváltható gépi írással.

A pedagógusnak meg kell beszélnie az osztályközösséggel, hogy azok az engedmények, amelyeket a mozgáskorlátozott gyermeknek ad az ellenőrzés során, nem kivételezést jelentenek, hanem az értékelésnek az egyetlen lehetséges módját.

Mozgáskorlátozott gyermekek esetében jól alkalmazható a projekt módszer. Azért előnyös az ellenőrzésnek ez a formája, mert a munka felosztásánál figyelembe lehet venni a sérült gyermek képességeit, mozgásos lehetőségeit, vagyis személyre szabott feladatot kaphat.

15.14.4. A látássérült (gyengénlátó) tanulók

A megfelelő eszközrendszer biztosítása mellett (teremvilágítás, egyéni megvilágítás, speciális tanulóasztal, tankönyvkiválasztás, speciális füzet, megfelelő íróeszköz) a követelmények mennyiségi és minőségi teljesítése a gyengénlátó tanulók egyéni adottságai szerint várható el. Ennek érdekében több gyakorlási lehetőségre és alkalmanként több időre van szükség. A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi tartalmak a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők.

Minden műveltségi terület oktatásában érvényesül a látásteljesítményhez igazodó szemléltetés, a látássérülés tényét figyelembe vevő munkakörülmények kialakítása, a látóképesség kihasználására nevelés, valamint speciális tantárgyi módszertani eljárások

alkalmazása, szükség esetén a feladatok megvalósításához hosszabb időkeretek kijelölése, az egyéni adottságok figyelembe vétele az értékelés során.

A látássérült gyermekek és az ép látásúak között nagyobb különbségek lehetnek egy osztálycsoporton belül értékelési szempontból is. Az érzékszervi károsodáson túl is sok, különféle eredetű különbség sorakoztatható fel. Ilyenek pl.:

- Túlkorosság (koraszülöttség, műtétek miatti későbbi beiskolázás)
- Enyhe agyi funkciózavar miatt fennálló nyugtalanság, részképességzavar
- Csatlakozó fogyatékoság (mozgás-, hallászavar, értelmi képességbeli probléma stb.) A látássérült gyermek teljesítményének értékelése azért különösen nehéz, mert a pedagógus számára nincs igazán objektív összehasonlítási alap. Nagyon nagy gyakorlatot kíván annak megítélése, hogy a tanuló egy-egy területen önmagához képest hogyan teljesített. Mi várható el tőle? Tudna-e nagyobb erőfeszítést tenni, vagy képességei maximumát nyújtotta?

Értékelésnél nagyon fontos az „önmagához mért erőfeszítés”. Az induló állapothoz képest látható fejlődés, a többletenergia megmutatkozása. A látássérült tanuló személyiség szerkezetének megismerése jó kiindulópont lehet a reális értékeléshez.

A leggyakoribb értékelési és mérési eszközök, módosításokkal alkalmazhatók a látássérülteknél is. Természetesen itt is érvényesíteni kell azokat a láthatósági kritériumokat, amelyeket az iskoláztatás minden más területén is.

Az alapfok kezdő szakaszában a kisgyermek (és a szülők) számára fontos a külső értékelés láthatóvá tétele, pl. léptetőtábla, matricás füzet stb. alkalmazásával. Célszerű nemcsak a szigorúan vett tanulási eredményeket, hanem a szociális készségekben elért fejlődést is nyilvánossá tenni. Ezen a területen ugyanis a látássérült gyermek ugyanolyan eséllyel tud teljesíteni, mint ép látású társai.

A füzetekbe, feladatlapokra írt pár mondatos értékelés indoklásában a tanulót az érdemjegyhez képest több információval lehet ellátni. A javítás láthatósági követelményeinek eleget kell tenni, különben a gyermek nem tudja elolvasni azt.

Törekedni kell a valós és reális megközelítésre: a gyermekek ugyanis pontosan tudják osztályzatok nélkül is, hogy tudásuk hol helyezkedik el az osztálytársak sorában. Rosszul értelmezett kíméletből nem szabad a gyengénlátó tanulót hamisan értékelni.

A sikeres teljesítéshez az írásbeli felméréseknél szintén alkalmazni kell a feladatlapokkal kapcsolatos elvárásokat a jól láthatóság érdekében. Célszerű az olvasási és írási tempó

ismeretében többletidőt biztosítani. Érdemes végiggondolni a feladatok valódi számonkérő tartalmát: szükséges-e minden részre írásban válaszolni? Nyelvtani-helyesírási számonkérésnél igen, de egy környezetismereti esszékérdésnél nem biztosan. Ilyenkor a látássérültek némelyike szóban is felelhet.

Óvakodni kell a túlzásoktól: nem megengedhető, hogy csak szóbeli számonkéréssel lehessen egy tanulót értékelni.

Vannak olyan tantervi követelmények, amelyek teljesítése akadályba ütközik. A látássérült nem látja a térkép számára kedvezőtlen nagyságú feliratait (fokszám), ugyanakkor ismernie kell a helymeghatározás technikáját. Nem képes milliméteres pontossággal szerkeszteni, de a szerkesztés menetét pontosan kell tudnia, és a 0,5 cm-es pontosságú szerkesztési feladat teljesítése elvárható tőle.

15.14.5. A hallássérült (nagyothalló) tanulók

A többségi pedagógusnak az értékelésnél figyelembe kell vennie a hallássérülés következményeként fellépő kommunikációs nehézségeket, a szókincs esetleges elmaradását, a szóbeli, írásbeli kifejezőkészség gyengébb voltát, az abban előforduló grammatikai hibákat és kiejtési problémákat.

Ne legyen az értékelés része olyan követelmény, mely a tanuló sérüléséből következően nem teljesíthető halló társaival azonos szinten vagy módon (hosszú memoriter, hangsúlyos, ritmusos versmondás, tollbamondás utáni esetleges hibák stb.) Értékelésüknél az egyéni fejlesztési terv követelményeit figyelembe kell venni.

Az egyéni sajátosságok figyelembevételével módosulhatnak a tantárgyi témakörök, tartalmak. A nagyothalló tanulók nyelvi szintje általában indokolja, hogy a bevezető szakasz hosszabb időszámban szerveződjön, de a későbbiekben is sor kerülhet egy évfolyam tananyagának egy tanévnél hosszabb időtartamban történő feldolgozására.

A tanulók nyelvi állapotához, fejlettségi szintjéhez szükséges differenciálni, redukálni, helyettesíteni az ismeretanyagot.

A hallássérült tanulók számára is lehetőség van egyes tantárgyak tanulása, illetve értékelése alól felmentést kapni. Ez főként az ének, illetve az idegen nyelv tantárgyakat érintheti. A nagyothallók általában nem tudnak szépen énekelni, nem szükséges feltétlenül felmenteni őket az énekóra látogatása alól. Minél több tevékenységbe be kell vonni őket (pl. ritmizálás,

zenetörténet), esetleg az osztályozás terhe nélkül. Az idegen nyelv tanulásának elbírálása során is a gyermek képességei és teherbírása lehet döntő.

A hallássérült tanuló szempontjából ideális, hogy az értékelési alapelvek alapján figyelembe veszik a kiindulási nyelvi szintet, haladási tempót és egyéni képességeket. Segíti fejlődését az is, hogy a tanár az összegyűjtött információk alapján a tanulási folyamatot a tanulók változó igényeihez igazítja. Mivel nem a követelményekhez képest elért szintet értékeli, hanem a fejlődést és az aktivitást, így annak ellenére, hogy a tevékenységek túlnyomó többségében a hallássérült teljesítménye nem éri el a halló társakét, mégsem éri kudarcélmény. Az önbecsülés, önismeret fejlődése és a pozitív hozzáállás fenntartása pedig további erőfeszítésekre sarkallják, hogy megállja a helyét. Annak ellenére, hogy a hallássérült tanuló érzi, hogy miben marad el társaitól, a pozitív hozzáállás arra sarkallja, hogy megközelítse vagy lépést tartson csoporttársaival.

A halló társaknál alkalmazott értékelési alapelvek a hallássérült tanuló értékelésére is vonatkoznak.

15.14.6. A beszéd fogyatékos tanulók

A beszéd fogyatékos tanulók értékelése részben megegyezik a többi tanulóéval.

A beszéd fogyatékos gyermekeknek fokozottan szükségük van a pozitív ösztönzésre, eredményeik azonnali értékelésére. Főleg a viselkedészavarokkal küzdő gyermekeknél a késleltetett visszajelzés helyett fontos az azonnali megerősítés.

Az ismeretsajátítás sajátos nevelési igényű tanulók számára biztosított eltérő útja hatással van a követelményekre és az értékelés szempontjaira. Az értékelés mindig az egyéni képességstruktúra figyelembevételével történik. A követelmények teljesítésének értékelésekor a diszlexiás és diszgráfiás tanulóknál az írásbeli készséggel, a dadogó, diszfóniás és hangképzési problémákkal küszködő tanulóknál a beszéd-készséggel kapcsolatos követelmények teljesítése kisebb szerepet játszik.

Az értékelésnél figyelembe vesszük a tanulónak a tanulás iránti attitűdjeit és önmagához viszonyított fejlődését, a motiváltságot, az érdeklődés megnyilvánulásait.

Figyelmet kell fordítani arra, hogy a tanulóban fokozatosan kialakuljon az önértékelés igénye, gyakorlati módszere. A beszéd fogyatékos gyermek önbecsülése alacsony, önismerete korlátozott, néha torzult a sérülés következtében kialakult frusztrációk miatt. Gyengébb képességeit sokszor felnagyítja, erősségeivel nincs tisztában. Fontos éreznie, hogy az

értékelés nem a társaival való összemérésen alapul, hanem saját javulása, fejlődése áll a középpontban.

A beszéd fogyatékos gyermekek esetében az értékelés a tanuláshoz való pozitív viszony, a motiváltság, a közösségben elfoglalt státusz megerősítését, a pozitív irányú elmozdulását is segíti. Hozzájárul az önismeret képességének alakításához, az önelfogadáshoz, a szülői elfogadáshoz. A beszéd fogyatékos gyermek bizonyos tantárgyakból, tantárgyrészekből felmenthető az értékelés/minősítés alól a szakvélemény alapján (pl. idegen nyelv).

A követelményszintek tekintetében - a méltányosság elvét alkalmazva beszéd fogyatékos tanuló számára egy alacsonyabb szint is elegendő lehet.

A követelmények elérésében mutatkozó hiányosságok megszüntetése céljából élnünk kell a beszéd fogyatékos tanulókat megillető hosszabb időkeretek alkalmazásával, az egyéni haladási ütem és fejlesztés tervezésével, az intenzív megsegítés formáival, terápiás lehetőségeivel a pedagógiai célú habilitációs/rehabilitációs órákon és a tanítás-tanulás egész folyamatában.

15.14.7. Pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges. Az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő kulcskompetenciák (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhat.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított.

Igazgatói döntés alapján az első osztályba felvett SNI-tanuló szükség esetén az értékelés alól felmenthető, amennyiben nevelési tanácsadó vagy a szakértői és rehabilitációs bizottság véleménye és az osztály csoportdinamikája ennek szükségességét alátámasztja. Ekkor az első osztály előkészítőnek minősíthető. Egyes tárgyak értékelése alól felmenthető a diák, illetve egyéni tempójában való továbbhaladás biztosítható számára bizonyos ideig.

Hogy milyen tárgyból és mennyi idő alatt kell beérnie a többieket, szintén a nevelési tanácsadó, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye mondja ki. Ez

azonban általában valamilyen (súlyosabb) részképességzavar – diszlexia, diszkalkulia – esetén javasolt.

Értékelési alapelvek

- Az értékelés viszonyítson a diák korábbi teljesítményéhez, mert így egy valódi állapot-visszajelzést ad és fejlődési vonalat határoz meg.
- Fontos, hogy az állapot-visszajelzésben ne a gyermek pillanatnyi (adott esetben, félévkor vagy év végén) fáradt alulteljesítése jelenjen meg az egész éves munka jellemzésekor.
- Mind a magatartás-zavaros, mind a hiperaktív gyermek teljesítményét nagymértékben befolyásolja pillanatnyi pszichés állapota, amelyre több tényező hathat erőteljesen. Az évközi értékelésben ezért produkál meglehetősen ingadozó teljesítményt a gyermek. A nagyobb értékelési időszakok idején figyelembe vesszük, akár az értékelés halasztásával is a gyermek teljesítménycsökkenéssel járó állapotát, mert csak így juthatunk reális eredményhez
- Szükség esetén lehetővé tesszük az egyéni ütemben való haladását, hiszen nemcsak teljesítménye, de haladási tempója is szélsőségesen változó lehet (nagyon „megugrik”, máskor viszont akár napokig stagnál, sőt visszaesik). Ez a természetes hullámváltozás tehát nem szabályozható kívülről, hanem az SNI gyermek személyiségfejlődésének belső feltételeitől függően egyéni meghatározottságú.
- Az SNI gyermek sok visszajelzést igényel, nemcsak egy-egy szakasz lezárultakor, hanem folyamatosan is: az előző órához képest, az előző naphoz viszonyítva, az előző héthez képest.

15.14.8. Az értékelés formái és eszközei

- Magatartás-zavaros és hiperaktív gyermek esetében is jól alkalmazhatók mind a hagyományos, mind a modernebb, alternatívabb mérési eszközök. Figyelembe vesszük, hogy – főleg a hagyományos eszközöknél, mint feladatlap, dolgozatírás, feleltetés – megfelelő feltételeket kell biztosítanunk, ha reális eredményhez szeretnénk jutni. Így ügyelnünk kell arra, hogy ne adjunk hosszú feladatokat, illetve ugyanolyan feladattípusból többet, hanem rövid és változatos példasorokkal mérjünk.

- Az instrukciót nagyon tömören, pontosan fogalmazzuk meg, és győződjünk meg róla, hogy a gyerek érti azt.
- Figyelemmel kell lennünk arra is, hogy a gyermek számára a többiek izgatottsága is feszültségkeltő.
- Szükség esetén lehetővé tesszük, hogy egy nyugodtabb helyen dolgozhasson. Egyéni foglalkozás keretében gyakran jobb eredményt produkálnak a figyelemzavaros gyermekek, így valóban a teljesítményüket méri a pedagógus, nem a figyelmüket.

15.15. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A fenntartó által engedélyezett éves költségvetési keretek és megfelelő számú szakos nevelő alkalmazása mellett szervezhető csoportbontás, ha azt pedagógia szempontok indokolják és szükségessé teszik. A hitoktatás is csoportbontásban valósul meg, ezt a mindenkori hitoktatásra jelentkezők létszáma határozza meg.

15.16. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai állapotának mérése iskolánkban kétféle módon történik:

- az iskolaorvosi vizsgálatok jogszabályokban meghatározott módszereivel,
- a testnevelési órákon az alábbiakban ismertetett módon.

A testnevelés helyi tanterveiben szerepeltetjük a tanulók fizikai állapotának évente legalább egyszer történő mérésének kötelezettségét. A mérést évenkénti gyakorisággal végezzük el a testnevelési órákon a *NETFIT* rendszer alkalmazásával, amely *Dr. Mérei Ildikó* nevéhez fűződik. A tanulók általános fizikai teherbíró képességének értékeléséhez és minősítéséhez használt *NETFIT* (fizikai fitness mérése) alpmérései az alábbiak:

- Testösszetétel és tápláltsági profil:
- Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)
- Testmagasság mérése

- Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék
- Aerob fittségi (állóképességi) profil:
- Állóképességi ingafutás teszt (15 méter) – aerob kapacitás
- Vázizomzat fittségi profil:
- Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége
- Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje
- Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje
- Hajlékonysági profil:
- Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

A korosztálynak megfelelő követelményeket a tornaterem folyosóján kifüggesztjük, hogy azt a tanulók bármikor megtekinthessék. A felmérések a tanulók állapotának rögzítését célozzák, ezért azokra a diákok osztályzatot nem kaphatnak. A felmérést követő idő-szakban értékelhető azonban osztályzattal a tanulók a mért eredményekhez képest felmutatott fejlődésének mértéke.

A felmérések eredményeit a testnevelő tanárok kötelesek vezetni úgy, hogy az egyes osztályokban tanuló diákok fizikai állapotának követéséhez szükséges adatok évről évre hozzáférhetőek legyenek.

A tanulók fizikai állapotának, edzettségének mérését minden tanév április-május hónapjában bonyolítjuk le. A mérés alapján a nevelők a tanulók fizikai állapotát, általános általános teherbíró képességét minősítik, az évente kapott eredményeket összehasonlítják, és ezt a szülők tudomására hozzák.

15.17. A tanulók jutalmazásának, büntetésének, magatartásának és szorgalmának értelési elvei

15.17.1. A tanulók jutalmazása és büntetése

A jutalmazás célja minden esetben az értékek belsővé válása, a helyes magatartás, a kiemelkedő teljesítmény megerősítése, díjazása. Hatékonyságát akkor fejt ki, ha közvetlenül a kívánatos esemény után alkalmazzák, s ha a diák vágyik a jutalomra, megtiszteltetés számára. Gyermekünk számára motiváló hatású a jutalmazás. Éppen ezért helyes mértékkel és jó időben kell alkalmaznunk.

A jutalmazás nem éri el a célját:

- ha a jutalom értékét veszti,
- ha időben túl távoli,
- ha máshonnan is beszerezhető,
- ha el nem fogadható viselkedéssel is megszerezhető,
- ha a jó cselekedet jutalom nélkül marad,
- ha a jutalom elérése vagy túl nehéz vagy túl könnyű.

A büntetésnek csak akkor van értelme, ha a nem kívánt viselkedést megakadályozza, és a diákot helyes irányba tereli.

A büntetés foganatosításának alapelvei:

- a büntetés mögött megbocsátásnak kell állnia és el kell jutni a kiengesztelődésig,
- a kimondott büntetési szankciók be nem tartása – következetlenség,
- az egyszer már büntetett viselkedést a továbbiakban mindig büntetni kell,
- a büntetés mindig közvetlenül a bűn elkövetése után történjék,
- a büntetés nyilvánosságának körét a bűn mértéke és érintettsége határozza meg,
- nem szabad túl súlyosan, vagy túl gyakran büntetni, mert a gyermek feladja a megjavulásra irányuló próbálkozásait,
- az enyhe büntetés nem hatékony, a túl súlyos pedig agresszivitást, erőszakot szülhet, károsítva a gyermek testi-lelki egészségét,

A személyes kapcsolatrendszerek csak egymás elfogadásával fejlődhetnek, épp ezért a gyermekkel úgy kell bánnunk, mint akinek joga van részt venni saját élete alakításában. Azt kell elérnünk, hogy az általunk értéknek tartott mintákat ő is értéknek, beépítésre érdemesnek

tartsa, hogy ne mi fegyelmezzük kívülről jövő hatásunkkal, hanem ő igényelje a belső fegyelmezettséget később már büntetés és jutalmazás nélkül is.

Önfegyelemre nevelés

Az önfegyelem állandó belső értékrend. Az önfegyelemmel rendelkező ember:

- tudja saját értékeit, ezért vigyáz magára,
- értékesnek tartja idejét, ezért jól akarja kihasználni,
- tudja saját korlátait, ezért nem vállal többet, mint amire képes,
- tudja, hogy a problémák nem múlnak el maguktól, csak ha megoldja azokat,
- nem halogatja a megoldást,
- el tudja dönteni, hogy miért tartozik felelősséggel, és miért nem,
- nem adja át a döntést saját sorsa felől másnak,
- ragaszkodik az igazsághoz,
- nyitott, ezért fejlődőképes,
- tudja, hogy a fejlődés a túlhaladott dolgok (gondolkodásmód) átértékelésével jár,
- vállalja értékrendjét, az őszinteség kockázatát.

Az önfegyelem mintája csak szeretettel adható át. A szeretet döntés, érzelem, akaratlagos cselekvés. A szeretet nem vágyakozás szeretet érzése után, hanem elköteleződés. A szeretet fegyelmezt és célja a másik kiteljesedése. A szeretet attól növekszik, ha mások fejlődését segíti. A szeretet önmagunk vállalásával kezdődik, hisz csak az tud szeretni, aki önmagát elfogadja: "szeresd felebarátodat, mint önmagadat" (Mt 19.19). Önmagunk vállalása eleve kizárja a színészkedést, a szerepjátszást. A tudatosan vállalt emberség pedig a másik tiszteletével kezdődik: "aki első akar lenni, legyen mindenkinek a szolgája" (Mk 9. 35). Aki diákjaiban az embert, a teremtményt tiszteli, az hasonló tiszteletre számíthat.

Ha az a célunk, hogy diákjaink fegyelmezettek legyenek, akkor úgy kell őket szeretnünk, hogy szabadnak érezzék magukat, és azt érezzék, hogy a fejlődőképes embert szeretjük bennük, és abban segítünk, hogy a saját útjukat megtalálják

15.17.2. A tanulók jutalmazásának és fegyelmezésének fokozatai

Jutalmazás

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- példamutató magatartást, szorgalmat és hitéletet tanúsít, vagy
- folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, vagy
- az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy
- iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt, vagy
- bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megérvényesítéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesítheti.

Az iskolában elismerésként a következő írásbeli dicsérek adhatók:

- Kitűnő tanulmányi eredményért a félévi és év végi bizonyítványba jegyzett tantárgyi dicséret
- Szaktanári, tanítói, napközis nevelői dicséret
- Osztályfőnöki dicséret
- Igazgatói dicséret
- Nevelőtestületi dicséret

Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók szaktanári/osztályfőnöki vagy igazgatói dicséretben részesülnek.

Az írásbeli dicséretek értelemszerűen írásba kell foglalni, és a beírási napló, valamint a törzslap kivételével valamennyi tanügyi nyomtatványba be kell jegyezni. A nevelőtestületi dicséret bejegyzése a törzslapba is kötelező.

Az egyes tanévek végén, kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.

Komplex értékelés alapján kapott kitüntetések

Az intézményben töltött évek alatt tanúsított és elért kimagasló hitéleti, közösségi, kulturális, sport és tanulmányi munkát összegezve, a legjobb teljesítményt nyújtó tanulók a nevelőtestület határozata alapján a következő kitüntetésekben részesíthetők:

Szent Balázs-díj

Általános iskolai tanulmányait befejező tanulóink közül az részesülhet e díjban, aki

- 8 tanéven keresztül kitűnő vagy jeles tanulmányi eredményt ért el,
- példaadó hitéletével szolgálja az iskolát és az egyházközséget,
- tanulmányi és egyéb versenyeken kiemelkedő eredményességgel vett részt,
- általános iskolai tanulmányai és a közösségért végzett szolgálatai alapján során a Szent Balázs szerzetes püspök példáját igyekezett megvalósítani.

Az év diákja - díj

Általános iskolai tanulmányait befejező tanulóink közül az részesülhet e díjban, aki

- jó tanulmányi eredményt ért el, magatartása példás,
- példaadó hitéletével szolgálja az iskolát és az egyházközséget,
- tanulmányi és egyéb versenyeken kiemelkedő eredményességgel vett részt.

Mindkét díj kitüntető oklevéllel és könyvjutalommal jár és a tanévzáró ünnepségen kerül átadásra.

Jó tanuló, jó sportoló- díj

Általános iskolai tanulmányait befejező tanulóink közül az részesülhet e díjban, aki

- jó tanulmányi eredményt ért el, magatartása példás, vagy jó
- sportversenyeken kiemelkedő eredményességgel vett részt.

Fegyelmezés

Azt a tanulót, aki

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti, vagy
- a házirend előírásait megszegi, vagy
- bármely módon árt az iskola jó hírnevének büntetésben kell részesíteni.

Az írásbeli fegyelmezés formái lehetnek:

- szaktanári írásbeli figyelmeztetés,
- napközis nevelői írásbeli figyelmeztetés,
- ügyeletes tanári írásbeli figyelmeztetés,
- Osztályfőnöki (írásbeli) figyelmeztetés,
- Osztályfőnöki (írásbeli) megrovás
- igazgatói (írásbeli) figyelmeztetés
- Igazgatói (írásbeli) megrovás
- Nevelőtestületi (írásbeli) figyelmeztetés
- Nevelőtestületi (írásbeli) megrovás

Fegyelmi tárgyalás, melynek határozata alapján

- (ha van párhuzamos osztály) áthelyezés párhuzamos osztályba,
- áthelyezés másik iskolába
- továbbiakban pedig a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendeletben foglaltak szerint Az írásbeli figyelmeztetéseket/megrovásokat értelem szerűen írásba kell foglalni, és a beírási napló, valamint a törzslap kivételével valamennyi tanügyi nyomtatványba be kell jegyezni. A nevelőtestületi megrovás, ill. a fegyelmi tárgyaláson hozott határozat bejegyzése a törzslapba is kötelező.

A jutalmazás és fegyelmezés alkalmazásánál indokolt esetben méltányossági szempontok érvényesíthetők, ill. az egyes fokozatok átléphetők, írásbeliről szóbelire válthatók.

A szóbeli dicséretnek esetén: „*A tanuló ... szóbeli dicséretben részesült*” feljegyzés, szóbeli figyelmeztetés/megrovás esetén „*A tanuló ... szóbeli figyelmeztetésben/megrovásban részesült.*” feljegyzés kerül az osztálynaplóba.

15.17.3. A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

Magatartás

A magatartás osztályzattal a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodóan értékeljük az iskolai és az iskolán kívüli fegyelmezettséget, viselkedést. Értékeljük a társakhoz, a felnőttekhez való viszonyulást, a házirend betartását, saját és mások iránt érzett felelősségérzetet, az iskola vagyontárgyainak megóvását.

Az értékelésnél és minősítésnél az intézményt fenntartó római katolikus egyház által támasztott transzcendens értékek és erkölcsi követelmények jelentik a viszonyítási alapot.

A tanulók magatartását havonta, félévkor, valamint a tanév végén értékeljük.

A tanuló magatartásának értékelésénél és minősítésénél a következő évközi, félévi és év végi érdemjegyeket használjuk:

- példás (5),
- jó (4),
- változó (3),
- rossz (2).

A tanulók magatartásának minősítése évközben – az első, ill. második évfolyam első félévének kivételével – csak számjeggyel, félévkor és év végén, valamennyi évfolyamon szövegesen kerül bejegyzésre.

A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben, az osztályban tanító nevelők – heti óraszámuk arányában – döntenek az osztályzatról.

Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének szempontjai a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja
- tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, a fegyelmet és a rendet megtartva viselkedik
- kötelességtudó, feladatait teljesíti;
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- önzetlen és tisztelettudó;

- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik;
- az iskolai és az egyházi közösség életét munkájával, jócselekedeteivel, ötleteivel gazdagítja
- tiszteli nemzetünk és egyházunk hagyományait, szokásait, jelképeit
- óvja és védi az iskola vagyoni és eszmei értékeit, óvja és ápolja belső és külső a környezetét
- nincs igazolatlan mulasztása
- semmiféle intésben vagy megrovásban nem részesült.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon fegyelmezetten viselkedik
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt:
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- semmiféle intésben vagy megrovásban nem részesült.

Változó (3) az a tanuló, aki.

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
- feladatait nem minden esetben teljesíti;
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik; igazolatlanul mulasztott;
- osztályfőnöki figyelmeztetésben, intésben részesült.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megszegi;
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
- magatartása fegyelmezetlen;

- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok nagy többségének teljesülnie kell.

Szorgalom

A szorgalom jeggyel a tanuló egyéni képességeihez mérten a tanulmányi munkához való viszonyát, munkavégzésének színvonalát, a tanuló kötelességtudását értékeljük.

A tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél a következő évközi, félévi és év végi érdemjegyeket használjuk:

- példás (5),
- jó (4),
- változó (3),
- hanyag (2).

A tanulók szorgalmának minősítése évközben – az első, ill. második évfolyam első félévének kivételével – csak számjeggyel, félévkor és év végén valamennyi évfolyamon szövegesen kerül bejegyzésre.

A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben, az osztályban tanító nevelők – heti óraszámuk arányában – döntenek az osztályzatról.

Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének szempontjai a következők:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességein felül egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;

- felszerelése mindig tiszta, rendes és hiánytalan.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó (3) az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- feladatait többnyire nem végzi el;
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

15.18. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Célunk, hogy tanulmányai során minden tanulónk elsajátítsa a továbbtanuláshoz szükséges készségeket és ismereteket. Ehhez szükség van a tanórán tanultak elmélyítése, melynek egyik formája a házi feladat. A házi feladat legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása.

Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei:

- biztosítsa a folyamatos gyakorlást,
- illeszkedjen a feldolgozott tananyaghoz,
- legyen megfelelően előkészített,
- adjon lehetőséget a differenciálásra,
- adjon hosszabb időt a memoriterekre és a gyűjtőmunkára,
- legyen arányos a szóbeli és az írásbeli feladatok mennyisége,
- vegye figyelembe a gyermek életkori sajátosságait.

Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának korlátai:

- a tanulók hétvégére vagy a tanítási szünetek idejére – a szokásos (egyik órától a másikra esedékes) feladatokon túl – nem kaphatnak sem szóbeli, sem írásbeli kötelező házi feladatot,
- a házi feladatok mennyiségének meghatározásakor különös figyelmet kell fordítani arra, hogy tanulók heti kötelező foglalkozásainak időkerete jelentős mértékben megemelkedett (heti 26 – 32 óra). A napi 6 – 7 tanórai foglalkozás és az ebédelésre biztosított plusz időszáv miatt a házi feladatok elkészítésére rendkívül rövid időtartam áll a tanulók rendelkezésére. A házi feladatok elkészítése nem róhat aránytalanul nagy terhet a tanulókra.
- figyelembe kell venni azt is, hogy a tanulók több tantárgyból is kapnak házi feladatot
- ügyelni kell arra, hogy a feladatok a tanítási órán tanult ismeretekkel megoldhatók legyenek.

- kiemelt figyelmet kell fordítani a különleges bánásmódot igénylő tanulókra és házi feladatokat differenciáltan kell kiadni,
- a nagyobb terjedelmű vers- és szövegtanulásokhoz, a kutató, vagy project jellegű munkák elvégzésére és a bonyolultabb manuális tevékenységet igénylő házi feladatok elkészítésére a tanulók számára elegendő időt, több napos/hetes felkészülési időt kell biztosítani.

A házi feladatok elkészítéséhez az alsó tagozatos tanulók a napköziben, a felsősök a tanulószobán tanári segítséget kapnak.

16. A pedagógiai program hatálybalépésével, érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos intézkedése

A Szent Balázs Katolikus Általános Iskola 2017. 06. 08. napjától hatályos

A pedagógiai program érvényességi ideje

Jelen pedagógiai program 2024. szeptember 1. napjától a fent meghatározott hatálybalépési rendben módosításig, ill. visszavonásig érvényes.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az iskola fenntartója.
- az iskola igazgatója;
- a nevelőtestület, ill. annak bármely tagja;
- a nevelők szakmai munkaközösségei;
- a szülői munkaközösség;

A tanulók a pedagógiai program módosítását a diák-önkormányzati képviselői útján javasolhatják.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára az intézmény honlapján, ill. az intézményben megtekinthető.

A pedagógiai program egy-egy elektronikus példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola fenntartójánál (nyomtatott);
- az iskola irattárában (nyomtatott);
- az iskola könyvtárában (elektronikus);
- az iskola nevelői szobájában (elektronikus);
- az iskola igazgatójánál (elektronikus);
- az iskola igazgatóhelyetteseinél (elektronikus);
- a nevelők munkaközösségeinek vezetőinél (elektronikus);
- az óvodai intézményegységben (elektronikus);

Mellékletek

- Helyi tanterv

Legitimáció

A pedagógiai programot a nevelőtestület a 2024. év 08. hó 26. napján tartott ülésén elfogadta.

Kelt:



[Handwritten signature]
.....
Igazgató

A Szent Balázs Katolikus Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját 2024. év 08 hó 27. napján jóváhagytam.

Kelt:



[Handwritten signature]
.....
Fenntartó

Szent Balázs Katolikus Általános Iskola és Óvoda

6500 Baja, Flórián utca 20-24.
Tel.: 79/325-817
OM azonosító: 203165
sztbalazsfelsovaros@gmail.com

Iktatószám: 23-38/2024
Ügyintéző: Romekné Zámbó Edina
Tel: 30/786-6828
Melléklet: jelenléti ív

Jegyzőkönyv

2024.08.26. napján értekezletet tartottunk.

Témája:

Bíró Györgyi Anna Szent Balázs Katolikus Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Program módosításait ismertette.

A tantestület a Pedagógiai Program módosításait véleményezte és egyhangúan elfogadta.

INDOKLÁS

A Szent Balázs Katolikus Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programja a jogszabályi változások miatt módosításra került.

Baja, 2024. augusztus 26.



Bíró Györgyi Anna

Bíró Györgyi Anna

igazgató

Szent Balázs Katolikus Általános Iskola és Óvoda
6500 Baja, Flórián utca 20-24.
Tel.: 06-30/786-6828
OM azonosító: 203165
sztbalazsfelsovaros@gmail.com



**Tanévnyitó értekezlet
Jelenléti ív**

2024. augusztus 26.

Ssz.	Név	Aláírás
1.	Agatics Attila	Agatics Attila
2.	Andorkó Lászlóné	DAFKA
3.	Bánhidi Károly	Bánhidi Károly
4.	Bátai Rita	Bátai Rita
5.	Bíró Györgyi Anna	Bíró Györgyi Anna
6.	Boros Péter	Boros Péter
7.	Braun Illésné	TANAR KÖ
8.	Markó-Farkas Anna Mária	Markó-Farkas Anna Mária
9.	Faldumné Pércsy Ilona	Faldumné Pércsy Ilona
10.	Fitos Roland	Fitos Roland
11.	Györfi Krisztina	Györfi Krisztina
12.	Gyulai Franciska	Gyulai Franciska
13.	Horváth Alexandra	DAFKA
14.	Jaber Viktor	Jaber Viktor
15.	Jankó Tibor	Jankó Tibor
16.	Kammermann Péter Lászlóné	Kammermann Péter Lászlóné
17.	Kátai Lászlóné	Kátai Lászlóné
18.	Kéki Krisztina	Kéki Krisztina
19.	Kelemen Zsuzsanna	Kelemen Zsuzsanna
20.	Kosztolányiné Gergely Orsolya Anna	Kosztolányiné Gergely Orsolya Anna
21.	Kristó Mihály Zoltánné	DAFKA
22.	Kupszáné Ozvald Katalin	Kupszáné Ozvald Katalin
23.	Nagyné Bernschütz Judit	Nagyné Bernschütz Judit
24.	Németh Nikoletta	Németh Nikoletta
25.	Orbáné Vida Zsuzsanna	Orbáné Vida Zsuzsanna
26.	Ormódi Edit	Ormódi Edit
27.	Pauk Szilvia	Pauk Szilvia
28.	Pauna Györgyné	Pauna Györgyné

29.	Páncsicsné Balla Renáta	Páncsicsné Balla Renáta
30.	Romekné Zámbo Edina	Romekné Zámbo Edina
31.	Schatzl Ildikó	Schatzl Ildikó
32.	Szakács Tibor	Szakács Tibor
33.	Sziksizai Kinga	Sziksizai Kinga
34.	Szuszicsné Kállai Edit	SZUSZICS
35.	Víg Lotti	Víg Lotti
36.	FALDUMNÉ PERGŐS ILONA	Faldumné Pergős Ilona
37.		
38.		
39.		
40.		